

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
PRÁVNICKÁ FAKULTA

RIGORÓZNÍ PRÁCE

Právo na odměnu při opětném prodeji originálu uměleckého díla

Resale right

Zpracovatel: Mgr. Adéla Faladová

červen 2011

Prohlašuji, že jsem předkládanou rigorozní práci vypracovala samostatně, všechny použité prameny a literatura byly řádně ocitovány a práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 5. června 2011

Adéla Faladová

Úvod.....	3
1. Vymezení pojmu.....	4
2. Historie uznání práva na odměnu	7
3. Právo na odměnu v mezinárodním právu autorském.....	11
3.1 Revidovaná úmluva Bernská a WIPO	11
3.1.1 Článek 14ter RÚB.....	12
3.1.2 Tuniský vzorový autorský zákon z roku 1976.....	15
3.1.3 Právo na odměnu na programu SCCR.....	16
3.2 Všeobecná úmluva o autorském právu a UNESCO	18
3.3 Bude nová mezinárodní úprava práva na odměnu?	20
4. Směrnice 2001/84/ES o právu na opětný prodej ve prospěch autora originálu uměleckého díla	22
4.1 Harmonizace autorského práva a práv s ním souvisejících v EU.....	22
4.2 Průběh projednávání návrhu směrnice.....	27
4.2.1 Původní návrh směrnice.....	28
4.2.2 Odůvodnění návrhu.....	28
4.2.3 Reakce na návrh směrnice	30
4.2.4 Stanovisko HSV.....	32
4.2.5 První čtení v EP	32
4.2.6 Postoj Rady	33
4.2.7 Druhé čtení v EP	34
4.2.8 Dohodovací výbor.....	34
4.2.9 Třetí čtení v EP	35
4.3 Srovnání návrhů ustanovení směrnice v průběhu legislativního procesu.....	35
4.3.1 Článek 1 - Předmět práva na opětný prodej.....	36
4.3.2 Článek 2 - Díla, na něž se právo na opětný prodej vztahuje.....	39
4.3.3 Článek 3 – Spodní hranice prodejní ceny	44
4.3.4 Článek 4 – Sazby a výběr	47
4.3.5 Článek 5 – Základ pro výpočet odměny	51
4.3.6 Článek 6 – Osoby oprávněné obdržet odměnu	52
4.3.7 Článek 7 – Státní příslušníci třetích zemí oprávnění obdržet odměnu	56
4.3.8 Článek 8 – Trvání doby ochrany práva na opětný prodej.....	57
4.3.9 Článek 9 – Právo na informace.....	60
4.3.10 Článek 10 – Revizní klausule (v platném znění článek 11).....	61
4.3.11 Přečasná ustanovení (článek 10 v platném znění).....	63
4.3.12 Článek 11 – Implementace (v platném znění článek 12).....	64
4.3.13 Článek 12 – Vstup v platnost (v platném znění článek 13)	64
4.3.14. Článek 13 – Určení (v platném znění článek 14).....	65
4.4 Implementace směrnice členskými státy EU, resp. EHP.....	65
4.5 Důsledky neimplementování směrnice řádně a včas	66
4.6 Zasedání Kontaktního výboru.....	68
4.7 Příprava zprávy o provádění a účincích směrnice	69
4.8 Nedostatky směrnice.....	71
4.8.1 Přeshraniční prodeje	71
4.9 Vyjednávání EK o zavedení závaznosti čl. 14ter RÚB	73
5. Některé vybrané zahraniční úpravy	74
5.1 Právo na odměnu ve Francii	74
5.1.1 Francouzská úprava z roku 1920	75

5.1.2 Francouzská úprava před implementací směrnice – zákon z roku 1957	75
5.1.3 Francouzská úprava po implementaci směrnice	78
5.1.4 Kolektivní správa	81
5.1.5 Jaký bude další vývoj práva na odměnu ve Francii?	82
5.2 Právo na odměnu v Německu	84
5.2.1 Německá úprava před implementací směrnice	84
5.2.2 Výkon práva v německé praxi	86
5.2.3 Výkon práva autorem	88
5.2.4 Německá úprava po implementaci směrnice	88
5.3 Právo na odměnu v UK	89
5.3.1 Průběh implementace směrnice v UK	92
5.3.2 Nařízení z roku 2006	94
5.3.3 K některým ustanovením Nařízení podrobněji	96
5.3.4 Kolektivní správa práva na odměnu v UK	101
5.3.5 Hodnocení dopadů zavedení práva na odměnu v UK	103
5.4 Právo na odměnu v Irsku	106
5.4.1 Průběh implementace směrnice v Irsku	106
5.4.2 Irská úprava práva na odměnu	108
5.5 Právo na odměnu v Kalifornii	108
5.5.1 Úvahy o zavedení práva na federální úrovni zákonem VARA	111
5.5.2 Platná právní úprava v Kalifornii	112
5.5.3 Právo na odměnu v kalifornské praxi	114
5.5.4 Perspektivy zavedení práva na odměnu na federální úrovni	116
5.6 Právo na odměnu v Austrálii (a Novém Zélandu)	116
5.6.1 Snahy o zavedení práva na odměnu v Austrálii	117
5.6.2 Návrhy z let 2004 a 2006	118
5.6.3 Zákon z roku 2009	121
5.6.4 Kolektivní správa	122
5.6.5 Úvahy o zavedení práva na odměnu na Novém Zélandu	123
5.6.6 Návrh z roku 2008	124
6. Právo na odměnu v ČR	126
6.1 Právo na odměnu v ČR do roku 2000	126
6.1.1 Zavedení práva na odměnu v roce 1926	126
6.1.2 Úprava z roku 1953	131
6.1.3 Úprava z roku 1965	133
6.1.4 Hromadná správa práva na odměnu	135
6.2 Právo na odměnu v ČR od roku 2000	136
6.2.1 Ustanovení § 24 ve znění zákona z roku 2000	138
6.2.2 Kolektivní správa práva na odměnu	143
6.2.3 Řízení pro porušení Smlouvy o ES	144
6.2.4 Ustanovení § 24 ve znění zákona z roku 2006	145
6.3 Náměty ke zvážení <i>pro futuro</i>	153
Závěr	155
Seznam příloh	158
Seznam zkratk	159
Seznam použité literatury a pramenů	161
Resumé	178
Abstrakt	180

Úvod

Předložená rigorózní práce je věnována právu na odměnu při opětném prodeji originálu uměleckého díla, označovaného většinou francouzským výrazem „*droit de suite*“ nebo anglickým výrazem „*resale right*“. Pro zjednodušení je v textu dále zpravidla používáno označení „právo na odměnu“.

Práce zachycuje historii prvotního uznání práva na odměnu ve Francii a posléze v mezinárodním právu autorském. Podrobně popisuje průběh přijímání směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/84/ES o právu na opětný prodej ve prospěch autora originálu uměleckého díla a její následnou implementaci, odkazujíc na některé národní právní úpravy v členských státech Evropské unie (dále jen „EU“) a Evropského hospodářského prostoru (dále jen „EHP“). Pozornost je dále věnována několika vybraným zahraničním právním úpravám, jednak v členských státech EU (Francie, Německo, Irsko, Spojené království), jednak v tzv. třetích zemích, státech, které nejsou členy EU či EHP (Austrálie, Kalifornie/USA, Nový Zéland). Pro zajímavost jsou v několika příložených srovnávacích tabulkách uvedeny některé prvky právní úpravy práva na odměnu všech členských států EU, resp. EHP, a dále i tzv. třetích zemí. Náležitá pozornost je věnována české právní úpravě, a to od jejích počátků v roce 1926 až po platnou právní úpravu z roku 2006. V závěru je zmíněno několik námětů na novelizaci české právní úpravy, vycházejících z dosavadních zkušeností s uplatňováním práva na odměnu v ČR a inspirovaných zahraničními právními úpravami.

Při zpracování tématu jsem čerpala z dostupné autorskoprávní literatury, z dokumentů EU, Světové organizace duševního vlastnictví (dále jen „WIPO“) a UNESCO a z informací dostupných na internetu. Cenným zdrojem informací byla rovněž jednání, jichž jsem se zúčastnila v pozici pracovnice samostatného oddělení autorského práva a posléze odboru autorského práva Ministerstva kultury, jakož i soukromé konzultace, např. s paní Patricií Millich z *Californian Arts Council* v Sacramentu v Kalifornii.

Text práce byl dokončen ke dni 5. června 2011.

1. Vymezení pojmu

Právo na odměnu při opětném prodeji originálu uměleckého díla (francouzsky *droit de suite*, anglicky zpravidla *resale right*, popř. *resale royalty right*, méně často *follow-up right*, německy *Folgerecht*) bývá definováno jako „právo autora, a po jeho smrti právo dědice či jiného právního nástupce autora, na podíl z prodejní ceny, která byla dosažena prodejem originálu jeho uměleckého díla, a to při tzv. opětném prodeji, tj. při prodeji následujícím po prvotním převodu vlastnického práva k originálu díla, ať už darováním, prodejem či jiným převodem vlastnického práva.¹ Někdy bývá definice rozšířena o podmínku, že musí jít o „veřejný prodej“, nikoli o prodej mezi soukromými osobami – nepodnikateli v oblasti obchodu s uměním (např. mezi dvěma sběrateli apod.). Tzn. že se prodeje musí účastnit v roli prodávajícího, kupujícího nebo, zřejmě nejčastěji, zprostředkovatele profesionální obchodník s uměním (aukční síň, galerie apod.).²

V české autorskoprávní teorii bylo právo na odměnu dříve označováno jako „právo na slušné vypořádání“,³ popř. jako „právo podílet se na materiálním zhodnocení díla“.⁴ Svého času, v době platnosti autorského zákona (dále jen „AZ“) z roku 1965 bylo charakterizováno jako „právo výrazně hospodářského významu, které má čelit spekulativním vyšším ziskům překupníků originálů děl“.⁵

Právo na odměnu se většinou řadí mezi práva majetková, resp. mezi tzv. jiná majetková práva. Takto chápe právo na odměnu český AZ z roku 2000 (srov. zařazení §

---

¹ Např. LEWIS, P., *The Resale Royalty and Australian Visual Artists: Painting the Full Picture*, (2003) 8 Media et Arts Law Review 306, s. 1, obdobně MERRYMAN, J.H., ELSEN, A.E., *Law, Ethics and the Visual Arts*, Kluwer Law International, 4. vydání, Londýn/Haag/New York, 2002, s. 467, nebo PFEFFER, J. B., *The Cost and Legal Impracticalities Facing Implementation of the European Union's Droit de Suite Directive in the United Kingdom*, 2004 (24) Northwestern Journal of International Law & Business, 533 – 561, s. 533. Dále např. Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o právu na opětný prodej ve prospěch autora originálu uměleckého díla, COM(96) 97 final, Důvodová zpráva, s. 2 ad.

² Např. Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o právu na opětný prodej ve prospěch autora originálu uměleckého díla, COM (96) 97 final, s. 2.

³ Např. TELEC, I., *Tvůrčí práva duševního vlastnictví*, Masarykova univerzita v Brně, Doplněk, 1994, s. 119.

⁴ KNAP, K., *Autorský zákon a předpisy souvisící*, 4. podstatně přepracované vydání, Linde Praha 1993, s. 106.

⁵ TELEC, I., *Autorský zákon. Komentář*. 1. vydání. Praha, C. H. Beck 1997, s. 319. Obdobně např. Knap, K., *Autorský zákon a předpisy souvisící*, 4. podstatně přepracované vydání, Linde Praha 1993, s. 106 („právo autora na slušné vypořádání proti nabyvateli originálu díla, který získal společensky neodůvodněný majetkový prospěch“).

24 do Oddílu 4 nazvaného Jiná majetková práva). I podle dřívější české úpravy bylo charakterizováno jako „ryze majetkové právo ... relativní povahy“.⁶ Obdobně chápe právo na odměnu i řada zahraničních teoretiků.⁷

Existují ale i jiná pojetí řadící právo na odměnu mezi práva osobnostní (morální). Je to odůvodňováno tím, že jde o právo, jehož se nelze vzdát a které nelze ani převést na jinou osobu, což je typickým znakem osobnostních práv.⁸ Právě tento aspekt – nepřevoditelnost a nemožnost vzdát se práva na odměnu – činí problémy zemím s common law systémem, pro který je typická dispoziční volnost.⁹

Podle některých teoretiků je právo na odměnu označováno jako „hybridní právo“, neboť v sobě spojuje znaky osobnostních i majetkových práv. Osobnostní aspekt spočívá v tom, že je přiznáváno autorovi i poté, co je originál jeho uměleckého díla prodán dalšímu nabyvateli (hmotného substrátu), a to i opětovně. Na rozdíl od čistě osobnostních práv však je právem ryze ekonomické povahy nemající s osobností autora samotného nic společného.¹⁰

Právo na odměnu existuje v jednotlivých národních právních úpravách zpravidla ve dvou základních podobách podle způsobu výpočtu odměny. Odměna je stanovena buď jako procentní podíl z prodejní ceny (srov. např. původní právní úpravu v některých členských státech EU, např. v Německu, Francii, Belgii apod.) nebo jako podíl z nárůstu hodnoty (resp. prodejní ceny) originálu díla (srov. např. českou, resp. československou právní úpravu v letech 1926 – 2000 nebo italskou právní úpravu z roku 1941 apod.). Zatímco v prvním případě má právo autor právo na odměnu při každém opětovném prodeji, tj. i v případech, kdy byl originál díla prodán za nižší než původní, resp. dřívější

---

⁶ TELEC, I., *Autorský zákon. Komentář*. 1. vydání. Praha, C. H. Beck 1997, s. 319.

⁷ SCHULDER, D. B., *Art Proceeds Act: A Study of the Droit de suite and a Proposed Enactment for the United States*, 61 Nw. U. L. Rev. 1966 – 1967, s. 22, odkazující na HAUSER, R., *The French Droit de Suite: The Problem of Protection for the Underprivileged Artist under the Copyright Law*, 11 Copyright Law Symposium 1, 13-14 (1962). CARLETON, W. A., *Copyright Royalties for Visual Artists: A Displayed Based Alternative to the Droit de Suite*, 76 Cornell L. Rev. 510, 536-8 (1991), s. 533. STOKES, S. *Artist's Resale Right*, Institut of Art and Law, Leicester 2006, ISBN: 1 903987 15 6, s. 1. Obdobně i Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o právu na opětovný prodej ve prospěch autora originálu uměleckého díla, COM (96) 97 final, Důvodová zpráva, s. 2

⁸ Např. PFEFFER, J. B., *The Cost and Legal Impracticalities Facing Implementation of the European Union's Droit de Suite Directive in the United Kingdom*, 2004 (24) Northwestern Journal of International Law & Business, 533 – 561, s. 538 a dále s. 547n.).

⁹ Např. KLEMENT, U., *Resale Royalties for visual artists: an analysis of international developments and the implications for New Zealand*, New Zealand Intellectual Property Journal, září 2006, s. 218.

¹⁰ SUNDARA RAJAN., M.T., *Moral Rights: principles, practice and new technology*, Oxford University Press, New York 2011, s.443.

cenu, v druhém případě má právo na odměnu pouze v případě, že cena originálu jeho díla oproti předchozímu, v některých případech oproti prvotnímu, prodeji stoupla.¹¹

Právo na odměnu se tradičně týká pouze originálů uměleckých děl (výtvarného umění), méně často i originálních rukopisů literárních nebo hudebních děl. Občas se sice objeví myšlenky zavést obdobu práva na odměnu i v jiných oblastech, zatím se ale neujaly.¹²

---

¹¹ *European Copyright Law, A Commentary*, edit. WALTER, M. M., von LEWINSKI, S., Oxford University Press, Oxford 2010, s. 838.

¹² Úvahy o zřízení organizace, která by vybírala odměny z opětných prodejů vstupenek na koncerty apod. akce, viz (http://www.mcps-prs-alliance.co.uk/about_us/press/latestpressreleases/mcpsprsalliance/Pages/Newbodyformedtoregulatesecondaryticketingmarket.aspx, navštíveno dne 23. 6. 2008).

2. Historie uznání práva na odměnu

Za kolébku práva na odměnu je tradičně označována Francie. Myšlenka vyrovnávat autorům výtvarných uměleckých děl nepoměr mezi výší odměny, kterou autor obdrží při prvním prodeji svého díla, které prodává často jako začínající, neznámý umělec za relativně nebo skutečně velmi nízkou cenu, a mezi výší zisků, které z následných prodejů jeho díla získávají osoby, které koupí nebo jiným způsobem získají, v důsledku zvyšující se popularity nebo uznání autora, vznikla ve Francii již koncem 19. století. Francie byla rovněž prvním státem, který toto právo v roce 1920 přiznal autorům zákonem (viz dále).¹³ Mezinárodně rozšířený a i v nefrankofonních zemích používaný pojem *droite de suite* je výtvozem francouzské autorskoprávní teorie a literatury.

První úvahy na toto téma se objevily již v roce 1893 v článku právníka Alberta Vaunoise, otištěném v *Chronique de Paris*,¹⁴ ale trvalo téměř třicet let, než bylo právo na odměnu uzákoněno. Důvodů, proč se tak stalo právě ve Francii, bylo zřejmě hned několik.

V historickoprávní literatuře věnované právu na odměnu je nejčastěji uváděným důvodem zavedení práva na odměnu snaha zlepšit těžkou životní situaci příbuzných autorů, zejména vdov a sirotků, které po sobě zanechala řada autorů padlých v první světové válce.¹⁵

---

¹³ Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o právu na opětý prodej ve prospěch autora originálu uměleckého díla, COM(96) 97 final, ze dne 13. 3. 1996, s. 7. Obdobně např. LÖWENBACH, J., *Právo autorské*, Nákladem Československého Kompasů tiskařské a vydavatelské akc. spol., Praha 1927, s. 170 ad.

¹⁴ Bulletin 69 – The Art Resale Royalty (zpráva Copyright Council for Australia Council and Department of the Arts, Sport, the Environment, Tourism and Territories, Marry Wyburn BA LLM, 1989, ze stránek http://www.copyright.org.au/pdf/acc/book_tocs/b069v01.pdf, navštíveno dne 11. 7. 2007. Obdobně WU, J. C., Art Resale Rght and the Art Resale Market: A Follow-up Study, 46 J. Copyright Soc’y U.S.A. 531, s. 2.

¹⁵ Např. LEWIS, P. *The Resale Royalty and Australian Visual Artists: Painting the Full Picture*, (2003) 8 Media et Arts Law Review 306, s. 2. Často se v literatuře v této souvislosti uvádí historika o vnučce malíře Jeana-Francoise Milleta (1814 – 1875), která se musela žít pouličním prodejem květin, zatímco jeden z obrazů jejího dědečka „The Angelus“, prodaný původně autorem za 1 200 franků se posléze následně prodal za 1 milion franků (např. bod 2 stanoviska generální advokátky k C-518/08, viz dále, apod.). Další případy, které zřejmě přispěly značnou měrou k prosazení práva na odměnu ve Francii, jsou zmíněny v LEWIS, P., *The Resale Royalty and Australian Visual Artists: Painting the Full Picture*, (2003) 8 Media et Arts Law Review 306, s. 2.

Dalším důvodem pro zavedení práva na odměnu byla skutečnost, že v onom období se staly markantními rozdíly mezi prodejními cenami, za které prodávali svá díla autoři samotní, a cenami, za které byla ta samá díla dříve či později prodávána jejich dalšími majiteli. Z prodejů těžili majitelé i aukční síně, dealeři a galeristé, autorům nenáleželo z narůstající hodnoty díla nic.¹⁶

Svou roli sehrálo pravděpodobně také francouzské sdružení „La Peau de l'Ours“ (Medvědí kůže), založené v roce 1904 třinácti nadšenci a milovníky umění. Ti mezi sebou uzavřeli dohodu, že budou po dobu deseti let přispívat každým rokem částkou 250 franků do společné pokladny, ze které se budou nakupovat díla moderního umění, a po deseti letech všechna takto nakoupená díla prodají. V roce 1914 byla sbírka, obsahující například díla Picassa, Van Gogha a dalších autorů, prodána v aukci za cenu více než čtyřikrát vyšší, než za jakou byla pořízena. Podle zmíněné smlouvy mělo být 20 procent z výnosu z prodeje sbírky rozděleno poměrnými částkami mezi autory, jejichž díla byla součástí sbírky. Právě tato smlouva, resp. rozdíly v prodejních cenách a smluvně zajištěné právo autorů na podíl ze zisku, vyvolaly diskuze ohledně uznání práva na odměnu.¹⁷

Svou roli sehrála dále také změna v oceňování, vystavování a obchodování s uměleckými díly, ke které ve Francii došlo koncem 19. století, kdy byl zrušen původní systém existující už od poloviny 17. století. V roce 1648 byla kardinálem Mazarinem založena Akademie malířství a sochařství (*Académie de peinture et de sculpture*), která se posléze v roce 1816 spojila s později vzniklými akademiemi do Akademie krásného umění (*Académie des Beaux-Arts*).¹⁸ Akademie organizovala rozsáhlé výstavy, tzv. pařížské Salóny (*Salons de Paris*), kde byla vystavována díla, která získala svolení odborné poroty k veřejnému vystavení. Tímto způsobem regulace (či cenzury) byli velmi znevýhodněni představitelé nových uměleckých směrů, konkrétně impresionisté, jejichž díla nebyla uznána jako hodna vystavení na veřejnosti. To mělo své důsledky mimo jiné i v tom, že díla těchto umělců se prodávala velmi pod cenou. V roce 1885 se systém pařížských Salónů zcela rozpadl a začaly se rozvíjet nové modely obchodování

¹⁶ Např. LEWIS, P., *The Resale Royalty and Australian Visual Artists: Painting the Full Picture*, (2003) 8 Media et Arts Law Review 306, s. 2, obdobně SCHULDER, D. B., *Art Proceeds Act: A Study of the Droit de suite and a Proposed Enactment for the United States*, 61 Nw. U. L. Rev. 1966 – 1967, s. 23.

¹⁷ LEWIS, P., *The Resale Royalty and Australian Visual Artists: Painting the Full Picture*, (2003) 8 Media et Arts Law Review 306, s. 2.

¹⁸ http://en.wikipedia.org/wiki/French_art_salons_and_academies , navštíveno dne 18. 6. 2008.

s uměleckými díly. Velký rozmach nastal právě v oblasti moderního umění, kde ceny uměleckých děl prudce rostly úměrně popularitě a poptávce. Samotní autoři však stále mohli jen přihlížet, jakých zisků díky jejich tvorbě dosahují jiní.¹⁹

Dalším často uváděným důvodem a argumentem pro zavedení práva na odměnu byla skutečnost, že na rozdíl od jiných druhů děl, zejména hudebních či hudebně dramatických, dramatických či literárních, která jsou typicky šířena prodejem rozmnoženin těchto děl, popř. živým provozováním, provozováním ze záznamu apod., bývají výtvarná díla většinou zhotovena v jediném originále, který je prodán a často již k žádnému dalšímu autorskoprávnímu užití nedochází.²⁰ Týká se to především obrazů, soch a podobných výtvarných děl, nikoli například fotografií, ilustrací do knih a časopisů, plakátů, pohlednic apod., kde samozřejmě dochází běžně k výše zmíněným způsobům užití, kde autor realizuje svá výlučná práva na rozmnožování a rozšiřování rozmnoženin.²¹

První zákon o právu na odměnu byl ve Francii přijat 20. května 1920 (příloha č. 1).²² Záhy se jím inspirovaly další státy, které přijaly obdobné úpravy. Kromě Československa, které právo na odměnu zakotvilo v prvním československém autorském zákoně nové samostatné republiky z roku 1926 (viz dále v kapitole 6.1), lze

---

¹⁹ BOOTON, D. L., A Critical Analysis of the European Commission's Proposal for a Directive harmonising the Droit de Suite, *Intellectual Property Quarterly*, 1998, 165 a násl.

²⁰ Eliza Hall ve své studii srovnává situaci malíře Roberta Rauschenberga a hudebního skladatele Abela Meeropola. První z nich prodal jedno ze svých děl („Thaw“) v roce 1958 za 960 amerických dolarů sběrateli Robertu Scullovi, a ten je později prodal v aukci za 85 tisíc amerických dolarů. Rauschenberg poté zahájil boj za zavedení práva na odměnu v USA. Situace hudebního skladatele Abela Meeropola, autora písňového hitu z počátku 30. let dvacátého století, kterým se proslavila Billie Holidayová, byla odlišná. Nahrávka Meeropolovy písně v podání Billie Holidayové se stala hitem a úspěšně prodávala, ale autor nedostával žádný honorář. V jeho případě však stačilo uplatnit příslušná práva a autor posléze získal na odměnách více než 300 tisíc dolarů. Právo na odměnu mělo tyto disproporce mezi jednotlivými skupinami autorů odstranit. (HALL, E., *The French Exception: Why the Resale Royalty works in France and why it matters to the U.S.*, 1 J.Int'l Media & Ent. L. 321, s. 6, obdobně Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o právu na opětý prodej ve prospěch autora originálu uměleckého díla, COM (96) 97 final z 13. 3. 1996, s. 2).

²¹ O tomto aspektu psal v roce 1931 také americký časopis TIME při příležitosti 11. výročí přijetí francouzského zákona o právu na opětý prodej. Článek zmiňuje také soudní spor z roku 1926, ve kterém dědička autorských práv po Henrim Rousseauovi Bernardová žalovala majitele obrazu Spící cikánka, který namaloval její bratr, zesnulý v chudobě. Obraz byl prodán v pařížské aukci za 420 000 franků. Prodávající odmítl vyplatit dědičce 3 % z prodejní ceny, které jí měly podle zákona náležet, soud však rozhodl v její prospěch a 12 600 franků jí přiřkl. (Zpráva dostupná z WWW: <http://www.time.com/time/magazine/article/0,9171,742059,00.html>, navštíveno dne 8. 6. 2008)

²² LÖWENBACH, J., *Právo autorské*, Nákladem Československého Kompasu tiskařské a vydavatelské akc. spol., Praha 1927, s. 328 a 329.

jmenovat např. Belgii (1921), Polsko (1935), Uruguay (1937) a Itálii (1941).²³ V roce 1948 bylo právo na odměnu uznáno i na mezinárodní úrovni, byť pouze v nezávazné podobě (viz kapitola 3 o mezinárodněprávní úpravě práva na odměnu).

---

²³ Např. SCHULDER, D. B., *Art Proceeds Act: A Study of the Droit de suite and a Proposed Enactment for the United States*, 61 Nw. U. L. Rev. 1966 – 1967, s. 22.

3. Právo na odměnu v mezinárodním právu autorském

3.1 Revidovaná úmluva Bernská a WIPO

Z obou nejvýznamnějších autorskoprávních mezinárodních smluv a úmluv, kterými jsou Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl ze dne 9. září 1886, ve znění pozdějších revizí (dále jen „RÚB“), a Smlouva WIPO o právu autorském z roku 1996, upravuje právo na odměnu pouze první z nich – RÚB. Rozhodnutí o rozšíření Bernské úmluvy o toto právo padlo již v roce 1928 během revizní konference v Římě,²⁴ k samotnému rozšíření (zavedení nového článku 14bis) pak došlo v rámci tzv. bruselské revize přijaté v Bruselu v roce 1948. Následující stockholmská revize z roku 1967 se tohoto ustanovení nijak nedotkla a zatím poslední pařížská revize z roku 1971 přinesla pouze legislativně technickou změnu spočívající v přečíslování ustanovení (na článek 14ter).²⁵ Žádná jiná mezinárodní smlouva či úmluva toto právo neupravuje.

Právo na odměnu je jediným případem, kdy je mezinárodní smlouvou přiznáno (pouhé) právo na odměnu (*remuneration*) jako tzv. *ius conventionis*. Právo na odměnu jako takové není v jiných případech stanoveno žádnou autorskoprávní mezinárodní smlouvou ani úmluvou a je, přinejmenším na mezinárodní úrovni, ponecháno zcela na smluvní volnosti stran, tj. nositele práv a uživatele autorského díla.²⁶

Další zvláštností tohoto práva je, že bylo v mezinárodní úpravě zakotveno jako fakultativní, na rozdíl od ostatních práv zakotvených RÚB či jinými mezinárodními smlouvami a úmluvami. Smluvní strany RÚB – členové Bernské unie – se mohou rozhodnout, zda právo na odměnu ve svých národních právních řádech autorům přiznají či nikoli. To představuje výjimku z jinak obecně platné zásady tzv. minimální ochrany, podle které jsou státy – smluvní strany té které mezinárodní smlouvy nebo úmluvy – povinny poskytovat subjektům, na něž se tyto smlouvy a úmluvy vztahují, alespoň

---

²⁴ KNAP, K., KUNZ, O., *Mezinárodní právo autorské*, Academia, Praha 1981, s. 252 (Závěry římské revizní konference, přání č. III, viz Actes de la Conférence réunie à Rome 1928, s. 283).

²⁵ Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 133/1980 Sb., ze dne 8. července 1980 o Bernské úmluvě o ochraně literárních a uměleckých děl ze dne 9. září 1886, doplněné v Paříži dne 4. května 1896, revidované v Berlíně dne 13. listopadu 1908, doplněné v Bernu dne 20. března 1914 a revidované v Římě dne 2. června 1928, v Bruselu dne 26. června 1948, ve Stockholmu dne 14. července 1967 a v Paříži dne 24. července 1971. Změna: 19/1985 Sb.

²⁶ KNAP, K., KUNZ, O., *Mezinárodní právo autorské*, Academia, Praha 1981s. 250 a 251.

minimální ochranu v rozsahu stanoveném těmito smlouvami a úmluvami.²⁷ Tato skutečnost se následně projevuje v tom, že stát, který právo na odměnu přiznává svým státním příslušníkům, popř. osobám s trvalým pobytem na svém území, není povinen toto právo automaticky přiznávat i státním příslušníkům/osobám s trvalým pobytem ostatních členů Bernské unie, pokud tito toto právo nepřiznávají státním příslušníkům/osobám s trvalým pobytem prvního státu (tzv. zásada asimilace).²⁸

3.1.1 Článek 14ter RÚB

Článek 14ter RÚB (příloha č. 2), jehož název lze volně přeložit jako „Právo na slušné vypořádání u uměleckých děl a rukopisů“, upravuje v odst. 1 rozsah práva na odměnu, v odst. 2 rozhodné právo a v odst. 3 způsob výkonu, resp. správy práva na odměnu.²⁹

Podle odst. 1 má autor originálu uměleckého díla, jakož i spisovatel nebo hudební skladatel, pokud jde o původní rukopisy jejich děl, nezcizitelné právo na podíl z výtěžku prodeje díla, resp. rukopisu, následujících po prvním převodu vlastnictví uskutečněném autorem díla. Totéž platí po smrti autora i pro osoby či instituce oprávněné k tomu podle vnitrostátních předpisů. RÚB přiznává právo na odměnu autorům uměleckých děl, aniž by bylo alespoň demonstrativně uvedeno jakých, a dále autorům literárních děl a hudebním skladatelům v souvislosti s rukopisy jejich děl. Podle Průvodce Bernskou úmluvou, vydaného WIPO v roce 1978 (dále jen „Průvodce“),³⁰ se obecně uměleckými díly rozumí kresby, malby, díla sochařská, grafiky (rytiny a litografie), za předpokladu, že jde o originály zhotovené samotným autorem (umělcem). Průvodce rovněž uvádí, že se toto právo nevztahuje na architektonická díla a na díla užitého umění, ač to v textu článku 14ter RÚB výslovně uvedeno není. Národní zákonodárství může přiznávat toto právo i autorovým dědicům,

---

²⁷ KNZ, O., Společné právní zásady mezinárodních smluv o nehmotných statcích, *Rozpravy Československé akademie věd*, Academia, Praha 1969, ročník 79, sešit 7, s. 21.

²⁸ KNAP, K., KUNZ, O., *Mezinárodní právo autorské*, Academia, Praha 1981, s. 253.

²⁹ Vyhláška ministerstva zahraničních věcí č. 133/1980 Sb., ve znění vyhlášky č. 19/1985 Sb. Text RÚB v anglické verzi viz http://www.wipo.int/treaties/en/ip/berne/trtdocs_wo001.html#P188_36636, navštíveno dne 24. 7. 2007.

³⁰ Guide to the Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works (Paris Act, 1971), World Intellectual Property Organization, Geneva 1978, s. 90n.

a to buď podle obecných pravidel dědického práva,³¹ nebo podle zvláštní úpravy,³² a dále rovněž, stanoví-li tak vnitrostátní právní úprava, i institucím.³³ RÚB nespécifikuje výslovně podmínky následného prodeje, pouze v Průvodci se lze dočíst, že zpravidla jde o veřejné aukce nebo prodeje prostřednictvím obchodníka s uměním (*art dealer*). RÚB nestanoví ani velikost podílu, který má autor (dědic atd.) získat z výtěžku následných prodejů, a rovněž nepodmiňuje nárok na odměnu vyšší prodejní cenou při následném prodeji (oproti ceně při prvotním či předcházejícím prodeji či jiném převodu vlastnictví) ani zjevným nepoměrem mezi prodejními cenami (dosaženými při prvotním či předcházejícím prodeji či jinému převodu vlastnictví a při následném prodeji). Úprava v RÚB je velmi obecná a přiznává autorovi právo na podíl z výtěžku následných prodejů v každém případě, tj. bez ohledu na to, zda byl originál díla, či rukopis, prodán za prodejní cenu vyšší či nižší než při prvotním prodeji či jiném převodu vlastnictví. Lze tak usuzovat nejen z textu ustanovení, ale i z komentáře Průvodce, podle něhož některé státy přiznávají právo na odměnu pouze v případech, kdy je prodejní cena při následném prodeji vyšší než cena při předchozím prodeji, a vypočítává se jako procentní podíl z rozdílu mezi těmito prodejními cenami.³⁴

Z odst. 2 vyplývá několik již dříve zmíněných zvláštností práva na odměnu v kontextu celé RÚB a mezinárodního práva autorského vůbec. Především je toto ustanovení formulováno jako fakultativní, připouští, že právo na odměnu podle článku 14ter nemusí existovat v právním řádu každého člena Bernské unie, a dále platí, že se v případě tohoto práva poskytne ochrana cizím státním příslušníkům jen recipročně, přesněji řečeno jen tehdy, pokud takové právo přiznává právní řád státu, jehož je tento autor státním příslušníkem, a jen v rozsahu poskytovaném státem, kde se ochrana uplatňuje, nikoliv v rozsahu podle mezinárodní smlouvy. V případě práva na odměnu je proto nutno v každém jednotlivém případě zjišťovat, zda právo na odměnu přiznává

---

³¹ Příkladem může být platná česká právní úprava, podle které právo na odměnu podle § 24 AZ přísluší po smrti autora jeho dědicům podle obecné právní úpravy dědického práva v občanském zákoníku, a pokud zemřel bez dědiců, připadá toto právo státu jako odúmrtí, rovněž podle obecné právní úpravy. Pokud právo zdědí stát, nebo státu připadne jako odúmrtí, vykonává je, podle AZ Státní fond kultury.

³² Příkladem je např. francouzská právní úprava, podle níž po smrti autora připadá právo na odměnu na rozdíl od obecné právní úpravy dědění pouze zákonným, nikoli testamentárním dědicům. Viz podrobněji v kapitole 5.1.

³³ Např. v Paraguayi se odměny, o které se nepřihlásí autor nebo jeho dědicové, odvádějí Národnímu úřadu pro autorské právo do fondu kulturního rozvoje. (Zákon č. 1328/1998)

³⁴ Guide to the Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works (Paris Act, 1971), World Intellectual Property Organization, Geneva 1978, s. 92.

stát, kde se právo hodlá uplatnit, za jakých podmínek, resp. v jakém rozsahu, a dále, zda toto právo uznává stát, jehož je autor občanem (státním příslušníkem/osobou s trvalým pobytem).³⁵

Podle odst. 3 mohou členové Bernské unie, pokud právo na odměnu přiznají, přijmout konkrétní úpravu výkonu, resp. správy práva na odměnu a rovněž stanovit výši podílu autora na výtěžku z následných prodejí díla nebo rukopisu. Způsoby výběru odměn se v jednotlivých státech, které právo na odměnu zaváděly jako první, lišily. Některé státy zvolily od počátku kolektivní správu tohoto práva (např. Itálie, Dánsko, Finsko, Švédsko),³⁶ jiné ponechaly autorům na výběr mezi individuální a kolektivní správou (např. Francie, Československo).³⁷ Stejně tak i úprava výše odměny se od počátku v jednotlivých státech lišila. Pokud jde o výši podílu autora, některé státy nestanovily konkrétní procentní výši podílu, pouze konstatovaly obecně nárok na podíl na prodejní ceně obecně,³⁸ jiné stanovily výši podílu procentem z prodejní ceny.³⁹

Vzhledem k tomu, že je věcí člena Bernské unie, zda právo na odměnu podle čl. 14ter ve svém národním právním řádu upraví či nikoli, nelze vůči žádnému členu Bernské unie, který toto právo nepřiznává, uplatnit žádná opatření směřující k vynucení takové právní úpravy. Nelze proto využít ani proceduru upravenou v Dohodě o obchodních aspektech práv duševního vlastnictví (tzv. Dohoda TRIPS)⁴⁰, a právo na odměnu je proto na mezinárodní úrovni nevynutitelné.⁴¹

Doba ochrany práva na odměnu se řídí obecnou úpravou v čl. 7 RÚB a trvá, stejně jako u ostatních práv přiznaných RÚB, po dobu života autora a 50 let po jeho

---

³⁵ Tato zvláštnost byla reflektována i evropskou směrnicí z roku 2001, konkrétně v čl. 7, týkající se práv autorů – státních příslušníků států mimo Evropskou unii. Viz podrobněji v kapitole 4.3.7.

³⁶ Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o právu na opětý prodej autora originálu uměleckého díla, COM (96) 97 final, tabulka 6, s. 11.

³⁷ Tamtéž.

³⁸ Např. český autorský zákon z roku 1926 („nárok na podíl v nepřiměřeně vysokém čistém zisku docíleném“).

³⁹ Např. Francie, Lucembursko a Španělsko 3 %, Belgie 4 %, Německo, Dánsko, Řecko, Finsko a Švédsko 5 %, Portugalsko 6 %. Viz Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o právu na opětý prodej autora originálu uměleckého díla, COM (96) 97 final, tabulka 6, s. 11.

⁴⁰ Dohoda TRIPS je součástí přílohy k Dohodě o zřízení Světové obchodní organizace. (Sdělení ministerstva zahraničních věcí č. 191/1995 Sb.) Procedura upravená v čl. 64 upravuje, resp. odkazuje na příslušnou část Dohody o clech a obchodu (tzv. GATT). Protože podle čl. 9 Dohody TRIPS, upravujícího vztah k Bernské úmluvě, jsou členské státy Dohody TRIPS povinni přizpůsobit své národní zákonodárství článkům 1 až 21 RÚB a příloze k ní, s výjimkou článku 6bis upravujícího osobnostní práva, je možné v zásadě zahájit vůči takovému členskému státu, jehož národní právní řád se dostane do rozporu s RÚB, příslušné řízení (tzv. panel).

⁴¹ Právo na odměnu je vynutitelné pouze v rámci EU, kde je toto právo harmonizováno unijním právem (směrnicí) a právní úprava je proto vynutitelná prostřednictvím řízení o porušení závazků vyplývajících z členství v EU (tzv. infringement). Podrobněji viz kapitola 4.5.

smrti. Jde o minimální dobu ochrany, jednotlivé státy mohou přiznat dobu ochrany delší, což také v mnoha případech činí.⁴²

RÚB je spravována WIPO.⁴³ Otázky týkající se autorského práva se projednávají především na zasedáních Stálého výboru pro právo autorské a práva s ním související (*Standing Committee on Copyright and Related Rights*), dále jen „SCCR“.⁴⁴

3.1.2 Tuniský vzorový autorský zákon z roku 1976

V souvislosti s RÚB, resp. WIPO, stojí za zmínku dokument, sice nezávazný, ale přesto pro vývoj právní úpravy autorského práva, přinejmenším v některých státech světa, důležitý, a sice Tuniský vzorový autorský zákon (*Tunis Model Law on Copyright for developing countries*). Tento dokument (Příloha č. 3) byl vypracován v roce 1976 s cílem pomoci rozvojovým zemím, zejména v Africe, v jejich legislativní činnosti. Tuniský vzorový autorský zákon měl národním legislativcům usnadnit přijetí takových právních předpisů, které by byly v souladu s RÚB a Všeobecnou úmluvou o autorském právu (viz dále) a které by umožnily těmto zemím přistoupit k uvedeným úmluvám.⁴⁵

Právo na odměnu (*droit de suite*) je v Tuniském vzorovém zákoně upraveno v čl. 4bis. Vzhledem k tomu, že RÚB upravuje toto právo jako fakultativní („nepovinné“), je celé ustanovení v závorkách. Podle odst. 1 má autor právo na podíl z výnosu z jakéhokoli prodeje takového díla ve veřejné aukci nebo prostřednictvím obchodníka (dealera), bez ohledu na obchodní model použitý obchodníkem. Právo přísluší autorům

---

⁴² Např. členské státy EU přiznávají právo na odměnu ochranu po dobu života autora a 70 let po jeho smrti. Viz podrobněji kapitola 4.3.8.

⁴³ WIPO, sídlící v Ženevě, byla zřízena Úmluvou o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví z roku 1967 (uveřejněnou pod č. 69/1975 Sb., ve znění vyhlášky č. 80/1985 Sb.) jako právní nástupce Spojených mezinárodních úřadů duševního vlastnictví (BIRPI), zřízených na konci 19. století pro správu v té době existujících autorskoprávních a průmyslově právních mezinárodních úmluv. Od roku 1974 je WIPO jednou z odborných organizací v systému Organizace spojených národů. Viz informace dostupné z WWW: <http://www.wipo.int/portal/index.html.en>, navštíveno dne 27. 5. 2011.

⁴⁴ Viz podrobněji informace dostupné z WWW: http://www.wipo.int/meetings/en/topic.jsp?group_id=62, navštíveno dne 15. 11. 2010.

⁴⁵ Dokument dostupný z WWW: <http://unesdoc.unesco.org/images/0003/000314/031414eb.pdf>, navštíveno dne 30. 6. 2008. V roce 1985 se v Lesothu konal regionální workshop věnovaný Tuniskému vzorovému zákonu a v dokumentu vypracovaném UNESCO pro tento workshop se lze dočíst základní informace o historii vzniku tohoto modelového zákona a stručný komentář k jednotlivým ustanovením. (Dokument dostupný z WWW: <http://unesdoc.unesco.org/images/0006/000651/065135eb.pdf>, navštíveno dne 30. 6. 2008)

výtvarných děl (v anglickém originále „*graphic works*“),⁴⁶ dále děl trojrozměrných a rukopisů. V odst. 2 jsou z práva na odměnu výslovně vyloučena díla architektonická a díla užitého umění. Způsob výkonu práva na odměnu, jakož i veškeré nutné podrobnosti, např. výše procentního podílu, sankce za nesplnění povinnosti platit apod., se mohou v jednotlivých státech velmi lišit, a proto nejsou stanoveny přímo ve vzorovém zákonu. Podle odst. 3 mají být tyto podrobnosti stanoveny prováděcím předpisem vydaným příslušným orgánem.

Podle komentáře k Tuniskému vzorovému zákonu je právo na odměnu nezadatelné (autor se jej nemůže vzdát), nikoli však nepřevoditelné. Pokud by autor právo nepřevodil během svého života na jinou osobu, případně po jeho smrti dědicům – testamentárním nebo intestátním.

3.1.3 Právo na odměnu na programu SCCR

Během uplynulých téměř deseti let, kdy měla autorka této práce možnost jednání SCCR blíže sledovat, ať už osobní účastí nebo prostřednictvím dokumentů z jednotlivých jednání, byla problematika práva na odměnu v SCCR sice několikrát zmíněna, ale jen velmi obecně a vždy pouze v rámci diskuzí o budoucím programu SCCR. Na 7. zasedání SCCR v květnu 2002 navrhlo Mexiko, aby sekretariát WIPO zpracoval na téma práva na odměnu studii. Návrh tehdy podpořilo i Španělsko, vystupující jménem Evropského společenství (dále jen „EU“⁴⁷).⁴⁸ V listopadu téhož roku na 8. zasedání SCCR byl projednáván seznam témat pro další práci SCCR. Jedním z navrhovaných bodů bylo i právo na odměnu.⁴⁹ K návrhu se tehdy vyslovily pouze dva

---

⁴⁶ Podle Webster's New World College Dictionary, Fourth Edition, Wiley Publishing, Inc., pojmem „*graphic arts*“ se rozumí 1. jakákoli forma vizuálního uměleckého vyjádření, zejm. malba, kresba, fotografie atd., 2. taková umělecká díla, která jsou tištěna z různých druhů podkladů, jako jsou blocks, plates, screens, zejm. engraving, etching, litografie, sériografie, dry point – suchá jehla, offset, atd. V tomto případě jde o první z uvedených významů.

⁴⁷ Pro zjednodušení je v celé práci používán pojem „Evropská unie“, resp. „EU“, a to bez ohledu na to, jak se toto společenství států v daném historickém období nazývalo (Evropská hospodářská společenství, Evropské společenství, Evropská společenství, Evropská unie apod.).

⁴⁸ Zpráva ze 7. zasedání SCCR, dokument SCCR/7/10, dostupný z http://www.wipo.int/edocs/mdocs/copyright/en/sccr_7/sccr_7_10.pdf, navštíveno dne 7. 3. 2010.

⁴⁹ Dokument WIPO SCCR/8/2 z 28. srpna 2002 (*Short Description of possible subjects for future review by the Standing Committee*) zdůvodňuje navržení tohoto bodu následovně: právo na odměnu (resale right/droit de suite) je upraveno v článku 14ter Bernské úmluvy jako nezávazné (volitelné) právo, jehož uplatnění může být podmíněno reciprocitou. Přestože jeho přiznání v národních právních řádech členů Bernské unie je věcí každého členu této unie, existuje již v řadě národních a regionálních autorskoprávních předpisů. Zmíněna je i evropská směrnice z roku 2001, na základě které má být právo

státy. Dánsko, předsedající v té době Radě EU a vystupující jménem EU a jeho členských států, zdůraznilo, že by se především měla dokončit práce na dosud neuzavřených tématech, tj. otázky ochrany vysílatelů, nepůvodních (non-original) databází a ochrana výkonných umělců v audiovizí. Poté by bylo možné přistoupit k novým tématům, z nichž EU a jeho členské státy dávají přednost problematice aplikovatelného práva, zejména v oblasti mezinárodního obchodu, jakož i problematice práva na odměnu. Dánsko připomnělo, že polovina členů Bernské unie článek 14ter implementovala do svých právních řádů a že v roce 2001 byla přijata směrnice o právu na opětný prodej z roku 2001. Dánsko rovněž konstatovalo, že jedna z možností, jak dále naložit s článkem 14ter, je učinit jej závazným, a navrhlo, aby byla zpracována studie, mapující stávající stav. Druhým státem, který podpořil další projednávání tohoto tématu, byl Senegal, který se rovněž vyslovil pro mezinárodní rozšíření tohoto práva. SCCR posléze zvolil pro svou další práci témata, která považoval za prioritní a vysloveně urgentní, což právo na odměnu rozhodně nebylo. Byla to především již zmíněná aktualizace mezinárodněprávní ochrany vysílatelů, dále otázky ochrany databází a ochrana výkonných umělců v audiovizí.⁵⁰ O pár let později se výše popsaná situace s výběrem témat několikrát opakovala. Na 16. zasedání SCCR v březnu 2008 navrhovalo právo na odměnu jako možné další téma (kromě stálých priorit čekajících na dokončení) jménem EU a jeho členských států Slovinsko, tehdy bez jakékoli podpory jiného členského státu WIPO.⁵¹ V listopadu 2008 na 17. zasedání SCCR návrh zopakovala jménem členských států EU Francie. Pro toto zasedání připravila EU dokument, zdůvodňující návrhy jednotlivých témat.⁵² Částečně byla podpořena Čínou, která však také zdůraznila potřebu nejprve dokončit prioritní témata a teprve poté se

---

na odměnu harmonizováno v rámci Evropské unie a bude navíc zavedeno i ve státech, které je dosud neuznávaly (např. ve Velké Británii). V některých státech, např. v USA, je právo upraveno pouze v Kalifornii, nikoliv v rámci federálního zákonodárství. Dokument zmiňuje rovněž zprávu vypracovanou ohledně možnosti implementovat právo na odměnu v USA americkým copyrightovým úřadem. Viz http://www.wipo.int/edocs/mdocs/copyright/en/sccr_8/sccr_8_2.pdf, navštíveno dne 1. 8. 2007.

⁵⁰ Zpráva z 8. zasedání SCCR, dokument SCCR/8/9, dostupný z http://www.wipo.int/edocs/mdocs/copyright/en/sccr_8/sccr_8_9.pdf, navštíveno dne 15. 11. 2010.

⁵¹ Návrh zprávy ze 16. zasedání SCCR, document SCCR/16/3 Prov., dostupný z http://www.wipo.int/edocs/mdocs/copyright/en/sccr_16/sccr_16_3_prov.pdf, navštíveno dne 28. 2. 2010.

⁵² Zdůvodnění návrhu lze nalézt v dokumentu SCCR/17/4, kde se v souvislosti s právem na odměnu uvádí mj., že členské státy EU by zajímalo, které další členské státy WIPO právo na odměnu zavedly a v jaké podobě (za jakých podmínek). Dokument SCCR/17/4 (Zdůvodnění návrhů pro další program SCCR předložených ES a jejich členskými státy během SCCR ve dnech 10. – 12. března 2008) dostupný z http://www.wipo.int/edocs/mdocs/copyright/en/sccr_17/sccr_17_4.pdf, navštíveno dne 15. 11. 2010.

věnovat dalším, např. i právu na odměnu. Návrhy EU, včetně tématu práva na odměnu, podpořily (stručně) i Spojené státy americké.⁵³ Zatím naposledy bylo právo na odměnu ve SCCR zmíněno na jeho 18. zasedání v květnu 2009. Tehdy vystupovala jménem EU a jeho členských států ČR, která znovu navrhla doplnit právo na odměnu mezi témata pro další práci SCCR, ale opět se stejnou podmínkou, tj. až poté, co budou dokončena již několikrát zmíněná prioritní témata (práva vysílacích organizací a práva výkonných umělců v audiovizí). Ani tehdy nezazněla podpora tomuto tématu ze strany jiných států.⁵⁴ Jak je z uvedeného stručného přehledu diskuzí ve SCCR zřejmé, WIPO již několik let upřednostňuje jiná, z pohledu většiny členských států WIPO aktuálnější témata. Ke změně mezinárodně právní úpravy práva na odměnu proto zcela jistě v dohledné době nedojde.

3.2 Všeobecná úmluva o autorském právu a UNESCO

Všeobecná úmluva o autorském právu přijatá v roce 1952 v Ženevě a revidovaná v roce 1971 v Paříži (dále jen „VÚA“) právo na odměnu neupravuje. Z hlediska historie mezinárodně právní úpravy práva na odměnu proto není sama o sobě zajímavá. Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO), která tuto smlouvu spravuje, se však problematikou práva na odměnu svého času poměrně podrobně zabývala.

Právo na odměnu bylo v letech 1997 a 2001 jedním z témat jednání Mezivládního autorskoprávního výboru (*Intergovernmental Copyright Committee*), zřízeného podle článku XI VÚA. Členy tohoto výboru je sice jen 18 států – smluvních stran VÚA, ostatní státy, které k VÚA přistoupily, se však mohou zasedání výboru rovněž zúčastnit jako pozorovatelé. Kromě toho se jednání účastní i další státy, které smluvní stranou VÚA nejsou, a dále zástupci WIPO, EK a rovněž zástupci řady nevládních organizací, např. Mezinárodní literární a umělecká asociace (ALAI) a další.

---

⁵³ Návrh zprávy ze 17. zasedání SCCR, document SCCR/17/5 Prov., dostupný z http://www.wipo.int/edocs/mdocs/copyright/en/sccr_17/sccr_17_5_prov.pdf, navštíveno dne 28. 2. 2010, s. 30, resp. 31.

⁵⁴ Návrh zprávy z 18. zasedání SCCR, dokument SCCR/18/7 Prov., dostupný z http://www.wipo.int/edocs/mdocs/copyright/en/sccr_18/sccr_18_7_prov.pdf, navštíveno dne 28. 2. 2010.

Na žádost sekretariátu UNESCO byly dr. Gerhardem Pfennigem⁵⁵ zpracovány dvě studie, které byly poskytnuty členským státům VÚA a dalším účastníkům jednání a prostřednictvím internetových stránek UNESCO i veřejnosti, k informaci a k dalšímu využití. První studie z roku 1997 nazvaná Právo umělců na odměnu z opětného prodeje */The Resale Right of Artists ('Droit de Suite)/* popisuje historii a principy práva na odměnu, rozebírá jeho ekonomické aspekty, analyzuje různé varianty právní úpravy, ať už jde o definice prodejů a druhů uměleckých děl, jichž se toto právo týká, výše odměny, právo na informace či způsob výkonu, resp. správy tohoto práva.⁵⁶ Druhá studie z roku 2001, nazvaná Praktické aspekty výkonu práva na odměnu při opětném prodeji, včetně výkonu v digitálním prostředí, a jeho vliv na mezinárodní trh s uměním a na zlepšení ochrany autorů výtvarných děl (*Practical aspects of the exercise of the droit de suite, including in the digital environment, and its effect on developments in the international art market and on the improvement of the protection of visual artists*), se některými aspekty zmíněnými již v první studii zabývá podrobněji, ale zejména analyzuje návrh směrnice o právu na opětný prodej, který byl v té době stále ještě ve stádiu projednávání. Studie se rovněž více zabývá otázkami ekonomických dopadů práva na odměnu a dalšími faktory ovlivňujícími trh s uměním, např. daněmi apod.⁵⁷

Celkové vyznění obou studií bylo, pochopitelně, s ohledem na dlouholeté zkušenosti autora studií s uplatňováním práva na odměnu v Německu, ve prospěch tohoto práva. Cílem bylo propagovat právo na odměnu na mezinárodní úrovni, prezentovat praktické zkušenosti s uplatňováním tohoto práva a přispět tak k jeho dalšímu rozšíření i do těch částí světa, které zatím toto právo nepřiznávaly. V krátké diskuzi, která proběhla na XII. zasedání mezivládního výboru v Paříži v červnu 2001, předseda (zástupce Izraele), konstatoval, že v Izraeli toto právo zakotveno není a že by bylo pravděpodobně velmi obtížné přesvědčit tamní legislativce, aby to změnili. Připomněl rovněž, že téma práva na odměnu nebylo zatím předmětem studií či jednání WIPO. Alžír a Kamerun informovaly o svých národních úpravách a zkušenostech, zástupce EK informoval o stavu projednávání návrhu evropské směrnice. Zástupce WIPO konstatoval, v obecné rovině, nikoliv pouze k tématu práva na odměnu, že je

---

⁵⁵ Dr. Gerhard Pfennig je mezinárodně uznávaným odborníkem na autorské právo a dlouholetým výkonným ředitelem německého kolektivního správce BILD-KUNST, spravujícího mj. i právo na odměnu. (http://www.bildkunst.de/html/body_impressum_e.html), navštíveno dne 15. 11. 2010).

⁵⁶ Dokument UNESCO IGC(1971)/XI/4, z 9. 4. 1997.

⁵⁷ Dokument UNESCO IGC(1971)/XII/6, z 6. 2. 2001.

nezbytné, aby v této oblasti všechny mezinárodní organizace zabývající se ochranou práv a zájmů umělců spolupracovaly.⁵⁸

Právu na odměnu byly věnovány, v rámci aktivit vyvíjených UNESCO v oblasti autorského práva, i tři studie uveřejněné v *Copyright Bulletinu*.⁵⁹ Kromě již zmíněné studie dr. Pfenniga z roku 2001 publikované v čísle 3/2001 (Volume XXXV) *Copyright Bulletinu*,⁶⁰ to byla dále studie o ekonomických dopadech evropské směrnice na právo na odměnu při opětném prodeji („*Economic impact of the European Directive on the artist's resale right or droit de suite*“) od Christiane Ramonbordes, publikovaná v čísle 2/2000 (Volume XXXIV) *Copyright Bulletinu*,⁶¹ a rovněž studie Dr. Mihályho Fiscora věnující se otázkám kolektivní správy práva na odměnu („*Collective Management of Copyright and Related Rights at a Triple Crossroads: Should it Remain Voluntary or May it Be “Extended” or Made Mandatory?*“), publikovaná v *Copyright Bulletinu* v říjnu 2003.⁶²

3.3 Bude nová mezinárodní úprava práva na odměnu?

Jaký bude další mezinárodní vývoj v této oblasti lze těžko předvídat. Zatímco přinejmenším v 60. letech dvacátého století se zdálo, že nic nebrání mezinárodnímu uznání práva na odměnu v závazné podobě, jak je to v případě ostatních autorských práv v mezinárodním právu obvyklé,⁶³ současný vývoj tomu neodpovídá.

Evropská směrnice o právu na opětný prodej (viz podrobněji kapitola věnovaná této směrnici) sice v recitalu 7 zdůrazňuje, že by EU měla být v tomto ohledu v rámci své mezinárodní politiky aktivní a zahájit vyjednávání o změně mezinárodní úpravy práva na odměnu v tom smyslu, že by se článek 14ter RÚB stal závazným pro všechny

---

⁵⁸ Dokument UNESCO IGC(1971)/XII/9 z 22. června 2001, Závěrečná zpráva z XII. zasedání Mezivládního autorskoprávního výboru Všeobecné úmluvy o autorském právu, s. 11 a násl.

⁵⁹ Dostupný z http://portal.unesco.org/culture/en/ev.php-URL_ID=5130&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html, navštíveno dne 15. 11. 2010.

⁶⁰ Dostupné z <http://unesdoc.unesco.org/images/0012/001255/125505e.pdf#page=84>, navštíveno dne 26. 7. 2007.

⁶¹ Dostupné z <http://unesdoc.unesco.org/images/0012/001225/122513eo.pdf#page=55>, navštíveno dne 28. 2. 2010.

⁶² Dostupné z http://portal.unesco.org/culture/en/files/14935/10657988721Ficsor_Eng.pdf/Ficsor%2BEng.pdf, navštíveno dne 28. 2. 2010.

⁶³ Knap, K., *Autorské právo*, Orbis, Praha 1960, s. 29.

členy Bernské unie,⁶⁴ ale do okamžiku odevzdání této práce nebyly ze strany EK žádné kroky směřující ke změně mezinárodně právní úpravy učiněny, nepočítáme-li několik výše zmíněných (a marných) pokusů o zařazení tématu práva na odměnu na jednání SCCR.

Mezinárodní sdružení kolektivních správců ještě nedávno hleděla do budoucnosti optimisticky. Generální ředitel Mezinárodní konfederace společností autorů a skladatelů (*International Confederation of Societies of Authors and Composers - CISAC*)⁶⁵ Eric Baptiste byl v roce 2007 toho názoru, že jedním ze základních úkolů pro další desetiletí musí být pokračující legislativní expanze – zavádění práva na odměnu v dalších zemích. Skutečnost, že právo bylo zavedeno i v takové zemi, jako je Spojené království Velké Británie a Severního Irska, může mít jediné pozitivní efekt.⁶⁶ Vývoj v některých částech světa jeho názor do určité míry podporuje.⁶⁷

Právo na odměnu však nebude v dohledné době na programu SCCR a zřejmě ani Mezivládního výboru VÚA.

---

⁶⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/84/ES ze dne 27. září 2001 o právu na opětný prodej ve prospěch autora originálu uměleckého díla, Úřední věstník Evropských společenství, L 272, s. 32, Zvl. vyd. 17/01, s. 240

⁶⁵ Internetové stránky CISAC dostupné z WWW: www.cisac.org, navštíveno dne 14. 3. 2011.

⁶⁶ Projev Erica Baptiste (Visual Art Societies in the World Community of Collective Management Societies, výroční konference EVA (European Visual Artists) u příležitosti 10. výročí založení EVA (viz <http://www.globalcube.net/clients/evartist/content/download/SpeechEricBaptiste.pdf>, navštíveno dne 14. 1. 2008).

⁶⁷ Např. v Austrálii bylo právo na odměnu zavedeno po letech diskuzí v roce 2009, přičemž z dokumentů zveřejňovaných v průběhu legislativního procesu lze vyčíst, že se Austrálie evropskou směrnicí inspirovala. Obdobně se směrnice dovolávali zastánci práva na odměnu v Novém Zélandu, kde však zatím právo zavedeno nebylo. (Viz např. *A Submission to the House Standing Committee on Climate Change, Water, Environment and the Arts Inquiry into Resale Royalty Right for Visual Artists Bill 2008 (CTH)*, dostupné z WWW: http://works.bepress.com/cgi/viewcontent.cgi?article=1064&context=matthew_rimmer, navštíveno dne 12.11.2010, nebo *Resale Royalty Submission*, dostupné z WWW: http://www.arts.gov.au/data/assets/pdf_file/0017/15173/National_Association_for_the_Visual_Arts.pdf, navštíveno dne 12.11.2010).

4. Směrnice 2001/84/ES o právu na opětný prodej ve prospěch autora originálu uměleckého díla

Zásadní význam pro vývoj právní úpravy práva na odměnu v řadě států, pochopitelně zejména v členských státech EU, ale i v některých dalších státech,⁶⁸ mělo přijetí směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/84/ES ze dne 27. září 2001 o právu na opětný prodej ve prospěch autora originálu uměleckého díla (dále jen „směrnice“ nebo „směrnice o právu na opětný prodej“).⁶⁹ Tato kapitola je věnována analýze obsahu směrnice (příloha č. 4), průběhu jejího přijímání a implementaci v jednotlivých členských státech EU. Z výsledků této analýzy lze dovodit odpovědi na některé otázky vyvstávající při výkladu směrnice a aplikace národních právních úprav.⁷⁰ Pokud jde o českou právní úpravu, lze v této analýze nalézt vysvětlení pro prvotní částečnou implementaci směrnice autorským zákonem z prosince 2000, přijatou v době, kdy ještě nebylo známo konečné znění směrnice, jakož i pro dokončení implementace novelou autorského zákona z roku 2006 (k tomu viz dále kapitola 6.2).

4.1 Harmonizace autorského práva a práv s ním souvisejících v EU

EU po dlouhou dobu od svého vzniku v druhé polovině 50. let až do počátku 90. let 20. století neshledávala důvod zasahovat svými komunitárními (po přijetí tzv.

---

⁶⁸ Srov. např. vývoj v Austrálii (podrobněji v kapitole věnované právní úpravě práva na odměnu v Austrálii.) Evropské směrnice se dovolávají např. i zastánci práva na odměnu v Kanadě (srov. Doporučení CARFAC dostupné z WWW: <http://www.carfac.ca/carfacwp/wp-content/uploads/2010/10/artists-resale-right-proposal-carfac-rev-oct-18.pdf>, navštíveno dne 4. 3. 2011) Tento vývoj očekávala např. R. Duffield, tehdejší ředitelka britského kolektivního správce DACS, ve svém příspěvku *The Artist's Resale Right at the International Level* na mezinárodní konferenci *Management and Legitimate Use of Intellectual Property* ve Strasbourgu ve dnech 9. – 11. července 2000, dostupné z WWW: http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/docs/conference/2000-07-strasbourg-proceedings_en.pdf, s. 63n, navštíveno dne 7. 3. 2010.

⁶⁹ Úřední věstník L 272, 13/10/2001 S. 0032 – 0036, dostupné z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32001L0084:CS:HTML>, navštíveno dne 22. 1. 2008.

⁷⁰ Přehled analyzovaných právních úprav viz příloha č. 7.

Lisabonské smlouvy „unijními“⁷¹ předpisy do oblasti autorského práva a práv s ním souvisejících. Pokud nastaly nějaké problémy v důsledku principů, jimiž se práva duševního vlastnictví obecně, tedy i právo autorské a práva s ním související řídí, řešila nastalé spory judikatura Soudního dvora EU (dříve označovaného jako Evropský soudní dvůr, dále jen „ESD“).⁷² Teprve od počátku 90. let 20. století nastal proces harmonizace (sblížení) národních právních úprav některých majetkových práv autorských a majetkových práv souvisejících s právem autorským, vyvolaný potřebou sjednotit národní právní úpravy těchto práv tak, aby bylo možno dosáhnout sledovaného cíle, totiž vybudování jednotného vnitřního trhu EU.⁷³

Vztahy mezi členskými státy EU, pokud jde o autorskopravní ochranu v širokém slova smyslu (tj. ochranu poskytovanou autorům, výkonným umělcům, výrobcům záznamů a vysílatelům), upravovaly a stále upravují do značné míry, nikoli však zcela,⁷⁴ mezinárodní smlouvy a úmluvy. V případě práva na odměnu je to RÚB, které jsou všechny členské státy EU účastny. V souvislosti s právem na odměnu nutno připomenout tři zásadní principy zakotvené v RÚB: princip teritoriality, princip asimilace a fakultativnost práva na odměnu (podrobněji viz kapitola věnovaná mezinárodně právní úpravě). Důsledkem uvedených principů přirozeně byla různorodost právních úprav v jednotlivých členských státech EU, popř. neexistence právní úpravy práva na odměnu, a s tím spojené teoretické a praktické překážky pro vybudování a fungování jednotného (vnitřního) trhu EU v této oblasti, tj. trhu s originály uměleckých děl chráněných autorským právem.

Princip teritoriality byl a je unijním právem respektován. Již Smlouva o založení ES v čl. 30, věnovaném volnému pohybu zboží, v odst. 3 výslovně uváděla, že „[č]lánky 28 a 29 nevylučují zákazy nebo omezení dovozu, vývozu nebo tranzitu

---

⁷¹ Lisabonská smlouva pozměňující Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství, podepsaná v Lisabonu dne 13. prosince 2007, Úřední věstník, C 306, 17. 12. 2007. Dostupné z WWW:

<http://eur-lex.europa.eu/JOHtml.do?uri=OJ:C:2007:306:SOM:CS:HTML>, navštíveno dne 17. 11. 2010.

⁷² Srov. např. SVOBODA, P., *Vliv autorskopravní teritoriality na vývoj evropského práva*, Univerzita Karlova, Nakladatelství Karolinum, Praha 2001, např. s. 83.

⁷³ Např. recital 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. 5. 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti, Úřední věstník L 167, 22. 6. 2001, s. 230 – 239, dostupné z WWW:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:17:01:32001L0029:CS:PDF>, navštíveno dne 17. 11. 2010.

⁷⁴ Stále nebyla přijata např. mezinárodní smlouva o právech výkonných umělců v audiovizí či výrobců zvukově obrazových záznamů.

odůvodněné veřejnou mravností, veřejným pořádkem, veřejnou bezpečností, ochranou zdraví a života lidí a zvířat, ochranou rostlin, ochranou národního kulturního pokladu, jenž má uměleckou, historickou nebo archeologickou hodnotu, nebo ochranou průmyslového a obchodního vlastnictví. Tyto zákazy nebo omezení však nesmějí sloužit jako prostředky svévolné diskriminace nebo zastřeného omezování obchodu mezi členskými státy.⁷⁵ (Nyní čl. 36, resp. čl. 34 a 35 Lisabonské smlouvy.) V citovaném článku sice nebylo výslovně zmíněno autorské právo a práva s ním související, dokonce ani „právo duševního vlastnictví“, ale judikatura ESD již tuto otázku vyřešila: v rozhodnutí ve věci *Coditel I.* z 18. března 1980, které se týkalo mj. problematiky užití filmového díla jeho promítáním, vysíláním televizí a kabelovou televizí a použitelností zásady vyčerpání práva, ESD rozhodl, že Smlouva o založení ES se vztahuje i na vztahy upravené autorským právem, chápaném v širokém slova smyslu (tj. právo autorské i práva související s právem autorským). ESD v rozhodnutí neodkázal výslovně na čl. 30, ale přikázal analogické použití tohoto článku i na autorskoprávní vztahy.⁷⁶ (Obdobně je to upraveno i v Lisabonské smlouvě.)

ESD však zároveň rozhodl v jiné věci, že v oblasti práv duševního vlastnictví je nutno respektovat i zásadu nezbytnou pro zajištění fungování vnitřního trhu, a sice zásadu nediskriminace z důvodu státní příslušnosti, zakotvenou v čl. 12 Smlouvy o založení ES.⁷⁷ (Obdobně čl. 18 Lisabonské smlouvy). Podle této zásady, formulované v rozhodnutí ve spojených soudních případech C-92/92 a C-326/92 *Phil Collins a jiní* z 20. října 1993, se mohou autoři nebo výkonní umělci jednoho členského státu domáhat u soudu jiného členského státu stejné ochrany, jaká je přiznávána tuzemským autorům nebo výkonným umělcům. V rámci EU tak ESD zakázal využívat výhrady reciprocity k odmítnutí přiznání národního zacházení, a to navzdory skutečnosti, že

---

⁷⁵ Čl. 28 Smlouvy o ES zněl: „Množstevní omezení dovozu, jakož i veškerá opatření s rovnocenným účinkem, jsou zakázána.“, čl. 29 Smlouvy o ES zněl: „Množstevní omezení vývozu, jakož i veškerá opatření s rovnocenným účinkem jsou mezi členskými státy zakázána.“ Smlouva o ES byla oficiálně publikována ve Sbírce mezinárodních smluv jako příloha Smlouvy o přistoupení ČR k EU pod č. 44/2004 Sb. m. s.

⁷⁶ Problémy s pojmy přetrvávají v oblasti práv k duševnímu vlastnictví stále. V České republice je pojmem právo duševního vlastnictví chápáno často pouze právo autorské a práva s ním související, nikoliv i práva průmyslová, a podobná situace je i v jiných zemích. Naposledy se to ukázalo při projednávání zatím poslední směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES o dodržování práv duševního vlastnictví, ve které se v čl. 1 výslovně uvádí, pro odstranění možných různých výkladů, že „[p]ro účely této směrnice zahrnuje pojem ‘práva duševního vlastnictví‘ práva průmyslového vlastnictví.“

⁷⁷ Článek 12 Smlouvy o ES zněl: „V rámci použití této smlouvy, aniž jsou dotčena její zvláštní ustanovení, je zakázána jakákoli diskriminace na základě státní příslušnosti. Rada může postupem podle článku 251 přijímat předpisy zakazující takovou diskriminaci.“

možnost této výhrady upravuje RÚB, jejímiž signatáři jsou i členské státy EU. Právě v případě práva na odměnu vedlo uplatnění zásady nediskriminace k absurdnímu důsledku, přinejmenším z pohledu osob povinných platit odměny, totiž, že např. britským autorům, kteří se nemohli domáhat práva na odměnu na území Spojeného království Velké Británie a Severního Irska (dále jen „UK“), příslušely odměny z opětných prodejů originálů jejich děl, které se uskutečnily v takovém členském státě EU, který toto právo svým autorům přiznával.⁷⁸ Rozhodnutí ESD v případě *Phil Collins* z roku 1993 bylo jedním z nejvýznamnějších impulzů k zahájení prací na harmonizaci práva na odměnu v EU.⁷⁹

Evropská komise (dále jen „EK“) však uvažovala o harmonizaci tohoto práva již dříve, jak lze vyčíst z pracovního plánu EK na rok 1990, vycházejícího z tzv. Zelené knihy o autorském právu a technologických výzvách z roku 1988 (COM (88) 172 final z června 1988). Tehdy si EK uložila prostudovat, jak funguje právo na odměnu v praxi a jaké jsou argumenty pro a proti zavedení, resp. harmonizaci práva na odměnu, a posléze rozhodnout o dalším postupu v rámci EU.⁸⁰ EK poté provedla v letech 1991, 1994 a 1995 několik konzultací a zadala studie ohledně ekonomických a právních aspektů práva na odměnu, resp. jeho harmonizace. Výstupy z těchto konzultací a studií posléze shrnula v důvodové zprávě k návrhu směrnice.⁸¹

Podnětem k harmonizaci byly rovněž dva soudní spory související s přesuny místa prodeje originálu uměleckého díla do jiného státu s cílem vyhnout se placení odměny z titulu práva na odměnu. První z případů se odehrál na přelomu 80. a 90. let 20. století, kdy byla tři z děl slavného německého autora Josepha Beuyse prodána

---

⁷⁸ Např. britský kolektivní správce DACS, zastupující autory výtvarných děl v UK, inkasoval odměny od partnerských organizací (zahraničních kolektivních správců) a vyplácel je britským autorům, aniž by sám mohl tyto odměny vybírat na území UK, kde toto právo nebylo až do roku 2006 součástí právního řádu./ McANDREW, C., DALLAS-CONTE, L., *Implementing Droit de Suite (artists' resale right) in England*, The Arts Council of England, 2002, s. 54, dostupné z WWW:

<http://acestage.preloading.co.uk/media/uploads/documents/publications/325.pdf>, navštíveno dne 17. 11. 2010/ Obdobně COMMON POSITION OF THE COUNCIL ON DROIT DE SUITE (RESALE RIGHT), COMMENTS BY GESAC, září 2000, s. 2, dostupné z WWW:

http://www.gesac.org/eng/positions/download/droitdesuite_en_092000.pdf, navštíveno dne 17.11.2010.

⁷⁹ Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o právu na opětný prodej ve prospěch autora originálu uměleckého díla, COM(96) 97 final, z 13.3.2010, s. 19.

⁸⁰ Follow-Up to the Green Paper. Working Programme of the Commission in the Field of Copyright and Neighbouring Rights, COM (90) 584 final ze 17.1.1991, s. 36. Dostupné z WWW: http://aei.pitt.edu/1210/02/copyright_gp_follow_COM_90_584.pdf, navštíveno dne 17.11.2010.

⁸¹ Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o právu na opětný prodej ve prospěch autora originálu uměleckého díla, COM(96) 97 final, z 13.3.2010, s. 3.

v aukční síni Christie's v Londýně a vdova po autorovi se domáhala odměny.⁸² Německý spolkový soud tehdy v roce 1994 rozhodl, že pokud by se mělo právo na odměnu podle německého autorského zákona aplikovat, musel by se prodej uskutečnit alespoň částečně na území Německa. V daném případě nebyla tato podmínka splněna, přestože prodávající byl německý státní občan, obsah kupní smlouvy byl sjednán předem v Německu a dílo samo (hmotný substrát) se nacházel v Německu. K samotnému uzavření kupní smlouvy však došlo na aukci v Londýně, v UK.⁸³ Druhý případ projednával belgický soud v roce 1999. Tehdy belgická aukční společnost The Hotel des Ventes Mosan SA dražila ve své pobočce v Liège (Belgie) tři obrazy, které se v době dražby fyzicky nacházely v Lucembursku (které právo na odměnu sice formálně přiznávalo zákonem, ale vzhledem k absenci nezbytného prováděcího předpisu nebylo právo v praxi aplikovatelné)⁸⁴ a byly předváděny účastníkům dražby v Belgii prostřednictvím televizních obrazovek. Formálně byla dražba evidována v Lucembursku. Belgický kolektivní správce se domáhal odměny a po několikaletém soudním řízení belgický soud v roce 1999 rozhodl ve prospěch kolektivního správce, když konstatoval, že v daném případě byla spojitost s Lucemburskem, jakožto místem prodeje, pouze uměle (účelově) vytvořena.⁸⁵

Prvotní harmonizační úvahy EK směřovaly k tomu, že by ty státy, které právo na odměnu přiznávaly, měly toto právo zrušit. S tím však většina členských států, pochopitelně těch, které již právo na odměnu uznávaly, nesouhlasila a EK musela přikročit k „plánu B“, totiž zajistit, aby právo na odměnu existovalo ve všech členských státech EU a v takové podobě, která nebude vytvářet nerovnost na vnitřním trhu.⁸⁶

---

⁸² TORREMANS, P., *Legal Convergence in the Enlarged Europe of the New Millennium*, Kluwer Law International, (2000), s. 85, dostupné z WWW: <http://books.google.com/books?id=X3pXvuEZRZkC&pg=PA85&lpg=PA85&dq=Joseph+Beuys+resale+Bundesgerichtshof+1994&source=web&ots=8PVO9o--ln&sig=KbkeIjM3h7UCLCq8QoyXssBi7kE>, navštíveno dne 28. 1. 2008.

⁸³ Joseph Beuys, BGH Judgment of June 16, 1991: I ZR 24/92 [1994] GRUR 798, comment [1995] E.I.P.R. D-94. (In: VALENTIN, P., *Droit de Suite*, E.I.P.R. 2006, 28(5), 268-275, s. 280)

⁸⁴ Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o právu na opětný prodej ve prospěch autora originálu uměleckého díla, COM(96) 97 final, z 13. 3. 2010, s. 8.

⁸⁵ Société d'auteurs S v Hotel des Ventes Mosan, Civ. Brussels, April 30, 1999, dostupné z WWW: www.adagp.fr. (In: VALENTIN, P., *Droit de Suite*, E.I.P.R. 2006, 28(5), 268-275, s. 282.) Viz rovněž informace o ADAGP dostupné z WWW: http://www.adagp.fr/FR/static_index.php, navštíveno dne 28. 1. 2008.

⁸⁶ Důvodová zpráva k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o právu na opětný prodej ve prospěch autora originálu uměleckého díla ze 13. března 1996, COM (96) 97 final, bod 3., s. 19.

4.2 Průběh projednávání návrhu směrnice

Již na první pohled je z přehledu průběhu legislativního projednávání návrhu směrnice, publikovaného v databázi PRELEX,⁸⁷ zřejmé, že zrod této směrnice nebyl ani rychlý, ani jednoduchý.⁸⁸ EK předložila návrh směrnice v březnu 1996 a zřejmě předpokládala, že jeho projednávání nebude trvat příliš dlouho, protože v čl. 11 navrhla lhůtu pro implementaci směrnice do 1. ledna 1999. Ve skutečnosti byla směrnice přijata až po téměř pěti a půl letech v září 2001 a lhůta pro implementaci byla stanovena mimořádně dlouhá, až do konce roku 2005, tj. o sedm let později, než bylo původně předpokládáno a navrhováno EK.

Srovnáme-li v tomto ohledu tuto směrnici s ostatními „autorskoprávními“ směrnicemi, zjistíme, že byly přijaty mnohem rychleji a také lhůty pro implementaci byly podstatně kratší, zpravidla 18 měsíců.⁸⁹ Hlavní brzdou byl odpor většiny členských států, které právo na odměnu vůbec nepřiznávaly, tj. především UK, Irsko a Nizozemí. Zejména v případě UK byly obavy a nesouhlas pochopitelné, neboť UK bylo a stále je největším evropským a druhým největším světovým trhem s uměním.⁹⁰ UK se proto cítilo být možným zavedením práva na odměnu velmi ohroženo.⁹¹ V následujícím textu je stručně popsán průběh projednávání návrhu a podrobněji jsou analyzována jednotlivá ustanovení, tak jak byla postupně v průběhu legislativního procesu měněna, doplňována či rušena.

---

⁸⁷ Průběh projednávání směrnice je dostupný z WWW:

http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=cs&DosId=11664, navštíveno dne 17. 11. 2010.

⁸⁸ Obdobně např. HUGHENHOLTZ, B., P., Copyright without frontiers: the problem of territoriality in European copyright law. In DERCLAYE, E., (ed.), *Research Handbook on the Future of EU Copyright*, Cheltenham: Edward Elgar Publishing 2009, s. 16, nebo KÖNIG, T., Why do member states empower the European Parliament?. *Journal of European Public Policy*, online publikace, 15:2 březen 2008, s. 177 n.

⁸⁹ Druhou v pořadí, pokud jde o délku projednávání, je směrnice 2001/29/ES, která byla projednávána tři a půl roku. Ostatní směrnice byly projednány rychleji, nanejvýše během dvou let. U většiny směrnic byla stanovena kratší implementační lhůta v délce 14 až 18 měsíců. (Veškeré směrnice harmonizující autorské právo a práva s ním související jsou dostupné z WWW:

http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/documents/documents_en.htm#other, navštíveno dne 17. 11. 2010.)

⁹⁰ Údaje převzaty ze studie autorů McANDREW, C., DALLAS-CONTE, L., *Implementing Droit de Suite (artists' resale right) in England*, The Arts Council of England, 2002, s. 20, dostupné z WWW:

<http://acestage.preloading.co.uk/media/uploads/documents/publications/325.pdf>, navštíveno dne 17. 11. 2010), odkazující na statistiky MTIC (Market Tracking International Company) z roku 2000.

⁹¹ O tom, že tyto obavy nebyly, přinejmenším do doby plné implementace práva na odměnu (i ve prospěch dědiců autora) zřejmě zcela oprávněné, viz v kapitole 5.3, věnované právu na odměnu v UK.

4.2.1 Původní návrh směrnice

První návrh směrnice přijala EK dne 13. března 1996 pod číslem COM (96) 97 (příloha č. 5).⁹² Dne 25. dubna téhož roku jej postoupila Evropskému parlamentu (dále jen „EP“), Radě a Hospodářskému a sociálnímu výboru (dále jen „HSV“). Dne 21. června téhož roku byl návrh publikován v Úředním věstníku (*Official Journal*) pod číslem OJ C 178 s. 16.

Za předložení návrhu byl zodpovědný tehdejší komisař pro vnitřní trh Mario Monti.⁹³ Právním základem – ustanovením určujícím kompetence EK takový návrh – byl článek 95 Smlouvy o založení ES (nyní čl. 114 Lisabonské smlouvy).

4.2.2 Odůvodnění návrhu

Důvody, které vedly EK ke zpracování a předložení návrhu, lze vyčíst z návrhu preambule směrnice. Důvodem obecné povahy, společným pro všechny „autorskoprávní“ směrnice, byl již výše zmíněný jeden z cílů EU, totiž vytvoření fungujícího vnitřního trhu bez jakýchkoli bariér a překážek, které by jeho fungování znemožňovaly vůbec nebo jej alespoň brzdily.⁹⁴ Za takovou překážku považovala EK, a jistě oprávněně, skutečnost, že právo na odměnu bylo sice většinou členských států jejich národními právními řády přiznáváno, jednotlivé právní úpravy se od sebe ovšem značně lišily. Rozdíly v existujících právních úpravách spočívaly především ve stanovení druhů děl, jichž se právo týká, ve stanovení okruhu osob oprávněných právo uplatňovat, ve stanovení sazeb odměn i základu, z něhož byla odměna vypočítávána,

---

⁹² Dokument dostupný z WWW:

<http://www.europarl.europa.eu/oeil/FindByProcnum.do?lang=2&procnum=COD/1996/0085>, navštíveno dne 30. 1. 2008.

⁹³ Viz např. úvodní projev M. Montiho na konferenci ve Vídni v dubnu 1998, dostupný z WWW: http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/conferences/1998-07-conference-vienna-opening_en.htm, navštíveno dne 17.11.2010. Pro zajímavost: tentýž M. Monti zpracoval pro Komisi tzv. Montiho zprávu (*Monti report*), navrhuující „novou komplexnější strategii pro zabezpečení volného pohybu v EU a rozšíření vnitřního trhu do dalších oblastí k posílení konkurenceschopnosti EU“ (NEWSLETTER AKTUALITY Z EU, květen 2010, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Odbor koordinace s EU, Sekce Evropské unie, s. 2). (Monti, M., *A NEW STRATEGY FOR THE SINGLE MARKET, AT THE SERVICE OF EUROPE'S ECONOMY AND SOCIETY*, 9. 5. 2010, dostupná z WWW: http://ec.europa.eu/bepa/pdf/monti_report_final_10_05_2010_en.pdf, navštíveno dne 17. 11. 2010). V této zprávě právo na odměnu není zmíněno, a lze proto usuzovat, že nebylo shledáno tou oblastí vnitřního trhu, která by vyžadovala nějaké reformy.

⁹⁴ Recital 7 a násl. návrhu směrnice. V konečném znění směrnice recital 10.

dále rovněž v typech prodejů, jichž se právo týkalo apod. V některých členských státech byla právní úprava z různých důvodů neaplikovatelná, buď proto, že chyběl prováděcí předpis nebo z jiného důvodu.⁹⁵ Navíc, ve čtyřech členských státech, v Irsku, Nizozemí, Rakousku a UK nebylo právo na odměnu v právním řádu zakotveno vůbec.⁹⁶ Tato situace vyvolávala nerovné podmínky nejen pro autory a jejich právní nástupce, ale i pro další zúčastněné, zejména osoby podnikající na trhu s uměním (aukční síně, galerie a jiní obchodníci s uměním) a pro prodávající nebo kupující. Nerovné podmínky vedly či mohly vést k přesunům prodejů buď do jiného členského státu, kde se právo na odměnu neuplatňovalo, nebo zcela mimo území EU, např. do Švýcarska či USA.⁹⁷ EK uvedla jako jeden z důvodů rovněž skutečnost, že nezcizitelné právo na odměnu v souvislosti s opětným prodejem originálu uměleckého díla, tj. právo podílet se na postupném zhodnocování svého díla, které se projevuje mimo jiné jeho stoupající prodejní cenou, je nedílnou součástí systému autorského práva.⁹⁸ Právo na odměnu má rovněž vyrovnávat nepoměr mezi autory děl výtvarného umění a mezi autory ostatních děl, zejména pak děl hudebních. Zatímco první skupina může sice při prodeji originálu díla (tedy při jeho prvním prodeji autorem nebo jeho právním nástupcem) získat relativně vysokou odměnu, což platí ovšem většinou pouze u autorů již obecně uznávaných a kupci vyhledávaných, nemůže na druhou stranu, vzhledem k povaze díla, těžít, až na výjimky, z jeho dalšího autorskoprávního užití, jako je tomu naopak u skupiny druhé.⁹⁹ Autoři hudebních a literárních děl zpravidla nezískávají vysoké, pokud vůbec nějaké, odměny za vytvoření díla, běžně však těží z jeho následného (často

---

⁹⁵ Údaje o tom, v kolika členských státech bylo právo uplatňováno v praxi, se v různých pramenech liší. Např. důvodová zpráva k návrhu směrnice uvádí 8 států, jiné prameny uvádí 4 státy – Francii, Belgie, Německo a Španělsko (de Pierredon-Fawcett, *The Droit de Suite in Literary and Artistic Property. A Comparative Law Study*, Centre for Law and the Arts, Columbia University School of Law, 1991), nebo 5 států – kromě výše uvedených ještě i Dánsko (zpráva IFO, viz Booton, D., L., *A Critical Analysis of the European Commission's Proposal for a Directive harmonising the Droit de Suite*, *Intellectual Property Quarterly*, Intellectual Property Institute and Contributors, 1999).

⁹⁶ Z deseti nových členských států, které přistoupily k Evropské unii v květnu 2004, přiznávaly právo na odměnu všechny, kromě Kypru a Malty. V době přípravy návrhu směrnice to však pravděpodobně nehrálo zásadní roli.

⁹⁷ Právo na odměnu není zavedeno v žádném státě USA s výjimkou státu Kalifornie (viz kapitola 5.5). V této souvislosti bývá uváděn příklad aukční společnosti Sotheby's, která se rozhodla ukončit obchodování se současným uměním v Los Angeles poté, co bylo v roce 1976 zavedeno právo na odměnu v Kalifornii. (Booton, D., L., *A Critical Analysis of the European Commission's Proposal for a Directive harmonising the Droit de Suite*, *Intellectual Property Quarterly*, Intellectual Property Institute and Contributors, 1999)

⁹⁸ Recital 3 návrhu směrnice. Obobně recital 4 platného znění směrnice.

⁹⁹ Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o právu na opětný prodej ve prospěch autora originálu uměleckého díla, COM(96) 97 final, z 13. 3. 2010, s. 2.

opakujícího se) užití. V případě hudebních děl jde např. o odměny za pořízení zvukového záznamu a jeho rozšiřování prodejem, za vysílání hudebního díla a jeho kabelový přenos, za živé provozování či provozování ze záznamu apod.¹⁰⁰

Komise uvedla v návrhu preambule také další, mezinárodněprávní důvod spočívající ve skutečnosti, že RÚB nezakotvila povinnost členských států úmluvy zavést právo na odměnu do svých národních právních řádů a v důsledku toho dále stanovila, že může být uplatňováno pouze na základě reciprocity. Princip reciprocity je však v rozporu se zásadou nediskriminace obsaženou v právu EU (viz výše).¹⁰¹

Rozdíly v právních úpravách jednotlivých členských států EU měly podle EK „přímý negativní vliv na řádné působení vnitřního trhu“.¹⁰² Totéž bylo možné říci i o neexistenci práva v některých členských státech. Vzhledem ke všem uvedeným důvodům považovala EK podmínky stanovené článkem 95 Smlouvy za splněné a předložení návrhu směrnice za legitimní.¹⁰³

4.2.3 Reakce na návrh směrnice

Předložení návrhu směrnice vyvolalo v zainteresovaných kruzích (slovy „eurospeaku“ mezi *stakeholders*) značný ohlas. Velmi kladné ohlasy přišly, pochopitelně, ze strany organizací zastupujících autory uměleckých děl, např. od

---

¹⁰⁰ Výjimku tvoří např. případy, kdy je originál výtvarného díla rozmnožován a rozšiřován např. v podobě v reprodukci obrazů, kalendářů, pohlednic, diářů a v poslední době i různých upomínkových či ryze praktických předmětů (trička, bloky, deštníky, šátky, tašky, dózy, obaly na cukrovinky apod.) s reprodukcemi uměleckých děl. Takto jsou ovšem využívána převážně díla proslulých autorů (často již nechráněná autorským právem), kteří jsou většinou v kategorii „nikoli trpících chudobou“. V celkovém objemu výtvarné tvorby, ve srovnání například s díly hudebními, jde pravděpodobně pouze o zlomek děl, resp. autorů, kteří mohou práva na rozmnožování a rozšiřování skutečně využít. Další specifickou kategorií tvoří autoři ilustrací, fotografové nebo autoři děl užitého umění. Tato díla se však zpravidla neprodávají v originálech na aukcích či v galeriích. (K tomuto tématu viz např. GINSBURG, J. C., *Exploiting the Artist's Commercial Identity: The Merchandizing of Art Images*, 19 Colum.-VLA J.L. & Arts 22 1994-1995.)

¹⁰¹ Recital 5 návrhu směrnice. Obdobně recital 6 platného znění směrnice.

¹⁰² Recital 7 návrhu směrnice, v konečném znění recital 10.

¹⁰³ Podle názoru některých kritiků (např. BOOTON, D., L., *A Critical Analysis of the European Commission's Proposal for a Directive harmonising the Droit de Suite*, *Intellectual Property Quarterly*, Intellectual Property Institute and Contributors, 1999) však měla EK náležitě zvážit i jiné možnosti řešení, zejména takových, která by bývala mohla být provedena na národní úrovni (např. sjednocením sazeb, zavedením práva, zavedením jiných forem podpor umělců apod.). Takové představy však lze označit za značně idealistické s ohledem na postoje některých států vůči právu na odměnu. Taková řešení by s velkou pravděpodobností nevedla k cíli sledovanému Komisí.

mezinárodních sdružení kolektivních správců CISAC, GESAC či EVA.¹⁰⁴ Ti, a spolu s nimi i kolektivní správci v jednotlivých členských státech EU, návrh směrnice uvítali, neboť v něm spatřovali naději na harmonizaci značně nejednotné právní úpravy, zavedení práva na odměnu v zemích, kde dosud uznáno nebylo a uvedení práva v život tam, kde se zatím v praxi neuplatňovalo, ač to tamní právní řád, alespoň teoreticky, umožňoval. Považovali rovněž za významné, že bude odstraněna nerovnost mezi autory děl výtvarného umění a autory jiných druhů děl (zejména hudebních), pokud jde o možnost podílet se na dalším zhodnocování jejich výtvorů. Podle názoru GESAC je zcela správné, aby osoby, těžící z prodeje uměleckých děl, poskytly podíl ze svých zisků těm, bez jejichž práce a nadání by žádné takové zisky neměly.¹⁰⁵

Naopak z druhé strany, od subjektů, kterým by přijetím směrnice vznikly buď zcela nové povinnosti, nebo u nichž by přinejmenším došlo ke změně již zavedené praxe, byly reakce zcela opačné. Odpůrci práva na odměnu rovněž uváděli stále stejné argumenty, tj. že z práva budou těžit pouze již zavedení umělci a zejména jejich dědicové, ale nikoliv ti, kteří na tom bývají finančně nejhůře, tj. mladí začínající tvůrci. Dále namítali nákladnost výkonu práva, administrativní problémy s tím spojené, nebezpečí snižování prodejních cen při prvních prodejkách, nebezpečí přesunů obchodů mimo oficiální trhy (bez účasti profesionálních obchodníků) apod.¹⁰⁶ EK bylo rovněž vyčítáno, že nezpracovala žádné vyhodnocení nebo odhad ekonomických dopadů zavedení práva na odměnu. Největší odpor byl pochopitelně ze strany britských obchodníků s uměním, reprezentovaných zejména sdružením *The British Art Market Federation* (BAMF), kteří prostřednictvím silného lobbování u britské vlády posléze dosáhli zpomalení procesu přijímání směrnice a rovněž prosazení některých ustanovení

---

¹⁰⁴ Např. COMMON POSITION OF THE COUNCIL ON *DROIT DE SUITE* (RESALE RIGHT), COMMENTS BY GESAC, září 2000, s. 2, dostupné z WWW: http://www.gesac.org/eng/positions/download/droitdesuite_en_092000.pdf, navštíveno dne 17. 11. 2010.

¹⁰⁵ Podle GESAC těží z prodeje uměleckých děl jednak prodávající, který obdrží podstatnou část prodejní ceny (po odečtení aukčního poplatku), jednak kupující, který svoji sbírku či majetek obecně obohatí, a konečně i dealer, který vybere aukční poplatek jak od prodávajícího, tak od kupujícího, zprav. ve výši 30 procent prodejní ceny. COMMON POSITION OF THE COUNCIL ON *DROIT DE SUITE* (RESALE RIGHT), COMMENTS BY GESAC, září 2000, s. 1, dostupné z WWW: http://www.gesac.org/eng/positions/download/droitdesuite_en_092000.pdf, navštíveno dne 17. 11. 2010.

¹⁰⁶ Obdobně částečně již Zpráva Wittfordova výboru z roku 1977, zřízeného v UK v souvislosti s přípravou nového AZ (později přijatého pod názvem *Copyright, Designs and Patents Act 1988*), který se zabýval mj. i otázkou možnosti a vhodnosti zavedení práva na odměnu v UK. (STOKES, S., *Artist's Resale Right*, Institute of Art and Law, 2006, s. 10. Obdobně Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o právu na opětý prodej ve prospěch autora originálu uměleckého díla, COM(96) 97 final, z 13. 3. 2010, s. 12.

směřujících ke snížení předpokládaných negativních dopadů na trh s uměním.¹⁰⁷ Nutno dodat, že vesměs stejné důvody proti právu na odměnu uváděli i někteří autoři - „budoucí“ nositelé práva na odměnu, kterým se nelíbila zejména představa vysokých nákladů spojených s vybíráním odměn, které příjmy autorů, podle jejich názoru, podstatně sníží.¹⁰⁸

4.2.4 Stanovisko HSV

Hospodářský a sociální výbor (*European Economic and Social Committee*, dále jen „HSV“) schválil své stanovisko k návrhu směrnice dne 18. prosince 1996. Návrh směrnice uvítal jako opatření, které odstraní nerovnost na vnitřním trhu, bude krokem k rozšíření práva na odměnu i do zemí Evropského hospodářského prostoru (dále „EHP“) a posléze i do zemí střední a východní Evropy vyjednávajících o přístupu k EU. Vyslovil se pro kolektivní správu práva na odměnu a uvítal rozšíření aplikovatelnosti práva i na třetí země na základě principu reciprocity vyplývajícího z RÚB. Podpořil také ustanovení o pravidelných revizích některých ustanovení, zejména těch, která budou určovat spodní hranici prodejní ceny a sazby odměn.¹⁰⁹ Přípomínky a komentáře tohoto výboru jsou zmíněny dále v souvislosti s jednotlivými ustanoveními směrnice.

4.2.5 První čtení v EP

Evropský parlament (dále jen „EP“) obdržel návrh směrnice v dubnu 1996. Návrh byl postoupen k projednání Výboru pro právní záležitosti a občanská práva a ke stanovisku Výboru pro kulturu, mládež, vzdělávání a média. Výbory návrh směrnice podpořily, ovšem zdůraznily, že by harmonizace neměla vést k poklesu uměleckého trhu v EU či dokonce k jeho přemístění do USA či jinam. Harmonizace by proto měla

---

¹⁰⁷ Viz např. dokument z 12. 3. 1998 z projednávání pozice UK k návrhu směrnice v britské Dolní sněmovně, dostupný z WWW:

<http://www.publications.parliament.uk/pa/cm199798/cmselect/cmeuleg/155xxvi/15506.htm>, navštíveno dne 17. 11. 2010.

¹⁰⁸ Např. koncem roku 2000 uspořádalo několik známých britských umělců kampaň „Umělci proti Droit de Suite: Evropská směrnice porušuje lidská práva umělců“, která byla součástí jejich lobbistické kampaně v EP. (Viz podrobněji kapitola 5.3 věnovaná právu na odměnu v UK.)

¹⁰⁹ Úřední věstník, C 075, 10. 03. 1997, s. 0017, dostupné z WWW:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:51996AC1507:EN:HTML>, navštíveno dne 17.11.2010.

být vyvážená vůči všem zúčastněným, jak vůči autorům, tak vůči zájmům trhu. Implementace směrnice a samotný výkon či správa práva na odměnu by měla být tak jednoduchá, jak jen to bude možné, protože příliš složitý systém by vedl k vysokým nákladům na správu práva, popř. až k jeho nerealizovatelnosti v praxi. Z práva by měli těžit i autoři, jejichž díla se neprodávají za vysoké prodejní ceny.¹¹⁰

Během prvního čtení návrhu v EP probíhala poměrně bohatá diskuze, kdy byly předkládány návrhy značně protichůdné, včetně takových, které doporučovaly právo na odměnu vůbec neharmonizovat, ale naopak zrušit (v těch státech, kde již bylo zavedeno). Tyto extrémní názory byly přehlasovány těmi, kteří považovali právo na odměnu za již existující součást systému autorského práva a zdůrazňovali základní principy evropské kultury, kterými jsou mj. i respekt k systému autorského práva a zajištění rovnocenné a vysoké úrovně ochrany práv autorům všech druhů děl. Jednotlivé konkrétní pozměňovací návrhy jsou zmíněny podrobněji dále.

Poté, co EP odhlasoval v prvním čtení řadu pozměňovacích návrhů,¹¹¹ vypracovala EK druhý, pozměněný a doplněný návrh směrnice a zveřejnila jej v březnu 1998 pod číslem COM (1998) 0078 (příloha č. 6).¹¹² EK některé z parlamentních návrhů převzala, některé odmítla (podrobněji viz dále).

4.2.6 Postoj Rady

Paralelně s projednáváním návrhu směrnice v EP projednávala návrh i Rada. V červnu 2000 přijala tzv. společný postoj (č. 42/2000),¹¹³ ve které vyslovila souhlas s většinou parlamentních pozměňovacích návrhů a doplnila, změnila či vypustila některé recitály.¹¹⁴ EK vyhodnotila společnou pozici Rady v dokumentu z 15. září 2000 /SEC(2000)1516/ tak, že není možné, s ohledem na některé rozporné návrhy, dosáhnout

---

¹¹⁰ Pozice EP k návrhu směrnice, Úřední věstník C 132, 28. 4. 1997, s. 88.

¹¹¹ Tamtéž, s. 4 – 13.

¹¹² Úřední věstník, C 125, 23. 4. 1998, s. 0008.

¹¹³ Společný postoj je akt přijatý kvalifikovanou většinou členských států uvnitř Rady a vyjadřuje postoj Rady (resp. členských států) k návrhu EK poté, co se k návrhu vyjádří EP a další instituce (např. HSV). (Viz popis legislativního procesu na portálu EUR-Lex, dostupný z WWW: http://eur-lex.europa.eu/cs/droit_communaire/droit_communaire.htm#1.5.2.3, navštíveno dne 19. 11. 2010.)

¹¹⁴ OJ C 300, 20. 10. 2000, s. 0001, dostupné z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2000:300:0001:0012:EN:PDF>, navštíveno dne 19. 11. 2010.

shody na zásadních ustanoveních směrnice. Vyjednávání všech zúčastněných institucí, EK, Rady a EP, formální i neformální, proto musela pokračovat.

4.2.7 Druhé čtení v EP

EP obdržel oficiální informaci o společném postoji Rady v září 2000 a věc přikázal znovu Výboru pro právní otázky a vnitřní trh. V listopadu 2000 byla schválena doporučení pro druhé čtení návrhu směrnice, obsahující další pozměňovací návrhy (A5-0370/2000). Ty byly posléze v prosinci 2000 v EP přijaty.¹¹⁵ V rámci druhého čtení zazněl mj. požadavek usilovat do budoucna o mezinárodní rozšíření práva na odměnu, resp. na změně nezávazného ustanovení článku 14ter RÚB v ustanovení závazné.¹¹⁶

4.2.8 Dohodovací výbor

Komise se k výsledku druhého čtení vyjádřila v dokumentu COM(2001) 0047 z ledna 2001. Většinu z parlamentních pozměňovacích návrhů přijala, několik málo zamítla. V březnu 2001 sdělila Rada dopisem EP, že nebylo možno dosáhnout shody o všech parlamentních pozměňovacích návrzích. V návaznosti na toto sdělení bylo v dubnu 2001 předsednictvím Rady za souhlasu předsedy EP svoláno jednání tzv. Dohodovacího (smírčího) výboru (*Conciliation Committee*), zřízeného podle článku 251 odst. 4 Smlouvy o ES.¹¹⁷ Jednání nepokračovala jednoduše a lhůta pro konečné rozhodnutí výboru musela být prodloužena. Shody bylo dosaženo koncem května a

---

¹¹⁵ OJ C 232, 17. 8. 2000, s. 0010. Dostupné z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2001:232:0173:0176:EN:PDF>, navštíveno dne 19. 11. 2010.

¹¹⁶ Tamtéž. Pozměňovací návrhy k recitalu 7.

¹¹⁷ Výbor je složen ze zástupců Rady a stejného počtu zástupců EP a předsedají mu společně předseda EO a předseda Rady. Cílem výboru je vyřešit rozpory mezi Radou a EP ohledně legislativního návrhu, který prošel druhým čtením, aniž by bylo možno dosáhnout shodných pozic EP a Rady. Jednání výboru se účastní rovněž zástupci EK, kteří mají pomoci Radě i EP dosáhnout shody. Návrh společného textu musí být přijat výborem do šesti týdnů (lhůtu lze ještě o dva týdny prodloužit) absolutní většinou v EP a kvalifikovanou většinou v Radě. Pokud by jedna z institucí odmítla návrh přijmout, považuje se za nepřijatý. Viz Europa Glossary, dostupný z WWW:

http://europa.eu/scadplus/glossary/conciliation_committee_en.htm, navštíveno dne 19. 11. 2010. Nyní upraveno v čl. 294 Lisabonské smlouvy.

počátkem června byl zveřejněn společný text směrnice schválený Dohodovacím výborem.¹¹⁸

4.2.9 Třetí čtení v EP

EP následně schválil text směrnice ve znění společného textu na plenárním zasedání dne 3. července 2001. Z 626 přítomných poslanců hlasovalo 405 pro, 101 proti a 32 se zdrželo hlasování.¹¹⁹

4.3 Srovnání návrhů ustanovení směrnice v průběhu legislativního procesu

Původní návrh EK obsahoval 25 recitalů (bodů preambule), konečné znění směrnice obsahuje 30 recitalů. Preambule, ač sama o sobě zpravidla považována za nezávaznou část směrnice,¹²⁰ je významným výkladovým vodítkem při implementaci a interpretaci směrnice, a to zejména těch ustanovení, která jsou formulována velmi obecně a někdy i nepřiliš srozumitelně.¹²¹ Konečná podoba preambule je často výsledkem dlouhého a vyčerpávajícího vyjednávání končícího zpravidla přijetím kompromisu, vyhovujícího všem (EK, Radě i EP) právě proto, že je příliš obecný či

---

¹¹⁸ Dokument PE-CONS 3628/01, dostupný z WWW: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+JOINT-TEXT+C5-2001-0220+0+DOC+PDF+V0//EN&language=EN>, navštíveno dne 4.6.2011.

¹¹⁹ Informace dostupná z WWW: <http://www.europarl.europa.eu/oeil/FindByProcnum.do?lang=2&procnum=COD/1996/0085>, navštíveno dne 30. 1. 2008.

¹²⁰ V České republice jsou ustanovení preambule považována za nezávaznou část předpisu, která se do právních předpisů ČR nepromítá, ale může být využita při interpretaci právních předpisů, k orientaci při jejich implementaci, popř. ke koncipování důvodových zpráv k návrhům národních transpozičních předpisů. (Srov. Metodické pokyny pro zajišťování prací při plnění závazků vyplývajících z členství České republiky v Evropské unii, schválené usnesením vlády ze dne 12. 10. 2005 č. 1304 a změněné usnesením vlády ze dne 26. 10. 2009 č. 1344.)

¹²¹ Závazný výklad unijního (dříve komunitárního) práva podává ESD, a to výklad jazykový (doslovný, gramatický), systematický, teleologický a historický. V rámci systematického výkladu ESD interpretuje právní normu (např. směrnici) ve světle celého unijního práva. Při teleologickém výkladu se vykládá právní norma jako celek a důraz je kladen také na její cíl a smysl.

jinak „neškodný“.¹²² Nejdůležitější recitály jsou uvedeny níže v souvislosti s příslušnými články návrhu směrnice.¹²³

Vlastní závazný text obsahoval v původním návrhu 3 kapitoly, rozčleněné do 13 článků a celkem do 16 odstavců. Konečná verze směrnice obsahuje rovněž 3 kapitoly, avšak rozdělené do 14 článků a celkem do 30 odstavců.

Následující podkapitolky, věnované jednotlivým článkům směrnice, jsou rozděleny a pojmenovány podle článků a jejich názvů obsažených v původním návrhu EK, nesouhlasí proto plně s názvy článků v platném znění směrnice. Původní návrh EK je označován jako „první návrh“, pozměněný návrh EK jako „nový návrh EK“, konečné znění směrnice je označeno jako „platné znění směrnice“.

4.3.1 Článek 1 - Předmět práva na opětný prodej

Text původního návrhu čl. 1 zněl: „*Členské státy stanoví ve prospěch autora originálu uměleckého díla nezczitelné právo umělce na procento z prodejní ceny při jakémkoli opětném prodeji díla následujícím po prvním převodu díla autorem; s výjimkou opětných převodů mezi jednotlivci v rámci jejich soukromí. S čl. 1 souvisely body 13 a 14 preambule. První z nich vymezoval druhy prodejů podle povahy zúčastněných osob a konstatoval, že právo na opětný prodej má být uplatňováno v takových případech, kdy se bude prodej uskutečňovat za účasti profesionálního prodejce, např. aukční síně, umělecké galerie, obecně řečeno, jakéhokoli obchodníka s uměním. Druhý bod zdůvodňoval zvolený způsob výpočtu odměny. Vzhledem ke zkušenostem z některých členských států se jevílo vhodnější zvolit jako základ prodejní cenu, a nikoliv rozdíl (zvýšení) v prodejních cenách. Tam, kde byl pro výpočet odměny rozhodující rozdíl mezi prodejními cenami originálu díla (resp. vyšší cena při následném prodeji), bez ohledu na to, jaký rozdíl se sledoval, zda mezi cenou dosaženou při prvním převodu díla autorem a aktuální prodejní cenou či mezi předcházející a aktuální cenou, nebylo právo na odměnu v praxi realizováno (např.*

---

¹²² Jde o vlastní zkušenost autorky z několika jednání Pracovní skupiny pro autorské právo Rady EU v období od června 2003 do února 2004, kdy se projednával návrh směrnice o vymáhání práv k duševnímu vlastnictví (2004/48/ES).

¹²³ České překlady jsou mým dílem. Pokud není výslovně v textu uvedeno jinak, vycházejí z anglické jazykové verze dokumentů EK, Rady a EP.

v Itálii, Portugalsku nebo v bývalém Československu).¹²⁴ Zjistit požadované údaje bylo v praxi často nemožné, např. proto, že autor či jeho dědic o prvních cenách většinou nemívá žádné záznamy nebo si to prostě nepamatuje.

EP navrhl, aby z povinnosti platit odměnu byly vyloučeny tzv. *promotional sales* – prodeje uskutečňované s cílem zviditelnit autora na uměleckém trhu.¹²⁵ Zajímavé je, že EP se v této věci zřejmě neinspiroval některou z nejznámějších původních evropských právních úprav, kde žádnou obdobnou výjimku nenalezneme, ale pravděpodobně úpravou státu Kalifornie.¹²⁶ Také HSV ve svém stanovisku upozornil na skutečnost, že v některých státech požívají umělecké galerie v souvislosti s tímto typem prodeju jistých výhod, ať přímo ze zákona nebo přinejmenším v praxi.¹²⁷

V novém návrhu EK byl namísto pojmu „autor“ použit pojem „tvůrce“ (*creator*) a dále byla doplněna definice práva na odměnu v čl. 1 v tom smyslu, že jde o právo „ *kterého se nelze vzdát, a to ani do budoucna*“, a dále byla zpřesněna formulace vymezení povahy odměny – nově nemělo jít o právo na procentní podíl z prodejní ceny získané při opětném prodeji, ale „*na odměnu založenou na prodejní ceně získané při opětném prodeji*“. Související bod 14 preambule změněn nebyl.

V platném znění směrnice nalezneme další drobné změny. Znovu se vrátil pojem „autor“ (namísto EK navrhovaného „tvůrce“)¹²⁸ a namísto pojmu „právo umělce z opětného prodeje“ (v angl. originále *an artist's resale right*) byl zvolen kratší, již zavedený pojem „právo z opětného prodeje“ (*resale right*).¹²⁹ Dále byla vypuštěna část

---

¹²⁴ Obdobně WALTER, M. M., von LEWINSKI, S., *European Copyright Law, A Commentary*, First published, New York: Oxford University Press Inc., 2010. ISBN 978-0-19-922732-7, s. 838.

¹²⁵ Jde o případy, kdy galerie nakupuje díla „svých“ autorů, které považuje za hodné podpory či za „finančně perspektivní“ apod., nikoliv nutně pouze spekulativně, s cílem zajistit autorovi příjem a podpořit jej v další tvůrčí práci. Někdy jsou autorem díla poskytnuta galerii i zdarma (darována) „z reklamních důvodů“, aby se dílo a jméno autora dostalo na trh. Pokud by takto získaná díla byla posléze prodávána, za cenu, která nenapovídá o spekulativnosti celé akce, měl by být prodávající, podle názoru EP, osvobozen z povinnosti platit odměnu.

¹²⁶ Podle Civil Code čl. 986 b) (6) se právo na odměnu neuplatní v případě opětných prodeju, ke kterým dojde nejpozději do 10 let od prvotního prodeje autorem profesionálnímu obchodníku s uměním, a to za podmínky, že všichni následní kupující a prodávající jsou profesionální obchodníci. Civil Code dostupný z WWW: <http://www.leginfo.ca.gov/cgi-bin/displaycode?section=civ&group=00001-01000&file=980-989>, navštíveno dne 19. 11. 2010.

¹²⁷ Bod 3.1.2. stanoviska HSV.

¹²⁸ Srov. implementaci v českém AZ z roku 2000, kdy se vycházelo ještě z návrhu směrnice a v § 24 se použil pojem „umělec“.

¹²⁹ V anglické verzi *a resale right for the benefit of the author of an original work of art*, v německé verzi *das Folgerecht des Urhebers des Originals eines Kunstwerks*, ve francouzské verzi *droit de suite au profit de l'auteur d'une œuvre d'art originale*, v italské verzi *il diritto dell'autore di un'opera d'arte sulle successive vendite dell'originale*, ve slovenské verzi *právo ďalšieho predaja v prospech autora pôvodného umeleckého diela*, v polské verzi *prawa autora do wynagrodzenia z tytułu odsprzedaży*

věty „s výjimkou soukromých převodů mezi jednotlivci“ (viz dále). Kromě těchto dílčích změn v původně jediném navrhovaném odst. čl. 1, byly ještě doplněny další tři odstavce.

Odstavec 2 upřesňuje, s ohledem na vypuštění části věty v odst. 1 ohledně prodeje mezi jednotlivci, na jaké druhy prodeje se právo vztahuje: na všechny případy opětného prodeje, kterých se účastní v pozici prodávajícího, kupujícího nebo zprostředkovatele profesionální obchodníci s uměním (*art market professionals*), jako např. aukční síně, umělecké galerie a jakýkoli jiný obchodník s uměním (*dealers in works of art*). Podle názoru EK je nutno za profesionální obchodníky považovat i veřejně přístupné galerie a muzea, i když v některých členských státech nejsou, resp. nebyly tyto subjekty povinny odměny odvádět, ať už ze zákona nebo podle zavedených nepsaných pravidel (např. v Maďarsku, resp. ve Francii¹³⁰). Jediné osvobození od plateb je podle EK stanoveno v čl. 1 odst. 3 směrnice, viz dále.¹³¹ V této souvislosti je nutno zmínit recital 18, konkrétně jeho druhou větu, podle které „[t]oto právo by nemělo být rozšířeno na úkony opětného prodeje soukromými osobami muzeím, která nemají výdělečnou povahu a jsou přístupná veřejnosti.“ Na to navazují další dvě věty, které praví, že „[s] ohledem na zvláštní postavení uměleckých galerií, které získávají umělecká díla přímo od autorů, by členské státy měly mít možnost vyjmout z práva na opětný prodej takový prodej děl, který se uskuteční do tří let od jejich získání. Při omezování těchto výjimek u opětného prodeje, při kterých prodejní cena nepřesáhne 10 000 EUR, by měly být brány v úvahu také zájmy umělce.“ Jak je však patrné z textu odst. 3 (viz dále), výjimka se zdaleka netýká jen nevýdělečných galerií. Otázkou je, zda takto konstruovaná výjimka je pro galerie dostačující. To zřejmě ukáže až hodnocení dopadů směrnice, které by měla zpracovat EK (viz dále).

V odst. 3 byla členským státům dána možnost stanovit výjimku z povinnosti platit odměnu v případech, kdy prodávající získal originál díla přímo od autora ve lhůtě

---

oryginalnego egzemplarza dzieła sztuki, v maďarské verzi eredeti műalkotás szerzőjét megillető követő jogról, ve španělské verzi al derecho de participación en beneficio del autor de una obra de arte original atd.

¹³⁰ Maďarská úprava před implementací směrnice obsahovala výjimku (z povinnosti platit odměnu) ve prospěch muzeí a podobných institucí. Ve Francii odváděly 3% odměnu z opětných prodeje originálů uměleckých děl pouze aukční síně, a to přesto, že od roku 1957 byly podle právní úpravy povinny tuto odměnu odvádět i galerie. Rozšíření povinnosti i na galerie nebylo těmito pochopitelně vítáno. Viz senátorský pozměňovací návrh při projednávání implementace směrnice ve Francii dostupný z WWW: <http://www.senat.fr/leg/ppr96-156.html>, navštíveno dne 19. 11. 2010.

¹³¹ Názor byl prezentován v rámci neformální konzultace EK s členskými státy v červnu 2004.

kratší než tři roky před opětným prodejem a prodejní cena při tomto prvním opětném prodeji nepřesáhla 10 000 EUR, tj. přibližně 300 000 Kč v době přijímání směrnice.¹³² V dalším textu je tato výjimka někdy ve zkratce označována jako „výjimka 3 roky/10 000 EUR“. Vzhledem k tomu, že jde o fakultativní úpravu, nebyla využita všemi členskými státy (viz srovnávací tabulka v příloze č. 8).

V odst. 4 se ocitla věta původně navrhovaná v poslední větě čl. 4 určující jako osobu povinnou platit odměnu prodávajícího. Podle souvisejícího recitálu 25 je prodávajícím osoba nebo podnik (*person or undertaking*),¹³³ slovy české právní terminologie fyzická nebo právnická osoba, jejímž jménem a v jejíž prospěch se prodej uskutečňuje. V druhé větě odst. 4 je členským státům dána možnost stanovit osobou povinnou platit odměnu namísto prodávajícího nebo společně s ním fyzickou nebo právnickou osobu uvedenou v odst. 2, tj. profesionálního obchodníka s uměním.¹³⁴ Ve většině dřívějších národních úprav nalezneme jako osobu povinnou profesionálního obchodníka s uměním nebo prodávajícího. Některé členské státy EU, resp. EHP, např. Maďarsko nebo Norsko, určilo ve svých původních úpravách za povinnou osobu kupujícího a muselo proto při implementaci směrnice příslušná národní ustanovení změnit (viz srovnávací tabulka v příloze č. 9).

4.3.2 Článek 2 - Díla, na něž se právo na opětný prodej vztahuje

Text původního návrhu zněl: „*Pro účely této směrnice se »originálem díla« rozumí rukopisy a díla výtvarného umění, jako obrazy, koláže, malby, kresby, rytiny, grafiky, litografie, sochy, tapiserie, keramika a fotografie, za předpokladu, že byly zhotoveny samotným umělcem nebo jsou rozmnoženinami považovanými za originály*

¹³² V době odevzdání této práce jde o částku zhruba 247 150 Kč (kurz ČNB dne 19. 11. 2010, dostupný z <http://www.sfinance.cz/osobni-finance/kurzovni-listky/index.phtml>, navštíveno dne 19. 11. 2010).

¹³³ V čl. 1 odst. 4 směrnice jsou ovšem použity pojmy „*natural or legal persons*“.

¹³⁴ V rámci neformální konzultace EK na dotaz, kdo má být považován za profesionálního prodejce, zda má mít nějaké osvědčení, oprávnění, koncesi apod., sdělila, že podle jejího názoru je to kdokoli, kdo tuto činnost vykonává obchodně. Profesionálním prodejcem nebude např. společnost Shell, která nakoupila obrazy pro výzdobu svých kanceláří a po nějaké době je prodává. Předmětem podnikání společnosti Shell není obchodování s obrazy ani zprostředkovávání takových obchodů. Oproti tomu provozovatele internetových aukcí, byť se na nich prodává všechno možné, včetně (i třeba jen občas) originálů uměleckých děl, lze považovat za osobu povinnou odvádět odměnu, neboť předmětem jejího podnikání je zprostředkovávání obchodů (s čímkoli). Obdobně WALTER, M. M., von LEWINSKI, S., *European Copyright Law, A Commentary*, First published, New York: Oxford University Press Inc., 2010. ISBN 978-0-19-922732-7, s. 851, odkazující v pozn. 87 na WALTER, M.M., *Österreichisches Urheberrecht-Handbuch*, Vol I no 850 a 854.

uměleckých děl podle profesních zvyklostí v rámci Společenství. “Související recital 15 pouze konstatoval, že výčet druhů děl by měl být harmonizován a že z práva na opětný prodej mají být vyloučena díla užitého umění. Při formulaci výčtu děl vycházela EK z čl. 14ter RÚB, která přiznává právo na odměnu nejen autorům uměleckých děl (aniž by alespoň demonstrativním výčtem specifikovala jejich druhy), ale i autorům literárních a hudebních děl (spisovatelům a hudebním skladatelům) k jejich rukopisům (*manuscripts*). Výčet druhů uměleckých děl byl formulován jako výčet demonstrativní, srov. „*works, such as...*“ (díla..., jako např. ....).

EP navrhl vypustit z výčtu druhů děl rukopisy s poukazem na skutečnost, že rukopisy bývají především předmětem reprodukce (rozmnožování a rozšiřování rozmnoženin), nebo jsou podkladem pro veřejné provozování (rukopis divadelní hry, partitura či jednotlivé party hudebního díla apod.). EP argumentoval rovněž tím, že ve většině států, již uznávajících právo na odměnu, rukopisy nejsou ve výčtu druhů děl zahrnuty.¹³⁵

EP se rovněž zabýval otázkou, co se považuje za originál uměleckého díla a co se rozumí „profesními zvyklostmi v rámci Společenství“. Upozornil na skutečnost, že zatímco v právních úpravách Belgie, Francie, Itálie, Lucemburska, Německa, a Řecka je předmětem práva na odměnu výslovně „originál uměleckého díla“, v právních úpravách Dánska, Finska, Portugalska a Španělska nikoliv. Navíc, originálem uměleckého díla není vždy a všude míněno totéž, což platí zejména u některých druhů uměleckých děl, resp. výtvarných technik. Jde zejména o grafická díla (ocelorytiny, linoryty, dřevoryty), ale např. i o fotografie, plastiky odlévané z forem apod. Liší se také pravidla, většinou nepsaná, a zvyklosti ohledně počtu rozmnoženin (kopií) považovaných za originály, mimo jiné i v závislosti na použité výtvarné technice.¹³⁶ Pokud jde o fotografie, některé

¹³⁵ Např. v Belgii, Dánsku, Finsku, Francii, Německu, Řecku a Španělsku.

¹³⁶ Např. EP zmiňuje 8 – 12 kopií uznávaných za originály uměleckého díla (Pozice EP k návrhu směrnice, Úřední věstník C 132, 28. 4. 1997, s. 88). Simon Stokes uvádí, že ve Francii se za originál považovalo až 75 rozmnoženin, jinde to bylo 8 až 10. (Stokes, Simon, *Artist's Resale Right*, Institute of Art and Law, 2006, s. 39, odkazující na De Pierredon-Fawcett, *The Droit de Suite in Literary and Artistic Property: A Comparative Law Study*, Center for Law and the Arts, Columbia University School of Law 1992, s. 59). Dále např. britský kolektivní správce DACS odkazuje na klasifikaci tisků */the British Standards Classification of Prints (BS7876)/*, která tvoří systém kategorií tiskové produkce a dělí je podle toho, v jaké míře se autor účastnil tisku. Ze sedmi kategorií (A až G) považuje DACS první tři za splňující podmínky pro originály uměleckého díla ve smyslu směrnice. (Viz informace dostupná z WWW: http://www.dacs.org.uk/pdfs/Artist%20FAQs_0907_4pp.pdf, navštíveno dne 20. 2. 2008.) Na území dnešní České republiky platila do konce roku 1992 příloha k výnosu ministerstva financí z roku 1963, kterým se prováděl zákon o dani z obratu, která stanovila pro účely daně z obratu počty rozmnoženin výtvarných děl, které se z hlediska daně z obratu (ale v praxi bylo respektováno i pro jiné

státy fotografie z práva na odměnu vyloučily zcela.¹³⁷ EP upozornil i na to, že žádné obecně platné „profesní zvyklosti“ v rámci Společenství neexistují, a proto se na ně nelze odvolávat. Doporučil raději odkázat na právní ustanovení jednotlivých členských států a omezit počet rozmnoženin uznávaných za originál uměleckého díla na 12 kusů, jakožto uznávané maximum.

Na problém rozdílného pojmání pojmu „originální kopie“ upozornil ve svém stanovisku i HSV.¹³⁸ Ten se zabýval i dalšími otázkami, např. zda by neměla být z práva na odměnu výslovně vyňata i díla architektonická a díla nábytkářského designu. Tyto návrhy však nebyly do konečné verze směrnice zahrnuty.¹³⁹

V novém návrhu EK již nebyly do výčtu děl zahrnuty rukopisy a obdobně byl doplněn i související recital 15 (z práva na odměnu měla být vyloučena nejen díla užitého umění, ale i rukopisy). Dále bylo v anglické verzi namísto pojmu „*works of plastic arts*“ použito pro odstranění možných výkladových sporů pojmu „*works of graphic and plastic arts*“ a byl vypuštěn odkaz na „profesní zvyklosti v rámci Společenství“.

Rada ve své Společné pozici ke směrnici doplnila do demonstrativního výčtu druhů děl díla (plastiky) ze skla (*glassware*). Dále navrhla doplnit druhý odstavec, ve kterém by bylo velmi obecně stanoveno, jaké rozmnoženiny budou po účely této směrnice považovány za originál uměleckého díla – takové rozmnoženiny, které byly zhotoveny v omezeném počtu samotným umělcem (*artist*) nebo pod jeho vedením. Tyto rozmnoženiny by měly být obvykle číslovány, podepsány nebo jinak řádně označeny (autorizovány) umělcem. V souvisejícím recitalu 20 navrhovala Rada konstatovat, že kategorie uměleckých děl, jichž se právo na odměnu má týkat, musí být harmonizovány, přičemž se musí brát v úvahu profesní zvyklosti zavedené ve Společenství.

V platném znění směrnice byly k původnímu demonstrativnímu výčtu druhů uměleckých děl doplněny skleněné plastiky (v úředním českém překladu směrnice

---

účely) považovaly za originály. Počty se lišily podle použité techniky či druhu výtvarného díla od 5 kusů (např. u bronzových soch) až po 200 kusů u rytin, dřevorytů či litografií (viz příloha č. 17). Podrobněji viz kapitola 6.1 věnovaná české právní úpravě do roku 2000.

¹³⁷ Např. Španělsko, Polsko.

¹³⁸ Bod 3.2.2. stanoviska HSV.

¹³⁹ Srov. českou právní úpravu v § 24 odst. 3 AZ, ve znění novely AZ z roku 2006. Platný český AZ nevyklučuje možnost uplatnění práva na odměnu v případech opětného prodeje architektonického díla či díla užitého umění za splnění podmínky, že splňují znaky originálu uměleckého díla. Obdobně posoudila otázku možnosti aplikace práva na odměnu na architektonická díla a díla užitého umění EK během neformální konzultace s členskými státy v červnu 2004.

„sklo“) a dále byl doplněn odst. 2 obecně vymežující, podle výše zmíněného návrhu Rady, jaké rozmnoženiny jsou považovány za originál uměleckého díla. Vyloučení rukopisů spisovatelů a skladatelů z působnosti směrnice je zmíněno, pro upřesnění, pouze v recitalu 19. Tuto úpravu ve směrnici je nutno vykládat tak, že členským státům byla ponechána volnost v rozhodnutí, zda ve své právní úpravě zmíněné rukopisy ponechají, popř. nově zavedou, či nikoliv.¹⁴⁰ V recitalu již nejsou vyloučena díla užitého umění a architektury. Právo na odměnu se však v jejichž případě uplatní jen za splnění obecných podmínek – budou splňovat podmínky „originální rozmnoženiny“ a budou opět prodávány za účasti profesionálního obchodníka s uměním.¹⁴¹ Recital 21 již neobsahuje odkaz na „profesní zvyklosti“.

Pokud jde o rozmnoženiny považované za originály díla, právní úprava v jednotlivých členských státech se před přijetím směrnice lišila. Ve většině států neobsahovala právní úprava žádná kritéria či čísla, v některých státech ano (např. ve Francii, podrobenji viz kapitola 5.1). Někde se vycházelo a vychází ze zavedených pravidel, upravených často jinými (nikoli autorskoprávními) právními předpisy. Při implementaci směrnice většina členských států doslova převzala definici „originální rozmnoženiny“ z čl. 2 odst. 2 směrnice. Problémy s vymezením pojmu „originální rozmnoženina“ lze zřejmě očekávat v případech opětných prodejů originálů fotografií. Řada členských států před implementací směrnice právo na odměnu v případech fotografických děl nepřiznávala, směrnice je však výslovně mezi druhy děl v čl. 2 odst. 1 uvádí.¹⁴² Žádné konkrétní případy sporů na toto téma však nejsou známy.

V souvislosti s problematikou rozmnoženin považovaných za originály vyvstává otázka ohledně osobnostní povahy práva na odměnu. Jak již bylo uvedeno dříve, právo na odměnu bývá většinou považováno za právo ryze majetkové. Majetková práva přechází v plném rozsahu na právní nástupce autora, kterými jsou zpravidla dědicové – fyzické osoby, v některých případech je dědicem právnická osoba (stát či nadace či jiná

---

¹⁴⁰ Obdobně WALTER, M. M., von LEWINSKI, S., *European Copyright Law, A Commentary*, First published, New York: Oxford University Press Inc., 2010. ISBN 978-0-19-922732-7, s. 855 a násl.

¹⁴¹ To bude v praxi nastávat zřejmě zejména v případech opětných prodejů originálů děl užitého umění (např. pohovka *Kiss* Andy Warhola apod.), v případech architektonických děl může jít o prodeje původních skic (návrhů) architektonických děl apod.)

¹⁴² Někteří komentátoři považují zahrnutí fotografických děl do režimu práva na odměnu za správné s ohledem na časté prodeje tohoto druhu děl na trhu. (WALTER, M. M., von LEWINSKI, S., *European Copyright Law, A Commentary*, First published, New York: Oxford University Press Inc., 2010. ISBN 978-0-19-922732-7, s. 859 a násl.)

právnícká osoba), popř. právo připadá státu jako tzv. odúmrt'.¹⁴³ Z toho by teoreticky bylo možné dovozovat, že pro právní nástupce autora platí i ustanovení ohledně „originálních rozmnoženin“, a proto i rozmnoženiny zhotovené „pod vedením dědice, ..., jím podepsány nebo jím jinak řádně prohlášeny za pravé“ by se mohly považovat za originály uměleckého díla.¹⁴⁴ Taková situace v praxi může nastat a nastává – autor sám z různých důvodů nestihne (nebo nechce) zhotovit během svého života „povolený“ počet „originálních rozmnoženin“ a po jeho smrti tak učiní jeho právní nástupci. Typickým případem jsou tzv. novotisky, někdy označované také jako dotisky či reprinty, které bývají zhotovovány z již použitých desek, často až po smrti autora či bez jeho souhlasu, mají zpravidla nižší kvalitu a nebývají autorem označeny.¹⁴⁵

Vzhledem k tomu, že „autorský dohled“ a autorizace (označení autentičnosti rozmnoženin) pravděpodobně nemá být pouhým formálním ověřením skutečnosti, že „originální rozmnoženina“ byla vytvořena skutečně z autorovy předlohy (šablony, formy atd.), protože pak by zřejmě stačila přítomnost notáře či jiné obdobné „úřední osoby“, ale účelem tohoto dohledu je rovněž zajištění uměleckého cíle sledovaného autorem. Z toho lze dovozovat, že právo na odměnu nepřísluší právním nástupcům autora v případě opětných prodejů rozmnoženin uměleckého díla zhotovených po smrti autora pod jejich dohledem, popř. jimi označených.¹⁴⁶

---

¹⁴³ Např. platná česká právní úprava (AZ č. 121/2000 Sb.) stanoví výslovně v § 26 odst. 4, že ustanovení tohoto zákona o autorovi platí, nevyplývá-li z jejich povahy jinak, i pro dědice, popřípadě pro stát, případně-li mu dědictví podle odst. 2 a 3. (Striktně vzato, vzhledem k tomu, že výslovně zmíněno „dědictví“, nemělo by se to týkat případů, kdy státu práva připadnou jako odúmrt', což je právní titul odlišný od dědictví. Není úplně zřejmé, zda toto byl úmysl zákonodárce.)

¹⁴⁴ Takto např. WALTER, M. M., von LEWINSKI, S., *European Copyright Law, A Commentary*, First published, New York: Oxford University Press Inc., 2010. ISBN 978-0-19-922732-7, s. 858.

¹⁴⁵ BALEKA, J., *Výtvarné umění. Výkladový slovník (malířství, sochařství, grafika)*, Praha: Academia 1997, ISBN 80-200-0609-5, s. 243.

¹⁴⁶ Podle názoru autorky právě tento aspekt (autorský dohled) má na mysli § 26 odst. 4 českého AZ, když uvádí „nevyplývá-li z ...povahy (daného ustanovení) jinak“. Opačně WALTER, M. M., von LEWINSKI, S., *European Copyright Law, A Commentary*, First published, New York: Oxford University Press Inc., 2010. ISBN 978-0-19-922732-7, s. 857n odkazující na rozsudek francouzského soudu (*Cour de cassation*) z 18. března 1986 ve sporu o uznání originality bronzových plastik Augusta Rodina, zhotovených po jeho smrti pod vedením jeho dědiců. Soud v té době rozhodl podle tehdy platné právní úpravy, že i takovéto rozmnoženiny se považují za originály, pokud se bronzová socha odlévá z originální formy vytvořené samotným autorem a v rámci povoleného počtu rozmnoženin (rozsudek dostupný z WWW:

<http://www.legifrance.gouv.fr/affichJuriJudi.do?oldAction=rechJuriJudi&idTexte=JURITEXT000007016489&fastReqId=1759213410&fastPos=12>, navštíveno dne 23. 11. 2010). Po přijetí novely autorského zákona, která implementovala směrnici o právu na opětný prodej, došlo ve Francii ke změně pravidel, a to pro díla vytvořená po roce 2006. U těchto děl se za originály považují pouze rozmnoženiny zhotovené autorem nebo pod jeho vedením (a označené a v povoleném počtu stanoveném prováděcím předpisem). Podrobněji v kapitole 5.1.

4.3.3 Článek 3 – Spodní hranice prodejní ceny

Podle původního návrhu EK měla být odměna z opětného prodeje odváděna v případech, kdy se prodejní cena rovnala 1 000 ECU nebo byla vyšší.¹⁴⁷ Členské státy měly mít možnost stanovit i nižší spodní hranici. Podle recitálu 16 byly při stanovení minimální prodejní ceny vzaty v úvahu požadavky vnitřního trhu a zároveň byla členským státům dána možnost, aby si stanovily i nižší, nikoliv však vyšší, spodní hranici prodejní ceny, např. s ohledem na již existující právní úpravu apod. Podle recitálu 17 mělo stanovení spodní hranice prodejní ceny pomoci vyloučit disproporce mezi výší odměny a náklady spojenými s jejím výběrem, které by mohly nastat právě v případech nižších prodejních cen.

Stanovení výše minimální prodejní ceny se stalo předmětem rozsáhlých diskuzí. Výbor pro kulturu, mládež, vzdělávání a média EP ve svém stanovisku pro Výbor pro právní záležitosti a občanská práva doporučoval minimální prodejní cenu ve výši 500 ECU. Podle jeho názoru by se mělo právo uplatňovat v nejširší možné míře i ve prospěch těch autorů, jejichž díla se prodávají za nižší ceny. Zároveň vzal v úvahu, že příliš nízká hranice by mohla zvýšit počet „zpoplatněných“ prodejů do takové míry, že dojde k neúměrnému nárůstu nákladů spojených se správou (uplatňováním) práva. Výbor také nedoporučoval umožnit členským státům stanovit nižší minimální prodejní cenu. Takové ustanovení považoval za nevhodné s ohledem na sledovanou harmonizaci práva na odměnu. Ve zprávě pro první čtení EP navrhoval minimální prodejní cenu ve výši 1 000 ECU, ustanovení o možnosti stanovit nižší sazbu pouze přeformuloval.

Nový návrh EK změnil pořadí odstavců. Podle odst. 1 by členské státy byly povinny stanovit minimální prodejní cenu a podle odst. 2 by minimální prodejní cena nesměla za žádných okolností přesáhnout 1 000 ECU. V recitálu 17 byl tento návrh zdůvodněn principem subsidiarity, podle kterého má být členským státům dána možnost stanovit i nižší minimální prodejní cenu, například z důvodu zájmu o podporu mladých

---

¹⁴⁷ ECU (Evropská měnová jednotka - *European Currency Unit*) byla tzv. košová měnová jednotka zemí Evropských společenství sloužící k zúčtování mezinárodních operací. Byla zavedena v roce 1979 a od 1. ledna 1999 byla nahrazena novou měnovou jednotkou – eurem (EUR). Devizové kurzy ECU k jiným měnám stanovovala EK, kurzy eura k jiným měnám stanoví Evropská centrální banka. Viz informace dostupné z WWW: http://cs.wikipedia.org/wiki/Evropsk%C3%A1_m%C4%9Bnov%C3%A1_jednotka, navštíveno dne 2. 2. 2008.

umělců. S ohledem na skutečnost, že jde o objemově malou část trhu, nepředpokládalo se, že by tato úprava měla mít zásadní negativní dopad na řádné fungování vnitřního trhu. Rada ve své společné pozici navrhovala podstatně vyšší spodní hranici prodejní ceny – 4 000 EUR – s poukazem na nákladnost správy a také na skutečnost, že podle jejich zjištění se většina prodejmů za ceny nižší než 4 000 EUR týká tuzemských autorů, a proto nehrozí nežádoucí ovlivnění řádného fungování jednotného trhu.

Toto ustanovení bylo jedním z nejvíce sporných bodů diskuze mezi EP, trvajícím na 1 000 ECU (EUR), a Radou, trvajícím na 4 000 EUR. V Dohodovacím výboru bylo dosaženo kompromisu. Spodní hranice prodejní ceny byla navržena ve výši 3 000 EUR, což byla ve srovnání s původním návrhem EK i s návrhy EP podstatná změna (směrem nahoru), a zároveň bylo navrhováno v souladu s principem subsidiarity umožnit členským státům stanovit nižší hranici.

Platné znění čl. 3 je téměř totožné se zněním nového návrhu EK, s výjimkou výše spodní hranice prodejní ceny. Pojem „práh“ (*threshold*), původně obsažený jak v názvu ustanovení, tak i v odst. 2, je v platném znění použit pouze v názvu, v odst. 2 byl nahrazen pojmem „minimální prodejní cena“ (*minimum sale price*) a jednotka ECU byla nahrazena novou jednotkou EUR. Recitály 16 a 17 byly spojeny do jednoho recitálu 22. Nutno ještě zmínit čl. 11 obsahující tzv. revizní klauzuli a s ním související recitál 26. Ustanovení o spodní hranici prodejní ceny je jedním z těch, která mají být podrobována pravidelným revizím ze strany EK. (Podrobněji viz dále k čl. 10.)

Srovnáme-li směrnici stanovenou minimální prodejní cenu 3 000 EUR s minimálními prodejními cenami podle právních úprav některých členských států platných před implementací směrnice (např. Dánsko 270 EUR, Finsko 250 EUR, Německo 51 EUR, Francie 15 EUR),¹⁴⁸ zjistíme, že harmonizovaná minimální prodejní cena byla stanovena značně vysoko. Je zajímavé porovnávat, jak se k stanovení spodní hranice prodejní ceny postavily jednotlivé členské státy EU, resp. EHP, při implementaci směrnice. Původní odhad autorky, že ty členské státy, které dosud právo na odměnu neznaly, především UK, využijí možnosti stanovit spodní hranici co nejvýše, se nenaplnil. UK po důkladných konzultacích se všemi zainteresovanými

---

¹⁴⁸ Dokument EVA, Droit de Suite Management in the EU, June 2004, dostupný z WWW: <http://www.globalcube.net/clients/evartist/content/download/ddsmanagement2004.pdf>, navštíveno dne 3. 2. 2008. V důvodové zprávě k návrhu směrnice byly uvedeny částky ještě v původních národních měnách (Dánsko 2 000 DKR, Finsko 100 FIM, Německo 100 DM, Francie 100 FF).

subjekty zjevně vyšlo vstříc autorům a stanovilo minimální prodejní cenu ve výši 1 000 EUR (!). Naopak v zemích, které právo znaly již delší dobu, došlo mnohdy k relativně podstatnému zvýšení spodní hranice prodejní ceny, např. ve Francii z 15 EUR na 400 EUR, v Německu z 51 EUR na 400 EUR apod. (další příklady viz srovnávací tabulka v příloze č. 10).

V souvislosti s problematikou minimální prodejní ceny stojí za zmínku argumenty, které uváděly v průběhu projednávání směrnice i po jejím přijetí různé zainteresované subjekty. Zástupci autorů (např. CISAC) se shodovali v tom, že minimální prodejní cena nemá být příliš vysoká, a proto také s konečnou úpravou nebyli nijak nadšeni. Argumentovali především sociální podstatou práva na odměnu. Stanoví-li se hranice prodejní ceny příliš vysoko, dosáhnou na odměny z opětných prodejů pouze ti nejvíce známí a oceňovaní autoři (či spíše jejich dědicové), kteří navíc v mnoha případech získávají odměny z licenčního užití jejich děl formou rozmnoženin (reprodukce obrazů, pohlednice, kalendáře atp.).¹⁴⁹ To je ostatně jeden z argumentů odpůrců práva na odměnu.¹⁵⁰ Zástupci autorů rovněž nesouhlasili s tvrzením, že příliš nízká prodejní cena by zvýšila počet prodejů a tím i náklady nutné na správu práva. Podle jejich názoru platí obecně, že naopak s rostoucím počtem úkonů se náklady snižují. Navíc lze předpokládat, že kolektivní správu bude vykonávat již existující kolektivní správce, spravující i jiná práva výtvarných autorů, disponující databází autorů a potřebným administrativním vybavením a personálem, jakož i zkušenostmi. Případů, kdy se bude začínat takříkajíc od nuly, a v důsledku toho se zvýšenými náklady, bude spíše méně.

Lze se přiklonit k názoru, že pokud by byla minimální prodejní cena ponechána ve výši 1 000 EUR, pak by se případné odchylky mezi jednotlivými státy pohybovaly v rozmezí od 0 do 1 000 EUR a rozdíly by mohly být považovány za relativně nepatrné. Vzhledem k tomu, že v platném znění směrnice je stanovena minimální prodejní cena v trojnásobné výši, jsou rozdíly mezi jednotlivými členskými státy značné (srov. například nulovou minimální prodejní cenu v Lotyšsku a spodní hranici ve výši 1 500

---

¹⁴⁹ Přípomínky GESAC ze září 2000 ke společnému postoji Rady, s. 5, dostupné z WWW: http://www.gesac.org/eng/positions/download/droitsdesuite_en_092000.pdf, navštíveno dne 20.11.2010.

¹⁵⁰ V této souvislosti bývá často uváděn statistika prodejů a výplat odměn ve Francii a v Německu, z které vyplývá, že 70 % z vybraných odměn bývá vypláceno dědicům již zemřelých autorů. Ve Francii většinu z odměn obdrží dědicové Braqua, Légera, Picassa a Mattise. (Viz např. GRANT, D., A New Kind of Art Royalty, *Artnet Magazine*, dostupné z WWW: <http://www.artnet.com/magazineus/news/grant/grant2-2-07.asp?print=1>, navštíveno dne 27. 11. 2007.

v Maltě či v České republice, nechceme-li srovnávat nesrovnatelné trhy, např. v Rakousku apod.). Nelze z toho pravděpodobně automaticky vyvozovat míru dopadu na fungování vnitřního trhu bez znalosti konkrétních čísel a dalších souvislostí (např. velikost trhu s uměleckými díly v daných státech, včetně počtu prodejů originálů uměleckých děl zahraničních autorů, obvyklou úroveň prodejních cen v těchto státech, pravděpodobnost a skutečnou četnost přesunů obchodů do států s vyšší minimální hranicí prodejní ceny apod.). Těmito otázkami by se měly zabývat hodnotící zprávy EK předpokládané čl. 11 směrnice (viz dále).

4.3.4 Článek 4 – Sazby a výběr

Podle recitalu 18 původního návrhu směrnice byly rozdílné sazby pro výpočet odměny z práva na opětný prodej považovány za jednu z hlavních překážek řádného fungování vnitřního trhu, a proto se jevílo nezbytným sazby harmonizovat. V recitalu 19 byl zdůvodněn navržený systém procentně se snižující výše odměny v závislosti na rostoucí výši prodejní ceny. Sazby byly stanoveny ve výši 4 % z prodejní ceny mezi 1 000 ECU a 50 000 ECU, 3 % z prodejní ceny mezi 50 000 ECU a 250 000 ECU a 2 % z prodejní ceny nad 250 000 ECU. Navrhovaný systém měl zabránit hrozcímu obcházení předpisů o právu na opětný prodej, ať už přesunem prodejů do států, kde právo na odměnu zavedeno není, nebo přesunem z profesionálních obchodních kruhů do soukromé (individuální) sféry. Podle názoru EK takové přesuny hrozí především u nejdražších děl, protože v jejich případě se změna místa prodeje vyplatí i přes všechny náklady s tím spojené (na dopravu, zabalení, pojištění, dovozní cla apod.). Procenta se měla vypočítávat z celkové prodejní ceny.¹⁵¹ Podle návrhu recitalu 21 měly být sazby odměny jedním z těch prvků právní úpravy, které budou podléhat pravidelným revizím ze strany EK (viz dále k čl. 10 návrhu). Podle poslední věty čl. 4 (ve znění původního návrhu EK) měl být osobou povinnou platit odměnu prodávající. Toto ustanovení se v konečném znění směrnice přesunulo do čl. 1 odst. 4 (viz výše).

Výbor pro právní záležitosti a občanská práva EP doporučil, s odvoláním na současně navrhované snížení hranice minimální prodejní ceny na 500 ECU, změnit

---

¹⁵¹ Např. při prodejní ceně 20 000 ECU by odměna činila 4 % z 20 000, tj. 800 ECU, při prodejní ceně 60 000 ECU by odměna činila 3 % z 60 000, tj. 1 800 ECU atd.

rozpětí v druhém cenovém pásmu a sazbu ve třetím cenovém pásmu (Komise navrhovala 3 % z prodejní ceny mezi 50 000 a 250 000 ECU, Výbor 3 % mezi 50 000 a 100 000 ECU, a dále namísto 2 % z prodejní ceny nad 250 000 navrhoval Výbor 1,5 % z prodejní ceny nad 100 000 ECU).¹⁵² EP posléze doporučil změnit návrh směrnice tak, že by odměna měla být vypočítávána z rozdílu mezi předcházející prodejní cenou a prodejní cenou při stávajícím opětném prodeji, dále navrhl 3% sazbu pro druhé cenové pásmo v rozmezí mezi 50 000 ECU a 100 000 ECU a 1% sazbu z prodejní ceny nad 100 000 ECU). Kromě toho požadoval, aby EK nejpozději k 1. lednu 2002, a poté každé tři roky vypracovala podrobnou zprávu o dopadech směrnice na evropský trh s moderním a současným uměním.

Nový návrh EK přinesl několik změn. Odměna měla být vypočítávána nikoli z celkové prodejní ceny (v rámci příslušného cenového pásma), nýbrž z příslušné části prodejní ceny (*sale price band*) spadající do jednotlivých pásem (tzv. klouzavě degresivní sazba). Dále byl doplněn nový odst. 2, ukládající povinnost tomu členskému státu, který by zvolil spodní hranici prodejní ceny nižší než 1 000 ECU, stanovit procentní sazbu pro rozpětí prodejní ceny mezi jím stanovenou spodní hranicí a 1 000 ECU nikoli nižší než 4 %. Nový odst. 3 měl stanovit obdobně, jako poslední věta původního návrhu EK, že osobou povinnou platit odměnu je prodávající.

Rada se ve své společné pozici rovněž přiklonila k systému klouzavě degresivních sazeb (namísto pojmu *sale price band* použila pojem *sale price portion*). Znění jednotlivých částí ustanovení přeformulovala tak, že by již nemělo být sporu o tom, že se odměna nevypočítává pouze z části prodejní ceny nad 1 000 EUR, ale z celé prodejní ceny,¹⁵³ a dále, že spodní hranici prodejní ceny je nutno počítat od 0, 01 centu. Kromě toho navrhla doplnit dvě další cenová pásma, včetně procentních sazeb. Podle návrhu Rady měla být stanovena sazba ve výši 4 % z prodejní ceny do 50 000 EUR, a

---

¹⁵² Pro úplnost zmiňme stanovisko Výboru pro kulturu, mládež, vzdělávání a média EP, které doporučovalo stanovit 5% sazbu v prvním cenovém pásmu, druhé pásmo shodně s návrhem EK a ve třetím pásmu 1% sazbu z prodejní ceny nad 250 000 ECU. Výbor to odůvodňoval snahou přispět autorům, jejichž díla jsou prodávána za nižší ceny, kdy nehrozí nebezpečí přesunů na jiné trhy, protože náklady s tím spojené (doprava, pojištění atd.) by mohly být vyšší než sama autorská odměna. Naopak snížení sazby pro prodeje nad 250 000 ECU z 2 % na 1 % navrhl právě z důvodu nebezpečí přesunů obchodování do zemí bez práva na odměnu (v těchto případech by náklady s přesunem spojené mohly být s ohledem na celkové částky zanedbatelné nebo alespoň výhodnější než autorská odměna).

¹⁵³ Přesto v Itálii nejprve zavedli systém plateb až z části prodejní ceny nad 3 000 EUR (nařízení č. 118/2006). Chyba byla napravena novelou č. 3/2008. (Informace ze stránek kolektivního správce SIAE, dostupná z WWW: http://www.siae.it/OlafDDS.asp?link_page=OlafDDS_Main.htm, navštíveno dne 16. 3. 2011.

dále 3 % z části prodejní ceny nad 50 000,01 do 200 000 EUR, 1 % z části prodejní ceny nad 200 000,01 do 350 000 EUR, 0,5 % z části prodejní ceny nad 350 000,01 do 500 000 EUR a konečně 0,25 % z části prodejní ceny nad 500 000 EUR. Podstatnou novinkou bylo stanovení maximální možné výše odměny v hodnotě 12 500 EUR v poslední větě odst. 1. V odst. 2 byla navržena možnost členského státu stanovit pro první cenové pásmo (do 50 000 EUR) 5% sazbu. V novém odst. 3 Rada navrhla uložit povinnost stanovit procentní sazbu minimálně ve výši 4 % pro tu část prodejní ceny mezi minimální prodejní cenou stanovenou odlišně od čl. 3 a 1 000 EUR. Tyto návrhy Rada zdůvodnila opět snahou zabránit přesunu obchodů do soukromé sféry či do zahraničí.

EP během druhého čtení návrhu s návrhy Rady na „zastropování“ odměny ve výši 12 500 EUR nesouhlasil. Podle jeho názoru neexistuje žádný rozumný důvod, pro který by autor, jehož dílo se prodává za cenu vyšší než 2 000 000 EUR, neměl dostat odměnu podle stanoveného pravidla, tj. ve výši 0,25 % z prodejní ceny. Doporučil rovněž vypustit dvě poslední cenová pásma, aby odměna z části prodejní ceny nad 200 000,01 činila 1 %.

Platné znění čl. 4 je výsledkem složitě dosaženého kompromisu. Odměna se vypočítává postupně z jednotlivých částí prodejní ceny, je stanoveno více procentních skupin (místo původních tří skupin ve výši 4 %, 3 % a 2 % z celkové prodejní ceny stanoví směrnice pět skupin ve výši 4 %, 3 %, 1 %, 0,5 % a 0,25 % z příslušné části prodejní ceny). Kromě toho byla dána členskými státy možnost zvolit pro nejnižší cenové pásmo, tj. v případě prodejní ceny do 50 000 EUR sazbu 5 %, namísto 4 %. Sazba pro toto pásmo (od 0 EUR do 3 000 EUR) proto nesmí být nižší než 4 % a vyšší než 5 %.¹⁵⁴ Z praktického hlediska by bývalo lepší zvolit jednotnou sazbu, obdobně, jako tomu bylo v těch státech, kde se právo na odměnu uplatňovalo v praxi (a taktéž ve většině států, kde právo bylo pouze „na papíře“).¹⁵⁵ Srovnání sazeb uplatňovaných v jednotlivých členských státech před přijetím směrnice a po její implementaci viz příloha č. 11.

---

¹⁵⁴ Teoreticky by bylo možné stanovit sazbu např. 4,5 % apod. Tuto možnost však žádný členský stát EU, resp. EHP nevyužil.

¹⁵⁵ Obdobně např. Hughes, S., *Droit de Suite: A Critical Analysis of the Approved Directive*, (1997) E.I.P.R., s. 697, podle kterého by jednotná sazba byla administrativně jednodušší.

V platném znění zůstalo Radou navrhované omezení výše odměny: podle odst. 1 věty druhé nesmí celková výše odměny přesáhnout 12 500 EUR. Ustanovení odst. 3, stanovící, kdo je osobou povinnou platit odměny, bylo v platném znění směrnice přesunuto do čl. 1 odst. 4 (viz výše). Omezení (zastropování) výše odměny je do určité míry sporné. Jde o princip, který nemá v autorskoprávní legislativě obdoby (pomineme-li některé specifické úpravy, např. sazeb tzv. náhradních odměn za rozmnožování pro osobní potřebu).¹⁵⁶ Kupodivu, toto omezení není v literatuře věnované právu na odměnu kritizováno, obecně se chápe, že obě tyto úpravy – klouzavě degresivní sazby a zastropování - mají zabránit přepokládaným negativním dopadům na trhy s uměním. Svou roli hraje zřejmě i skutečnost, že se toto omezení de facto týká pouze těch nejdražších prodávaných uměleckých děl, jejichž autoři, popř. dědici práv, s velkou pravděpodobností nespádají do kategorie „trpících“ nositelů práv, jimž zejména je právo na odměnu určeno.

Lze souhlasit s některými teoretiky, že ustanovení o sazbách, spolu s ustanovením o spodní hranici prodejní ceny a maximální výši odměny, jsou harmonizací snižující úroveň ochrany, přinejmenším v některých členských státech. Tím se směrnice o právu na odměnu odlišuje od ostatních autorskoprávních směrnic, jejichž přijetím se úroveň ochrany buď zvýšila, nebo alespoň zůstala na stejné úrovni.¹⁵⁷ Však také směrnice o právu na opětný prodej na rozdíl od ostatních autorskoprávních směrnic, které si všechny výslovně kladly za cíl mj. i zvýšení úrovně ochrany v EU, ať už výslovně nebo z povahy věci (srov. např. recitály 4 a 9 směrnice 2001/29/ES o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti nebo recitály 11 a 12 směrnice 2006/116/ES o době ochrany autorského

---

¹⁵⁶ V této souvislosti lze zmínit také českou kuriozitu spočívající v zastropování odměn vybíraných kolektivními správci z provozování rozhlasového a televizního vysílání prostřednictvím přijímačů umístěných v hotelových (a obdobných) pokojích ubytovacích zařízení (zavedena v § 23 novely autorského zákona č. 216/2006 Sb.). Podobně jako v případě směrnice o právu na odměnu sehrála při přijímání této české právní úpravy velkou roli lobby plátců těchto odměn.

¹⁵⁷ CLARK, R., *Perspectives for Multilateral Copyright before the Background of Developments at National Level*, příspěvek na konferenci *Copyright for Creativity in the Enlarged European Union*, Dublin, 20. – 22. června 2004, dostupný z WWW: http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/docs/conference/2004-dublin/clark_en.pdf, navštíveno dne 22. 2. 2008. Obdobně WALTER, M. M., von LEWINSKI, S., *European Copyright Law, A Commentary*, First published, New York: Oxford University Press Inc., 2010. ISBN 978-0-19-922732-7, s. 866.

práva a určitých práv s ním souvisejících, v kodifikovaném znění, apod.), o tomto aspektu harmonizace mlčí.¹⁵⁸

4.3.5 Článek 5 – Základ pro výpočet odměny

Jedním z mála ustanovení, které nedoznalo při projednávání návrhu změn, byl čl. 5 stanovící, že prodejní cenou uvedenou v čl. 3 a 4, se rozumí cena bez daně. EP se sice snažil ustanovení rozšířit a zpřesnit v souvislosti se svým záměrem stanovit jako základ rozdíl mezi původní a novou prodejní cenou. Tento návrh však neprošel (viz výše). S čl. 5 nesouvisel přímo žádný recital a EK zřejmě nepředpokládala, že by ohledně tohoto textu mohly nastat nějaké pochybnosti. V praxi tomu tak zcela zřejmě není. I když je celkem shoda na tom, že „daní“ se v tomto ustanovení rozumí daň z přidané hodnoty (DPH), vznikají občas výkladové spory o to, co se rozumí prodejní cenou a tudíž, z jakého základu (zda z ceny originálu díla nebo z aukční či jiné přírážky nebo z obou těchto základů) má být DPH má být odečtena.¹⁵⁹

S ohledem na podstatu práva na odměnu, podle které by autor, nebo jeho právní nástupce, měl mít podíl na celkové ceně, za kterou je realizován prodej, jinak řečeno na částce, kterou třetí osoby „vytěží“ z prodeje originálu díla), se lze přiklonit k názoru, že základem pro výpočet odměny by měla být cena originálu díla včetně všech přírážek, které byly v souvislosti s prodejem originálu přidány k ceně. Od této celkové částky by měly být odečteny všechny související DPH.¹⁶⁰

V této souvislosti se nabízí otázka, zda má mít autor právo na podíl z celé prodejní ceny i v případech, kdy je umělecké dílo zhotoveno z materiálu, jehož hodnota

---

¹⁵⁸ Obdobně *The Recasting of Copyright & Related Rights for the Knowledge Economy, závěrečná zpráva*, Institut for Information Law, University of Amsterdam, Nizozemí, listopad 2006, kapitola 1, s. 10, dostupné z WWW:

http://www.ivir.nl/publications/other/IViR_Recast_Final_Report_2006.pdf, navštíveno dne 25. 11. 2010.

¹⁵⁹ Srov. zkušenosti českého kolektivního správce GESTOR, který se k této otázce vyjadřuje na svých internetových stránkách. Viz rovněž rozdílné názory českých soudů (podrobněji v kapitole 6.2 věnované české právní úpravě od roku 2000).

¹⁶⁰ Obdobný názor vyslovila iEK na neformálním jednání s experty z členských států dne 10. června 2004. Obdobně i WALTER, M. M., von LEWINSKI, S., *European Copyright Law, A Commentary*, First published, New York: Oxford University Press Inc., 2010. ISBN 978-0-19-922732-7, s. 867n. Naopak podle společnosti Christie's by se za základ měla brát pouze příklepová cena bez přírážek (informace dostupná z WWW: <http://www.christies.com/features/guides/buying/droit-de-suite.aspx>, navštíveno dne 20. 11. 2010). Obdobný výklad uplatňuje i aukční síň Sotheby's (informace dostupná z WWW: http://www.sothebys.com/help/faq/faq_afterauction.html, navštíveno dne 5. 3. 2011).

se v průběhu času může rovněž značně měnit, a to zcela nezávisle na hodnotě díla jako takového. Např. podle dřívější dánské právní úpravy bylo možné při určování základu pro výpočet odměny odečíst od celkové prodejní ceny v případě prodeje originálního šperku rovněž hodnotu kovu, ze kterého byl šperk vyroben. Podle názoru EK však takovou úpravu směrnice neumožňuje a do základu pro výpočet odměny je nutno zahrnout celou prodejní cenu, tj. včetně materiálu (obdobně to bude platit i u soch apod.).¹⁶¹

4.3.6 Článek 6 – Osoby oprávněné obdržet odměnu

Podle původního návrhu EK měla odměna příslušet podle odst. 1 autorovi díla (*author of the work*) a po jeho smrti jeho právním nástupcům (*to those entitled under him*). V odst. 2 měla být členským státům dána možnost, nikoli povinnost, zavést kolektivní správu pro výběr odměn. Pokud by ji zavedly, měly stanovit způsob výběru a vyplácení odměn autorům, kteří budou státními příslušníky jiného členského státu. Podle recitálu 22 bylo nezbytné, aby směrnice určila nositele práva na odměnu. Aniž by bylo zasahováno do národních úprav dědického práva, považovala EK za nutné rovněž stanovit, že po smrti autora je subjektem oprávněným domáhat se práva na odměnu osoba (fyzická či právnická), kterou autor určí jako svého právního nástupce pro případ smrti.

Podle recitálu 23 by mělo být věcí každého členského státu, jaký způsob výběru a správy práva na odměnu zavede, přičemž jednou možností je kolektivní správa. V každém případě však členský stát musí zajistit, aby odměny, které přísluší autorům – státním příslušníkům jiného členského státu, byly skutečně vybírány a oprávněným osobám vypláceny. Toto ustanovení se spolu s čl. 7 původního návrhu dotýkalo jednoho z hlavních problémů uplatňování práva na odměnu, totiž prodeje s tzv. cizím prvkem.

---

¹⁶¹ Tato otázka by mohla být velmi aktuální v případě prodeje některých uměleckých děl z poslední doby. Např. výroba lebký posázené diamanty zasazenými v platině – díla Damiana Hirsta nazvaného Pro lásku boží (*For the Love of the God*) – stála 12 milionů liber. Dílo bylo autorem prodáno za 100 milionů dolarů a nový vlastník počítá s tím, že za pár let dílo zase prodá. (Viz zpráva v Lidových novinách ze dne 1. 9. 2007, dostupná z WWW: http://www.lidovky.cz/diamantova-lebka-prodana-za-dve-miliardy-fdq-/ln_noviny.asp?c=A070901_000063_ln_noviny_sko&klic=221180&mes=070901_0, navštíveno dne 20. 11. 2010). Zrovna v tomto případě lze požadavek na zastropování odměny považovat za oprávněný.

Rada ve své společné pozici navrhla změnit odst. 2 v tom smyslu, že by možnost zavést povinnou nebo dobrovolnou kolektivní správu práva na odměnu byla uvedena přímo v závazné části směrnice. V návrhu recitálu 27 Rada svůj návrh doplnila vysvětlením, že členské státy jsou zodpovědné za úpravu výkonu práva na odměnu, přičemž kolektivní správa je jednou z možností. Nebyl by proto vyloučen ani individuální výkon práva.

EP navrhoval (zřejmě ovlivněn francouzskou právní úpravou, viz dále) část ustanovení pojednávající o právních nástupcích zpřesnit výslovným stanovením, že po smrti autora mají na odměnu právo (pouze) jeho zákonní dědicové. Tento pozměňovací návrh však nebyl přijat. K ustanovení o kolektivní správě práv navrhoval EP doplnit větu, že členské státy musí zajistit, aby kolektivní správci vykonávali správu demokraticky transparentním a efektivním způsobem.

Nový návrh EK zůstal v odst. 1 beze změn. V odst. 2 byla vypuštěna věta druhá ohledně odměn autorů z jiných členských států.

Platné znění čl. 6 je opět kompromisem mezi výše uvedenými návrhy. V odst. 1 se navíc promítla změna provedená posléze v čl. 8 (přechodné období pro státy, které dosud právo na odměnu neměly, viz dále). Podle odst. 1 je osobou oprávněnou autor a po jeho smrti, za podmínek podle čl. 8 odst. 2, jeho právní nástupci (zákonní i testamentární), a to podle příslušných národních úprav dědického práva.

Podle odst. 2 mohou členské státy zavést povinnou nebo dobrovolnou kolektivní správu práva na odměnu.¹⁶² Související recitály 27 a 28 zdůvodňují přijatá ustanovení, v posledně uvedeném je zopakována argumentace Rady, podle které není vyloučena individuální správa práva na odměnu. Do recitálu 28 (nikoli tedy do závazného textu směrnice) byl zakomponován požadavek EP, že kolektivní správci musí vykonávat správu transparentně a efektivně.¹⁶³ Jak lze vyčíst z přehledu v příloze č. 12, naprostá

---

¹⁶² Pravidla financování správy práva jsou rovněž ponechány na členských státech. Např. Hughes předkládá k úvaze model, kdy z odměn vyplácených z prodejních cen vyšších než 20 000 ECU (EUR) by autoři odváděli 1 % na režii spojenou s kolektivní správou práva, z nižších odměn by autoři neodváděli nic. Tím by ti komerčně úspěšnější přispívali těm méně úspěšným a podíleli by se na naplňování cílů směrnice (HUGHES, S., *Droit de Suite: A Critical Analysis of the Approved Directive*, (1997) E.I.P.R., s. 698).

¹⁶³ Spolu s recitalem 17 směrnice 2001/29/ES o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti je tento recital jedním ze dvou ustanovení unijního práva stanovících pravidla výkonu kolektivní správy práv, a to konkrétně požadavky transparentnosti, efektivnosti, vyššího stupně racionalizace a průhlednosti v dodržování pravidel hospodářské soutěže. Kolektivní správu jako takovou, ale zatím pouze nezávazně a pouze ve vztahu k právům na užití hudebních děl, resp. hudebních nahrávek prostřednictvím internetu - on-line, upravuje Doporučení EK o

většina členských států EU kolektivní správu práva na odměnu v té či oné formě zavedla. Samotné uzákonění kolektivní správy však nemusí nutně znamenat i existenci kolektivního správce a uplatňování práva v praxi.¹⁶⁴

Podle (neformálního) výkladu EK není vyloučeno, aby odměny, které nebudou vyplaceny autorům, v případě, kdy bude zavedena povinná kolektivní správa, byly použity pro sociální či kulturní účely, jako je podpora konkrétních projektů či tvůrců apod.¹⁶⁵ Otázkou je, zda se v případě odměn vybraných kolektivním správcem z titulu práva na odměnu může bez dalšího, zejména bez výslovného zmocnění v zákoně, postupovat obdobně jako v případech výběru tzv. neadresných odměn, které kolektivní správci zčásti odvádějí do tzv. rezervního fondu určeného k výplatám odměn autorům, popř. dědicům, kteří se teprve u kolektivního správce zaevidují, popř. s ním uzavřou smlouvu. V těchto případech jde o odměny z takových způsobů užití, kde je prakticky nemožné určit přesnou výši odměny příslušející konkrétnímu nositeli práv.¹⁶⁶ V případě práva na odměnu jde o tzv. adresné odměny, kdy je známo přesně komu a kolik má kolektivní správce vyplatit. Proto by zřejmě kolektivní správce měl, není-li příslušným právním předpisem stanoveno jinak, po uplynutí obecné tříleté promlčecí lhůty odměny vyplatit zpět tomu, kdo je odvedl.¹⁶⁷

V souvislosti s tímto ustanovením směrnice je nutno zmínit zatím jediný rozsudek ESD týkající se přímo výkladu směrnice o právu na opětný prodej, který byl vynesena dne 15. dubna 2010 v případě C-518/08 *Gala-Salvador Dalí a Visual Entidad de Gestión de Artistas Plásticos*. ESD se vyslovil k předběžným otázkám položeným

---

přeshraniční správě on-line autorského práva a práv souvisejících pro oprávněné užití hudebních děl on-line z 18. 10. 2005 (2005/737/EC), dostupné z WWW:

http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/oj/2005/l_276/l_27620051021en00540057.pdf, navštíveno dne 10. 2. 2008. Požadavky transparentnosti, efektivnosti a rovného přístupu ke všem nositelům práv jsou obsaženy v několika recitalech a zejména v bodu 3 a násl. zmíněného doporučení.

¹⁶⁴ Např. ve Slovinsku dosud nebyl ustaven kolektivní správce, ačkoli s tím právní úprava počítá. (Informace Úřadu duševního vlastnictví Slovinska poskytnuta e-mailem dne 22. 3. 2011.) Obdobná situace byla v ČR před implementací směrnice, kdy kolektivní správce GESTOR sice disponoval oprávněním k výkonu kolektivní (tehdy hromadné) správy, ale právo neuplatňoval. Podrobněji viz kapitola 6.1 věnovaná české právní úpravě do roku 2000.

¹⁶⁵ Názor EK prezentovaný v rámci neformální konzultace s členskými státy v červnu 2004. Podle názoru autorky není jasné, z čeho svůj názor EK vyvozovala. V současné době, pravda, v jiném personálním složení, takový postup kolektivních správců kritizuje. Srov. např. právní úpravu v Kalifornii, která výslovně stanoví, jak má být s nevyplacenými odměnami naloženo (viz kapitola 5.5). Taková úprava, kdy zákon výslovně stanoví, jak se má s vybranými, ale nevyplacenými odměnami naložit (např. odevzdáním do zvláštního fondu určeného k podpoře tvůrčí činnosti např. začínajících umělců apod.), je podle názoru autorky vhodnější a přinášející právní jistotu zejména kolektivním správcům práv.

¹⁶⁶ Týká se to např. provozování ze záznamu apod.

¹⁶⁷ Podrobněji k praxi českého kolektivního správce v kapitole 6.2 věnované české právní úpravě od roku 2000.

španělským soudem řešícím spor mezi nadací *Fundación Gala-Salvador Dalí* a španělským kolektivním správcem VEGAP (*Visual Entidad de Gestión de Artistas Plásticos*) na straně jedné a francouzským kolektivním správcem AGADP (*Société des auteurs dans les arts graphiques et plastiques*) na straně druhé ohledně výkladu čl. 6 odst. 1 a čl. 8 odst. 2 a 3 směrnice.¹⁶⁸ ESD ve svém rozhodnutí potvrdil, že čl. 6 odst. 1 směrnice nebrání členskému státu přijmout zvláštní úpravu právního nástupnictví, jako je tomu např. podle francouzské právní úpravy, která přiznává právo na odměnu pouze dědicům ze zákona, nikoli ze závěti. Soud rozhodující o takových sporech však musí řádně zohlednit všechna relevantní pravidla řešící otázku rozhodného práva v oblasti dědění práva na opětný prodej.¹⁶⁹ Vzhledem k tomu, že mezinárodní právo soukromé zatím harmonizováno nebylo, je nutno vždy případ od případu vzít v potaz právní úpravu příslušného členského státu.¹⁷⁰

S ohledem na možnost rozdílných národních úprav právního nástupnictví nelze vyloučit v konkrétních případech, že prodeje originálů děl konkrétních autorů nebudou v některých státech podléhat povinnosti odvést odměnu z opětného prodeje.¹⁷¹ Otázkou je, do jaké míry může tato skutečnost ovlivnit budování a fungování jednotného vnitřního trhu.

---

¹⁶⁸ Důvodem soudního sporu byla praxe francouzského kolektivního správce AGADP, který vybíral z opětných prodejů originálů děl Salvadora Dalího odměny a vyplácel je zákonným dědicům Dalího, přesněji řečeno těm osobám, které by bývali zákonnými dědici Dalího podle francouzské právní úpravy, pokud by byl Dalí neodkázal veškerá svá majetková autorská práva španělskému státu jako univerzálnímu dědici. Jinými slovy, ADAGP odmítl, s odkazem na francouzskou právní úpravu práva na odměnu a právního nástupnictví, vyplácet odměny španělskému kolektivnímu správci VEGAP, zastupujícímu nadaci *Fundación Gala-Salvador Dalí*, založenou ke správě práv po Dalím v roce 1983 z podnětu malíře a pod jeho dohledem. (Srov. body 13 až 17 odůvodnění rozsudku ve věci C-518/08.)

¹⁶⁹ Srov. výrok rozhodnutí ve věci C-518/08 a dále rovněž body 32 a 34 až 36 odůvodnění tohoto rozhodnutí.

¹⁷⁰ O harmonizaci pravidel pro stanovení rozhodného práva v oblasti dědění již EU uvažuje. Nikoli výslovně v souvislosti s právem na odměnu, ale obecně vzhledem k rostoucí migraci obyvatel členských států v rámci EU, rostoucího počtu „smíšených“ manželství apod. Návrh nařízení byl Komisí předložen v říjnu 2009 a měl by projít řádným legislativním procesem v Radě a EP. (Informace sekretariátu Rady ze dne 4. 6. 2010, dostupná z WWW:

http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/jha/114956.pdf, navštíveno dne 20. 11. 2010. Soudě podle záznamů v databázi EUR-lex, k žádnému významnému posunu v projednávání tohoto návrhu zatím nedošlo. Viz informace dostupné z WWW:

http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=cs&DosId=198684, navštíveno dne 20. 11. 2010.

¹⁷¹ Pokud by např. vyšlo najevo, že práva k dílu Salvadora Dalího přešla podle příslušné (španělské) právní úpravy pouze na jeho testamentárního dědice (stát), pak by z hlediska francouzské právní úpravy nepodléhaly opětnému prodeji originálů Dalího děl na francouzském území režimu práva na odměnu a francouzský kolektivní správce by nebyl oprávněn odměny vybírat. Paradoxně by tak mohlo dojít k přesunutí prodejů těchto děl právě do Francie, kde se jinak tamní obchodníci obecně obávají přesně opačných trendů.

4.3.7 Článek 7 – Státní příslušníci třetích zemí oprávnění obdržet odměnu

Podle původního návrhu EK měly členské státy zajistit, aby státní příslušníci třetích zemí požívali práva na opětný prodej podle této směrnice, pokud tyto třetí země mají právní předpisy přiznávající právo na odměnu státním příslušníkům členských států a jejich právním nástupcům. V návrhu recitálu 24 bylo jinými slovy řečeno totéž.

Nový návrh EK byl zpřesněn v tom smyslu, že státní příslušníci třetích zemí by měli požívat práva na odměnu podle směrnice a podle příslušných národních právních úprav členských států EU za předpokladu, že státním příslušníkům členských států EU bude v těchto třetích zemích skutečně v praxi poskytováno národní zacházení podle tamních právních úprav. Doplnění souviselo s tím, že v mnoha třetích zemích sice právo na odměnu v právním řádu zakotveno bylo, v praxi však uplatňováno nebylo, a to ani vůči tamním tuzemským nositelům práv. V takovém případě by podle nového návrhu EK nemělo být právo přiznáváno ani státním příslušníkům takového třetího státu v kterémkoli členském státě EU.

Rada ve své společné pozici doplnění podmínky skutečného výkonu práva na odměnu v třetích zemích nepodpořila, ale navrhla doplnit další dva odstavce. Podle jejího návrhu by mohla EK na základě informací poskytnutých členskými státy zveřejnit seznam třetích zemí, které splňují podmínky reciprocity podle odst. 1. EP chtěl stanovit přímo povinnost EK vydávat seznam třetích zemí každoročně, s tím však EK nesouhlasila. Nakonec byl přijat text schválený Dohodovacím výborem: EK bude povinna zveřejnit uvedený seznam co nejdříve a měla by jej průběžně aktualizovat. Skutečnost však je zatím taková, že EK žádný seznam ke dni odevzdání této práce nezveřejnila. Zdůvodňuje to tím, že nedostala od členských států žádné relevantní informace.¹⁷²

---

¹⁷² Informace EK dostupná z WWW: http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/resale-right/resale-right_en.htm#a72, navštíveno dne 20. 11. 2010. EK zde zmiňuje konzultaci s členskými státy v listopadu 2005. Již v roce 2004 připravila EK pracovní verzi seznamu, v němž byly uvedeny následující státy (podle anglické abecedy): Alžír, Brazílie, Bulharsko (v té době ještě ne-člen EU), Burkina Faso, Chile, Kongo, Kostarika, Chorvatsko, Ekvádor, Federální republika Jugoslávie (Komise byla upozorněna, že žádný takový stát neexistuje), Guinea, Island (vzhledem k rozhodnutí společného výboru EHP o zahrnutí této směrnice do právního rámce EHP č. 171/2002 ze 6. prosince 2002, neměl být Island v roce 2004 již považován za tzv. třetí zemi), Irák, Pobřeží slonoviny, Laos, Madagaskar, Mali, Monako, Maroko, Norsko (obdobně jako Island), Peru, Filipíny, Rumunsko (v té době ještě ne-člen EU), Ruská federace,

Rada dále navrhla, že by členské státy mohly přiznávat stejný režim práva na odměnu i autorům, kteří sice nejsou jejich státními příslušníky, ale mají na jejich území trvalý pobyt (*habitual residence*). Návrh vychází z čl. 3 odst. 3 RÚB.¹⁷³ Také tento návrh byl schválen v konečném znění směrnice. Je to jedno z fakultativních ustanovení, které členské státy mohou, ale nemusí implementovat do svých národních právních úprav. V souvislosti s doplněním odst. 3 byl v platném znění směrnice doplněn recital 29 obdobného znění.

4.3.8 Článek 8 – Trvání doby ochrany práva na opětný prodej

Původní návrh EK obsahoval pouze jeden odstavce odkazující na čl. 1 směrnice Rady 93/98/EHS o harmonizaci doby ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících.¹⁷⁴ Doba ochrany práva na odměnu by měla trvat po stejnou dobu, jako ostatní majetková práva autorská, tj. v zásadě po dobu života autora a 70 let po jeho smrti. Obdobně vyznívá recital 12, který navíc ještě konstatuje (zřejmě pro zmírnění obav odpůrců směrnice), že z toho vyplývá, že se právo na odměnu bude týkat pouze děl současného nebo moderního umění, jejichž prodeje ve veřejných aukcích tvoří pouze skromnou část celkového objemu obchodů. V novém návrhu EK bylo ustanovení pouze přeformulováno.

Rada ve své společné pozici navrhla další dva odstavce. V odst. 2 chtěla umožnit těm členským státům, které ke dni přijetí směrnice právo nepřiznávaly vůbec, toto právo ve lhůtě do deseti let od data určeného pro implementaci směrnice nepřiznávat po smrti autora jeho právním nástupcům. Podle odst. 3 by v případě, že by se ve lhůtě do deseti

---

Senegal, Srbsko a Černá Hora, Tunís, Turecko, Uruguay a Vatikán. V roce 2005 byly do seznamu doplněny tyto státy: Benin, Kamerun, Rwanda a Ukrajina. V této souvislosti možno poukázat na právní úpravy některých členských států, které seznam třetích zemí obsahují, neboť to vyžaduje tamní právní řád (např. britské nařízení o právu na odměnu, viz kapitola věnovaná právu na odměnu v UK).

¹⁷³ České překlady pojmu *habitual residence* se vzhledem k rozdílným právním úpravám v dobách, kdy byly pořizovány, liší. V překladu RÚB vyhlášeném pod č. 133/1980 Sb., je uveden pojem „trvalé bydliště“, v oficiálním překladu směrnice 2001/84/ES je pojem „obvyklé místo pobytu“. Český autorský zákon sice používá v § 107 odst. 3 pojem „bydliště“, který je však nutno vykládat ve smyslu pobytu trvalého (nikoli pouze krátkodobého). Srov. TELEČ, I., TUMA, P., *Autorský zákon. Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H.Beck 2007, s. 874.

¹⁷⁴ Směrnice 93/98/EHS byla několikrát novelizována pozdějšími směrnicemi. Konsolidované znění bylo vyhlášeno jako směrnice EP a Rady 2006/116/ES o době ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících (kodifikované znění), dostupné z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32006L0116:CS:HTML>, navštíveno dne 11. 2. 2008.

let od uplynutí lhůty pro implementaci směrnice podařilo dosáhnout změny v mezinárodním právu (právo na odměnu by se stalo závazným i pro smluvní strany příslušné mezinárodní smlouvy), měla EK předložit „příslušné návrhy na změnu směrnice“ (ze zdůvodnění vyplývá, že tím Rada měla na mysli zkrácení přechodného období). EK nebyla návrhem na přechodné období nadšena, neboť podle jejího názoru nebude v důsledku tohoto ustanovení dosaženo požadované harmonizace práva. EP navrhoval desetileté přechodné období zkrátit na 24 měsíců, a to v obou odstavcích navrhovaných ve společné pozici Rady.

Výsledné znění odst. 2 a 3, tak jak bylo schváleno Dohodovacím výborem a posléze i přijato jako znění konečné, doznalo ještě dalších změn. Podle odst. 2 nemusí ty členské státy, které právo na odměnu nepřiznávaly ke dni vstupu směrnice v platnost podle čl. 13 (tj. ke 13. říjnu 2001), nejdéle do 31. prosince 2009 přiznávat právo na odměnu dědicům autora. Podle nově formulovaného odst. 3 budou moci státy uvedené v odst. 2 posunout účinnost směrnice vůči dědicům autora ještě o další dva roky, až do roku 2012, resp. do 31. prosince 2011. Odst. 2 rovněž výslovně stanoví, k čemu má uvedené prodloužení odložení účinnosti směrnice sloužit: k umožnění ziskově orientovaným provozovatelům v daném členském státě postupného přizpůsobení se systému práva na opětný prodej a udržení hospodářské životaschopnosti předtím, než budou nuceni uplatňovat právo na opětný prodej i ve prospěch nabyvatelů práv po smrti umělce.“ Vzhledem k tomu, že lhůta pro implementaci směrnice byla posléze stanovena až do 31. prosince 2005, je zřejmé, že délka přechodného období byla z původně navrhovaných deseti let podstatně zkrácena na pouhé čtyři, resp. šest let. Dříve než v roce 2010, resp. 2012, proto k plné harmonizaci práva na odměnu, alespoň v rámci daném stávajícím zněním směrnice, nedojde.

Pokud chtěl členský stát využít možnosti odkladu účinnosti směrnice ve prospěch dědiců autora, musel o svém záměru formálně informovat EK, a to nejpozději 12 měsíců před koncem období uvedeného v odst. 2 (tj. nejpozději do 31. 12. 2008), a uvést důvody, které jej k tomuto odložení účinnosti vedly. EK měla provést příslušné konzultace a posléze měla, resp. mohla do tří měsíců od obdržení informace vydat své stanovisko. Pokud by členský stát stanovisko EK nerespektoval, bylo-li by nějaké vydáno, musel by to EK do jednoho měsíce sdělit a své rozhodnutí opět zdůvodnit. Toto oznámení spolu se zdůvodněním a se stanoviskem by bylo bývalo zveřejněno

v Úředním věstníku EU a postoupeno k informaci EP. Možnosti odkladu účinnosti směrnice využily Irsko, Malta, Nizozemí, Rakousko a UK.¹⁷⁵ Informace o tom, že by EK vedla nějaké konzultace či vydala stanoviska v této věci, nejsou k dispozici. Vzhledem k tomu, že EK neměla povinnost stanovisko vydat, lze usuzovat, že se tímto nijak zvlášť nezabývala.

Platné znění čl. 8 obsahuje ještě nový odst. 4 (původně obdobně znějící odst. 3 ze společného postoje Rady), podle kterého se EK zavazuje, že v případě, že na mezinárodní úrovni budou dovršena jednání o rozšíření práva na opětný prodej (v závazné podobě), předloží během období uvedeného v odst. 2 a 3, příslušné návrhy. Není jasné, proč je toto ustanovení omezeno pouze na období do roku 2012. Není vyloučeno, a dnes s odstupem času je to téměř jisté, že ke změně na mezinárodní úrovni dojde, pokud vůbec, podstatně později, a pak již EK tímto ustanovením vázána nebude. Bezpochyby však bude možno pro tyto účely využít jiného ustanovení směrnice (revizní klauzule, viz dále). V souvisejícím recitalu 7 je obsažen požadavek, aby EU, vzhledem k procesu internacionalizace trhu Společenství v oblasti moderního a současného umění, kdy jen málo zemí mimo EU uznává práva na opětný prodej, v rámci své mezinárodní politiky zahájila vyjednávání o povinné platnosti čl. 14b Bernské úmluvy. Jak již bylo uvedeno v kapitole o mezinárodněprávní úpravě, žádné takové vyjednávání dosud zahájeno nebylo a s velkou pravděpodobností hraničící s jistotou ani v dohledné době nebude.

V platném znění souvisí se čl. 8 i recital 17, do kterého bylo promítnuto znění recitalu 12 z původního návrhu směrnice, a dále doplněn obdobný text, jaký je v čl. 8 odst. 3 (konstatuje, že určitým členským státům, resp. jejich ziskově orientovaným provozovatelům, by měl být dán čas pro přizpůsobení se novým povinnostem).

V souvislosti s odst. 2 a 3 stojí za zmínku rozdílné názory některých členských států EU na to, které členské státy mají být považovány za ty, „které neuplatňují právo na opětný prodej v den vstupu v platnost uvedený v čl. 13“. Kromě čtyř, resp. šesti států, u nichž pochyby nevznikaly (Irsko, Nizozemí, Rakousko, UK a posléze, po

---

¹⁷⁵ Oznámení o úmyslu prodloužit přechodné (odkladné) období zaslalo Komisi UK (dostupné z WWW: <http://www.ipo.gov.uk/press-release-20081219-letter.pdf>, navštíveno dne 20. 11. 2010), Irsko (informace o využití výjimky dostupná z WWW: <http://www.antiquetrade gazette.com/news/7017.aspx>, navštíveno dne 20. 11. 2010). Podle informací z dokumentu britského Úřadu duševního vlastnictví (*Intellectual Property Office*), zpracovaného pro veřejné konzultace ohledně prodloužení výjimky, prodloužily účinnost výjimky i Malta, Nizozemí a Rakousko. (Viz *Resale Right: Derogation for Deceased Authors, IPO*, dostupné z WWW: <http://www.ipo.gov.uk/consult-artist.pdf>, navštíveno dne 20. 11. 2010.)

rozšíření EU v roce 2004, i Kypr a Malta), protože ty právo na odměnu ve svém právním řádu nepřiznávaly vůbec, si totiž činily určité naděje v tomto směru i některé další státy, které sice právo na odměnu v právním řádu měly, ale pouze částečně nebo zcela formálně (např. Lucembursko, kterému chyběl prováděcí předpis k příslušnému ustanovení AZ, takže právo nebylo možno v praxi uplatňovat). Rovněž některé státy, které právo formálně přiznávaly, ale v praxi nebylo uplatňováno, se chtěly této výjimky dovolávat. V této věci je známo oficiální stanovisko EK, vyjádřené v odpovědi na interpelaci poslance EP: odkladné období podle čl. 8 odst. 2, popř. i odst. 3 mohou využít pouze Irsko, Kypr, Malta, Nizozemí, Rakousko a UK.¹⁷⁶ Na výklad odst. 2 a 3 byl dotazován ESD v rámci předběžné otázky ve věci C-518/08. Vzhledem k okolnostem daného případu však ESD na tuto část předběžné otázky neodpověděl, protože v této věci nebyla uvedená ustanovení relevantní.¹⁷⁷

4.3.9 Článek 9 – Právo na informace

Podle původního návrhu EK měl mít autor nebo jím zmocněný zástupce právo požadovat od jakéhokoli obchodníka, obchodního ředitele či organizátora veřejného prodeje poskytnutí jakýchkoli informací o prodejkách za uplynulý rok potřebných k zajištění platby odměny. Právo na informace je podle návrhu recitálu 25 nezbytným předpokladem a nástrojem pro uplatnění práva na odměnu. V novém návrhu EK ustanovení přeformulovala a doplnila, že právo na informaci mohou oprávněné osoby uplatnit ve lhůtě tří let od data prodeje.

Ve společné pozici Rady bylo navrženo doplnit pravidlo pro počítání lhůty pro uplatnění práva na informace, a to způsobem obvyklým pro počítání doby ochrany autorských práv, tj. vždy od 1. ledna roku následujícího po roce, kdy došlo k opětovnému

---

¹⁷⁶ Dotaz irského poslance EP Proinsiasa De Rossy, dostupný z WWW: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?language=EN&pubRef=-//EP//TEXT+WQ+E-2005-2602+0+DOC+XML+V0//EN> navštíveno dne 30. 8. 07, odpověď EK dostupná z WWW: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getAllAnswers.do?reference=E-2005-2602&language=EN>, navštíveno dne 30. 8. 2007. Výjimky údajně využilo i Lucembursko (WALTER, M. M., von LEWINSKI, S., *European Copyright Law, A Commentary*, First published, New York: Oxford University Press Inc., 2010. ISBN 978-0-19-922732-7, s. 885). Kupodivu, ani v tomto případě EK nijak nereagovala, a to navzdory svému oficiálnímu stanovisku.

¹⁷⁷ Srov. výrokovou část rozhodnutí ve věci C-518/08.

prodeji.¹⁷⁸ Osobami oprávněnými požadovat informace měly být subjekty uvedené v čl. 6, tj. především autor a po jeho smrti jeho právní nástupci. S ohledem na čl. 6 odst. 2 a s přihlédnutím k návrhu recitalu 29 měly být oprávněnými osobami rovněž pověřeni zástupci autora, zejm. kolektivní správci práv, pokud by v daném členském státě byla zavedena kolektivní správa práva na odměnu.

EP chtěl nejprve doplnit do výčtu osob povinných poskytovat informace i orgány státní správy,¹⁷⁹ později doporučoval zobecnit označení povinných osob, tj. nespecifikovat, zda má jít o obchodního ředitele apod. Podporoval ponechat počátek lhůty ke dni prodeje, nikoli až k 1. lednu roku následujícího.

Ustanovení bylo nakonec přijato v podobě schválené Dohodovacím výborem, tj. jen obecně formulované. Členské státy by měly stanovit, že po dobu tří let po opětném prodeji mohou osoby uvedené v čl. 6 vyžadovat od každého profesionálního obchodníka uvedeného v čl. 1 odst. 2 poskytnutí jakékoli informace, která může být potřebná k zajištění platby odměny. Související recital 30 zůstal ve znění návrhu Rady, přičemž byla doplněna věta inspirovaná německou právní úpravou, podle které tam, kde bude zavedena kolektivní správa práva na odměnu, může (nikoli musí) být jediným subjektem oprávněným požadovat informace kolektivní správce.¹⁸⁰

4.3.10 Článek 10 – Revizní klausule (v platném znění článek 11)

---

¹⁷⁸ V rámci neformální konzultace EK a členských států v červnu 2004 se diskutovala otázka, od kdy má být počítána tříletá lhůta pro poskytnutí informací. Vzhledem k tomu, že podle směrnice je rozhodující okamžik opětného prodeje, může být v konkrétním případě problematické tento okamžik určit. Otázkou může být, kdy k opětnému prodeji dochází, zda uzavřením smlouvy, předáním věci, zaplacením prodejní ceny apod. Itálie v diskusi odkazovala na tradiční římskoprávní principy, podle kterých k prodeji, resp. k uzavření kupní smlouvy dochází v okamžiku, kdy se prodávající a kupující dohodnou o předmětu a ceně (REBRO, K., BLAHO, P., *Římské právo*, Tretie, doplnené vydanie, Bratislava – Trnava, IURA EDITION 2003, ISBN 80-89047-53-X, s. 365. Obdobně KINCL, J., URFUS, V., SKŘEJPEK, M., *Římské právo*. 2. vydání. Praha, C.H.Beck 1995, ISBN 80-7179-031-1, s. 251). EK doporučila postupovat podle obecných pravidel obsažených v národních úpravách smluvního práva.

¹⁷⁹ Návrhy byly pravděpodobně opět inspirovány francouzskou úpravou, kde nad veřejnými aukcemi a odvedením odměny dohlíželi k tomu určení úředníci. (Podrobněji viz kapitola 5.1.)

¹⁸⁰ Německo nezavedlo povinnou kolektivní správu práva na odměnu, ale stanovilo, že informace nezbytné pro výkon tohoto práva je možno získat pouze prostřednictvím kolektivního správce. Srov. § 26 odst. 3 až 5 německého AZ (*Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte*) z 9. září 1965 (BDBI 1965, 1273), ve znění novel z let 1972, 1998 a 2003, dostupný z <http://www.iuscomp.org/gla/statutes/UrhG.htm#26>, navštíveno dne 21. 11. 2010. Tato úprava má přinejmenším dvě výhody: za prvé povinné osoby mají záruku, že budou informace poskytovat pouze omezenému počtu subjektů (v praxi kolektivnímu správci Bild-Kunst), které jsou navíc vázány povinností takové informace nezneužít, a za druhé řeší tato úprava problém, co s vybranými odměnami, o něž se nikdo nehlásí. Taková situace totiž v Německu nemůže nastat.

Podle původního návrhu čl. 10 měla EK nejpozději k 1. lednu 2004 a poté pravidelně každých pět let zpracovávat zprávu o implementaci směrnice a předkládat ji EP, Radě a HSV. Bylo-li to by to vhodné s ohledem na změny na trhu, měla předkládat návrhy na změnu spodní hranice prodejní ceny a sazeb odměn. Návrh recitálu 21 pouze zdůraznil, obdobnými slovy, že by měla být dána možnost k průběžnému hodnocení dopadů směrnice a že by EK měly být stanoveny odpovídající úkoly.

V novém návrhu EK bylo ustanovení doplněno o přesnější vymezení obsahu zpráv, které by měla EK vypracovávat. Měly by se týkat nejen implementace směrnice, ale i jejích dopadů, především na evropský trh s moderním a současným uměním, a to zejména z hlediska podpory umělecké tvořivosti a správy práva. Bude-li to vhodné, měla by EK předkládat návrhy nejen na přizpůsobení spodní hranice prodejní ceny a sazeb odměn situaci na trhu, ale i jakékoli další návrhy, nezbytné pro posílení účinnosti směrnice. Recitál 21 byl doplněn obdobně.

Rada doplnila nový čl. 10 (přechodné ustanovení – viz dále). Revizní klauzuli proto včlenila do nového článku, podstatně ji rozšířila a přidala dva další odstavce zřizující tzv. kontaktní výbor. Návrh Rady prozatím nespecifikoval, do kdy má být zveřejněna první zpráva, pravděpodobně proto, že nebylo jasné, kdy se podaří směrnici přijmout a ke kterému datu bude stanovena lhůta pro implementaci. Rada však navrhla zkrátit interval pro vypracovávání následných zpráv z pěti na čtyři roky. Zprávy by měly být zaměřeny zejména na posouzení konkurenceschopnosti unijního trhu s moderním a současným uměním ve vztahu k ostatním relevantním trhům, zejména pak těm, kde právo na odměnu uplatňováno není, a dále na otázky podpory umělecké tvořivosti a formy správy práva. Měly by rovněž hodnotit dopady směrnice na vnitřní trh jak obecně, tak konkrétně, zejména pak dopady na trhy těch států, které začaly právo uplatňovat až na základě směrnice.

Rada dále navrhla v odst. 2 a 3 zřídit kontaktní výbor složený ze zástupců zodpovědných institucí jednotlivých členských států.¹⁸¹ Výboru by předsedal zástupce EK, který by také svolával jeho jednání z vlastního popudu nebo na základě požadavku členského státu. Úkolem výboru by mělo být organizování konzultací EK a členských států ohledně veškerých otázek týkajících se uplatňování směrnice a usnadňovat

---

¹⁸¹ V praxi jde většinou o zástupce těch orgánů státní správy (ministerstev, popř. úřadů duševního vlastnictví apod.), které jsou zodpovědné za implementaci směrnice do národního právního řádu.

výměnu informací o vývoji na trhu apod. Kontaktní výbor se zatím sešel pouze jednou v roce 2009 (viz dále.)

EP také podpořil návrh na rozšíření legislativní pravomoci EK na jakékoli návrhy na změny směrnice. Toto ustanovení lze v zásadě považovat za pouhou proklamaci, neboť legislativní iniciativa EK vyplývá již z primárního práva EU (čl. 17 odst. 2 Lisabonské smlouvy, resp. Smlouvy o EU). Uvedené ustanovení mělo být bezpochyby především signálem odpůrcům směrnice, že EK bude situaci průběžně sledovat a v případě potřeby „zakročí“.¹⁸² Stejně tak to může být chápáno i jako signál autorům a zastáncům směrnice, že není vyloučeno přijetí úpravy příznivější pro autory. EP takovou situaci nevyklučoval, přinejmenším v době, kdy směrnici projednával, neboť navrhoval doplnit do výčtu možných změn směrnice i zvýšení nebo zrušení maximální výše odměny stanovené v čl. 4 odst. 1 směrnice.

Společný text schválený dohodovacím výborem převzal návrhy Rady i EP. V tomto znění bylo ustanovení schváleno i v platném znění směrnice. Související recital 26 zůstal obsahově nezměněn, pouze byl přeformulován.

4.3.11 Přechodné ustanovení (článek 10 v platném znění)

Rada navrhla ve své společné pozici vložit mezi čl. 9 stanovící právo na informace a čl. 10 obsahující revizní klauzuli přechodné ustanovení, které by výslovně stanovilo, že směrnice bude uplatňována ve vztahu k originálům všech uměleckých děl, která jsou ke dni, kdy má být směrnice nejpozději implementována členskými státy (k 1. lednu 2006), chráněna jako autorská díla podle příslušné národní úpravy nebo která splňují kritéria ochrany podle této směrnice.¹⁸³ Měly by tak být mj. odstraněny pochybnosti o tom, zda se právo na odměnu podle směrnice vztahuje i na díla vzniklá

---

¹⁸² Podle Hughese by novelizace směrnice mohla např. zohlednit vývoj inflace, zvýšit minimální prodejní cenu, zavést jednotnou sazbu, zavést povinný poplatek na provoz kolektivního správce odváděný z vyšších odměn apod. /HUGHES, S., *Droit de Suite: A Critical Analysis of the Approved Directive*, (1997) E.I.P.R., s. 699./

¹⁸³ V rámci neformální konzultací v červnu 2004 odpověděla EK na dotaz, zda lze v této souvislosti využít čl. 8 odst. 2 směrnice, tj. zda lze použít toto ustanovení pro díla, která dosud podle národní úpravy nepodléhala právu na odměnu (např. fotografie v Polsku). Podle názoru EK je nutno čl. 8 odst. 2 vykládat velmi úzce, a proto čl. 8 odst. 2 a 3 budou moci využít pouze ty státy, které ke stanovenému datu právo na odměnu neměly vůbec v právním řádu, nikoli i ty státy, které je měly pouze pro některá (jiná) díla.

před přijetím, resp. před implementací směrnice.¹⁸⁴ V této podobě bylo ustanovení přijato i v platném znění směrnice.

4.3.12 Článek 11 – Implementace (v platném znění článek 12)

Ustanovení, formulované obdobně jako v jiných směrnicích, doznalo změny především v datu, ke kterému měla být směrnice implementována do národních právních řádů členských států. Podle původního i nového návrhu EK se tak mělo stát do 31. prosince 1998, tj. do půldruhého roku od předložení původního návrhu EK. K tomuto datu však nedošlo dokonce ani k samotnému přijetí směrnice. Rada navrhovala stanovit minimálně pětiletou implementační lhůtu (počítáno od 1. ledna roku následujícího poté, co bude směrnice přijata). EP navrhoval stejně jako EK pouze dvouletou lhůtu.

V textu schváleném dohodovacím výborem a posléze i v platném znění směrnice bylo stanoveno datum 1. ledna 2006 (*before 1 January 2006*).¹⁸⁵ EK v této souvislosti dokonce vydala prohlášení, že takto dlouhá lhůta pro implementaci, resp. pro dokončení úplné harmonizace, je a musí zůstat výjimkou, aby se zajistilo efektivní fungování unie a vnitřního trhu.¹⁸⁶ Přestože byla lhůta pro implementaci neobvykle dlouhá, řada členských států, v mnoha v případech ty, u nichž by se to neočekávalo, lhůtu nedodržela (viz dále).

4.3.13 Článek 12 – Vstup v platnost (v platném znění článek 13)

Kupodivu i článek 12, svou podstatou pouze formální ustanovení, doznalo změn. Podle původního návrhu EK měla směrnice vstoupit v platnost 20. dnem po jejím

---

¹⁸⁴ Obdobně WALTER, M. M., von LEWINSKI, S., *European Copyright Law, A Commentary*, First published, New York: Oxford University Press Inc., 2010. ISBN 978-0-19-922732-7, s. 889n.

¹⁸⁵ Bez ohledu na oficiální překlad směrnice do českého jazyka, kde je uveden termín „do 1. ledna 2006“, což lze vykládat tak, že lhůta končí dne 1. ledna 2006 ve 24.00 hod., je nutno termín pro implementaci vykládat podle anglické verze, tj. „před 1. lednem 2006“, jinými slovy do 31. 12. 2005. Shodně viz databáze EUR-lex, dostupná z WWW:

<http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=261191:cs&lang=en&list=432021:cs,261191:cs,&pos=2&page=1&nbl=2&pgs=10&hwords=>, navštíveno dne 14. 2. 2008.

¹⁸⁶ Prohlášení EK (2001/C 208/02), publikované v Úředním věstníku C 208/2 dne 27. 7. 2001, dostupné z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2001:208:0002:0002:EN:PDF>, navštíveno dne 25. 11. 2010.

zveřejnění v Úředním věstníku. Podle návrhu Rady, který byl nakonec přijat i v platném znění, se tak mělo stát již dnem publikace v tomto věstníku, což nastalo 13. října 2001.

4.3.14. Článek 13 – Určení (v platném znění článku 14)

Pomineme-li změnu číslování, je závěrečné ustanovení stanoví, komu je směrnice adresována, totiž členskými státy EU, vedle článku 5 (základ pro výpočet odměny) druhým ustanovením směrnice, které prošlo celým legislativním procesem beze změny.

V souvislosti s čl. 14 platného znění směrnice je nutno doplnit, že jak lze rovněž vyčíst z databáze EUR-lex,¹⁸⁷ směrnice o právu na opětný prodej je závazná nejen pro členské státy EU, ale rovněž pro členské státy EHP, do kterého, kromě všech členských států EU a EU jako takové, patří dále také Island, Lichtenštejnsko a Norsko.¹⁸⁸ K rozšíření působnosti směrnice došlo na základě rozhodnutí společného výboru EHP o zahrnutí této směrnice do právního rámce EHP.¹⁸⁹

4.4 Implementace směrnice členskými státy EU, resp. EHP

Po složitém vyjednávání byla členskými státy poskytnuta neobvykle dlouhá lhůta pro implementaci, přesto řada států termín nestihla. Většina států zahájila přípravy na změnu právní úpravy, popř. na přijetí nové právní úpravy poměrně pozdě, až v druhé polovině dané lhůty a řada z nich stanovenou lhůtu do 31. prosince 2005 překročila. Bulharsko a Rumunsko měly povinnost implementovat směrnici nejpozději k datu svého vstupu do EU, tj. až k 1. lednu 2007.¹⁹⁰

---

¹⁸⁷ Dostupné z WWW:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32001L0084:CS:NOT>, navštíveno dne 21. 11. 2010.

¹⁸⁸ Informace dostupná z WWW: [http://eur-](http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=261191:cs&lang=en&list=432021:cs.261191:cs.&pos=2&page=1&nbl=2&pgs=10&hwords=)

[lex.europa.eu/Notice.do?val=261191:cs&lang=en&list=432021:cs.261191:cs.&pos=2&page=1&nbl=2&pgs=10&hwords=](http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=261191:cs&lang=en&list=432021:cs.261191:cs.&pos=2&page=1&nbl=2&pgs=10&hwords=), navštíveno dne 14. 2. 2008.

¹⁸⁹ Rozhodnutí č. 171/2002 ze 6. 12. 2002 o změně přílohy XXII (Duševní vlastnictví) k Dohodě o EHP, a to s účinností od 7. prosince 2002. Text rozhodnutí dostupný z WWW:“

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:22002D0171:EN:HTML>, navštíveno dne 14. 2. 2008.

¹⁹⁰ Pracovní dokument EK – přílohy k 25. výroční monitorovací zprávě o aplikaci komunitárního práva, SEC(2008) 2855, VOLUME 1, s. 201, dostupný z WWW:

http://ec.europa.eu/community_law/infringements/pdf/25_annexes_1_to_4_en.pdf, navštíveno dne 21. 11. 2010.

Ve snaze pomoci členským státům s implementací směrnice uspořádala EK v době mezi přijetím směrnice a lhůtou pro její implementaci dvě neformální expertní jednání zástupců EK a členských států.¹⁹¹ První z nich se uskutečnilo dne 10. června 2004. V té době ještě všechny státy předpokládaly, že lhůtu pro implementaci dodrží. Dotazy kladené členskými státy v diskuzi označila EK v mnoha případech za velmi zajímavé, některé nebyla schopna na místě vysvětlit a v závěru konstatovala, že řada otázek nebyla zodpovězena a některé pravděpodobně nebyly ani položeny. Mezi řádky přiznala, že spousta v diskuzi zmíněných aspektů či problémů ani nebyla při zpracovávání návrhů směrnice zvažována. Druhé neformální jednání se uskutečnilo dne 25. listopadu 2005 a EK je využila především k získání informací o aktuálním stavu implementačních prací v jednotlivých členských státech.¹⁹²

4.5 Důsledky neimplementování směrnice řádně a včas

Jak již bylo zmíněno, ve většině členských států došlo při implementaci směrnice ke zpoždění. V časovém skluzu se kupodivu ocitly nejen ty státy, kde by se to očekávalo (zejména ty, které měly právo na odměnu nově zavést), ale často i státy, kde právo již řadu let existovalo a uplatňovalo se v praxi.¹⁹³ S některými členskými státy zahájila EK řízení pro porušení Smlouvy o založení ES, tzv. infringement, podle čl. 226 Smlouvy o založení ES (nyní čl. 258 Lisabonské smlouvy). Většina těchto řízení ale

---

¹⁹¹ Neformálnost jednání spočívala jednak v tom, že nebyl pořizován záznam (a diskuze proto byla často otevřenější a tím i užitečnější), jednak v tom, že se jednalo pouze v anglickém a francouzském, nikoli i německém jazyce. Výstupy z neformálních konzultací byly zmíněny již v několika předchozích poznámkách pod čarou.

¹⁹² Vzhledem k tomu, že v mezidobí (od minulého neformálního jednání) došlo k pravidelné částečné personální obměně ve vedení příslušného ředitelství EK, nebyli již přítomni ti zástupci EK, kteří návrh směrnice připravovali a následně i projednávali v Radě a EP během legislativního procesu. To se do značné míry negativně projevilo především v poněkud nekonzistentních odpovědích EK na dotazy členských států. Výsledky této druhé konzultace proto nebyly již pro členské státy tak přínosné.

¹⁹³ Důvody byly různé. Jednak i v takových zemích jako je Francie či Německo se rozproudily debaty ohledně vhodnosti práva na odměnu, jednak současně probíhala implementace další autorskoprávní směrnice, svým způsobem ještě kontroverznější než směrnice o právu na opětný prodej (směrnice EP a Rady 2001/29/ES o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti), která sice měla být implementována podstatně dříve – do prosince 2002, ale v některých zemích, konkrétně třeba ve Francii, se implementace značně protáhla a svým způsobem brzdila implementaci směrnice o právu na opětný prodej.

byla posléze odložena, neboť členské státy, byť se zpožděním, směrnici posléze implementovaly.¹⁹⁴

Kromě tzv. infringementu však členskému státu mohlo z důvodu zpožděné nebo nesprávné implementace směrnice hrozit i další soudní řízení, a sice žaloba (či žaloby) na náhradu škody, která by vznikla jednotlivým nositelům práv v důsledku neprovedení implementace směrnice. Podmínky, za kterých může jednotlivec v takových případech žalovat stát o náhradu škody, vymezila judikatura ESD.¹⁹⁵ Směrnice musí přiznávat jednotlivcům konkrétní práva, obsah těchto práv musí být dostatečně určitý (nesmí být stanovena pouze obecná úprava), musí existovat příčinná souvislost mezi porušením povinnosti členským státem (neprovedenou nebo chybnou implementací) a újmou, kterou jednatel utrpěl, a porušení povinnosti státem musí být závažné.¹⁹⁶ Vzhledem k tomu, že směrnice o právu na opětovný prodej obsahuje úpravu do té míry podrobnou, že lze dovodit minimální (i maximální) nárok autora, resp. jeho dědice, na odměnu, je možné takové žaloby využít a je znám přinejmenším jeden případ, kdy se tak stalo.¹⁹⁷

---

¹⁹⁴ Přehled infringementů viz příloha č. 13. Informace o infringementech lze získat z monitorovacích zpráv EK dostupných z WWW:

http://ec.europa.eu/community_law/infringements/infringements_annual_report_en.htm, navštíveno dne 21. 11. 2010. Směrnici, resp. konkrétně čl. 7 neimplementovalo včas Norsko, se kterým obdobné řízení pro porušení povinnosti členského státu EHP zahájil ESA (*EFTA Surveillance Authority*), plní v tomto ohledu stejné funkce jako EK ve vztahu k členským státům EU, v květnu 2007 (informace dostupná z WWW: <http://www.eftasurv.int/press--publications/press-releases/internal-market/2007/05/03>, navštíveno dne 4. 12. 2010).

¹⁹⁵ Rozhodnutí ve věci Francovich (spojené věci C-6/90 and C-9/90) dostupné z WWW: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61990J0006:EN:HTML>, navštíveno dne 4. 12. 2010) a na ně navazující další rozhodnutí ESD. Dílčí výstupy vědeckého projektu Ministerstva zahraničních věcí ČR RM 13/02/2008 *Aplikace práva Evropské unie v České republice* pro účely konference pořádané Ministerstvem zahraničních věcí ČR a Českou společností pro evropské a srovnávací právo za podpory Advokátní kanceláře Havel & Holásek dne 11. února 2011 ve Velkém sále MZV ČR, řešitelé projektu Michal Bobek, Petr Bříza a Jan Komárek, část IX. Obdobně STOKES, S., *Artist's Resale Right*, Institute of Art and Law, 2006, s. 55.

¹⁹⁶ ESD v rozhodnutích z roku 1996 /spojená řízení Brasserie du Pêcheur SA v Germany and R v Secretary of State for Transport (Factortame III) [1996] IRLR 267, ECJ and Dillenkofer and ors v Federal Republic of Germany (1997) IRLR 60 ECJ/ konstatoval, že neimplementace směrnice, ať už včas nebo řádně, je *per se* závažným porušením povinnosti členského státu. (Viz např. Dílčí výstupy vědeckého projektu Ministerstva zahraničních věcí ČR RM 13/02/2008 *Aplikace práva Evropské unie v České republice* pro účely konference pořádané Ministerstvem zahraničních věcí ČR a Českou společností pro evropské a srovnávací právo za podpory Advokátní kanceláře Havel & Holásek dne 11. února 2011 ve Velkém sále MZV ČR, řešitelé projektu Michal Bobek, Petr Bříza a Jan Komárek, s. 197.)

¹⁹⁷ Případ R. Ballaghe, který žaloval Irskou republiku a ve sporu uspěl (podrobněji v kapitole 5.4 věnované právu na odměnu v Irsku).

4.6 Zasedání Kontaktního výboru

První jednání kontaktního výboru zřízeného podle čl. 11 odst. 2 směrnice plánovala EK svolat krátce po uplynutí termínu pro implementaci směrnice v prvním pololetí 2006. Zřejmě i s ohledem na zpožděnou implementaci v řadě členských států došlo k prvnímu zasedání výboru až o tři roky později koncem února 2009.

Hlavním bodem jednání byla oznámení několika členských států (Irsko, Malty, Nizozemí, Rakouska a UK) o zamýšleném prodloužení výjimky pro posmrtné právní nástupce autora podle čl. 8 odst. 3 směrnice.¹⁹⁸ Jednalo se rovněž o hodnotící zprávu, kterou měla EK zpracovat již k 1. lednu 2009. EK sdělila, že zatím neuplynul dostatečný čas od řádné implementace směrnice všemi členskými státy a informace, které EK od členských států a od jiných subjektů zatím získala, nejsou dostatečné. Z toho důvodu se EK rozhodla v roce 2008 vyčkat nejméně tři roky a teprve poté zprávu zpracovat, ovšem pouze za předpokladu, že obdrží výslovný požadavek ze strany členských států nebo zainteresovaných subjektů. Tento postup EK zdůvodnila tím, že nechce opakovat zkušenost z minula, např. s hodnocením směrnice o právní ochraně databází, kdy vyšlo najevo, že jeho přínos byl nulový. Klíčové otázky, které by měly být v hodnotící zprávě zejména posouzeny, jsou podle EK následující: 1) delokalizace trhů (přesuny obchodů do zemí bez práva na odměnu) – zda nastala a zda právo na odměnu bylo důvodem pro tuto delokalizaci, přičemž je nutno vzít v potaz, že výběr místa prodeje je ovlivňován celou řadou faktorů (např. reputací, tradicí, daňovými předpisy atd.), 2/ otázka administrativních problémů (včetně technických otázek – adaptace IT systémů apod.) a finanční náročnosti rozšíření práva na odměnu pro dědice a s tím související a 3/ otázka schopnosti kolektivních správců dohledat dědice a

---

¹⁹⁸ K zamýšlenému odložení účinnosti směrnice i ve prospěch dědiců autora se vyjádřilo velmi nesouhlasně několik členských států. Uváděli zejm. protiargumenty vůči odůvodněním nutnosti prodloužení výjimky: 1) ekonomická krize dopadá na všechny státy, 2) totéž platí o neexistence práva na odměnu v některých státech mimo EU, 3) každý stát musel řešit obdobné problémy při zavádění práva na odměnu, neboť směrnice přinesla řadu zásadních změn oproti dosavadním národním úpravám, 4) prodloužení výjimky bude jen prodlužovat stav, kdy jsou ostatní členské státy znevýhodněny a kdy dochází k porušení principu rovného zacházení (obchodníci z těch zemí, kde je právo platí i pro dědice, se cítí diskriminováni), 5) lhůta pro implementaci směrnice byla velmi dlouhá (více než čtyři roky) a další 4 roky byly dostatečné pro adaptaci na plnou implementaci práva na odměnu.

vyplácet jim odměny (a to zejména v případě nových kolektivních správců, popř. těch, kteří začali s uplatňováním práva až po implementaci směrnice).

O hodnotící zprávu se začal zajímat i EP, který v září 2010 interpeloval EK dotazem, proč dosud nebyla zpracována a kdy ji lze očekávat. Kromě toho vznesl několik otázek souvisejících s věčně přítomnými obavami obchodníků ze ztráty konkurenceschopnosti evropského trhu s uměním, zejm. zda už byla zahájena mezinárodní jednání o právu na opětný prodej, v jaké formě a s jakými výstupy, a dále, zda by bylo možné vyřešit obavy ze soutěžních nevýhod tím, že by se právo zcela zrušilo nebo alespoň omezilo jen pro žijící autory.¹⁹⁹

4.7 Příprava zprávy o provádění a účincích směrnice

Začátkem ledna 2011 vyhlásila EK prostřednictvím svých internetových stránek veřejnou konzultaci v souvislosti s přípravou zprávy o uplatňování a dopadech směrnice. Cílem konzultací je získat informace a názory od všech zainteresovaných stran, zejména od autorů, kolektivních správců a obchodníků s uměním. V termínu od 7. ledna do 11. března 2011 mohla veřejnost zasílat odpovědi na dotazník vypracovaný EK (příloha č. 14).²⁰⁰

Z položených dotazů lze usuzovat na problematická ustanovení směrnice, přinejmenším z pohledu EK. Část otázek vychází ze zadání v čl. 11 směrnice, podle

---

¹⁹⁹ Interpelace poslance Klause-Heinera Lehneho ze dne 23. 9. 2010, dostupná z WWW:

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+WQ+E-2010-7596+0+DOC+XML+V0//EN&language=EN>, navštíveno dne 23. 11. 2010.

EK odpověděla prostřednictvím komisaře Barniera dne 3. prosince 2010. EK opět zdůvodnila zpoždění hodnotící zprávy opožděnou implementací směrnice a zájmem poskytnout celou šestiletou lhůtu těm státům, které právo před rokem 2001 neznaly. Dopady práva na odměnu nebude možné adekvátně hodnotit dříve, než po uplynutí období výjimky podle čl. 8 odst. 2 a 3. EK dále sdělila, že měla několik jednání s USA a Švýcarskem, avšak ani jeden z těchto států o zavedení práva na odměnu neuvažuje. Jakákoli takováto jednání jsou komplikovaná s ohledem na nezávaznost příslušného ustanovení RÚB. Ohledně návrhu na zrušení aplikovatelnosti práva na odměnu pro posmrtné právní nástupce autora EK připomněla, že právo na odměnu je součástí autorského práva, pro něž platí obecně uznávaný koncept trvání doby ochrany, a to po dobu života autora a 70 let po jeho smrti. Zavádění jakéhokoli jiného konceptu se v tomto okamžiku nejeví akceptovatelným. Odpověď EK dostupná z WWW:

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getAllAnswers.do?reference=E-2010-7596&language=EN>,

navštíveno dne 17. 3. 2011.

²⁰⁰ Informace o veřejné konzultaci, včetně souvisejících dotazníků, byla dostupná z WWW: http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2011/resale_right_en.htm, navštíveno dne 28. 2. 2011. Informace zveřejnilo i s překlady dokumentů také Ministerstvo kultury na svých internetových stránkách, dostupných z WWW: <http://www.mkcr.cz/cz/autorske-pravo/evropska-unie-a-autorske-pravo/ostatni-502/>, navštíveno dne 28. 2. 2011.

kterého má EK věnovat zvláštní pozornost otázkám konkurenceschopnosti trhu Společenství s moderním a současným uměním, zejména ve vztahu k relevantním trhům, které neznají právo na odměnu (viz např. otázky týkající se faktorů ovlivňujících vývoj trhu s uměním, role práva na odměnu ve vývoji tohoto trhu). Dále by měla EK zjišťovat dopady směrnice na vnitřní trh a účinky zavedení práva v těch členských státech, které jej zavedly teprve až implementací směrnice. EK může předložit návrhy změn úpravy spodní hranice prodejní ceny, sazeb odměn či maximální výše odměny. Část otázek souvisí zcela nepochybně s nejčastějšími argumenty proti právu na odměnu, jako jsou např. nákladnost správy práva na odměnu, větší prospěch pro dědice než pro autora samotného, pochybnosti o významu práva pro podporu tvořivosti apod.

Paralelně s veřejnou konzultací zaslala EK přímo členským státům (příslušným ministerstvům a úřadům) další dotazník s otázkami týkajícími se převážně způsobu implementace směrnice, zejména pak fakultativních ustanovení, která poskytovala členským státům možnost volby. Např. zda členské státy zavedly výjimku „3 roky/10 000 EUR“, jakou zavedly formu správy práva na odměnu, popř. zda povinnou či dobrovolnou kolektivní správu, kdo je povinnou osobou, jaká byla zavedena spodní hranice prodejní ceny, jaká sazba se uplatňuje pro část odměny nižší než 3 000 EUR, zda se právo přiznává i autorům z tzv. třetích zemí a autorům s trvalým pobytem v členském státě.²⁰¹

Další vývoj této unijní právní úpravy, který bude do značné míry záviset na výsledku veřejné konzultace, lze v tomto okamžiku jen obtížně předvídat. Přinejmenším část obchodních kruhů vyvíjí na evropské instituce permanentní nátlak ve snaze dosáhnout změny, popř. úplného zrušení směrnice. Například Federace asociací evropských uměleckých galerií (*The Federation of European Art Gallery Associations – FEAGA*) zahájila koncem roku 2006 kampaň, kterou se snaží přesvědčit EU, aby zrušila právo na odměnu ve prospěch dědiců autora.²⁰² Tyto snahy samozřejmě

---

²⁰¹ Šlo o neformální dokument rozeslaný e-mailem jednotlivým ministerstvům a úřadům, v jejichž kompetenci je problematika autorského práva.

²⁰² LYDIATE, H., Artists' Resale Right: First Year Report. (NEW LEGISLATION), *Art Monthly*, 2. 1. 2007, dostupné z WWW: <http://www.thefreelibrary.com/Artists'+Resale+Right:+First+Year+Report.-a0159863691>, navštíveno dne 4. 12. 2010. FEAGA zastupuje více než dva tisíce galerií v Belgii, Dánsku, Finsku, Francii, Itálii, Maďarsku, Německu, Nizozemí, Rakousku, Řecku, Slovensku, Španělsku, Švédsku, Švýcarsku, Turecku a Velké Británii. (Informace o organizaci FEAGA dostupné z WWW: <http://www.europeangalleries.org/templ/feaga/index.php>, navštíveno dne 7. 1. 2008.)

znepokojují evropské kolektivní správce.²⁰³ V rámci konzultace lze proto opět očekávat urputný boj mezi zastánci a odpůrci práva na odměnu.

4.8 Nedostatky směrnice

Směrnici je vytýkána některými experty celá řada nedostatků, které podle jejich názoru mohou zamýšlený cíl, totiž dosažení harmonizované a bezproblémové aplikace práva na odměnu v rámci celého vnitřního trhu, zhatit. Některá sporná ustanovení směrnice již byla zmíněna výše, např. příliš velké rozpětí mezi spodními hranicemi prodejní ceny nebo nejasné ustanovení o základu pro výpočet odměny. Problémy však mohou působit i další otázky, které směrnice vůbec neupravuje.

4. 8. 1 Přeshraniční prodeje

Často se vyskytující výtka vůči směrnici směřuje k naprosté absenci úpravy přeshraničních prodejů.²⁰⁴ Otázku, podle jaké právní úpravy – kterého státu – má být posuzován případ opětného prodeje s tzv. cizím prvkem (např. když prodávající nebo profesionální obchodník jsou státními příslušníky různých členských států nebo i třetí země, nebo když se prodej uskutečňuje v jiném členském státě, než kde je uzavřena kupní smlouva, nebo když se originál díla v okamžiku prodeje vyskytuje v jiném státě atp.), směrnice vůbec neřeší, a to přesto, že právě případy opětných prodejů s tzv. cizím prvkem stály na samém počátku vzniku směrnice a byly *de facto* důvodem jejího vzniku. Vzhledem k tomu, že národní právní úpravy v jednotlivých členských státech se mohou lišit podstatnou měrou (např. v jednom státě může být stanovena nulová spodní hranice prodejní ceny a pro nejnižší cenové pásmo 5% sazba, v druhém státě může být spodní hranice prodejní ceny ve výši 3 000 EUR a 4% sazba pro nejnižší pásmo atp.),

---

²⁰³ Viz např. internetové stránky francouzského kolektivního správce ADAGP, dostupné z WWW: <http://www.adagp.fr/FR/actualites.html>, navštíveno dne 28. 2. 2011, kde se na jaře 2011 objevil agitační videoklip nazvaný „Právo na odměnu v ohrožení“. (Lze shlédnout rovněž na <http://www.youtube.com/watch?v=inKyzNnMRoA>, navštíveno dne 28. 2. 2011.)

²⁰⁴ Např. STOKES, S., *Artist's Resale Right*, Institute of Art and Law, 2006, s. 57n., LEWIS, Ch., Implementing the artist's resale right directive, *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, 2007, Vol. 2, No.5, s. 302 a násl., VALENTIN, P., *Droit de Suite*, E.I.P.R. 2006, 28(5), 268-275, s. 272n., WELLER, M., *Droit de Suite: The Applicable Law in Cross-Border Resales of Works of Art under Directive 2001/84/ES*, dostupné z WWW: <http://www.aedon.mulino.it/archivio/2006/3/weller.htm>, navštíveno dne 17. 2. 2008.

může být v konkrétním případě pro všechny zúčastněné otázka, podle jakého práva se odměna bude vypočítávat, značně důležitá. O tom, že nejde pouze o teoretické problémy, svědčí soudní spory z nedávné doby.²⁰⁵

Vzhledem k tomu, že kolizní normy nejsou v rámci EU harmonizovány, budou pro jednotlivé národní soudy rozhodující o žalobách z titulu práva na odměnu při opětném prodeji podstatné národní kolizní normy,²⁰⁶ které se mohou vzájemně lišit. Klíčovými otázkami (*connecting factors*) pro určení rozhodného práva, podle kterého má být právo na odměnu uplatňováno, bude jednak určení, kdy dochází k rozhodnému aktu, tj. k prodeji originálu uměleckého díla, jednak určení místa, kde k prodeji dochází.²⁰⁷ Přitom je nutno brát v úvahu ještě další skutečnost, a sice že právní řády některých států rozlišují v procesu opětného prodeje dvě rozdílná stádia: za prvé uzavření smlouvy, za druhé převod vlastnického práva.²⁰⁸ Navíc, i v případech, kdy kritériem je pouze místo uzavření smlouvy, mohou nastat různé varianty podle toho, jakým způsobem je smlouva uzavřena (např. prostřednictvím telefonu).²⁰⁹

---

²⁰⁵ Příkladem je případ *Ahlers*, který projednávaly německé soudy. V tomto případě byla prodávajícím německá akciová společnost (Alfred Ahlers a.s.) a kupujícími byli hrabě Douglas, bývalý ředitel německé pobočky Sotheby's a momentálně nezávislý konzultant se sídlem ve Frankfurtu nad Mohanem, a D. Nash, bývalý ředitel newyorské pobočky Sotheby's, kteří spolu založili společnost podle newyorského práva. Prodávající podepsal smlouvu v Německu, kupující ji podepsali v Londýně a v New Yorku. Sbírká byla dlouho před transakcí uskladněna v bezcelním skladu ve Švýcarsku. Německý kolektivní správce Bild-Kunst, který se o prodeji dozvěděl z médií, se domáhal poskytnutí informací podle § 26 odst. 3 a 4 německého AZ, které by mu umožnily posléze žalovat na vydání odměny. Klíčovou otázkou sporu bylo, která část prodeje se uskutečnila v Německu, neboť podle § 26 německého AZ je rozhodující ta část prodeje, která vyvolává povinnost platit odměnu, a tou je převod vlastnického práva k originálu díla (nikoli samotné uzavření kupní smlouvy). Vzhledem k tomu, že nebyly předloženy všechny důkazy, Vrchní zemský soud ve Frankfurtu nakonec rozhodl z čistě procesních důvodů ve prospěch kolektivního správce a nemusel se k otázce použitelného práva vyslovit. (Informace dostupné z WWW:

<http://www.artnet.de/magazine/features/huttenlauch/huttenlauch09-14-07.asp>, navštíveno dne 20. 2. 2008.) Ve věci posléze na základě podaného opravného prostředku rozhodoval Spolkový soud (BGH), který námitkám vyhověl a rozhodl v neprospěch kolektivního správce. Odůvodnění bylo založeno na definici obchodníka s uměním, otázka místa uzavření smlouvy či místa převodu vlastnictví nebyla podstatná. Podle rozsudku nelze považovat za obchodníka s uměním subjekt, který je pouze členem konsorcia založeného za účelem získání sbírky Ahlers. Podstatná je zprostředkovatelská funkce obchodníka s uměním, spočívající v tom, že jeho přičiněním dojde k uzavření kupní smlouvy. (Informace dostupná z WWW: <http://www.urheberrecht.org/news/4194/>, navštíveno dne 31. 5. 2011; rozsudek BGH z 18. 11. 2010 je dostupný z WWW:

<http://juris.bundesgerichtshof.de/cgi-bin/rechtsprechung/document.py?Gericht=bgh&Art=en&nr=55170&pos=0&anz=1>, navštíveno dne 31. 5. 2011).

²⁰⁶ Viz rovněž rozsudek ESD ve věci C-518/08 (podrobněji v kapitole 4.3.6).

²⁰⁷ Např. STOKES, S. *Artist's Resale Right*, Institute of Art and Law, 2006, s. 60.

²⁰⁸ WELLER, M., *Droit de Suite: The Applicable Law in Cross-Border Resales of Works of Art under Directive 2001/84/ES*, dostupné z WWW: http://www.aedon.mulino.it/archivio_/2006/3/weller.htm, navštíveno dne 17. 2. 2008.

²⁰⁹ Např. Lewis popisuje příklad, kdy kupující učiní telefonicky z New Yorku nabídku obchodníkovi v Londýně, která je rovněž telefonicky akceptována. Podle anglického práva bude smlouva uzavřena

Vychází-li se z předpokladu, že rozhodujícím kritériem je místo, kde byla uzavřena kupní smlouva, nutno posuzovat různé možné varianty.²¹⁰ Nejjednodušší situace nastává, je-li kupní smlouva uzavřena přímo na místě (v členském státě EU, resp. EHP) za přítomnosti všech stran (kupujícího, prodávajícího i profesionálního obchodníka) a předmětem opětného prodeje je originál uměleckého díla autora, který je či byl státním příslušníkem daného státu (nebo v něm alespoň měl bydliště, viz výše). V takovém případě, bez ohledu na státní příslušnost prodávajícího, kupujícího či obchodníka, bude aplikována právní úprava státu, kde byla kupní smlouva uzavřena. Jakmile se do hry dostane cizí prvek na jakékoli straně, situace se komplikuje.²¹¹

Lze očekávat, že této problematice bude věnována i část hodnotící zprávy připravované EK (viz kapitola 4.7). Zkušenosti jednotlivých členských států by měly ukázat, zda jde o skutečný (a častý) problém nebo jen o marginální záležitost.

4.9 Vyjednávání EK o zavedení závaznosti čl. 14ter RÚB

Kromě hodnotící zprávy podle čl. 11 směrnice by se EK měla ještě jednomu úkolu, a sice vyjednávání o zavedení závaznosti čl. 14ter RÚB. Ani v této věci však dosud k žádnému vývoji nedošlo a není známa žádná zásadní iniciativa, kterou by EK v tomto směru vyvíjela.²¹²

---

v New Yorku. Pokud by však nabídka byla akceptována poštou (dopisem apod.), byla by uzavřena v Londýně. (LEWIS, Ch., Implementing the artist's resale right directive, *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, 2007, Vol. 2, No.5, s. 302; obdobně VALENTIN, P., *Droit de Suite*, E.I.P.R. 2006, 28(5), 268-275, s. 10.)

²¹⁰ Při konzultacích vedených britskou vládou v souvislosti s přípravou implementace směrnice byla zvažována i další kritéria, kromě místa prodeje („*place of sale*“ test) i sídlo profesionálního obchodníka s uměním, jednajícího jako zástupce prodávajícího („*place of business*“ test). Druhé z uvedených kritérií nebylo posléze přijato, neboť by rozšiřovalo právo na odměnu i mimo území Spojeného království. (Viz VALENTIN, P., *Droit de Suite*, E.I.P.R. 2006, 28(5), 268–275, s. 9; obdobně i STOKES, S. *Artist's Resale Right*, Institute of Art and Law, 2006, s. 37n). Obdobně jako směrnice neupravuje britské nařízení o právu na opětný prodej pravidla pro přeshraniční prodeje a ponechává veškeré otázky k zodpovězení soudům.

²¹¹ V rámci neformální konzultace v červnu 2004 odpověděla EK na dotaz, jaké právo se bude aplikovat v případě, že prodávající, kupující i agent budou každý z jiného členského (státu), tak, že by se měla posuzovat podle pravidel uvedených v revidované úmluvě Bernské, tj. podle místa prodeje. V následné diskusi byl zmíněn případ, jak posuzovat prodej přes internet (zprostředkovatel působí na internetu), diskuze byla uzavřena s tím, že i zde by se mělo postupovat podle obecných pravidel.

²¹² Během neformální konzultace v červnu 2004 EK pouze sdělila, že nic nenasvědčuje tomu, že by právo na odměnu bylo v blízké době mezinárodně smluvně zakotveno nad rámec stávající úpravy v RÚB. Obdobně vyzněla odpověď na interpelaci ve EP (viz pozn. č. 199 a dále rovněž v kapitole 3.1.3).

5. Některé vybrané zahraniční úpravy

V předchozím textu byly několikrát v různých souvislostech zmiňovány zahraniční právní úpravy práva na odměnu, které byly (nebo přinejmenším mohly být) inspirací pro směrnici o právu na opětný prodej nebo které ze směrnice naopak vycházejí. V následujících kapitolkách se některým z nich věnujme podrobněji.

Kritéria pro výběr konkrétních zahraničních úprav, resp. států, kde se o zavedení práva v nedávné době uvažovalo, byla následující: historický význam a určitá specifika právní úpravy (Francie), specifický způsob aplikace práva na odměnu v praxi (Německo), novost a zajímavý průběh implementačního procesu (UK a Irsko) a ojedinělost v daném teritoriu (Kalifornie, Austrálie a Nový Zéland).

5. 1 Právo na odměnu ve Francii

Francouzská právní úprava sehrála v historii práva na odměnu jednoznačně nejdůležitější roli. Jednak proto, že Francie byla prvním státem, který právo na odměnu do svého zákonodárství zavedl, dále proto, že se stala vzorem pro řadu dalších států, které pod jejím vlivem v první polovině 20. století učinily totéž, a v neposlední řadě také proto, že Francie je jednou z mála zemí, kde se právo na odměnu skutečně – a úspěšně – realizovalo v praxi.²¹³ Tím se Francie lišila od mnoha států, které sice Francii následovaly v legislativní (normotvorné) oblasti, ne však už v rovině praktického uplatnění práva (např. Československo nebo Itálie). Francouzský vzor posléze přispěl k zakotvení práva na odměnu na mezinárodní úrovni v Bernské úmluvě na revizní konferenci v Bruselu 1948 a k evropské harmonizaci v roce 2001, resp. 2006.

Bez zajímavosti není také skutečnost, že ač Francie přiznává autorům právo na odměnu a toto právo se skutečně v praxi uplatňuje, přesto si udržuje významné postavení v žebříčku trhů s uměleckými díly, ačkoli podle jednoho z častých argumentů

---

²¹³ Právo na odměnu spravovali dříve dva kolektivní správci – ADAGP a SPADEM. V roce 1985 vybrali společně 5, 7 milionu franků. Vzhledem k nízké spodní hranici prodejní ceny těžil z práva na odměnu velký počet autorů, např. přibližně jedna čtvrtina ze 4 500 autorů zastupovaných ADAGP obdržela svůj podíl, přičemž průměrná výše odměny pro autora byla 10 tisíc franků. (LYDIATE, H., *The Artists' Campaign for Droit de Suite*, First published 1994, dostupné z WWW: <http://www.artquest.org.uk/artlaw/resaleroyaltyright/28846.htm>, navštíveno dne 20. 1. 2008.)

proti právu na odměnu by trh ve Francii měl skomírat a stěhovat se do výhodnějších lokalit. Francie byla dlouhodobě třetím největším trhem s uměním ve světě, teprve v roce 2008 byla předstížena Čínou. Rozvoj čínského trhu však s velkou pravděpodobností nebyl ovlivněn neexistencí práva na odměnu v Číně, mnohem významnější roli sehrála změna postoje tamní vlády k otázkám vlastnictví, dědění a obchodního nakládání s uměleckými díly z předkomunistické éry.²¹⁴

5.1.1 Francouzská úprava z roku 1920

Prvním zákonem o právu na odměnu byl zákon z 20. května 1920 předložený francouzskému parlamentu již v roce 1919. Tento zákon přiznával právo na podíl z prodejní ceny v případech veřejných aukcí. Sazba odměny byla nejprve stanovena ve výši 1 % při prodejní ceně od 1 000 do 10 000 franků, 1,5 % při prodejní ceně od 10 000 do 20 000 franků, 2 % při prodejní ceně od 20 000 do 50 000 franků a 3 % při prodejní ceně nad 50 000 franků.

Novelou zákona z roku 1922 byly sazby upraveny tak, že 1% sazba se uplatňovala již při prodejní ceně od 50 franků. V roce 1924 pak byly přijaty prováděcí předpisy, které upravovaly zejména otázky spoluautorství.²¹⁵

5.1.2 Francouzská úprava před implementací směrnice – zákon z roku 1957

V roce 1957 byla přijata novelizace zákonem č. 57-298/1957 (článkem 42). Při pozdější kodifikaci všech práv duševního vlastnictví do jednotného Zákoníku duševního vlastnictví (Code de la propriété intellectuelle – dále jen „Zákoník“), ke které došlo v roce 1992, byla ustanovení přečíslována a příslušné ustanovení bylo uvedeno pod číslem L.122.8. Kromě tohoto ustanovení se práva na odměnu týkala rovněž prováděcí část zákoníku, konkrétně ustanovení R.122-1 a násl.

---

²¹⁴Made in China, *The Economist*, 27. 11. 2009, dostupné z WWW: http://www.economist.com/node/14996765?story_id=14996765, navštíveno dne 20. 1. 2011.

²¹⁵LÖWENBACH, J., *Právo autorské*, Nákladem Československého Kompasu tiskařské a vydavatelské akc. spol., Praha 1927, s. 170.

Podle úpravy z roku 1957, která platila s několika změnami provedenými v roce 1992 až do července 2006, se právo na odměnu vztahovalo na případy opětných prodejů, kdy prodejní cena dosáhla alespoň 100 franků (před reformou v roce 1960 to bylo 10 000 franků), po zavedení eura činila tato částka něco málo přes 15 EUR.²¹⁶ Sazba zůstala zachována ve výši 3 %. Zároveň se právo na odměnu vztáhlo i na prodeje, jichž se účastnil zprostředkovatel (*l'intermédiaire d'un commerçant*). Právo tudíž mohlo být teoreticky uplatňováno i vůči galeriím. V praxi však bylo i nadále právo uplatňováno jen v případech prodejů na aukcích, neboť byly obavy z přílišné administrativní zátěže obchodníků i kolektivního správce.²¹⁷ Kolektivní správce SPADEM se sice snažil prosadit právo na odměnu i vůči galeriím prostřednictvím správních soudů, ale neuspěl.²¹⁸ Tato úprava a způsob jejího uplatňování přetrvala až do konce července 2005. Francie se snažila omezit uplatňování práva na odměnu pouze na případy prodejů ve veřejných aukcích i při projednávání návrhu směrnice,²¹⁹ a obdobně i na mezinárodních fórech.²²⁰

Po smrti autora přecházelo právo na právní nástupce autora, ovšem nikoli podle obecné právní úpravy v čl. 21 (tj. na zákonné anebo testamentární dědice), ale podle zvláštní úpravy v čl. 24 upravujícího přechod práva na odměnu pouze ve prospěch

---

²¹⁶ Informace dostupná např. z WWW: <http://www.caap.asso.fr/spip.php?article44> .

²¹⁷ HALL, E., *The French Exception: Why the Resale Royalty Works in France and Why It Matters to the U.S.*, 1 J. Int'l Media & Ent. L. 321, s. 3. Viz rovněž sdělení francouzského ministerstva zahraničních věcí německému ministerstvu zahraničních věcí v souvislosti s výměnou nót mezi oběma státy, jimiž si vzájemně potvrdily aplikovatelnost práva na odměnu pro státní příslušníky druhého státu, z roku 1975. V poslední z nót francouzská vláda upozornila, že ačkoli byla právní úprava v čl. 42 zákona z roku 1957 rozšířena i na dealery (galerie apod.), s ohledem na problémy s tím spojené byla a zůstává aplikace práva omezena jen na prodeje v aukcích. (Francie a Spolková republika Německo, *Exchange of notes constituting an agreement concerning the droit de suite*. Paříž, 7. března a 4. dubna 1974 a 20. června 1975. Uloženo ve Francii 26. května 1976. Sbírnka smluv Organizace spojených národů, ročník 1976, s. 302 a násl., dostupné z WWW: http://untreaty.un.org/unts/1_60000/28/21/00055017.pdf)

²¹⁸ Společnost SPADEM (Société de la Propriété Artistique et des Dessins et Modèles) byla druhým kolektivním správcem, kromě dosud existujícího ADAGP (Association pour la Diffusion des Arts Graphiques et Plastiques), který byl pověřen výběrem odměn z práva na odměnu při opětném prodeji. Společnost SPADEM již zanikla a její závazky převzala společnost ADAGP. (Informace dostupné z WWW: <http://www.culture.gouv.fr/culture/actualites/rapports/mariani/annexe1rapportsprd.pdf> , s. 4, navštíveno dne 20. 9. 2007.)

²¹⁹ Viz např. dokument Senátu č. 156 z roku 1996 – návrh rozhodnutí k návrhu směrnice o právu na opětný prodej, s. 7, dostupný z WWW: <http://www.senat.fr/leg/ppr96-156.pdf>, navštíveno dne 22. 1. 2011.

²²⁰ Např. při desátém jednání Mezivládního výboru UNESCO pro autorské právo v roce 1995. (Viz Dokument UNESCO IGC(1971)/X/16 z 30. června 1995, Zpráva z 10. zasedání Mezivládního výboru pro autorské právo, dostupná z WWW: <http://unesdoc.unesco.org/images/0010/001014/101439e.pdf>, s. 7, navštíveno dne 21. 9. 2007.)

dědiců ze zákona.²²¹ Tato úprava zůstala zachována i po implementaci směrnice a byla posuzována v rámci předběžné otázky ESD (viz kapitola 4.3.6).

Prováděcí nařízení upravovalo v čl. R.122-1 a násl. další podrobnosti, např. kdo je osobou povinnou platit odměnu (obchodník s uměním), pravidla pro poskytování informací o uskutečněných prodejkách apod. Prováděcí nařízení zmiňovalo také organizace kolektivní správy práv. Ta nebyla stanovena jako povinná, autoři si mohli právo vykonávat sami.

Prováděcí nařízení stanovilo také, jakých druhů uměleckých děl se právo na odměnu týká, vymezovalo pojem „originál díla“ a stanovilo výslovně, kolik takových rozmnoženin se považuje, za splnění dalších podmínek, za originál díla. Podobně jako později směrnice stanovila francouzská úprava, že za originál díla lze považovat takové rozmnoženiny, které byly zhotoveny v omezeném počtu a pod vedením ((z odpovědnosti??) autora, byly-li očíslovány nebo podepsány nebo jinak autorizovány autorem. Demonstrativně pak bylo uvedeno, že za takové „originální rozmnoženiny“ se považují díla grafická (lepty, rytiny, litografie) v počtu jednoho nebo více výtisků, sochy v počtu nejvýše 12 exemplářů, tapisérie nebo jiná ručně podle autorova návrhu vytvořená textilní díla v počtu nejvýše 8 exemplářů, ručně vytvořená a autorem podepsaná díla ze smaltu v počtu nejvýše 8 exemplářů, podepsané fotografie v počtu nejvýše 30 exemplářů a plastiky vytvořené s pomocí audiovizuální techniky či počítače v počtu nejvýše 12 exemplářů. (Čl. R.122-3 ve znění z roku 1992.)

Právní předpisy nestanovily výslovně, zda lze za originál díla považovat i rozmnoženiny zhotovené po smrti autora z forem jím zhotovených. Touto otázkou se však zabývaly francouzské soudy v 80. letech 20. století, které tehdy rozhodly, že podle tehdejší právní úpravy se za originály považují i rozmnoženiny zhotovené po smrti autory pod vedením jeho dědiců z originální formy vytvořené samotným autorem a v množství povoleném právním předpisem (prováděcím nařízením).²²² V téže době byl také výslovně judikován princip, podle kterého mohly být za originály uměleckých děl

---

²²¹ Zákon č. 57-298 z roku 1957, dostupný z WWW:

http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?jsessionid=C1A5DC2BDAE6D1730489070C5F99A7E2.tp_djo09v_3?cidTexte=JORFTEXT000000315384&dateTexte=20110115&categorieLien=id#LEGIARTI00006466075, navštíveno dne 22. 1. 2011.

²²² Rozsudek francouzského soudu (*Cour de cassation*) z 18. března 1986 ve sporu o uznání originality bronzových plastik Augusta Rodina zhotovených po jeho smrti pod vedením jeho dědiců je dostupný z WWW:

<http://www.legifrance.gouv.fr/affichJuriJudi.do?oldAction=rechJuriJudi&idTexte=JURITEXT000007016489&fastReqId=58871074&fastPos=1>, navštíveno dne 31. 5. 2011.

– bronzových soch – považovány pouze takové rozmnoženiny (odlisky), které byly pořízeny z forem vytvořených osobně samotným autorem, nikoli odlisky pořízené z jiné než původní formy, popř. vytvořené jinou technikou. Do roku 1967, než bylo přijato prováděcí nařízení a než vynesl upřesňující rozsudek Kasační soud, byly za originály uměleckého díla považovány i bronzové odlisky v jiných velikostech (zmenšené či zvětšené), neboť to žádný předpis výslovně nezakazoval.²²³

Právo na odměnu se nevztahovalo na rukopisy hudebních či slovesných děl. To nevyplývalo výslovně ze zákona či z prováděcího předpisu, ale z jejich výkladu Národní komorou komisařů-odhadců (*La Chambre nationale des commissaires-priseurs*).²²⁴

5.1.3 Francouzská úprava po implementaci směrnice

Ve Francii, podobně jako v mnoha dalších státech, neprobíhal legislativní proces úplně hladce. Směrnice totiž přinesla Francii celou řadu poměrně zásadních změn. Zpoždění přijetí nové právní úpravy však bylo způsobeno hlavně problémy s implementací další směrnice 2001/29/ES, zkráceně označované jako směrnice o Informační společnosti nebo také „Copyright Directive“, probíhající současně.

Změny vyžadované směrnicí nevívali především francouzští galeristé. Jejich asociace, např. *Comité professionnel des galleries d'art*,²²⁵ sdružující galerie současného umění, a nejdůležitější asociace starožitníků *Syndicat National des Antiquaires*,²²⁶ se důrazně stavěly proti rozšíření práva na odměnu, resp. povinnosti odměnu odvádět. Ve Francii totiž, jak již bylo zmíněno dříve, odváděly 3 % odměnu z opětných prodejů originálů uměleckých děl pouze aukční síně, a to přesto, že právní úprava od roku 1957 zavedla povinnost odvádět odměnu i pro galerie. Kromě odměny z opětného prodeje se ze všech prodejů, i v galeriích, odvádělo rovněž 1 % do sociálního fondu umělců a dále rovněž 6% daň z přidané hodnoty. S představou, že by

---

²²³ GIRAUD, J., CALMONT, J., La multiplication de l'originalité, 16. 2. 2011, dostupné z WWW: <http://artyparade.com/news/23>, navštíveno dne 31. 5. 2011.

²²⁴ Circ. No. 1817 ze 14. února 1958, čl. 3. Podle tohoto výkladu originální texty literárních a hudebních děl nejsou originály děl grafických (výtvarných), a proto nespádají do režimu práva na odměnu. (BONNET, G., DALEAU, J., a kol., *Code de la Propriété Intellectuelle*, 5. vydání, Paříž, Édition Dalloz 2005, s. 135.)

²²⁵ <http://www.comitedesgalleries.com/>, navštíveno dne 24. 1. 2008.

²²⁶ <http://www.antiquaires-sna.com/>, navštíveno dne 24. 1. 2008.

se do budoucna měly nadále platit všechny tyto „daně“ výše zmíněné asociace zásadně nesouhlasily a snažily se lobbovat mimo jiné i na francouzském ministerstvu financí.²²⁷

Obdobně, byť z jiných důvodů, sledovali s obavami implementaci směrnice i francouzští kolektivní správci. Směrnice v mnoha ohledech přinesla úpravu pro autory nepříznivější, než jaká dlouhou dobu existovala v některých státech, Francii nevyjímaje, a autoři a jejich zástupci měli obavy, jak se později ukázalo, zcela na místě, že francouzští zákonodárci nevyužijí všech možností přijmout úpravu pro autory co nejvýhodnější (např. 5% sazbu v nejnižším cenovém pásmu, minimální spodní hranici prodejní ceny apod.). Z prohlášení, která se objevovala v médiích, jsou jejich obavy a rozčarování zcela patrné.²²⁸

Nová právní úprava byla přijata zákonem č. 2006-961 z 1. srpna 2006 (tzv. zákon DADVSI), tedy s více než půlročním zpožděním.²²⁹ Dosavadní znění článku L122-8 bylo značně změněno a doplněno, přestože šlo pouze o částečnou implementaci. Další fáze byla provedena přijetím prováděcího předpisu, k jehož přijetí zmocňoval poslední odstavec ustanovení L.122-8 Zákoníku. Tento předpis měl opět upřesnit podmínky, za nichž bude právo uplatňováno, mj. způsoby výpočtu odměny, spodní hranici prodejní ceny rozhodné pro uplatnění práva a rovněž podmínky pro uplatnění práva občany jiných členských států EU nebo EHP. Prováděcí předpis – nařízení č. 2007-756 bylo posléze přijato až v květnu 2007 a poté ještě novelizováno nařízením č. 2008-1391 v prosinci 2008.²³⁰

---

²²⁷ <http://www.theartnewspaper.com/news/article.asp?idart=4832> , navštíveno dne 12. 5. 2005.

²²⁸ Například v tiskové zprávě ze 17. ledna 2006, podepsané kromě kolektivních správců ADAGP a SAIF i dalšími zástupci autorů (sdruženími, syndikáty, uniemi apod., včetně společnosti zastupující dědice Picassa) vyjádřili tito rozčarování z návrhu novely prováděcího předpisu, zpracovaného Ministerstvem kultury, který ani zdaleka nevyužil všech možností poskytnutých směrnicí přijmout úpravu co nejvíce podobnou úpravě dosavadní – pro autory příznivější, zcela ignoroval návrhy předložené zástupci autorů, naopak v mnoha ohledech právo autorů snížil, např. zvýšením spodní hranice prodejní ceny z původních 15, 24 EUR na nově navrhovaných 1 000 EUR, navrhl systém správy práva, který odmítli nejen autoři, ale dokonce i zástupci obchodníků, některá ustanovení byla dokonce v rozporu se směrnicí. Ministerstvo kultury bylo vyzváno, aby návrh přepracovalo a dbalo vyváženosti zájmů všech dotčených stran. Viz např. informace dostupná z WWW:

<http://www.globalcube.net/clients/evartist/content/download/pressrelease.doc>, navštíveno dne 20. 9. 2007.

²²⁹ Zákon je dostupný např. z WWW:

<http://www.legifrance.gouv.fr/affichCodeArticle.do?cidTexte=LEGITEXT000006069414&idArticle=LEGIARTI000006278924&dateTexte=&categorieLien=cid>, navštíveno dne 16. 1. 2011.

²³⁰ Prováděcí nařízení je dostupné z WWW:

http://www.legifrance.gouv.fr/affichCodeArticle.do;jsessionid=D24B5661E62540F1D32641174562D86E.tpdjo17v_2?cidTexte=LEGITEXT000006069414&idArticle=LEGIARTI000006279860&dateTexte=20110118&categorieLien=cid#LEGIARTI000006279860 , navštíveno dne 18. 1. 2011.

Průtahy v přijímání nové úpravy byly příčinou řízení vedeného EK proti Francii z důvodu porušení Smlouvy o založení ES (tzv. infringementu). Toto řízení došlo až do stádia podání žaloby u ESD.²³¹ Po dokončení implementace přijetím prováděcího předpisu v květnu 2007 EK žalobu proti Francii stáhla.²³²

Podle platného znění se právo na odměnu vztahuje na autory ze všech členských států EU a EHP. Kromě toho se práva mohou domáhat i autoři, kteří nejsou státními občany Francie či některého jiného členského státu EU či EHP, pokud se v průběhu jejich umělecké kariéry účastnili uměleckého života ve Francii a měli alespoň pět let, nikoli nutně po sobě jdoucích, na území Francie bydliště (obvyklý pobyt), a to bez ohledu na aplikaci principu vzájemnosti ve státě, jehož jsou autoři příslušníkem. Tito autoři či jejich právní nástupci musí projevit svůj zájem o uplatnění práva na odměnu zasláním žádosti ministru kultury. Ten o jejich právu rozhoduje na základě doporučení zvláštní komise, jejíž složení a pravidla jednání stanovuje vyhláškou.

Jde o nezcizitelné právo na podíl z každého prodeje následujícího po prvotním převodu vlastnického práva uskutečněného autorem nebo jeho právním nástupcem, pokud se takového následného prodeje účastní jako prodávající, kupující nebo zprostředkovatel profesionální obchodník s uměním. Spodní hranice prodejní ceny byla stanovena ve výši 750 EUR, což je podstatně výše, než byla původní spodní hranice (15 EUR). Ministr kultury zvažoval původně částku ještě vyšší (1 000 EUR), ve snaze srovnat novou francouzskou úpravu s úpravou v UK.²³³ Francie zavedla výjimku „3 roky/10 000 EUR“, právo proto nelze uplatnit v případech, kdy se opětový prodej uskutečňuje během tří let po prvním převodu vlastnictví a nová prodejní cena nepřesahuje 10 000 EUR.

Byla doplněna definice originálu uměleckého díla podle směrnice a zůstala ponechána pravidla ohledně počtu rozmnoženin považovaných za originály uměleckých

---

²³¹ Žaloba byla podána dne 15. ledna 2007 pod číslem C-7/07 EK v. *Francie*, v Úředním věstníku byla oznámena dne 24. 3. 2007 http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/oj/2007/c_069/c_06920070324en00050005.pdf, navštíveno dne 13. 9. 2007.

²³² Srov. záznam v přehledu soudních případů, dostupném z WWW: <http://www.curia.europa.eu/en/content/juris/index.htm>, navštíveno dne 13. 9. 2007.

²³³ Droit de suite, Le Journal des Arts, n° 228, 6. ledna 2006, dostupné z WWW: http://www.artclair.com/jda/kiosque/e-docs/00/00/5A/10/document_article.php, navštíveno dne 6. 3. 2008.

děl, která byla upravena již podle dřívější právní úpravy před implementací směrnice.²³⁴ S ohledem na novou právní úpravu se proto již nelze dovolávat dřívější judikatury ve věci „originálních rozmnoženin“ zhotovených po smrti autora (viz výše). Pro díla vytvořená po roce 2006 již platí, že za originály se považují pouze rozmnoženiny zhotovené autorem samotným nebo pod jeho vedením.²³⁵

Odměnu platí prodávající, odpovědnost za platbu má však profesionální obchodník, který se účastní prodeje, a pokud se prodej uskutečňuje mezi dvěma profesionálními obchodníky, pak ten, který je prodávajícím.

Francouzským specifíkem zůstává i nadále úprava právního nástupnictví, resp. dědění práva na odměnu, podle níž jsou z právního nástupnictví práva na odměnu vyloučeni dědicové ze závěti.²³⁶ Vzhledem k tomu, že směrnice nijak nezasahuje do úpravy dědického práva, není takové ustanovení národní právní úpravy v rozporu s unijním právem (viz 4.3.6.). Začínají se však ozývat hlasy požadující změnu takové úpravy.²³⁷

5.1.4 Kolektivní správa

Právo na odměnu není ve Francii právem povinně kolektivně spravovaným, ač by si to někteří, zejména z řad kolektivních správců přáli.²³⁸ Přesto autoři většinou pověřují některého z kolektivních správců oprávněných ke kolektivnímu výkonu tohoto práva, aby je při výběru odměn zastupoval.

Nejvýznamnějším a asi i nejznámějším francouzským kolektivním správcem zastupujícím výtvarné autory, a to nejen v případě práva na odměnu, je ADAGP (*La Association pour la Diffusion des Arts Graphiques et Platiques*). Jeho předchůdcem, dnes již zaniklým, byla v literatuře často uváděná společnost SPADEM (*Société de la*

---

²³⁴ Srov. starší právní úpravu českou platnou do roku 1992: za originál bylo považováno např. 5 kusů bronzových soch, 200 kusů rytin, dřevorytů či litografií. Podrobněji v kapitole 6.1.

²³⁵ WALTER, M. M., von LEWINSKI, S., *European Copyright Law, A Commentary*, First published, New York: Oxford University Press Inc., 2010. ISBN 978-0-19-922732-7, s. 857 a násl.

²³⁶ Srov. čl. L.123-1 a čl. L.123-7.

²³⁷ Viz např. „Artists’ Foundations Excluded from the Distribution of the Resale Right“, *News about Rights Managements*, 18. 2. 2011, dostupné z WWW: <http://www.fondation-giacometti.fr/news-artists-foundations-excluded-from-the-distribution-of-the-resale-right.html>, navštíveno dne 31. 5. 2011.

²³⁸ Viz např. příspěvek bývalého ředitele ADAGP Jeana Marca Guttona na konferenci EU v roce 2002, dostupný z WWW: http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/docs/conference/2004-dublin/gutton_fr.pdf, navštíveno dne 16. 1. 2011.

Propriété Artistique et des Dessins et Models).²³⁹ Dalším kolektivním správcem, který spravuje kromě jiných práv i právo na odměnu, je SAIF (*Société des Auteurs des arts visuelles et de l'Image Fixe*), zastupující zejména autory děl fotografických.²⁴⁰

5.1.5 Jaký bude další vývoj práva na odměnu ve Francii?

Jak se ukazuje, lobby obchodníků bylo, přinejmenším prozatím, vyslyšeno. Poté, co ukázaly poslední studie, že Francie, dlouhou dobu zastávající post třetího nejvýznamnějšího trhu s uměním na světě, začíná být předstihována Čínou (Hong Kongem),²⁴¹ intervenovali ve věci francouzský prezident Sarkozy a předseda vlády Fillon, kteří požádali v srpnu 2007 dopisem ministryni kultury, aby učinila nezbytná opatření pro zlepšení francouzského trhu s uměním.²⁴² Počátkem dubna 2008 zveřejnila ministryně kultury plán na ozdravení trhu s uměním (*Plan de renouveau pour le marché de l'art français*),²⁴³ jehož podkladem byla zpráva Martina Bethenoda "Návrhy na rozvoj trhu s uměním ve Francii" (*Propositions en faveur du développement du marché de l'art en France*).²⁴⁴ Plán je zaměřen na dvě hlavní oblasti, resp. cíle, a to na vytváření sbírek (podpory sběratelství atp.) a dále na zlepšení konkurenceschopnosti francouzského trhu s uměním (zlepšením pravidel pro aukce, snížením nákladů – např. daní a dalších nákladů).

Za jednu z několika příčin nepříznivého vývoje trhu s uměním bylo označeno také právo na odměnu.²⁴⁵ Přestože byla v roce 2001 přijata směrnice, která měla právo na odměnu harmonizovat v rámci EU, k úplné harmonizaci nedošlo a některá

---

²³⁹ STOKES, S., *Artist's Resale Right*, Institute of Art and Law, 2006, s. 50.

²⁴⁰ Informace dostupná z WWW: http://www.adagp.fr/ENG/static_index.php; <http://www.saif.free.fr> , navštíveno dne 18. 1. 2011.

²⁴¹ Francie byla předstihována Čínou v roce 2008, kdy se stala čtvrtým největším trhem s uměním na světě právě za třetí v pořadí Čínou. Made in China, *The Economist*, 27. 11. 2009, dostupné z WWW: http://www.economist.com/node/14996765?story_id=14996765, navštíveno dne 20. 1. 2011.

²⁴² Dopis z 1. srpna 2007 je dostupný z WWW: <http://www.fabriquedesens.net/Lettre-de-mission-de-Christine>, navštíveno dne 29. 5. 2011.

²⁴³ Projev ministryně Christine Albanel ze dne 2. 4. 2008, dostupný z WWW: <http://www.culture.gouv.fr/culture/actualites/conferen/albanel/2008-04-01rapportBethenod.html>, navštíveno dne 20. 1. 2011.

²⁴⁴ BETHENOD, M., CHADELAT, C., COGEVAL, G., MOUREAU, N., VALLÉE, L., Propositions en faveur du développement du marché de l'art en France, Rapport remis à Christine Albanel, Ministre de la Culture et de la communication (dostupné z WWW: <http://www.culture.gouv.fr/culture/actualites/rapports/Rapport-Bethenod.pdf>, navštíveno dne 14. 6. 2008).

²⁴⁵ Tamtéž, s. 40n.

ustanovení směrnice umožnila konkrétně UK, největšímu evropskému konkurentovi Francie, i nadále využívat určitých výsad (zejména možnosti odložit aplikaci práva na odměnu ve prospěch dědiců autora). Ministryně kultury zvažovala předložit návrhy změn směrnice o právu na odměnu ve dvou oblastech. Za první, aby právo na odměnu bylo aplikovatelné pouze ve prospěch žijících autorů; za druhé, aby základem pro výpočet odměny nebyla celková prodejní cena bez DPH, ale pouze marže obchodníka (aukční přírážka apod.).²⁴⁶ Na tyto zprávy již koncem dubna 2008 reagoval francouzský kolektivní správce ADAGP. Na svých internetových stránkách informoval, že „právo na odměnu je ohroženo“, a vyzýval autory, aby se připojili k připravovanému otevřenému dopisu ministryni kultury.²⁴⁷

V říjnu 2008 se prezident Sarkozy obrátil osobním dopisem na předsedu EK Barrosa s žádostí o urychlené vypracování hodnotící zprávy podle čl. 11 směrnice. EK by se měla ve zprávě zabývat zejména otázkou konkurenceschopnosti evropského (unijního) trhu s moderním uměním – ve srovnání s významnými zahraničními trhy v zemích, které právo na odměnu nepřiznávají, zejm. USA, Čína a Švýcarsko, a dále otázkou možné změny směrnice tak, aby se právo na odměnu v celé EU přiznávalo jen žijícím autorům.²⁴⁸

Obchodní lobby intervenovala i u nástupce ministryně Albanel, ministra Frédérica Mitterranda, a to hned po jeho příchodu do funkce v létě 2009.²⁴⁹ Tento ministr rovněž napsal dopis, tentokrát novému komisaři odpovědnému za vnitřní trh a v rámci něho i za práva duševního vlastnictví včetně práva na opětný prodej, Michelu Barnierovi, opět s naléhavou žádostí o zpracování hodnotící zprávy o aplikaci a dopadech směrnice. V říjnu 2010 mohl ministr oznámit pozitivní odpověď EK.²⁵⁰

---

²⁴⁶ Projev ministryně Christine Albanel ze dne 2. 4. 2008 (viz pozn. 243).

²⁴⁷ <http://www.adagp.fr/FR/actualites.html>, navštíveno dne 14. 6. 2008. O protestech autorů viz rovněž <http://www.lefigaro.fr/flash-actu/2008/05/07/01011-20080507FILWWW00530-plasticiens-pour-garder-le-droit-de-suite.php>, navštíveno dne 3. 6. 2008.

²⁴⁸ Dopis prezidenta Sarkozyho dostupný z WWW: http://www.ecrans.fr/IMG/pdf/Lettre_Barroso.pdf, navštíveno dne 20. 1. 2011.

²⁴⁹ SANSOM, A., How will Mitterrand handle artists' resale rights dispute?, *The Art Newspaper*, 1.9.2009, dostupné z WWW: <http://www.theartnewspaper.com/articles/How-will-French-minister-for-culture-handle-dispute-over-artists-resale-rights/?/18704>, navštíveno dne 29. 5. 2011.

²⁵⁰ Projev Frédérica Mitterranda, ministra kultury a komunikací, pronesený u příležitosti recepcce FIAC dne 18. 10. 2010, dostupný z WWW: <http://www.culture.gouv.fr/mcc/Espace-Presse/Discours/Discours-de-Frederic-Mitterrand-ministre-de-la-Culture-et-de-la-Communication-prononce-a-l-occasion-de-la-reception-FIAC>, navštíveno dne 20. 1. 2011.

Jak již bylo zmíněno v předchozích kapitolách, EK skutečně začala na přípravě hodnocení směrnice pracovat a začátkem roku 2011 vyhlásila veřejné konzultace. Bude zajímavé sledovat, k jakým závěrům EK po těchto konzultacích dospěje a zda dojde k nějaké zásadní změně směrnice v duchu návrhů předkládaných francouzským premiérem a ministry kultury, a tím, pravděpodobně, i k zásadní změně francouzské právní úpravy.

5.2 Právo na odměnu v Německu

Z hlediska právní úpravy a zejména z hlediska efektivnosti aplikace práva na odměnu – v období před implementací směrnice o právu na odměnu – bylo ve všech dostupných pramenech nejlépe hodnoceno Německo. V Německu proběhlo jedno ze dvou soudních řízení, která byla podnětem pro harmonizaci práva v rámci EU.²⁵¹ Německá právní úprava byla rovněž jedním z inspiračních zdrojů návrhu směrnice o právu na opětný prodej.

5.2.1 Německá úprava před implementací směrnice

Právo na odměnu (*Folgerecht*) bylo v Německu zavedeno v roce 1965 autorským zákonem z téhož roku.²⁵² Podle § 26 měl autor v případě opětného prodeje originálu uměleckého díla právo na odměnu ve výši 5 % prodejní ceny, pokud se prodeje účastnila aukční síň nebo obchodník s uměním, a to buď jako kupující, prodávající nebo jako zprostředkovatel. Osobou povinnou platit odměnu byl prodávající. Právo se nevztahovalo na díla architektonická a na díla užitého umění a bylo možné je uplatnit pouze v případě, že prodejní cena dosáhla výše alespoň 50 EUR.²⁵³

---

²⁵¹ Joseph Beuys, BGH Judgment of June 16, 1991: I ZR 24/92 [1994] GRUR 798, comment [1995] E.I.P.R. D-94 (In: VALENTIN, P., *Droit de Suite*, E.I.P.R. 2006, 28(5), 268–275, s. 280). Podrobněji v kapitole 4 věnované směrnici o právu na opětný prodej.

²⁵² Autorský zákon (Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte) z 9. září 1965 (BDBI 1965, 1273), v platném znění (novely v roce 1972, 1998 a 2003), dostupný z WWW: <http://www.iuscomp.org/gla/statutes/UrhG.htm>, navštíveno dne 8. 6. 2008)

²⁵³ Před zavedením evropské měny byla minimální prodejní cena stanovena ve výši 100 DEM.

Právo na odměnu bylo chráněno po dobu autorova života a 50 let po jeho smrti, po prodloužení doby ochrany práv v roce 1998 po dobu 70 let po jeho smrti. Právo bylo nezcizitelné a autor se jej nemohl vzdát, mohlo však být předmětem dědictví v souladu s obecnou úpravou dědického práva. Konkrétní nárok na odměnu zanikal podle původní právní úpravy po deseti letech (§ 26 odst. 7). Novelou autorského zákona z roku 2003 byla desetiletá lhůta odstraněna a od té doby platila (a platí) obecná tříletá promlčecí lhůta.²⁵⁴

V Německu nebyla zavedena povinná kolektivní správa práva na odměnu jako takového a autor mohl své právo uplatňovat sám. Avšak protože pouze kolektivní správce měl právo na informace o uskutečněných prodejkách, o prodávajícím a o prodejní ceně, kterých se mohl domáhat u konkrétního obchodníka s uměním nebo aukční síně, bylo pro autory nesporně praktičtější svěřit správu práva na odměnu kolektivnímu správci kompletně, tj. včetně výběru odměn.²⁵⁵ Kolektivní správce mohl požadovat nejen poskytnutí výše uvedených informací, ale v případě, že nastaly důvodné pochybnosti o správnosti či úplnosti poskytnutých informací, mohl požadovat rovněž zpřístupnění bankovních či jiných dokumentů, z nichž bylo možno informace ověřit. Obchodník s uměním či aukční síň si mohl zvolit, zda informace poskytne přímo kolektivnímu správci nebo autorizovanému účetnímu znalci nebo přísežnému auditorovi. Byly-li informace poskytnuté v první fázi neúplné či nepřesné, hradila povinná osoba náklady spojené s jejich ověřováním. Kolektivní správu práva na odměnu vykonával (a vykonává) kolektivní správce VG Bild-Kunst.²⁵⁶

---

²⁵⁴ Novela dostupná z WWW:

http://www.urheberrecht.org/law/normen/urhg/2003-09-13/text/bgbl_I_1774_01_04_p11-27.php, navštíveno dne 8. 6. 2008.

²⁵⁵ Právo na informace zakotvené v § 26 odst. 3 a 4 bylo zavedeno novelou autorského zákona z roku 1972.

²⁵⁶ Informace dostupné z WWW: <http://www.bildkunst.de>, navštíveno dne 29. 5. 2011. Výkonným členem představenstva je Gerhard Pfennig, který se problematice práva na odměnu podrobně věnoval i teoreticky a publikoval řadu článků, mj. i na webových stránkách VG Bild-Kunst. Vypracoval také studii pro 12. zasedání Mezivládního výboru UNESCO pro autorské právo zabývající se praktickými aspekty výkonu práva na odměnu, jeho dopadem na mezinárodní trh s uměním a otázkami zlepšení autorskopravní ochrany tvůrců výtvarného umění (Practical aspects of the exercise of the *droit de suite*, including in the digital environment, and its effect on developments in the international art market and on the improvement of the protection of visual artists, dokument IGC(1971)/XII/6, Paříž, 6. února 2001, dostupné z WWW: <http://unesdoc.unesco.org/images/0012/001255/125505e.pdf#page=84>, navštíveno dne 26. 7. 2007).

5.2.2 Výkon práva v německé praxi

Právní úprava nebyla, jak je patrné z výše uvedeného, nijak výjimečná rozsahem či pojetím, zajímavější byl *modus vivendi*, který se podařilo nastolit dohodou mezi kolektivním správcem a významnými obchodníky s uměním (aukčními síněmi a galeristy) v roce 1980.²⁵⁷ K uzavření dohody o způsobu realizace plateb odměn částečně přispěla i skutečnost, že v Německu jsou aukční síně a galerie povinny přispívat určitým procentem ze svého obratu (z částek vyplacených při nákupu uměleckých děl) do sociálního fondu určeného pro sociální zabezpečení žijících umělců.²⁵⁸

Ve snaze co nejvíce zjednodušit systém výběru odměn a zároveň využít již existujícího systému placení odvodů do sociálního fondu se kolektivnímu správci a asociacím zastupujícím obchodníky s uměním podařilo uzavřít dohodu, na základě které byly vybírány jak autorské odměny z opětného prodeje originálů uměleckých děl podle § 26 autorského zákona, tak i příspěvky do zmíněného sociálního fondu. Navíc, a to lze bezesporu považovat za významné zjednodušení, obě platby se odváděly najednou v podobě paušální částky vypočítané procentem z ročního obratu obchodníka s uměním, dosaženého v souvislosti s prodeji děl vytvořených po 1. lednu 1900. Paušální částka byla stanovena na základě statistických údajů o objemu opětných prodejů podléhajících právu na odměnu a o objemu prvních prodejů podléhajících odvodům do sociálního fondu a byla aktualizována každé dva roky s ohledem na měnící se situaci na trhu. Pohybovala se mezi 0,8 a 1,3 % pro prodejní galerie a mezi 1,8 a 2,3 % pro aukční síně.²⁵⁹ Kolektivnímu správci byla odváděna ve čtvrtletních splátkách. Výpočet paušální částky odváděné kolektivnímu správci byl jednoduchý a obchodníci tyto údaje uváděli také ve svých daňových přiznáních.

²⁵⁷ Např. Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o právu na opětný prodej ve prospěch autora originálu uměleckého díla, COM(96) 97 final, z 13. 3. 2010, s. 8.

²⁵⁸ Povinnost byla zavedena zákonem (*Künstlersozialversicherungsgesetz*) v 70. letech 20. století. Jde o zvláštní systém sociálního zabezpečení, určený výlučně pro autory „na volné noze“. Výši odvodu určuje ministerstvo sociálního zabezpečení a pohybuje se mezi 5 a 7 % ročně. Základem pro výpočet příspěvku je cena, za kterou aukční síň nebo obchodník s uměním koupili dílo od autora. (PFENNIG, G., *Collection of artist's resale royalties in Germany through VG Bild-Kunst*, 2003, bod 2, dostupné z WWW: http://www.bildkunst.de/html/body_collection.html, navštíveno dne 8. 6. 2008.)

²⁵⁹ Tyto procentní částky jsou uvedeny v článku G. Pfenniga (viz předchozí poznámka). Ve studii McANDREW, C., DALLAS-CONTE, L., *Implementing Droit de Suite (artist's resale right) in England*, The Arts Council of England, 2002 (dostupná z WWW: <http://www.artscouncil.org.uk/documents/publications/325.pdf>, navštíveno dne 8. 6. 2008) jsou uvedeny částky 0,8 až 1,3 % a 1,3 až 3 % s odkazem na DUFFIELD, R., *The Artist's Resale Right*, Design and Artists' Copyright Society Limited, London, 2000.

Kolektivní správce po obdržení paušální částky odvedl příslušnou část do zvláštního sociálního fondu (*Kunstler Sozialkasse*),²⁶⁰ zbývající část rozdělával podle klíče rámcově určeného zákonem o kolektivní správě práv (*Urheberrechtswahrnehmungsgesetz* z roku 1965, v platném znění)²⁶¹ a dále stanovami kolektivního správce následujícím způsobem: z částky určené pro výplatu odměn podle § 26 autorského zákona bylo nejprve odečteno 10 % na úhradu nákladů kolektivní správy, dále byla odečtena další procenta určená do Sociálního fondu a do Kulturního fondu, zřízených podle zákona o kolektivní správě práv.²⁶² Výše odvodů do těchto fondů závisela na konkrétním příjemci odměny z opětného prodeje.²⁶³

Na základě zmíněné dohody rovněž poskytovali obchodníci kolektivnímu správci jména autorů zastupovaných kolektivním správcem,²⁶⁴ jejichž díla byla opětně prodána, a dosažené prodejní ceny. V případě aukčních síní byla i tato povinnost zjednodušena tím, že výsledky aukcí byly publikovány a aukční síň poskytovaly publikace i kolektivnímu správci. Kromě toho kolektivní správce sám sledoval na trzích s uměním a využíval také informace přímo od autorů. Toto všechno usnadňovalo kolektivnímu správci vybírání a vyplácení odměn autorům. Dohody se účastnili všichni největší němečtí obchodníci s uměním (aukční síně i galeristé) a objem vybraných odměn se od roku 1982 do roku 1992 zvýšil o polovinu. Přesto stále zbývala zhruba

---

²⁶⁰ McANDREW, C., DALLAS-CONTE, L., *Implementing Droit de Suite (artist's resale right) in England*, The Arts Council of England, 2002, s. 29. (Dostupné z WWW: <http://www.artscouncil.org.uk/documents/publications/325.pdf>, navštíveno dne 8. 6. 2008.)

²⁶¹ Zákon z roku 1965, ve znění zákona z roku 2007, dostupný z WWW: <http://www.gesetze-im-internet.de/bundesrecht/urhwahrng/gesamt.pdf>, navštíveno dne 26. 1. 2011.

²⁶² Sociální fond („*Sozialwerk*“ *scheme*) je určen těm autorům, kteří pobírají velmi nízký důchod (s ohledem na dřívější datum narození se nestačili do systému zavedeného v 70. letech zapojit). Kromě toho jsou z fondu poskytovány příspěvky pro překonání krizových životních situací (zničení ateliéru apod.). O poskytnutí podpory rozhoduje rada složená z členů společnosti Bild-Kunst. Kulturní fond („*Kulturwerk*“ *scheme*) je určen na podporu současného umění a poskytuje např. příspěvky na uspořádání výstavy, na poplatky spojené s účastí v uměleckých soutěžích apod. (Mc ANDREW, C., *Artists, taxes and benefits, an international review*, Research Report 28, December 2002, s. 35n, dostupné z WWW: <http://www.artscouncil.org.uk/documents/publications/316.doc>, navštíveno dne 8. 6. 2008.)

²⁶³ Je-li příjemcem žijící autor, odvádí se 10 % do Sociálního fondu a 10 % do Kulturního fondu; je-li příjemcem dědic autora, odvádí se 10 % do Kulturního fondu, nikoliv do Sociálního fondu; je-li příjemcem zahraniční autor, neodvádí se do žádného z výše uvedených fondů nic a autor obdrží plnou částku (s výjimkou 10% režijní srážky).

²⁶⁴ VG Bild-Kunst vydává brožurku obsahující jmenný seznam autorů, včetně dat narození, popř. i úmrtí, které zastupuje přímo na základě smluv o zastoupení. V seznamu jsou uvedeni i autoři zastupovaní zahraničními kolektivními správci spravujícími právo na odměnu ve svých zemích, kteří mají s VG Bild-Kunst uzavřenu reciproční smlouvu, a dále, i autoři z těch členských zemí EU, kde sice právo na odměnu nebylo vykonáváno nebo nebylo ani součástí jejich právního řádu. I autoři z těchto států se však s ohledem na princip nediskriminace mohli tohoto práva domáhat na území Německa.

pětina obchodníků, kteří se této dohody neúčastnili, a v jejich případě se při výpočtu odměn postupovalo (nebo mělo postupovat) přesně podle právní úpravy.

5.2.3 Výkon práva autorem

Jak již bylo uvedeno výše, autor mohl právo na odměnu uplatňovat nejen prostřednictvím kolektivního správce, ale také sám, byť s jistými praktickými obtížemi. Vzhledem k tomu, že obchodník nemusel poskytovat autorovi žádné informace, které jsou pro uplatnění nároku na odměnu nezbytné, jen velmi málo autorů vykonávalo toto právo samostatně. Obchodníci sami ve svém vlastním zájmu doporučovali „svým“ autorům, aby služeb kolektivního správce využívali.²⁶⁵

5.2.4 Německá úprava po implementaci směrnice

Německo s implementací směrnice o právu na odměnu nijak nespěchalo a v důsledku zpoždění legislativních prací zahájila EK s Německem v červenci 2006 řízení pro porušení Smlouvy o založení ES (tzv. infringement), který posléze, obdobně jako v případech jiných členských států, zastavila v březnu 2007 poté, co Německo notifikovalo novou právní úpravu implementující směrnici.²⁶⁶ Přestože podle názoru G. Pfenniga mohly být nové procentní sazby, které představují v zásadě jedinou podstatnou změnou oproti původní německé úpravě, velmi jednoduše zakomponovány do stávajícího fungujícího systému paušálních plateb,²⁶⁷ implementace směrnice zdaleka nebyla tak jednoduchá, což ostatně naznačovaly i diskuze během projednávání návrhu směrnice. V Německu se totiž také ozývaly a ozývají hlasy požadující reformu nebo dokonce úplné zrušení práva na odměnu. Např. Německá strana svobodných dokonce

---

²⁶⁵ Dohoda mezi kolektivním správcem a obchodníky však pamatovala i na případy, kdy si autoři vykonávali právo sami. Situace se lišila podle toho, zda byl obchodník účasten dohody či nikoli. Pokud byl a obrátil se na něj autor nezastupovaný kolektivním správcem, obchodník autora buď odkázal na kolektivního správce (pro výplatu odměny) nebo ji vyplatil sám a následně si ji u kolektivního správce refundoval. Pokud obchodník nebyl účasten dohody, byla situace autora podstatně složitější, neboť neměl žádný nárok na informace o prodejkách a tím značně ztíženou pozici pro vymáhání svých odměn.

²⁶⁶ Řízení č. 2006/0212, informace dostupné z WWW:

http://ec.europa.eu/governance/better_regulation/documents/sec_2007_0976_en.pdf

a z WWW: http://ec.europa.eu/community_law/eulaw/decisions/dec_07_03_21.htm ,

navštíveno dne 10. 2. 2008)

²⁶⁷ PFENNIG, G., *Die Harmonisierung des Folgesrechts in der EU*, nedatováno, dostupné z WWW:

<http://www.bild-kunst.de/> , navštíveno dne 29. 1. 2011.

volala po zrušení tohoto práva do doby, než bude harmonizováno na mezinárodní úrovni (nikoliv pouze v rámci Evropské unie). Němečtí obchodníci s uměním se cítí být citelně znevýhodněni na evropském trhu s uměním, zejména ve srovnání s kolegy v UK.²⁶⁸

Nová právní úprava implementující směrnici 2001/84/ES byla přijata 5. novelou autorského zákona z 10. listopadu 2006, účinnou od 16. listopadu 2006.²⁶⁹ Spodní hranice prodejní ceny byla stanovena ve výši 400 EUR.²⁷⁰ Procentní sazba v nejnižším cenovém pásmu činí 4 % z prodejní ceny. Jak vyplývá z informace na internetové stránce kolektivního správce Bild-Kunst, dohoda o paušálních platbách uzavřená již v roce 1980 zůstává v platnosti.²⁷¹ Obchodníci v Německu mohou proto i nadále využívat zjednodušený systém výpočtu. Otázkou je, jak tento model posoudí EK, a to nikoli z hlediska respektování práv autora, ale spíše z hlediska fungování jednotného trhu, resp. z hlediska možného zvýhodnění německých obchodníků vůči jejich konkurentům z ostatních členských států.

5.3 Právo na odměnu v UK

UK jakožto jeden ze čtyř, resp. šesti členských států EU, které zavedly právo na odměnu teprve v důsledku unijní harmonizace, zaujímá mezi těmito státy bezesporu výjimečné postavení. Jedním z důvodů je skutečnost, že britský trh s uměním je největším v Evropě a v celosvětovém měřítku zaujímá druhé místo po USA, konkrétně po New Yorku. Druhým důvodem je, že UK bylo jedním z největších odpůrců

---

²⁶⁸ Zpráva „No harmonization of droit de suite. Call for national actions in Germany“, dostupné z <http://www.artfacts.net/index.php/pageType/newsInfo/newsID/28>, navštíveno dne 31. 8. 2004.

²⁶⁹ Novela autorského zákona z roku 2006 dostupná z WWW: [http://www.bgbl.de/Xaver/start.xav?startbk=Bundesanzeiger_BGBl&start=/*\[*\]@attr_id=bgbl106s2587.pdf](http://www.bgbl.de/Xaver/start.xav?startbk=Bundesanzeiger_BGBl&start=/*[*]@attr_id=bgbl106s2587.pdf), navštíveno dne 18. 3. 2011.

²⁷⁰ Německá vláda uvažovala svého času o spodní hranici prodejní ceny ve výši 1 000 EUR (informace dostupná z WWW: http://www.europeangalleries.org/templ/feaga/news_detail_e.php?id=36, navštíveno dne 26. 1. 2011.

²⁷¹ Informace na internetových stránkách kolektivního správce Bild-Kunst, dostupná z WWW: http://www.bildkunst.de/html/body_urechtgr1_e.html, navštíveno dne 18. 3. 2011. Obdobně např. informace z internetových stránek aukčního domu Grisebach, dostupné z WWW: <http://www.villa-grisebach.de/en/kauf/>, navštíveno dne 18. 3. 2011, kde se uvádí i výše paušální částky – 1,5 % z prodejní ceny.

směrnice, a bylo proto zajímavé sledovat, jak se poté, co se mu nepodařilo přijetí směrnice zabránit, postaví k její implementaci.²⁷²

Není bez zajímavosti, že úvahy o zavedení či nezavedení práva na odměnu nebyly pro UK v polovině 90. let 20. století, kdy byl předložen návrh směrnice o opětném prodeji, ničím novým. V roce 1977 vypracovala tzv. Whithfordská komise pro autorské právo zprávu pro vládu, ve které se právem na odměnu podrobně zabývala a konstatovala, že pokud by právo mělo být zavedeno, pak pouze za podmínek, že právo bude přiznáno autorům, kteří si je budou spravovat sami, nebude nezcizitelné (autoři budou moci právo převést a poskytnout licenci jiným osobám), bude chráněno po dobu 50 let (v té době obvyklá doba ochrany autorských práv), bude aplikováno na všechna umělecká díla a pouze v případě takového prodeje, kdy zisk převyší inflační nárůst ceny. EK však nedoporučila vládě z různých důvodů právo zavést, mj. proto, že by z práva těžila jen velmi úzká skupina autorů a jejich dědiců, a dále i proto, že autoři nejvíce zájem se sdružovat a vytvořit kolektivního správce svých práv.²⁷³

Největší opozici proti přijetí směrnice představovali v UK, pochopitelně, obchodníci s uměním. V Londýně sídlí významné aukční síně (zejména Christie's a Sotheby's), ale kromě nich jsou zde tisíce dalších subjektů zabývajících se obchodem s uměním, pořádají se zde umělecké veletrhy a prodejní výstavy (např. Frieze Art Fair, the 20/21 British Art Fair ad.).²⁷⁴ Právě obchodní sféra byla největší lobbistickou skupinou požadující po britské vládě a parlamentu, aby se ze všech sil pokusila přijetí

---

²⁷² Pokusy britské vlády směřovaly nejprve k odložení účinnosti směrnice, resp. lhůty pro její implementaci, až po 15 letech od jejího přijetí, poté k harmonizaci práva jen pro žijící autory. Ani jednomu z těchto požadavků však nebylo Evropskou komisí a posléze ani Evropským parlamentem vyhověno. /PFEFFER, J. B., *The Cost and Legal Impracticalities Facing Implementation of the European Union's Droit de Suite Directive in the United Kingdom*, 2004 (24) *Northwestern Journal of International Law & Business*, 533 – 561, s. 541 a násl./

²⁷³ Přinejmenším v případě kolektivní správy se situace v UK od roku 1977 změnila. V roce 1983 byl založen kolektivní správce autorů výtvarných děl, společnost *Design and Artists Copyright Society* (DACS), a v přímé souvislosti se zavedením práva na odměnu vznikl i nový kolektivní správce *Artists' Collecting Society* (ACS) specializující se výlučně na správu práva na odměnu.

²⁷⁴ Výjimečnou pozici britského trhu s uměním s velkou pravděpodobností nelze vysvětlovat pouze skutečností, že v UK až do února 2006 neexistovalo právo na odměnu. Na vybudování této pozice měly zcela jistě zásluhu i další okolnosti, např. daň z přidané hodnoty na prodeje uměleckých děl, která byla zpočátku nulová, posléze Komisí zavedená pouze 2,5% (od roku 1994) a posléze 5% DPH (od roku 1999). Zavedení daně z přidané hodnoty Evropskou unií na tyto prodeje v UK mělo také odstranit nerovnost na vnitřním trhu a podle statistik TEFAF mělo zřejmě také dopad na britský trh s uměním, neboť došlo k přesunům části obchodů na jiné, zejména zámořské trhy. Dalším faktorem byla jistě důvěra prodávajících a kupujících ve fungující a spolehlivý trh ad. (PFEFFER, J. B., *The Cost and Legal Impracticalities Facing Implementation of the European Union's Droit de Suite Directive in the United Kingdom*, 2004 (24) *Northwestern Journal of International Law & Business*, 533 – 561, s. 536.)

směrnice zabránit.²⁷⁵ Jak se ukázalo, ani taková mocná lobby nestačila na přehlasování jedenácti členských států tehdy ještě pouze patnáctičlenné EU, které již právo na odměnu uznávaly. Přesto se ale podařilo prosadit řadu ustanovení, jejichž smyslem je alespoň omezit, ne-li zcela vyloučit, negativní dopady práva na odměnu na britský trh s uměním (např. degresivní sazby, maximální výše odměny, odložení aplikovatelnosti směrnice na dědice autora do roku 2010, resp. 2012.).

Úvahy o zavedení práva na odměnu do britského právního řádu však nevyvolávaly jednoznačně pozitivní ohlasy ani v řadách britských umělců. Svědčí o tom kampaně vedené umělci proti zavedení práva.²⁷⁶ Naproti tomu organizace sdružující výtvarné umělce a napojené na obdobné zahraniční a mezinárodní organizace vyvíjely řadu aktivit ve snaze objasnit autorům, obchodníkům i široké veřejnosti podstatu práva na odměnu a vyvrátit obavy s tímto právem spojené.²⁷⁷

---

²⁷⁵ Obavy o osud britského trhu s uměním vyjádřil mj. poslanec David Heathcoat-Amory, stínový ministr financí, ve studii „A Market under threat: How the European Union could destroy the British Art Market by David Heathcoat-Amory MP“. Podle zde uváděných údajů tvoří britský trh s uměním 10 tisíc podnikatelských subjektů, zaměstnávajících 51 tisíc zaměstnanců a majících roční obrát přes 2,2 miliardy britských liber, a většina těchto osob je evropskou směrnicí, resp. právem na odměnu ohrožena. Poslanec upozorňoval na skutečnost, že zavedení nové „daně“ pravděpodobně výrazněji neohrozí velké aukční síně, které již beztak mají své pobočky i v zemích, kde právo na odměnu uplatňováno není (např. v New Yorku), takže pro ně nebude problém přesunout své aktivity, dotčené právem na odměnu, do těchto zemí. Podle jeho názoru nejvíce utrpí střední a malí podnikatelé, a to nejen prodejci (galeristé, zprostředkovatelé apod.), ale i další s obchodem spojené profese (rámaři, znalci, pojišťovací sektor atd.). Zavedení práva na odměnu považoval poslanec za stejnou hrozbu, jaká hrozila britskému trhu s uměním zavedením daně z přidané hodnoty (DPH) ve výši 5 % na umělecké zboží dovážené do UK tzv. 7 směrnici o DPH z roku 1994. Studie dostupná z WWW: <http://www.cps.org.uk/dha.htm>, navštíveno dne 31. 8. 2004. V případě DPH se UK podařilo vyjednat výjimku a do června 1999 byla v UK uplatňována pouze 2,5% DPH. (Viz např. studie *The British Art Market, A Winning Global Entrepôt*, s. 8, dostupná z WWW: http://www.lapada.org/public/The_British_art_Market.pdf, navštíveno dne 12. 11. 2010.)

²⁷⁶ Několik známých umělců, např. David Hockney, Karel Appel, Georg Baselitz, Sir Anthony Caro a Sigmar Polke, spojilo svá jména s protestní akcí „Umělci proti právu na odměnu: směrnice porušuje ‘lidská práva‘ umělců“, organizovanou Johnem Sailerem z Ulysses gallery z Kolína nad Rýnem, v roce 2000, kdy byly po Bruselu vylepeny plakáty vyjadřující nesouhlas s návrhem směrnice, která byla v té době v Bruselu projednávána. (Viz informace dostupná z WWW: <http://www.ft.com/cms/s/4893da0a-fca8-11d9-8386-00000e2511c8.html>, navštíveno dne 10. 8. 2007, a z WWW: <http://www.artquest.org.uk/artlaw/resaleroyaltyright/28854.htm>, 20. 11. 2007.) Nutno dodat, že někteří z uvedených umělců již odměny z opětného prodeje inkasují, např. David Hockney (zastupován kolektivním správcem DACS) nebo Anthony Caro (zastupován kolektivním správcem ACS).

²⁷⁷ Např. v roce 1993 byla spuštěna kampaň za právo na opětný prodej (*The Artists' Campaign for the Resale Right*), podporovaná zhruba dvaceti tisíci britských autorů a spolupracující jednak s obdobnými irskými a nizozemskými organizacemi, jednak s evropskými a britskými úředníky, poslanci evropského i britského parlamentu a všemi dalšími zainteresovanými organizacemi i jednotlivci s cílem dosáhnout zavedení práva na odměnu do britského právního řádu. (Viz informace dostupná z WWW: <http://www.artquest.org.uk/artlaw/artists-resale-right/basics-artists-resale-royalty-right/artists-campaign-for-droit-de-suite.htm>, navštíveno dne 12. 11. 2010.) Dalšími organizacemi, které podporovaly zavedení tohoto práva, kromě kolektivního správce DACS, byly například Royal Society of Painters and Printmakers, the Society of Wood Engravers, Artists Newsletter, Artlaw nebo the Arts Council of

Kromě obchodního hlediska (dopady na trh s uměním) je implementace směrnice v UK zajímavá i z právně teoretického hlediska. Právo na odměnu, mající původ v kontinentálním autorském právu, je některými teoretiky řazeno mezi práva osobnostní (*moral rights/droits morales*), která byla státům se systémem *common law* dosud více méně cizí.²⁷⁸ I když z podstaty práva na odměnu vyplývá, že chrání především ekonomický zájem autora, zároveň má jeden z typických znaků osobnostních práv, a sice nepřevoditelnost. Tento princip je z hlediska *common law* problematický, zejména o s ohledem na zásadu smluvní volnosti stran ve smluvním právu. Existovaly proto obavy, zda bude možné směrnici vycházející z odlišného právního prostředí převést do britského právního řádu, který sice osobnostní práva uznává od roku 1988, ovšem jen v omezené míře.²⁷⁹

5.3.1 Průběh implementace směrnice v UK

Za přípravu návrhu právní úpravy byl zodpovědný britský Patentový úřad (*The Patent Office*), v roce 2006 přejmenovaný na Úřad duševního vlastnictví (*The Intellectual Property Office – IPO*).²⁸⁰ Po přijetí směrnice, resp. v únoru 2005 byla zahájena rozsáhlá veřejná konzultace směřující ke zjištění stanovisek umělců, obchodníků a sběratelů atp.²⁸¹ Na internetových stránkách IPO byl zveřejněn návrh nařízení, kterým by měla být směrnice implementována do britského právního řádu, dokument hodnotící očekávané dopady nové právní úpravy (tzv. *Regulatory Impact Assesment – RIA*) a dotazník, obsahující mj. i několik otázek k těm ustanovením

---

England. DACS se velmi aktivně zúčastnil projednávání návrhu implementace směrnice, organizoval různé kampaně a akce na podporu práva na odměnu.

²⁷⁸ Např. PFEFFER, J. B., *The Cost and Legal Impracticalities Facing Implementation of the European Union's Droit de Suite Directive in the United Kingdom*, 2004 (24) *Northwestern Journal of International Law & Business*, 533 – 561, s. 543, 547n. Jiní autoři naopak zastávají názor, že právo na odměnu nespadá do okruhu práv osobnostních (např. SUPPER, M., *An Analysis of droit de suite from a Law & Economics Perspective, Master Thesis*, European Master Programme in Law & Economics, Academic Year 1999/2000, s. 8).

²⁷⁹ Např. PFEFFER, J. B., *The Cost and Legal Impracticalities Facing Implementation of the European Union's Droit de Suite Directive in the United Kingdom*, 2004 (24) *Northwestern Journal of International Law & Business*, 533–561, s. 534n. Osobnostní autorská práva byla přiznána britským autorským zákonem z roku 1988 v souvislosti s ratifikací Bernské úmluvy ve znění její pařížské revize z roku 1971. (Viz tamtéž, s. 552.)

²⁸⁰ Viz informace dostupné z WWW: www.ipo.gov.uk, navštíveno dne 17. 11. 2007. Důvodem přejmenování byla mj. skutečnost, že v jeho kompetenci jsou nejen průmyslová práva, ale i právo autorské a práva s ním související.

²⁸¹ Viz informace dostupné z WWW: <http://www.ipo.gov.uk/consult-droitdesuite.pdf>, navštíveno dne 17. 11. 2007.

směrnice, která ponechávají členským státům možnost volby, např. ohledně výše spodní hranice prodejní ceny či kolektivní správy práv.²⁸² IPO obdržel celkem 140 odpovědí, od institucí i jednotlivců.²⁸³ Konzultace jen potvrdily již všeobecně známou věc, že zavedení práva na odměnu bude pro UK velmi kontroverzní záležitostí a nepůjde nalézt takové řešení, které by zcela uspokojilo všechny strany.

Kromě veřejné konzultace byla významným podkladem pro zpracování konečného návrhu nařízení o právu na odměnu také zpráva „Obchod s uměním“ (*The Market for Art*), 6. zpráva za období 2004 – 2005, Výboru pro kulturu, média a sport Dolní sněmovny britského Parlamentu, zveřejněná dne 23. března 2005. Právu na odměnu je věnována 4. kapitola, obsahující mj. i požadavky adresované vládě, které by měly být respektovány při provádění implementace směrnice, jakož i při dalších jednáních o právu na odměnu na mezinárodní a unijní úrovni. Není bez zajímavosti, že zpráva jednoznačně vyznívá ve prospěch autorů.²⁸⁴

IPO využil při přípravě návrhu nařízení rovněž studii *Scoping Study: Artist's Resale Right*, zpracovanou na objednávku IPO Institutem duševního vlastnictví (*IP Institute*), autory Dr. Kathryn Graddyovou a prof. Stefanem Szymanským, z října 2005. Tato studie se zaměřila zejména na odhady konkrétních dopadů na britský trh s uměním, např. na odhady počtu prodejů, jichž se bude povinnost odvést odměnu týkat, počtu autorů a jejich dědiců, kterým by zavedení práva mělo přinést užitek, dopadů zavedení práva na menší aukční síně, dopadů na prodeje zahraničních děl, která jsou přivážena do UK za účelem jejich prodeje na místním trhu s uměním, a rovněž na odhady předpokládaných administrativních nákladů spojených s uplatňováním práva v praxi.²⁸⁵

Důležitými partnery IPO v diskuzi o vhodném způsobu implementace směrnice byli zejména kolektivní správce DACS a dále Umělecká rada Anglie (*The Arts Council of England* – ACE). Posledně jmenovaná instituce rovněž zpracovala studii Implementace práva na odměnu v Anglii (*Implementing Droit de Suite in England*),

---

²⁸² Viz informace dostupné z WWW: <http://www.ipo.gov.uk/consult-droitdesuite.pdf>, navštíveno dne 17. 11. 2007.

²⁸³ Shrnutí výsledků konzultací je dostupné z WWW: <http://www.ipo.gov.uk/response-droitdesuite.pdf>, navštíveno dne 17. 11. 2007.

²⁸⁴ Zpráva dostupná z WWW: <http://www.publications.parliament.uk/pa/cm200405/cmselect/cmcomeds/414/414.pdf>, navštíveno dne 26. 11. 2007.

²⁸⁵ Studie dostupná z WWW: <http://www.ipo.gov.uk/ipinstituteystudy.pdf>, navštíveno dne 25. 11. 2007.

kteřá byla rovněž významným zdrojem informací a doporučení pro legislativce. Tato studie analyzovala různé modely fungování práva na odměnu uplatňované v Německu, Francii, Belgii, Dánsku a Finsku, popsala způsoby výběru a rozdělování odměn v souvislosti s uplatňováním jiných práv v UK (např. práva na veřejné provozování, půjčování apod.), vyjmenovala podmínky a předpoklady nezbytné pro úspěšnou implementaci směrnice a představila možné způsoby implementace.²⁸⁶

5.3.2 Nařízení z roku 2006

Návrh právní úpravy byl Parlamentu předložen v prosinci 2005.²⁸⁷ V souladu s vnitrostátními pravidly pro implementaci unijních předpisů bylo nutno implementovat směrnici prostřednictvím nařízení.²⁸⁸ Tím se stalo posléze přijaté nařízení č. 346 z roku 2006 o právu autora na opětný prodej, které nabylo účinnosti 14. února 2006 (dále jen „Nařízení“).²⁸⁹

Zpoždění, a tudíž nedodržení lhůty pro implementaci, stanovené do 31. 12. 2005, bylo způsobeno potřebou náležitého projednání návrhu Nařízení v Parlamentu.²⁹⁰ Ani UK proto neminulo řízení o porušení povinností (tzv. infringement),²⁹¹ které však bylo již v říjnu téhož roku s ohledem na přijaté Nařízení zastaveno.²⁹²

---

²⁸⁶ McANDREW, C., DALLAS-CONTE, L., *Implementing Droit de Suite in England*, The Arts Council of England 2002, dostupné z WWW: <http://www.artscouncil.org.uk/documents/publications/325.pdf>, navštíveno dne 24. 11. 2007. Kromě obvyklých doporučení týkajících se např. povinné kolektivní správy, pokud možno monopolní, apod. požadovala i upravení procedury pro nakládání s odměnami, které nebude možno vyplatit autorům nebo jejich dědicům (např. využití na podporu mladých autorů nebo autorů v nouzi apod.).

²⁸⁷ Návrh dostupný z WWW: <http://www.opsi.gov.uk/si/si2006/draft/20063820.htm>, navštíveno dne 10. 11. 2010.

²⁸⁸ Jde o tzv. *statutory instruments*, které jsou podle zákona o Evropských společenstvích z roku 1972 určeny pro implementaci evropských předpisů do britského právního řádu (the European Communities Act 1972, dostupný z WWW: <http://www.opsi.gov.uk/acts/acts1972/19720068.htm>, navštíveno dne 6. 12. 2007).

²⁸⁹ Nařízení, jehož název v originále zní „*The Artist's Resale Right Regulations 2006*“ je dostupné z WWW: <http://www.opsi.gov.uk/si/si2006/20060346.htm>, navštíveno dne 6. 12. 2007.

²⁹⁰ LEWIS, Ch., Implementing the artist's resale right directive, *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, 2007, Vol. 2, No.5, s. 299.

²⁹¹ Řízení č. 2006/0352, informace dostupné z WWW: http://ec.europa.eu/community_law/eulaw/decisions/dec_06_06_28.htm#royaume%20uni, navštíveno dne 7. 12. 2007.

²⁹² Pracovní dokument EK, Příloha k 24. výroční zprávě o sledování aplikace komunitárního práva (2006), ze 17. července 2007, SEC (2007) 976, s. 229, dostupný z WWW: http://ec.europa.eu/governance/better_regulation/documents/sec_2007_0976_en.pdf, navštíveno dne 7. 12. 2007.

Způsob, jakým byla implementace provedena, překvapil přinejmenším obchodníky s uměním. Vzhledem k tomu, že UK s přijetím směrnice zásadně nesouhlasilo, bylo poněkud neočekávané, že při implementaci nevyužilo všechna ta ustanovení směrnice určená pro mírnění dopadů na státy, v nichž právo na odměnu dosud neexistovalo. Přitom to byla ta ustanovení, která se britské vládě podařilo prosadit a která byla považována za těžce vybojované vítězství. Týká se to především spodní hranice prodejní ceny ve výši 3 000 € a zavedení společné odpovědnosti prodávajícího a obchodníka, částečně i povinné kolektivní správy práv.²⁹³

Nařízení přiznává autorům děl výtvarného umění právo na odměnu při opětném prodeji originálu jejich díla, účastní-li se prodeje profesionální obchodník s uměním a činí-li prodejní cena alespoň 1 000 € (pro přepočítání částek se použije kurz stanovený Evropskou centrální bankou ke dni prodeje, srov. čl. 3 odst. 4 Nařízení). Procentní sazba pro nejnižší cenové pásmo byla stanovena ve výši 4 %, maximální výše odměny byla stanovena – v souladu se směrnicí – ve výši 12 500 €. Byla zavedena výjimka „3 roky/10 000 €“. Osobami povinnými platit odměnu jsou společně a nerozdílně prodávající a obchodník. Právo je povinně kolektivně spravované, přičemž kolektivní správce vykonává ze zákona právo na odměnu i za „nezastupované“ autory, tzn. za autory, kteří se mu zatím nepřihlásili, popř. které se kolektivnímu správci nepodařilo dohledat.

Podle původního znění nařízení z roku 2006 se práva mohli do roku 2010 domáhat pouze žijící autoři, nikoli jejich dědicové. Koncem roku 2008 UK, opět po

---

²⁹³ Takový způsob implementace evropských norem, kdy se národní předpis nedrží minimálních požadavků daných (např.) směrnicí, ale upraví některé aspekty nad rámec požadovaný směrnicí, ať už ve prospěch jedné či druhé zainteresované strany, se označuje jako „gold-plating“ nebo „over-implementing“. (LEWIS, Ch., Implementing the artist's resale right directive, *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, 2007, Vol. 2, No. 5, s. 229). Důvodová zpráva tato ustanovení výslovně zmiňuje jednak v bodu 7.1 Důvodové zprávy k návrhu Nařízení předkládaného parlamentu, jednak v závěru, jako poznámka za transpoziční tabulkou srovnávající směrnici a Nařízení (Note on over-implementation). Jinými slovy se zde uvádí, že Nařízení převzalo všechna závazná ustanovení směrnice, od kterých nebylo možno se odchýlit, a pouze v těchto dvou případech šlo nad rámec vyžadovaný směrnicí. (Důvodová zpráva k nařízení o právu na odměnu je dostupná z WWW: http://www.opsi.gov.uk/si/em2006/uksiem_20060346_en.pdf, navštíveno dne 16. 1. 2008.) Úprava byla zdůvodněna argumenty vzešlými z konzultací: Spodní hranice prodejní ceny ve výši 1 000 € byla stanovena proto, aby právo na odměnu mohl uplatnit širší okruh autorů. Stanovení ještě nižší spodní hranice již bylo shledáno neekonomickým – náklady na správu práva by již byly neúměrně vysoké. Povinná kolektivní správa práv se podle zkušeností ze států, kde již je právo takto vykonáváno delší dobu, ukazuje jako nejefektivnější způsob zajištění realizace tohoto práva.

důkladných konzultacích,²⁹⁴ v souladu s čl. 8 odst. 3 směrnice formálně sdělilo EK, že prodlouží výjimku z aplikovatelnosti práva na odměnu ve prospěch dědiců autora až do roku 2012. Tento krok zdůvodnilo mj. předpokládaným čtyřnásobným nárůstem počtu prodejů, jichž se bude povinnost platby odměny týkat, a obtížnou hospodářskou situací. Zároveň potvrdilo podporu návrhu EU předneseného v rámci WIPO, aby se otázkou rozšíření závaznosti práva na odměnu na mezinárodní úrovni tato mezinárodní organizace zabývala (viz kapitola 4 věnovaná směrnici o právu na opětný prodej).²⁹⁵ Prodloužení nabylo účinnosti dnem 1. 12. 2009 a výjimka tak bude platit až do 21. 12. 2011.²⁹⁶

5.3.3 K některým ustanovením Nařízení podrobněji

Ve srovnání s úpravami v jiných státech je britská úprava velmi podrobná a upravuje řadu detailů. Je to dáno zejm. tamní právní tradicí. Nařízení obsahuje řadu definic pojmů, z nichž většina se nijak výrazně neliší od definic obsažených ve směrnici. Některé pojmy, a obdobně i některá ustanovení Nařízení, jsou však vymezeny podrobněji.²⁹⁷

Například „převodem vlastnictví autorem“ (k originálu uměleckého díla) se podle čl. 3 odst. 5 Nařízení rozumí zejména (tj. nikoli pouze) převod díla autorem závěti nebo podle pravidel o intestátním následnictví, nakládání s dílem zástupcem autora, který jej zastupuje pro účely správy jeho pozůstalosti a nakládání s dílem správcem konkurzní podstaty, za účelem vypořádání autorovy pozůstalosti.²⁹⁸

---

²⁹⁴ Dokument ke konzultacím dostupný z WWW: <http://www.ipo.gov.uk/consult-artist.pdf>, navštíveno dne 12. 11. 2010.

²⁹⁵ Dopis ministra Denhama MP komisaři McCreevymu ze dne 18. 12. 2008 dostupný z WWW: <http://www.ipo.gov.uk/press-release-20081219-letter.pdf>, navštíveno dne 12. 11. 2010.

²⁹⁶ Informace dostupná z WWW: <http://www.ipo.gov.uk/press-release-20091021a.htm>, navštíveno dne 12. 11. 2010.

²⁹⁷ Britský zákonodárce však v takovýchto případech postupuje opatrně. Pokud je nějaké ustanovení směrnice nejasné, popř. pokud o některých aspektech mlčí, není vždy vhodné pokoušet se směrnicí „dodělat“ a popř. vysvětlit. To je úkolem ESD – prostřednictvím jeho judikatury. Pokud by se o něco obdobného pokoušel národní zákonodárce, vždy je nebezpečí, že se může mýlit. Proto některé problematické otázky zůstaly otevřeny a při jejich řešení musí být brány v potaz nejen Nařízení a směrnice, ale rovněž i přípravné dokumenty (*travaux preparatoires*) EK (např. odůvodnění návrhu směrnice apod.), a dále např. i rozhodnutí národních soudů. Takovýto postup se opírá mj. o několik soudních rozhodnutí, např. *British Horseracing Board v. William Hill* [2005] E.W. H. C. 210 (Ch.) at para 40. (STOKES, S., *Artist's Resale Right*, Institute of Art and Law, 2006, pozn. 9, s. 24).

²⁹⁸ Podle českého práva, a obdobně i v jiných zemích s kontinentální právní tradicí, se rozlišuje převod práv (prodej, darování, směna) a přechod práv (dědění, odúmrtí). Podle § 24 odst. 1 AZ příslušelo právo

Čl. 4 Nařízení obsahuje definici autorských děl, jejichž opětný prodej spadá do režimu práva na odměnu. Vychází z čl. 2 odst. 1 směrnice, neopisuje jej však doslovně. V demonstrativním výčtu druhů uměleckých děl nejsou uvedeny např. šperky. S ohledem na to, že i směrnice obsahuje pouze demonstrativní výčet druhů uměleckých děl, není vyloučeno, aby v konkrétním případě při splnění všech kritérií podléhal právu na odměnu i opětný prodej originálu šperku, originálního kusu nábytku apod.²⁹⁹ Z hlediska zemí s anglosaským autorským právem vznikají určité pochybnosti i v souvislosti s díly užitého umění a s díly uměleckého řemesla. Posledně uvedená skupina výtvorů bývá v těchto zemích považována rovněž za díla chráněná autorským právem, v zemích kontinentálního práva nikoli.³⁰⁰ Britští legislativci dali přednost ponechání této otázky k výkladu soudům.

Spodní hranice prodejní ceny byla v čl. 12 odst. 3 Nařízení stanovena na 1 000 EUR. Nižší spodní hranice prodejní ceny, než jakou umožňuje stanovit směrnice (a jaká byla prosazena mj. i UK při vyjednávání směrnice), byla zvolena s úmyslem rozšířit okruh autorů, a posléze od roku 2010, resp. 2012, i jejich právních nástupců, kterým budou příslušet odměny z titulu práva na odměnu.³⁰¹

Základem pro výpočet odměny je podle čl. 3 odst. 4 Nařízení prodejní cena bez daně, placené z prodeje. Nařízení, obdobně jako směrnice, nijak blíže nevymezuje, o jakou daň se jedná. Jde o jedno z ustanovení směrnice, které nebylo britským legislativcům (a zřejmě nejen jim) zcela jasné. Dalí proto přednost tuto otázku nijak

---

na odměnu při prodeji, který následoval po prvotním převodu vlastnického práva k originálu uměleckého díla, tj. poté, co autor originál uměleckého díla převedl do vlastnictví jiného, a to buď darováním, nebo prodejem, nikoli však po přechodu vlastnického práva, např. z titulu dědění.

²⁹⁹ Z konzultací k návrhu právní úpravy vyplynulo, že by nebylo vhodné odkázat pouze na příslušnou část definice výtvarných autorských děl v autorském zákoně. Takový postup by mohl vést k rozšíření okruhu výtvarných děl nad rámec zamýšlený směrnicí. Vláda např. nepředpokládá, že by díla tzv. videoartu spadala do režimu práva na odměnu, nicméně v některých případech to může být sporné. (STOKES, S., *Artist's Resale Right*, Institute of Art and Law, 2006, s. 28.) Výsledek konzultací k návrhu nařízení implementujícího směrnici o právu na opětný prodej je dostupný z WWW: <http://www.ipo.gov.uk/response-droitdesuite.pdf>, navštíveno dne 8. 12. 2007.

³⁰⁰ Jednou ze základních podmínek autorskoprávní ochrany v zemích s kontinentálním autorským právem je jedinečnost výtvoru (srov. např. § 2 odst. 1 českého AZ). V zemích s anglosaským autorským právem je podmínkou původnost (nebylo „okopírováno“ od jiného autora) a určitá míra náročnosti, resp. dovednosti, ať už řemeslné, tvůrčí a podobně (*sweat of the brow* doktrína). (HARMS, L. *The Enforcement of Intellectual Property Rights: A Case Book*, Ženeva: WIPO, 2005 /?/, s. 130.)

³⁰¹ Bod 4.1.2 analýzy dopadů právní úpravy, tzv. RIA (Regulatory Impact Assessment), dostupné z WWW: http://www.legislation.gov.uk/ukxi/2006/346/pdfs/ukxiem_20060346_en.pdf?type=em, navštíveno dne 12. 11. 2010.

detailněji nevymezovat a ponechat ji výkladu jedinému kompetentnímu subjektu, totiž ESD.³⁰²

Osobami povinnými platit odměnu jsou společně a nerozdílně prodávající a profesionální obchodník s uměním, který je zároveň zprostředkovatel (agent) jednající ve prospěch prodávajícího, pokud taková osoba prodeje účastna není, pak zprostředkovatel jednající ve prospěch kupujícího, a pokud ani taková osoba není účastna, pak kupující (který je zároveň profesionálním obchodníkem s uměním). Pokud je profesionálem pouze prodávající, pak pouze on bude osobou odpovědnou za placení odměny. Srov. čl. 13, resp. 12 Nařízení. Povinnost zaplatit odměnu vzniká v okamžiku uskutečnění prodeje, osoba povinná platit odměnu však může platbu odmítnout do doby, než bude prokázán právní nárok. Nařízení nedefinuje, co se rozumí „okamžikem uskutečnění prodeje“, lze vycházet z obecných pravidel, resp. z judikatury a dovodit, že prodej je uskutečněn v okamžiku, kdy poslední platba dojde prodávajícímu.³⁰³

Osobou, jíž přísluší právo na odměnu, je v první řadě autor díla (čl. 3 odst. 1). To platí o všem pouze za předpokladu, že autorovi přísluší autorské právo k dílu (*copyright*). Zde se projevuje zásadní odlišnost mezi anglosaským a kontinentálním autorským právem. Zatímco ve většině evropských států nemůže být autorem, jakožto primárním nositelem autorského práva nikdo jiný, než skutečný tvůrce díla – autor, fyzická osoba, v zemích s anglosaským právním systémem (UK, Irsko, USA, Austrálie ad.) tomu může být jinak. Je-li například dílo vytvořeno v rámci pracovního poměru nebo na objednávku (*works for hire*), pak autorské právo přísluší zaměstnavateli, resp. objednateli, který je zároveň i prvním vlastníkem originálu díla. Je-li takový originál díla poprvé prodán, či jinak převeden do vlastnictví jiné osoby, uskutečňuje tento převod osoba odlišná od autora, a tudíž není splněna podmínka daná čl. 1 odst. 1 směrnice, a dále i v čl. 3 odst. 1 a 2. Není však vyloučeno při uzavírání smlouvy sjednat jinak a autor se i v případě vytvoření díla v rámci pracovního poměru či na objednávku může stát prvním vlastníkem díla, a tudíž i nositelem práva na odměnu.³⁰⁴ Nařízení tuto

---

³⁰² STOKES, S., *Artist's Resale Right*, Institute of Art and Law, 2006, s. 27.

³⁰³ STOKES, S., *Artist's Resale Right*, Institute of Art and Law, 2006, s. 28, odkazující na rozhodnutí ve věci *Lord Advocate v. Caledonian Rly Co.* 1908 SC 566 at 575 (per Lord President) a dále na *Lewis v. South Wales Railway Co* (1852) 10 Hare 113, s. 119n.

³⁰⁴ LEWIS, Ch., *Implementing the artist's resale right directive*, *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, 2007, Vol. 2, No. 5, s. 300.

podrobnost výslovně neupravuje, je však uvedena v příručce IPO pro obchodníky.³⁰⁵ Návrh Nařízení sice ustanovení v tomto smyslu obsahoval, ale posléze byl vypuštěn jako nadbytečný.³⁰⁶

V případě díla spoluautorského (*joint authorship*) jsou osobami oprávněnými všichni spoluautoři – jako spoluvlastníci, a to společně a nerozdílně, nedojde-li mezi nimi k jiné dohodě ohledně podílů (čl. 5).³⁰⁷ Definice spoluautorského díla v Nařízení se liší od definice v autorském zákoně (*the Copyright, Designs and Patents Act 1998*),³⁰⁸ podle kterého se o spoluautorství může jednat jen v případě, kdy jsou příspěvky autorů ke vzniku společného díla nerozlišitelné. V případě některých uměleckých děl, např. keramické vázy, kdy výtvarný návrh podoby vázy zpracovala jedna osoba, a z hlíny ji vytvořila jiná osoba (keramik), budou, za splnění podmínek podle anglického autorského práva, dva autoři mající každý své autorské právo (*copyright*). Pro účely práva na odměnu však budou tito dva autoři „spoluvlastníky“ práva na odměnu v poměru, jak bylo uvedeno výše.³⁰⁹ Náleží-li právo na odměnu více subjektům, je povinnost zaplatit odměnu splněna v okamžiku, kdy je celá odměna zaplacená některému z těchto subjektů (čl. 13 odst. 4).

Po smrti autora se oprávněnými osobami stávají jeho zákonní nebo testamentární dědicové. Právo na odměnu je podle čl. 7 a 8 Nařízení upraveno jako právo nepřevoditelné, kterého se autor nemůže ani vzdát. Jednou z odlišností od kontinentálního práva je pojetí dědění jako druhu převodu (nikoli přechodu) práv. Z toho důvodu je v článku 9 Nařízení stanoveno, že bez ohledu na to, že právo na odměnu je nepřevoditelné a nelze se ho vzdát, může být „převedeno“ *in mortis causa* závětí nebo podle předpisů o intestátním dědění, a to buď fyzické osobě nebo tzv. kvalifikované osobě (charitativní organizaci), vymezené čl. 7 odst. 4 a zde uvedenými

---

³⁰⁵ STOKES, S., *Artist's Resale Right*, Institute of Art and Law, 2006, s. 26. Příručka pro obchodníky je dostupná z WWW: <http://www.ipo.gov.uk/businessguidance.pdf>, navštíveno dne 20. 1. 2008.

³⁰⁶ LEWIS, Ch., Implementing the artist's resale right directive, *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, 2007, Vol. 2, No. 5, s. 300.

³⁰⁷ Jako příklad spoluautorské tvorby jsou často uváděna díla autorů Gilberta & George (STOKES, S., *Artist's Resale Right*, Institute of Art and Law, 2006, s. 30.)

³⁰⁸ Britský AZ (*Copyright, Designs and Patents Act 1988*) je dostupný z WWW: <http://www.ipo.gov.uk/cdpact1988.pdf>, navštíveno dne 12. 11. 2010.

³⁰⁹ LEWIS, Ch., Implementing the artist's resale right directive, *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, 2007, Vol. 2, No. 5, s. 299.

předpisy.³¹⁰ Charitativní organizace může posléze převádět toto právo na další obdobnou charitativní organizaci. Podle čl. 11 Nařízení není vyloučen ani převod na tzv. *trustee* (opatrovník, poručník). Podle důvodové zprávy nejde v těchto případech o výjimku ze zásady nepřevoditelnosti práva, neboť „vlastnictví požitků“ (*beneficial ownership*) práva na odměnu tímto není dotčeno.³¹¹ Nařízení pamatuje i na situaci, kdy autor zemře bez dědiců a právo na odměnu připadne Koruně jako tzv. *bona vacantia* (srov. čl. 10 odst. 4).³¹² I v tom případě může být právo uplatňováno a jménem Koruny je vykonávají příslušní úředníci.³¹³ Vzhledem k tomu, že do roku 2010, resp. do roku 2012 nelze právo na odměnu uplatňovat po smrti autora, nebudou ustanovení týkající se posmrtných právních nástupců autora v tomto přechodném období aplikovatelná (srov. čl. 17).

Pokud jde o aplikovatelnost práva na odměnu ve prospěch zahraničních nositelů práv, čl. 10 Nařízení stanoví, že oprávněnou osobou jsou státní příslušníci členských států EHP nebo státní příslušníci tzv. třetích zemí, jejichž seznam je uveden v Příloze 2 Nařízení.³¹⁴

Teritoriální působnost Nařízení je vymezena pozitivně v čl. 1 odst. 2 pro celé území UK (Velké Británie a Severního Irska), negativně pak pro území Ostrova Man (*Isle of Man*) a Normanských ostrovů (*Channel Islands*).³¹⁵ Zatímco v případech prodeje, které se uskuteční na území UK, není sporu o tom, zda se Nařízení má uplatnit či nikoli, v případech, kdy prodej obsahuje nějaké zahraniční prvky, je situace nejasná. Skutečnost, že jak Nařízení, tak zejména samotná směrnice ponechává tuto otázku otevřenou, kritizují někteří autoři.³¹⁶ (Viz rovněž kapitola 4.8.1.)

---

³¹⁰ Zákon o charitách z roku 1993 (the Charities Act 1993, the Charities Act (Northern Ireland) 1964, the Charities and Trustee Investment (Scotland) Act 2005, Law Reform (Miscellaneous Provisions (Scotland) Act 1990.

³¹¹ Bod 4.4 Důvodové zprávy k návrhu Nařízení dostupné z WWW:

http://www.opsi.gov.uk/si/em2006/uksiem_20060346_en.pdf, navštíveno dne 16. 1. 2008.

³¹² Jde v podstatě o období odúmrti podle § 26 odst. 2 českého AZ z roku 2000.

³¹³ Viz informace dostupná z WWW: <http://www.bonavacantia.gov.uk/>, navštíveno dne 16. 1. 2008.

³¹⁴ V seznamu jsou uvedeny stejné státy, jaké jsou v seznamu kolektivního správce DACS (viz dále), a to včetně nepřesností: Bulharsko a Rumunsko jsou již od 1. ledna 2006 plnohodnotnými členy ES, resp. EU, a není proto důvodu je uvádět v seznamu tzv. třetích zemí. Jde pouze o provizorní seznam, který má být upřesněn poté, co EK vydá oficiální seznam podle čl. 7 odst. 2 směrnice. (STOKES, S., *Artist's Resale Right*, Institute of Art and Law, 2006, s. 30.)

³¹⁵ LEWIS, Ch., Implementing the artist's resale right directive, *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, 2007, Vol. 2, No.5, s. 298 (v pozn. pod čarou 3).

³¹⁶ Např. LEWIS, Ch., Implementing the artist's resale right directive, *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, 2007, Vol. 2, No.5, s. 302. Obdobně VALENTINE, P. *Droit de Suite*, E.I.P.R. 2006, 28(5), 268–275, s. 8n.

Právo na informace je upraveno v čl. 15. Informace může od profesionálního obchodníka, který se účastní opětného prodeje, požadovat autor, potažmo osoby oprávněné jednat v jeho zájmu (např. kolektivní správce). Právo na informaci může být uplatněno v souladu s čl. 9 směrnice ve lhůtě tří let od uskutečnění prodeje. Oprávněná osoba může požadovat jakoukoli informaci nezbytnou pro zajištění platby odměny, zejména pro zjištění výše odměny, a pokud není odměna zaplacená, jméno a adresu všech osob povinných odměnu platit. Není-li informace poskytnuta ve lhůtě devadesáti dnů, může oprávněná osoba žádat okresní soud (ve Skotsku šerifa), aby poskytnutí požadovaných informací nařídil. S veškerými informacemi takto získanými je třeba nakládat jako s důvěrnými (*confidential*).

5.3.4 Kolektivní správa práva na odměnu v UK

Jednou z hodně diskutovaných otázek během konzultací k implementaci směrnice byl způsob výkonu práva na odměnu. Po konzultacích a prostudování existujících modelů fungování práva na odměnu byla zvolena varianta povinné kolektivní správy práva na odměnu, a to z důvodu větší efektivity a menší administrativní a finanční náročnosti.³¹⁷ Podle čl. 14 odst. 1 může být právo na odměnu vykonáváno pouze prostřednictvím kolektivního správce. Nařízení nestanoví monopol, kolektivních správců může být více a nositel práva si může vybrat, kterým z nich chce být zastupován (srov. čl. 14 odst. 3). Pokud si však nezvolí žádného z nich, pak je ze zákona zastupován tím kolektivním správcem, který spravuje (i jiná) práva autorů. Vůči takto zastupovaným autorům musí kolektivní správce uplatňovat stejná pravidla jako vůči ostatním zastupovaným autorům, práva a povinnosti všech (kolektivního správce i všech autorů) jsou stejná.

Zajímavá je definice kolektivního správce v čl. 14 odst. 5 písm. a), podle níž je kolektivním správcem společnost nebo jiná organizace, jejímž hlavním nebo jedním z hlavních předmětů činnosti je správa práv ve prospěch více než jednoho (!) umělce.³¹⁸

---

³¹⁷ Viz např. Důvodová zpráva k návrhu Nařízení, bod 4.3.1 a 4.3.2, dostupná z WWW: http://www.opsi.gov.uk/si/em2006/uksiem_20060346_en.pdf, navštíveno dne 16. 1. 2008, dále rovněž ve výsledcích konzultací IPO, dostupných z WWW: <http://www.ipo.gov.uk/response-droitdesuite.pdf>, navštíveno dne 19. 1. 2008.

³¹⁸ Obvykle je kolektivní správa definována jako zastupování „většího počtu“ nositelů práv (viz např. § 78 odst. 3 slovenského AZ č. 618/2003 Z.z. nebo § 95 odst. 2 českého AZ z roku 2000; podle § 143 slovinského AZ z roku 1995, v platném znění, je kolektivní správa vykonávána pro „několik autorů“;

Kolektivní správce vykonává správu práva na odměnu buď za paušální částku, nebo za částku odpovídající určitému procentu vybrané odměny /srov. čl. 14 odst. 5 písm. b)/.

V současné době (jaro 2011) vykonávají kolektivní správu zejména dvě organizace, jednak již zmíněný kolektivní správce *Design and Artists Copyright Society* (DACS) a dále nový kolektivní správce *Artists' Collecting Society* (ACS). Někdy bývá zmiňována i třetí organizace – *Artists' Rights Administration* (ARA nebo ARRL), která by, podle nemnoha dostupných informací, měla spravovat pouze práva ruských autorů, jejichž díla jsou prodávána v UK.³¹⁹

DACS byl první organizací, která získala oprávnění k výkonu kolektivní správy práva na odměnu.³²⁰ Jde o nevýdělečnou organizaci založenou již v roce 1984 a zastupující při výkonu práva na odměnu téměř 60 tisíc autorů děl výtvarného umění a jejich dědiců.³²¹ Jediný DACS splňuje podmínku zastupování (i jiných) autorských práv, a proto je DACS tím kolektivním správcem, který zastupuje ze zákona ty autory, kteří nejsou zastupováni jiným kolektivním správcem.³²²

Na svých internetových stránkách zveřejňuje DACS mnoho praktických informací týkajících se realizace výběru a vyplacení odměn z opětných prodejů. Informace jsou určeny především autorům a dědicům. Posledně jmenovaní sice nemají až do roku 2012 nárok na odměny z opětných prodejů uskutečněných na území UK, mohou však toto právo uplatňovat v případě opětných prodejů v zahraničí – ve státech, které právo na odměnu přiznávají i dědicům autorů. V takových případech může DACS zastupovat dědice na základě recipročních smluv se zahraničními kolektivními správci, ať už z jiného členského státu EU, resp. EHP nebo z tzv. třetích zemí. Seznam těchto zemí zveřejňuje DACS také na svých internetových stránkách.³²³

---

podle § 88 odst. 2 maďarského AZ č. LXXVI/1999, v platném znění, musí kolektivní správce zastupovat podstatnou část autorů apod.

³¹⁹ Viz např. informace na internetových stránkách ACS, dostupných z WWW: <http://www.artistscollectingsociety.org.uk/AboutArr.ASP?PID=1>, navštíveno dne 15. 3. 2011.

³²⁰ Viz informace dostupná z WWW: <http://www.dacs.org.uk/>, navštíveno dne 17. 11. 2007.

³²¹ Viz informace dostupná z WWW: <http://www.dacs.org.uk/index.php?m=7&s=7&c=47>, navštíveno dne 11. 11. 2010. (Mezi zastupovanými jsou i proslulí tvůrci, např. Damien Hirst, Tracey Emin, Lucian Freud, Jack Vettriano ad.)

³²² Viz informace dostupná z WWW: <http://www.ipo.gov.uk/policy/policy-issues/policy-issues-copyright/policy-issues-copyright-artist/policy-issues-copyright-artist-guidance.htm>, navštíveno dne 17. 11. 2007.

³²³ Viz informace dostupná z WWW: http://www.dacs.org.uk/pdfs/countries%20list%20A5_0907.pdf, navštíveno dne 11. 11. 2010. K tomuto datu byly v seznamu tzv. třetích zemí uvedeny následující státy: Alžír, Brazílie, Bulharsko (to je ovšem od 1. 1. 2006 člen EU), Burkina Faso, Chile, Kongo, Kostarika, Chorvatsko, Ekvádor, Guinea, Irák, Pobřeží slonoviny, Laos, Madagaskar, Malí, Monako, Maroko, Peru,

Podle informací na internetových stránkách DACS vybral tento kolektivní správce od února 2006, kdy bylo právo na odměnu v UK zavedeno, do podzimu 2010 již 11, 3 milionů £.³²⁴ Odměny vybírá průběžně a autorům je vyplácí každý měsíc.³²⁵ Zpočátku uplatňoval DACS režijní srážku ve výši 25 % z vybraných odměn, postupně ji však, zřejmě i v důsledku zdravého konkurenčního boje s druhým kolektivním správcem, snížil na 15 %.³²⁶

Druhým kolektivním správcem spravujícím právo na odměnu je ACS.³²⁷ Vznikl jako nevýdělečná veřejně prospěšná společnost v červnu 2006 přímo v souvislosti se zavedením práva na odměnu na přání některých autorů, ale i obchodníků s uměním, a za sponzorského příspěví *The Bridgeman Art Library*,³²⁸ s cílem umožnit autorům volbu mezi vícero kolektivními správci.³²⁹ ACS původně zamýšlela srážet na úhradu svých nákladů 18 % z vybraných odměn, posléze srážku snížila na 15 % z vybraných odměn.³³⁰ Tento kolektivní správce nezveřejňuje informace o vybraných odměnách, takže lze zatím vycházet jen z hodnotící studie zpracované IPO v roce 2008 (viz dále), kde se uvádí, že do konce roku 2007 vybral ACS pro 50 autorů odměny ve výši 427 tisíc £ (pro srovnání, ve stejném období uvádí DACS výběr ve výši 4 milionů £ pro zhruba 1 tisíc autorů).³³¹

5.3.5 Hodnocení dopadů zavedení práva na odměnu v UK

Filipíny, Rumunsko (to je ovšem od 1. 1. 2006 členem EU), Ruská federace, Senegal, Srbsko a Černá Hora, Tunis, Turecko a Uruguay.

³²⁴ Viz informace dostupná z WWW: <http://www.dacs.org.uk/index.php?m=7&s=7&c=48>, navštíveno dne 9. 1. 2011.

³²⁵ LYDIATE, H., Artists' Resale Right: First Year Report. (NEW LEGISLATION), *Art Monthly*, 2. 1. 2007, dostupné z WWW: <http://www.encyclopedia.com/doc/1G1-159863691.html>, navštíveno dne 7. 1. 2008.

³²⁶ LYDIATE, H., Artists' Resale Right: First Year Report, 2006, dostupné z WWW: <http://www.artquest.org.uk/artlaw/resaleroyaltyright/30971.htm>, navštíveno dne 19. 1. 2008.

³²⁷ Viz informace dostupná z WWW: www.artistscollectingsociety.org.uk, navštíveno dne 22. 11. 2007.

³²⁸ Viz informace dostupná z WWW: <http://www.bridgemanart.com/about-bridgeman.aspx>, navštíveno dne 11. 11. 2010.

³²⁹ Viz informace dostupná z WWW: <http://www.artistscollectingsociety.org.uk/ABOUTUS.ASP?PID=0>, navštíveno dne 19. 11. 2007.

³³⁰ Viz informace dostupná z WWW: <http://www.artistscollectingsociety.org.uk/faq.asp?PID=4>, navštíveno dne 9. 1. 2011.

³³¹ GRADDY, K., HOROWITZ, N., SZYMANSKI, S., *A study into the effect on the UK art market of the introduction of the artist's resale right*, IP Institute, leden 2008, s. 30. Dostupné z WWW: <http://www.ipo.gov.uk/study-droitdesuite.pdf>, navštíveno dne 12. 11. 2010.

V lednu 2006 byla zveřejněna studie (zpráva) „*Going, going, gone? The impact of the droit de suite on London's art market*“, zpracovaná Výborem pro hospodářský rozvoj, kulturu, sport a turistiku a projednaná počátkem února v Londýnské radě (*London Assembly*).³³² Úkolem studie bylo posoudit možné dopady implementace směrnice (pozitivní či negativní) a vypracovat doporučení pro případnou revizi v roce 2009.³³³ Pro zajímavost uvedme některá doporučení přímo se týkající práva na odměnu adresovaná britské vládě (a částečně také londýnskému starostovi), směřující ke zlepšení právní úpravy, ať už ve prospěch obchodní sféry nebo ve prospěch sféry umělecké a tvůrčí.

Studie doporučuje např:

- zvýšit spodní hranici prodejní ceny ze stávajícího 1 000 £ na původně zvažované 3 000 £, popř. na 2 000 £;
- lobbovat u zahraniční konkurence, konkrétně v New Yorku a ve Švýcarsku, pro zavedení práva na odměnu i v těchto zemích;
- vyvíjet tlak na EU, aby i ona přesvědčovala Švýcarsko k zavedení tohoto práva;
- odložit účinnost práva na odměnu ve prospěch dědiců autora až do doby, kdy bude právo na odměnu zavedeno i ve Švýcarsku a v USA – anebo do roku 2009, kdy by mělo proběhnout hodnocení směrnice, prosadit změnu v textu směrnice v tom smyslu, že daná výjimka bude stanovena jako časově neomezená, ad.

V roce 2008 byla zveřejněna další studie o dopadech zavedení práva na odměnu na trh s uměním v UK „*A study into the effect on the UK art market of the introduction of the artist's resale right*“, zpracovaná IP Institutem na objednávku IPO.³³⁴ Výsledky této studie jsou velmi zajímavé, neboť přinejmenším podle zjištění autorů této studie vyšlo najevo, že veškeré obavy o britský trh s uměním byly více méně liché. Studie výslovně

---

³³² Studie dostupná z WWW: <http://static.london.gov.uk/assembly/reports/culture/eu-art-levy.pdf>, navštíveno dne 12. 11. 2010.

³³³ Tamtéž.

³³⁴ Studie se zaměřila na tři okruhy otázek: na vyhodnocení dopadů zavedení práva na odměnu na trh s uměním v UK, na vyhodnocení nákladů spojených se správou práva, a to jak na straně obchodníků, tak na straně kolektivních správců a rovněž na vyhodnocení přínosů, jež právo na odměnu představuje pro autory uměleckých děl. Studie se rovněž zabývá situací na dalších významných trzích, zejm. v USA, Švýcarsku a Irsku, porovnává situaci v zemích, kde bylo právo na odměnu nově zavedeno (UK a Irsko) a v zemích, kde ke změnám nedošlo, a pokouší se o odhady dopadů rozšíření práva na odměnu i ve prospěch dědiců zemřelých autorů. (GRADDY, K., HOROWITZ, N., SZYMANSKI, S., *A study into the effect on the UK art market of the introduction of the artist's resale right*, IP Institute, leden 2008, dostupné z WWW: <http://www.ipo.gov.uk/study-droitdesuite.pdf>, navštíveno dne 5. 5. 2008.

uvádí, že zavedení práva na odměnu ve stávající podobě nemá negativní dopad na britský trh s uměním, který, ve srovnání s jinými zeměmi, je naopak ve velmi dobrém stavu.³³⁵ Této situaci pomáhá zejména stanovení maximální výše odměny 12 500 EUR a omezení práva pouze na žijící autory. Obchodníci však stále hledí s obavami na roky 2010, resp. nyní už 2012, kdy by mělo být právo přiznáno i dědicům autorů. Vycházejí přitom ze zkušeností z Francie a z Německa, kde podle tamějších průzkumů 70 % tam vybraných odměn připadá právě na díla již zemřelých autorů.³³⁶ Objem vybíraných odměn a objem prodejů, jichž se bude právo na odměnu v budoucnu týkat, se proto jistě podstatnou měrou zvýší. Je otázkou, zda se tato skutečnost nějak odrazí i na situaci na britském trhu s uměním, nebo zda i tuto změnu trh vstřebá bez větších problémů.³³⁷

Kromě zmíněných studií zpracovaných pro potřeby vlády, resp. legislativy, byly vypracovány i další, dalo by se říci konkurenční studie vypracované na zakázku obchodníků s uměním. Jde např. o studii vypracovanou odborníkem na trhy s uměním, Tobym Froschauerem, se sponzorskou podporou *Antiques Trade Gazette* (ATG), která byla rovněž vydána v lednu 2008.³³⁸ Tato studie, vycházející převážně, ne-li výlučně, z informací, stanovisek a zkušeností obchodníků, dospěla (nepřekvapivě) k odlišným závěrům.³³⁹ Zavedení práva působí velké problémy a rozšíření práva i ve prospěch dědiců autora bude znamenat velké nebezpečí pro britský trh. Rozšíření práva by mohlo zvýšit částky odváděné autorům (a dědicům) až pětkrát, nepočítaje další zvýšené náklady na administrativu. Studie také upozorňuje na některé problémy spojené se správou práva na odměnu.³⁴⁰ Obdobně vyznívá i studie zveřejněná v roce 2010 nazvaná

---

³³⁵ GRADDY, K., HOROWITZ, N., SZYMANSKI, S., *A study into the effect on the UK art market of the introduction of the artist's resale right*, IP Institute, leden 2008, dostupné z WWW: <http://www.ipo.gov.uk/study-droitdesuite.pdf>, navštíveno dne 5. 5. 2008), s. 22.

³³⁶ Např. GRANT, D., *A New Kind of Art Royalty*, *artnet Magazine*, 2. 2. 2007, dostupné z WWW: <http://www.artnet.com/magazineus/news/grant/grant2-2-07.asp?print=1>, navštíveno dne 27. 11. 2007.

³³⁷ LYDIATE, H., *Arists' Resale Right: First Year Report*, 2006, dostupné z WWW:

<http://www.artquest.org.uk/artlaw/resaleroyaltyright/30971.htm>, navštíveno dne 19. 1. 2008.

³³⁸ FROSCHAUER, T., *The impact of Artist Resale Rights on the art market in the United Kingdom*, *Antiques Trade Gazette*, leden 2008. Dostupné z WWW:

<http://www.antiquestradegazette.com/news/6591.aspx>, navštíveno dne 10. 5. 2008.

³³⁹ Studie T. Froschauer je kritizována DACS pro neobjektivnost a uvádění nepřesných či zavádějících informací. Některé ze závěrů ohledně postoje obchodníků k právu na odměnu jsou podle DACS v rozporu s tím, co zjistil průzkum provedený v létě 2007 společností Maven Research pro DACS, který ukázal, že 87 % obchodníků konstatovalo, že zavedení práva nijak negativně neovlivnilo jejich obchody (viz např. informace dostupná z WWW: http://illicit-cultural-property.blogspot.com/2008_04_01_archive.html, navštíveno dne 12. 11. 2010).

³⁴⁰ Za jeden z hlavních problémů označuje studie nemožnost obchodníků, ale i kolektivních správců, určit autory, jimž by měly odměny náležet. Seznamy vedené kolektivními správci jsou neúplné a nepřesné a obchodníci nesou velké riziko spojené s možnými chybami. V případě jedné aukční síně přišel takový

The British Art Market, A Winning Global Entrepôt, zpracovaná *Arts Economics* pro *British Art Market Federation*.³⁴¹

Britští obchodníci s uměním se ve svém boji proti právu na odměnu nevzdávají a stále se snaží působit na vládu a parlament, jakož i na EK, ve snaze dosáhnout takového stavu, který bude jejich obchodní zájmy ohrožovat či poškozovat co nejméně. Na další vývoj britské právní úpravy budou mít s velkou pravděpodobností velký vliv právě výsledky oficiálního hodnocení dopadů,³⁴² které bude zpracovávat EK v návaznosti na veřejné konzultace vyhlášené začátkem roku 2011.³⁴³

5.4 Právo na odměnu v Irsku

5.4.1 Průběh implementace směrnice v Irsku

Průběh implementace směrnice o právu na opětný prodej v Irsku byl zajímavý vzhledem k soudnímu sporu, který implementaci svým způsobem napomohl. Irsko, další ze čtyř „starých“ členských států EU, jejichž národní právní řád právo na opětný prodej neznal, se zavedením práva poměrně dlouho otálelo. Přestože tamní trh s uměním není tak rozsáhlý jako například v sousedním UK, ani v Irsku nebyla, zejména v obchodních kruzích, směrnice a s ní spojená povinnost právo zavést vítána s nadšením. Navíc, v Irsku existovala, pokud jde o podporu umělců, alternativa: již od 60. let 20. století požívali umělci v Irsku značného daňového zvýhodnění, neboť veškeré příjmy z umělecké činnosti byly osvobozeny od daně z příjmů. Tuto formu podpory, spolu s různými granty a stipendii, považovali někteří teoretici za podstatně významnější způsob podpory umělců, než jaký představuje právo na odměnu. Toto osvobození od daní však bylo od roku 2007 omezeno na příjmy do určité výše.³⁴⁴

---

omyl na více než 28 tisíc britských liber. (Viz informace dostupná z WWW: <http://www.antiquestradegazette.com/news/6591.aspx>, navštíveno dne 10. 5. 2008.)

³⁴¹ Studie dostupná z WWW: http://www.rics.org/site/scripts/news_article.aspx?newsID=1600, zejm. s. 3 a 8, navštíveno dne 12. 11. 2010.

³⁴² Článek „*European Commission agree to Artist's Resale Right study*“, dostupný z WWW: <http://www.antiquestradegazette.com/news/7710.aspx>, navštíveno dne 9. 1. 2011.

³⁴³ Informace o veřejné konzultaci jsou dostupné z WWW: http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/resale-right/resale-right_en.htm, navštíveno dne 11. 1. 2011.

³⁴⁴ Např. GIBBONS, G., *Droit de Suite: Praise for Irish Minimalism*, E.I.P.R. 2007, 29(5), 163-166, s. 4.

Irsko nestihlo provést implementaci směrnice do stanoveného termínu, tj. do konce roku 2005, a ještě na jaře 2006 se zdálo, že implementace směrnice nabere značné zpoždění. Situace se však podstatně změnila v červnu 2006. Jedním z podnětů k urychlení implementačních prací byl infringement zahájený EK na jaře 2006 (č. 2006/0272).³⁴⁵ Druhým impulzem, pravděpodobně účinnějším, byla žaloba Roberta Ballaghse proti Irské republice, kterou se tento autor úspěšně domáhal náhrady škody vzniklé v důsledku neimplementace směrnice.³⁴⁶

Způsob implementace směrnice byl ovlivněn předpokládanými komplikacemi při projednávání tak složité normy v irském parlamentu. Vláda rozhodla, že ji provede ve dvou krocích. Původním záměrem bylo transponovat směrnici prostřednictvím zákona. Vzhledem k prodlení však posléze ministr obchodu, odpovědný za tuto oblast, vydal po konzultacích s ministerstvem umění, sportu a turistiky, které vytrvale zavedení práva na odměnu podporuje, a s Úřadem nejvyššího státního zástupce procedurálně jednodušší provizorní předpis (nařízení) s cílem zajistit co nejrychleji alespoň minimální implementaci směrnice. Nařízení č. 312/2006 nabylo účinnosti dnem 13. června 2006.³⁴⁷ Převzalo pouze závazná ustanovení směrnice a vláda počítala s tím, že po náležitých konzultacích se všemi dotčenými subjekty bude přijata ucelená úprava. Počítalo se zejména s konzultacemi ohledně výše spodní hranice prodejní ceny, která by mohla být i nižší než stávajících 3 000 EUR, a dále ohledně dalších prvků úpravy, kde směrnice umožňuje zvolit různé varianty (např. formu správy práva apod.). K datu odevzdání této práce však žádná nová úprava přijata nebyla a platí stále nařízení z roku 2006.

---

³⁴⁵ Informace dostupná z WWW: http://ec.europa.eu/community_law/eulaw/decisions/dec_06_06_28.htm, navštíveno dne 7. 1. 2008, a z WWW: <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/06/900&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>, navštíveno dne 30. 8. 2007.

³⁴⁶ Robert Ballaghs žaloval stát o náhradu škody (ušlý zisk) spočívající v konkrétní výši odměn, které by mu příslušely, pokud by Irsko implementovalo řádně a včas směrnici o právu na opětný prodej do irského právního řádu. Protože se tak nestalo a prozatímní nařízení nabylo účinnosti nikoli k 1. 1. 2006, ale až k 13. 6. 2006, přiznal soud Ballaghsovi náhradu ve výši 5 000 EUR, a to jak za opětné prodeje jeho děl, o nichž se již vědělo, tak i paušálně za újmu, která mu mohla vzniknout v souvislosti s dalšími opětnými prodeji, které se mohly uskutečnit v onom období a i nichž se může dozvědět později. Informace právní kanceláře Matheson Ormsby Prentice ze září 2008, dostupná z <http://www.mop.ie/dynamic/files/IP%20Ezine%20-%20Artists%20Court%20Case%20Spurs%20Implementation%20of%20Resale%20Right%20-%20AP%20-%20Sept%202006.pdf>, navštíveno dne 23. 11. 2010.

³⁴⁷ Nařízení, jehož název v originále zní „*Statutory Instrument S.I. No. 321 of 2006 European Communities (Artist's Resale Right) Regulations 2006*“ je dostupný z <http://www.entemp.ie/publications/sis/2006/si312.pdf>, navštíveno dne 8. 1. 2008.

5.4.2 Irská úprava práva na odměnu

Nařízení v podstatě kopíruje úpravu ve směrnici. Minimální prodejní cena je stanovena ve výši 3 000 EUR, sazba odměny pro nejnižší cenové pásmo činí 4 %. Nařízení pamatuje na situace, kdy jde o dílo spoluautorů. V takovém případě je právu učiněno zadost, je-li odměna vyplacena jednomu z nich. Nařízení upravuje rovněž právo autora na informace, přičemž stanoví povinnost obchodníkovi s uměním poskytnout takovou informaci ve lhůtě 90 dnů od obdržení žádosti o informaci. V souladu s čl. 8 směrnice se práva mohou domáhat jen žijící autoři, nikoli jejich dědicové. Irsko využilo možnosti prodloužit tuto výjimku, a proto se právo na odměnu nebude uplatňovat ve prospěch dědiců autora až do roku 2012.³⁴⁸

Nařízení nestanoví způsob výkonu, resp. správy práva. Právo proto může být uplatňováno individuálně i kolektivně prostřednictvím kolektivního správce. Ti autoři, kteří nechtějí právo na odměnu uplatňovat sami, mohou využít služeb kolektivního správce – neziskové organizace IVARO.³⁴⁹ Zatím jde o jediného kolektivního správce spravujícího právo na odměnu. Vzhledem k tomu, že v Irsku není zákonem stanoven monopol v kolektivní správě, jak je tomu např. v České republice, není do budoucna vyloučena možnost vzniku i dalších kolektivních správců.

5.5 Právo na odměnu v Kalifornii

V souvislosti s mimoevropskými právními úpravami práva na odměnu je běžně uváděno,³⁵⁰ že Spojené státy americké (USA) dosud nezakotvily právo na odměnu na federální úrovni a jediným státem americké federace, který toto právo autorům

---

³⁴⁸ Článek „Irish Government decides to extend Resale Right derogation“, dostupný z <http://www.antiquetrade gazette.com/news/7017.aspx>, navštíveno dne 9. 1. 2011.

³⁴⁹ IVARO (*Irish Visual Artists Rights Organisation*) vznikla spojením několika již dříve existujících subjektů – sdružení Visual Artists Ireland, Irish Copyright Licensing Agency a Copyright Association (informace dostupné z WWW: <http://www.ivaro.ie/>, navštíveno dne 8. 1. 2008). Tato nová organizace by měla vybírat odměny plynoucí z tzv. druhotných užití (reprodukce vydaných výtvarných děl, užití ve vysílání apod. a má v úmyslu vykonávat i kolektivní správu (či servis) v souvislosti s právem na odměnu. Není bez zajímavosti, že jedním z členů vedení této organizace je Robert Ballaghs, jehož žaloba na náhradu škody přispěla k zavedení práva na odměnu v Irsku.

³⁵⁰ Např. WEATHERHALL, A., *Harmonising the Droit de Suite; a Legal and Economic Analysis of the EC Directive and an Overview of the Recent Literature*, German Working Papers in Law and Economics, Volume 2003, Paper 22, s. 3. Obdobně Důvodová zpráva k návrhu směrnice o právu na opětný prodej, COM(96) 97 final, 96/085 (COD) z 13. 3. 1996, s. 13, apod.

uměleckých děl přiznává, je od roku 1976 Kalifornie.³⁵¹ Méně známo je, že v téže době, v 70. letech 20. století, se vyskytly podobné snahy o zavedení práva na odměnu i v dalších severoamerických státech, konkrétně ve státech New York, Ohio a Illinois.³⁵² Nutno dodat, že i v USA je právo na odměnu tématem značně kontroverzním, majícím řadu zastánců i odpůrců mezi autory a obchodníky i mezi právními teoretiky.

Kalifornie byla svého času jediným státem s *common law* systémem přiznávajícím autorům právo na odměnu při opětném prodeji originálů jejich uměleckých děl. Kalifornská úprava je podstatně podrobnější než úpravy v jiných částech světa, ve srovnání s kontinentální právní úpravou vykazuje řadu zásadních odlišností, ale zároveň obsahuje i několik ustanovení podobných těm, která jsou zakotvena v evropské směrnici o právu na opětný prodej a tudíž se promítla i do právních úprav členských států EU. Je proto i z tohoto důvodu zajímavé podívat se na ni a na historii jejího vzniku podrobněji.

Prvním americkým autorem, který vznesl požadavek podílet se na růstu hodnoty svého díla, byl již ve 40. letech 20. století malíř Grant Wood. Poté, co zjistil, že jeho dílo nazvané „Dcera revoluce“ bylo prodáno za cenu čtyřikrát vyšší, než za jakou je původně sám prodal, požadoval při prodeji svého dalšího díla, které vytvořil v roce 1940, aby jeho kupec souhlasil s tím, že v případě následného prodeje tohoto díla odvede autorovi 50 % ze zisku.³⁵³ Další výraznou a také více známou osobností, která se zasazovala o zavedení práva na odměnu, byl malíř Robert Rauschenberg, který v 70. letech zahájil kampaň za právo na odměnu z podobných důvodů jako Wood. I jeho se dotklo, že jedno z jeho děl, obraz nazvaný „Tání“, které on sám prodal v roce 1958 za

---

³⁵¹ Některými autory je Kalifornie, i z důvodu uznání práva na odměnu, označována za „lídra v oblasti uměleckého práva“ /Srov. např. FELDMAN, F., Reflections on Art and the Law: Old Concepts, New Values, *Proceedings of the American Philosophical Society*, Vol. 131, No. 2. (Jun., 1987), s. 144. /

³⁵² Např. ve státě New York byla navrhována úprava podobná kalifornské úpravě (zahrnující i grafická díla a s 10% odměnou). Návrhy zákonů o právu na odměnu byly diskutovány rovněž ve státech Ohio a Illinois. Ani v jednom z nich však úprava přijata nebyla. (OGAWA, A., The Potential of implementing „Droit de Suite“ in US, *The Quarterly Review of Corporation Law and Society*, Volume 3, Issue 8, dostupné z WWW: <http://www.21coe-win-cls.org/english/activity/pdf/8/11.pdf> , s. 176, navštíveno dne 30. 3. 2008.

³⁵³ OGAWA, A., The Potential of implementing „Droit de Suite“ in US, *The Quarterly Review of Corporation Law and Society*, Volume, Issue 8, s. 176, dostupné z WWW: <http://www.21coe-win-cls.org/english/activity/pdf/8/11.pdf> , navštíveno dne 29. 5. 2011, odkazující na KATZ, G. P., *Copyright Preemption Under the Copyright Act of 1976: The Case of Droit de Suite*, 47 *The George Washington Law Review*, 203 (Nov. 1978).

960 dolarů, bylo posléze v roce 1973 prodáno již za 85 000 dolarů, tj. za téměř stokrát vyšší cenu.³⁵⁴

Někteří autoři a právníci se snažili zajistit autorům podíl na rostoucí ceně děl nelegislativní cestou, a sice prostřednictvím smluvního práva: smlouvami mezi autory a kupci.³⁵⁵ Zásadním problémem těchto smluv, odhlédneme-li od skutečnosti, že jsou nenárokovatelné, je, že zavazují pouze smluvní strany smlouvy, tzn. autora a konkrétního kupujícího. Jakmile je dílo posléze znovu prodáno (a podíl na zisku je autorovi v souladu s prvotní kupní smlouvou vyplacen), není žádný další kupec původní (prvotní) kupní smlouvou vázán. Uzavírání takovýchto smluv se také v praxi nijak neujalo.³⁵⁶

Naléhání zastánců práva na odměnu vyslechl poslanec a pozdější senátor Alan Sieroty z Los Angeles a vypracoval návrh ustanovení o právu na odměnu, která byla posléze v Kalifornii přijata v roce 1976. Návrh byl konzultován jen s úzkou skupinkou umělců a zastánců tohoto práva, nikoliv se zástupci obchodníků, sběratelů, muzeí apod. Jakmile byl zákon přijat, většina povinných subjektů byla velmi překvapena a rozhořčena, naopak autoři a autorské organizace, např. *Artists' Equity*, *Bay Area Lawyers for the Arts* a další nové právo obhajovali. V roce 1982 bylo ustanovení částečně novelizováno.³⁵⁷

---

³⁵⁴ BILL ANALYSIS, Sale of fine art, Artist's right to a resale royalty, Senate Judiciary Committee, 1995-96 Regular Session, s. 2, dostupné z WWW:

http://info.sen.ca.gov/pub/95-96/bill/sen/sb_0301-0350/sb_313_cfa_950210_103306_sen_comm.html, navštíveno dne 29. 5. 2011. V souvislosti s tímto konkrétním případem prodeje je v literatuře často zmiňována historka, která se odehrála vzápětí poté, co byl odklepnut prodej obrazu „Tání“. Rauschenberg se dostavil k prodávajícímu, obchodníkovi s uměním a sběrateli Robertu Scullovi, rýpnul do něj a vyčetl mu, že (volně přeloženo) „potil krev, aby mohl on (Scull) takto vydělat“ a zároveň mu navrhl, že „by měl zaplatit všem autorům přítomným na aukci dopravu taxi na celý týden“, což údajně vypočetl z toho, jakou odměnu by býval byl dostal, kdyby právo na odměnu bylo autorům přiznáno. (Např. WIRSCHING, Jennifer, J., *The Time is Now: The Need for Federal Resale Royalty Legislation in Light of the European Union Directive*, Southwestern University Law Review, Vol. 34 (2006), s. 431 aj.)

³⁵⁵ Jako příklad bývá uváděna kupní smlouva uzavřená v 70. letech 20. století newyorským právníkem Bobem Projanskym s obchodníkem Sethem Siegelauhem, obsahující i ujednání ohledně provize z následných prodejů. Obdobné smlouvy byly uzavřeny např. mezi Charlesem Jurristem a sochařem Edem Kienholzem. (MERRYMAN, J.H., ELSESEN, A.E., *Law, Ethics and the Visual Arts*, Mathew Bender & Co., 1. vydání, 1979, s. 143n.)

³⁵⁶ MERRYMAN, J.H., ELSESEN, A.E., *Law, Ethics and the Visual Arts*, 4. vydání, Kluwer Law International, London, Hague, New York, 2002, s. 500.

³⁵⁷ MERRYMAN, J. H., ELSESEN, A. E., *Law, Ethics and the Visual Arts*, 4. vydání, Kluwer Law International, London, Hague, New York, 2002, s. 475.

5.5.1 Úvahy o zavedení práva na federální úrovni zákonem VARA

V návaznosti na přístup USA k RÚB v roce 1989 byl americkému Kongresu předložen návrh zákona, přijatého posléze v roce 1990 pod názvem *Visual Artists' Right Act* (VARA) a zakotvujícího na federální úrovni některá osobnostní (morální) práva autorů uměleckých děl – především právo na nedotknutelnost díla.³⁵⁸ Součástí návrhu sice byla i ustanovení o právu na opětový prodej, ale vzhledem k přetrvávající kontroverznosti práva na odměnu v USA nebyla tato část návrhu zákona přijata.³⁵⁹ Namísto toho bylo tímto zákonem Copyrightovému úřadu (*Copyright Office*) uloženo vypracovat studii o vhodnosti (možnosti) zavedení práva v USA na federální úrovni.³⁶⁰

Studie byla předložena Kongresu v prosinci 1992 a její závěry lze shrnout následovně: zavedení práva nebylo doporučeno, nebyla však vyloučena možnost jeho zavedení v budoucnu, např. pokud by bylo právo harmonizováno v rámci EU.³⁶¹ Studie navrhla několik jiných způsobů, jak zlepšit situaci autorů uměleckých děl, a to buď rozšířením práva na vystavování, zavedením práva na pronájem, které by se nevyčerpávalo prodejem díla, dále zavedením práva na odměnu z vystavování díla (prostřednictvím kolektivní správy) a dále rovněž zvýšením podpory umělců z federálních fondů nebo prostřednictvím nákupů děl pro stavby financované z federálních rozpočtů. Pro případ, že by se znovu zvažovalo zavedení práva na odměnu, doporučila studie několik základních principů, z nichž by měla právní úprava

---

³⁵⁸ Např. PARACHINI, A., Artists' Rights Bill Awaiting Bush's Signature; Congress: The Precedent-setting Statute Would Protect Artworks from Unauthorized Mutilation and Change, *Los Angeles Times*, November 6, 1990. FELDMAN, F., Reflections on Art and the Law: Old Concepts, New Values, *Proceedings of the American Philosophical Society*, Vol. 131, No. 2. (Jun., 1987), s. 146. Zákon VARA /Visual Artists Rights Act of 1990/ je dostupný z WWW:

<http://www.law.uconn.edu/homes/swilf/ip/statutes/vara.htm> , navštíveno dne 8. 11. 2010.

³⁵⁹ V roce 1987 předložili senátoři Kennedy a Markey návrh federálního zákona o právech výtvarných umělců, jehož součástí bylo i ustanovení o nezcizitelném právu na odměnu ve výši 7 % z prodejní ceny. Návrh nebyl přijat. (Droit de Suite in a New Zealand Context, A Discussion Paper, April 2006, s. 13.) Podobný osud stihl i několik dřívějších pokusů zavést právo na odměnu na federální úrovni, které byly uskutečněny v 80. letech 20. století. (PERLMUTTER, S., *Resale Royalties for Artists: An Analysis of the Register of Copyrights' Report*, Columbia-VLA Journal of the Law and the Arts, 1992, Vol. 16:395, s. 396.)

³⁶⁰ Visual Artists Rights Act of 1990, SEC. 608 (b), 17 USC SEC 106A note, dostupné z WWW: <http://www.law.uconn.edu/homes/swilf/ip/statutes/vara.htm> , navštíveno dne 30. 3. 2008. Oznámení o veřejných konzultacích v souvislosti s přípravou studie byly zveřejněny na internetových stránkách Copyrightového úřadu, dostupné z WWW: <http://www.copyright.gov/history/mls/ML-418.pdf> , navštíveno dne 15. 1. 2011.

³⁶¹ Studii Copyrightového úřadu podrobila detailní kritické analýze S. Perlmutter (PERLMUTTER, S., *Resale Royalties for Artists: An Analysis of the Register of Copyrights' Report*, Columbia-VLA Journal of the Law and the Arts, 1992, Vol. 16:395).

vycházet: právo by mělo být vykonáváno prostřednictvím kolektivní správy vykonávané soukromou společností, odměny by měly příslušet jen z prodejů ve veřejných aukcích, sazby odměn by měly činit 3 až 5 % z hrubé prodejní ceny, neměla by být stanovena minimální prodejní cena, trvání doby ochrany práva by mělo být stanoveno po dobu života autora a 50 let po jeho smrti, právo by mělo být přiznáváno americkým občanům, zahraničním autorům pak na základě reciprocity, právo by mělo být nezczitelné (s určitou výjimkou ve prospěch sbírek), měla by být stanovena nezadatelnost práva, právo by mělo být aplikovatelné na stejné druhy děl, jaké jsou chráněny zákonem VARA, nemělo by se týkat děl, které byly vytvořeny ve více než 10 kopiích, a mělo by se uplatňovat i u děl, která byla vytvořena před nabytím účinnosti právní úpravy.³⁶²

5.5.2 Platná právní úprava v Kalifornii

Ustanovení o právu na odměnu při opětném prodeji (*The California Resale Royalty Act*) z roku 1972, účinné od 1. ledna 1977 a novelizované v roce 1982, je součástí kalifornského občanského zákoníku (*The Civil Code of the State of California*), a to jeho druhého oddílu věnovaného vlastnictví (čl. 986). Krátce poté, co byl zákon přijat, pokusil se obchodník s uměním H. Morseburg docílit jeho zrušení žalobou, ve které namítal rozpor kalifornského zákona s federálním autorským zákonem a s Ústavou USA. Ani jeden ze soudů, které žaloby projednávaly, tj. prvoinstanční (*Federal District Court for the Central District of California*) a odvolací (*the 9th Circuit Court of Appeal*), takové rozpory neshledal, a zákon proto zůstává v platnosti. Nejvyšší soud, u něhož bylo podáno dovolání, se věci odmítl zabývat.³⁶³

Právo na odměnu se vztahuje na případy, kdy je originál uměleckého díla (malby, sochy, kresby nebo díla ze skla) prodáváno prodávajícím, který má sídlo na území státu Kalifornie, nebo když se prodej uskuteční na území státu Kalifornie. Právo

---

³⁶² PERLMUTTER, S., *Resale Royalties for Artists: An Analysis of the Register of Copyrights' Report*, Columbia-VLA Journal of the Law and the Arts, 1992, Vol. 16:395, s. 421.

³⁶³ Naopak, Nejvyšší soud konstatoval, že kalifornský zákon „... je ten druh novátorské legislativní práce, pro jejíž podporu byl náš federální systém nastaven. Oficiální postoj společnosti ke svobodné a vitální umělecké komunitě a podpora této komunity jsou důležitými ukazateli morální a kulturní síly společnosti. Kalifornský zákon o právu na odměnu při opětném prodeji je možná malým krůčkem správným směrem.“ *Morseburg v. Balyon*, (C.D. Cal. 1978) 201 U.S.P.Q. (BNA) 518; *Morseburg v. Balyon*, (9th Cir. 1980) 621 F.2d 972; cert. denied, (1980) 449 U.S. 983. Dostupné z WWW: http://info.sen.ca.gov/pub/95-96/bill/sen/sb_0301-0350/sb_313_cfa_950210_103306_sen_comm.html, navštíveno dne 1. 4. 2008.

na odměnu se výslovně nevztahuje na případy, kdy jde o uměleckou skleněnou vitráž (*stained glass artistry*), trvale spojenou s nemovitostí a prodávanou spolu s touto nemovitostí jako její součást.

Práva se může domáhat pouze autor, který jde v době prodeje občanem USA nebo má v Kalifornii trvalý pobyt alespoň po dobu 2 let. Na rozdíl od tradiční kontinentální úpravy se může autor svého práva vzdát, ovšem jen písemně. Kromě toho může autor právo převést na jinou fyzickou nebo právnickou osobu za podmínek stanovených zákonem. Po smrti autora přecházejí práva a povinnosti podle tohoto zákona na jeho dědice (zákonné či testamentární) nebo na správce dědictví (*personal representative*) a jsou chráněna ještě (pouze) 20 let po smrti autora.³⁶⁴

Osobou povinnou platit odměnu je prodávající nebo jeho agent. Odměna činí 5 % z prodejní ceny. Je-li umělecké dílo prodáváno v aukci, galerii, dealerem, brokerem, muzeem nebo jiným obchodníkem s uměním, má tento obchodník povinnost zadržet příslušnou částku odpovídající 5 % z prodejní ceny, vyhledat autora a odměnu mu vyplatit. Pokud se mu nepodaří autora dohledat do 90 dnů ode dne prodeje, má povinnost odměnu odvést Kalifornské umělecké radě (*California Arts Council*, dále jen „CAC“). Veškeré částky určené pro výplatu odměn autorům, které jsou dosud v dispozici prodávajícího nebo jeho zprostředkovatele, nemohou být předmětem výkonu soudního rozhodnutí ve prospěch věřitelů prodávajícího nebo jeho zprostředkovatele. Neodvede-li prodávající nebo obchodník odměnu autorovi nebo CAC, může se autor domáhat žalobou náhrady škody do tří let od data prodeje nebo do jednoho roku od okamžiku, kdy se o prodeji dozvěděl, podle toho, která lhůta uplyne později. Úspěšná strana sporu má nárok na úhradu přiměřených nákladů na právní zastoupení ve výši určené soudem. Autor má právo znát jméno kupce svého díla. Toto právo není obsaženo v ustanovení o právu na odměnu při opětném prodeji, ale v trestním zákoníku.³⁶⁵

---

³⁶⁴ Srov. obecnou dobu ochrany autorských práv: do přijetí federálního autorského zákona z roku 1976 byla obecná doba ochrany, za podmínky splnění formálních náležitostí, zejm. registrace práv, 28 let s možností opětovného prodloužení. V roce 1978 byla doba ochrany pro díla vzniklá před rokem 1978 prodloužena na 47 let a posléze ještě na 67 let. V roce 1998 byla zákonem zvaným *Sonny Bono Copyright Term Extension Act* doba ochrany prodloužena na dobu života autora a 70 let po jeho smrti.

³⁶⁵ California Penal Code, Section 536, dostupné z WWW: <http://www.aroundthecapitol.com/code/getcode.html?file=pen/00001-01000/528-539>, navštíveno dne 29. 5. 2011. Viz informace pro autory na internetových stránkách CAC dostupné z WWW: <http://www.cac.ca.gov/resaleroyaltyact/resaleroyaltyact.php#6>, navštíveno dne 29. 5. 2011.

Odměny převedené na CAC musí být uloženy na zvláštním účtu. CAC je povinna se snažit nalézt všechny autory, pro něž byly odměny vybrány, a pokud se jí to nepodaří ve lhůtě do 7 let od data prodeje a pokud ve stejné lhůtě autor sám písemně o vydání odměny nepožádá, příslušná odměna se převede na CAC, která má tyto odměny využívat v rámci podpůrného programu pro nákupy uměleckých děl pro veřejné stavby (*Art in Public Buildings program*).

Právo na odměnu se neuplatní v následujících případech:

- prvního prodeje originálu díla samotným autorem,
- následného prodeje díla, byla-li prodejní cena včetně daně nižší než 1 000 USD,
- následného prodeje díla, byla-li prodejní cena včetně daně nižší než kupní cena, za kterou prodávající dílo získal,
- převodu díla směnou za jiné dílo či několik jiných děl nebo převodu díla částečně za úplatu či za jinou věc a částečně směnou za jiné dílo či díla, pokud hodnota (finanční částka a hodnota převedených věcí a děl) poskytnutá za dílo byla nižší než 1 000 USD,
- následného prodeje díla obchodníkem s uměním kupujícímu ve lhůtě 10 let od prvotního prodeje díla autorem tomuto obchodníkovi, pokud se všechny prodeje, které mezitím v této lhůtě proběhly, uskutečnily mezi obchodníky,
- prodeje uměleckých skleněných vitráží, které jsou součástí nemovitosti a prodávány spolu s ní (viz výše).

5.5.3 Právo na odměnu v kalifornské praxi

Aplikace kalifornské právní úpravy v praxi není zdaleka tak ideální, jak by se mohlo na první pohled zdát.³⁶⁶ Problémem je především nechuť obchodníků odměny platit a s tím spojené časté ignorování právní úpravy. Na druhé straně mnoho autorů o svém právu na odměnu často vůbec neví, a v důsledku toho je ani neuplatňují. Poměrně velká část odměn proto zůstává nevybrána. CAC se sice snaží spolu s dalšími organizacemi, poskytujícími právní poradenství autorům, šířit osvětu, to však nepřináší vždy žádoucí efekt. Jak CAC přiznává, v mnoha

---

³⁶⁶ Informace o uplatňování práva na odměnu v praxi laskavě poskytla paní Patricia Milich z CAC při osobní návštěvě autorky v sídle CAC v Sacramentu dne 11. 8. 2007. Některé informace lze rovněž vyčíst z internetových stránek CAC dostupných z WWW:

<http://www.cac.ca.gov/resaleroaltyact/resaleroaltyact.php>, navštíveno dne 29. 5. 2011.

případech se jedná o odměny v řádech desítek dolarů, které je zcela neefektivní vymáhat soudní cestou. K tomu nemá CAC prostředky ani personální vybavení.³⁶⁷

Velkou pomoc, jak pro autory, tak pro CAC představuje internet, kde lze nalézt řadu informací o uskutečněných prodejkách nebo naopak zveřejňovat informace o hledaných autorech, jak to činí CAC.³⁶⁸ Na internetových stránkách CAC zveřejňuje také řadu praktických rad pro autory. Např. doporučuje, aby autor, který si svá díla prodává sám, zahrnul do kupní smlouvy i závazek kupujícího informovat autora o všech budoucích kupcích. Poté, co se autor dozví o dalším prodeji a novém kupci, měl by jej kontaktovat a požádat jej opět o informaci o případném dalším prodeji atd. Autor si může také dohodnout s aukčními síněmi, aby jej průběžně informovaly o prodejkách jeho děl. Dále CAC doporučuje „googlovat“ na internetu pomocí vyhledávačů apod.³⁶⁹ CAC nemá přesné (a vlastně ani orientační) údaje o celkové výši všech odměn vyplacených autorům na základě kalifornské právní úpravy, vzhledem k možnosti plateb odměn přímo autorům. O těchto platbách se CAC nedozvídá, nepředpokládá však, že by jich bylo mnoho.

Pokud jde o odměny vybrané, resp. zaslané do CAC a vyplacené nositelům práv, popř. užitá na jiné účely, jsou k dispozici následující údaje: od přijetí zákona vybrala CAC celkem něco přes 310 tisíc \$ pro zhruba 30 autorů za prodeje téměř 600 děl. Autorům nebo jejich dědicům bylo vyplaceno kolem 241 tisíc \$. Začátkem roku 2011 měla CAC na účtu zhruba 21 tisíc \$ k vyplacení autorům či dědicům, které je třeba ještě vyhledat. Z odměn, které nebylo možno vyplatit

---

³⁶⁷ Administrativu spojenou s uplatňováním práva na odměnu má v CAC na starosti jediná osoba, paní Patricie Milich, která této agendě podle vlastního odhadu věnuje během kalendářního roku celkem přibližně jeden týden. Nejde totiž o jedinou náplň její práce. CAC se snaží hledat autory různými způsoby, mj. i výzvami na svých internetových stránkách (viz např. seznam hledaných autorů aktualizovaný k 9. 12. 2010, dostupný z WWW:

<http://www.cac.ca.gov/resaleroyaltyact/resaleroyaltyactlist.php>, navštíveno dne 11. 1. 2011. O tom, že hledání autorů není vždy jednoduchá záležitost a že jde často o činnost nákladnější, než je samotná výše odměny, svědčí např. článek Sarah McBride, The Case of the 80\$ Royalty Check: a Mystery for Patty Millich, Art Sleuth, *The Wall Street Journal*, 5. 3.2009, dostupný z WWW: <http://online.wsj.com/article/SB123621345176235047.html>, navštíveno dne 11.1.2011.

³⁶⁸ Na internetových stránkách CAC lze nalézt mnoho praktických informací o právní úpravě a jejím praktickém uplatnění (<http://www.cac.ca.gov/resaleroyaltyact/resaleroyaltyact.php>, navštíveno dne 1. 4. 2008). Vyhledávat informace o prodejkách uměleckých děl lze např. na portálu FindArtInfo.com (<http://www.findartinfo.com/default.asp>, navštíveno dne 1. 4. 2008), nebo prostým „googlováním“.

³⁶⁹ Např. doporučuje využívat portál FindArtInfo.com, dostupný z WWW: <http://www.findartinfo.com/default.asp>, navštíveno dne 1. 4. 2008.

nositelům práv, protože se je během sedmileté lhůty nepodařilo dohledat, a dále z odměn věnovaných autory či dědici CAC bylo kolem 50 tisíc \$ využito pro financování nákupu uměleckých děl pro veřejné stavby.³⁷⁰

5.5.4 Perspektivy zavedení práva na odměnu na federální úrovni

Zatím nic nenaznačuje, že by federální vláda USA změnila svůj postoj vůči právu na odměnu. Navzdory dřívějším příslibům nejsou žádné signály, že by se právem na odměnu Copyrightový úřad opět zabýval. Zdá se, že ani přijetí evropské směrnice a následná harmonizace práva na odměnu ve všech členských státech EU, resp. EHP nebyly pro USA žádnou významnou pobídkou pro zavedení práva na odměnu na federální úrovni nebo alespoň pro obnovení oficiálních diskuzí na toto téma, a to jak na národní, tak na mezinárodní úrovni.

5.6 Právo na odměnu v Austrálii (a Novém Zélandu)

Pro zajímavost stručně zmiňme vývoj na druhém konci světa, konkrétně v Austrálii a na Novém Zélandu, a to ze dvou důvodů: i tam se svým způsobem projevil vliv evropské směrnice o právu na opětný prodej a v případě Austrálie jde o další neevropský stát s právním systémem *common law*, který právo na odměnu zavedl.³⁷¹

Austrálie i Nový Zéland jsou členy Bernské unie. Austrálie přistoupila k pařížské revizi z roku 1971, tudíž je pro ni relevantní i čl. 14ter RÚB týkající se práva na odměnu.³⁷² Nový Zéland přistoupil pouze k římské revizi z roku 1928, čl. 14ter RÚB se jej proto netýká (podrobněji viz v kapitole 3 věnované mezinárodní právní úpravě).³⁷³

---

³⁷⁰ Informace laskavě poskytla paní Patricia Milich z CAC emailem ze dne 8. 3. 2011.

³⁷¹ Viz např. *A Submission to the House Standing Committee on Climate Change, Water, Environment and the Arts Inquiry into Resale Royalty Right for Visual Artists Bill 2008 (CTH)*, dostupné z WWW:

http://works.bepress.com/cgi/viewcontent.cgi?article=1064&context=matthew_rimmer, navštíveno dne 12. 11. 2010, nebo *Resale Royalty Submission*, dostupné z WWW:

http://www.arts.gov.au/_data/assets/pdf_file/0017/15173/National_Association_for_the_Visual_Arts.pdf, navštíveno dne 12. 11. 2010.

³⁷² Informace dostupné z WWW: http://www.wipo.int/treaties/en/Remarks.jsp?cnty_id=908C, navštíveno dne 12. 11. 2010.

³⁷³ Informace dostupné z WWW: http://www.wipo.int/treaties/en/Remarks.jsp?cnty_id=1001C, navštíveno dne 12. 11. 2010.

5.6.1 Snahy o zavedení práva na odměnu v Austrálii

V Austrálii usilovala o zavedení práva na odměnu téměř dvacet let australská organizace výtvarných umělců NAVA (*National Association for the Visual Arts Ltd.*) spolupracující s Australskou radou pro autorské právo (*Australian Copyright Council - ACC*),³⁷⁴ s *Art Law Centre of Australia*, s kolektivním správcem VISCOPY a s organizacemi zastupujícími domorodé umělce Desart a ANKAAA (*Arnhem and Northern Kimberley Aboriginal Artists Association*).³⁷⁵ Právo na odměnu prosazovala a obhajovala i řada dalších institucí, např. univerzity, právní experti a dokonce i někteří obchodníci. Některé galerie a aukční síně dokonce uzavíraly s umělci smlouvy, ve kterých se zavazovaly poskytovat autorům uměleckých děl určité procento z prodejní ceny (podíly se pohybovaly ve výši od 1 % do 10 %).³⁷⁶ V souvislosti s právem na odměnu byla a je často zmiňována nepříznivá situace aboriginských autorů, jejichž vyjednávací pozice při prodeji jejich děl je obzvláště slabá.³⁷⁷ Také v Austrálii mají své „Rauschenberg“ (viz kapitola 5.5 věnovanou právní úpravě v Kalifornii): jako příklad nespravedlivé situace výtvarných umělců je uváděn případ prodeje obrazu „*Water Dreaming at Kalipinypa*“ od aboriginského autora Johnnyho Waeangkuly Tjupurruly, který byl prodán v roce 2000 za 486 500 australských dolarů poté, co byl v 70. letech 20. století prodán samotným autorem za pouhých 150 australských dolarů.³⁷⁸ Jiným takovým uváděným případem je prodej obrazu *Warlugulong* autora Clifforda Possuma Tjapaltjarriho v aukci pořádané Sotheby's v roce 2007 za 2,4 milionu australských dolarů, když původně byl tento obraz prodán autorem v roce 1977 za pouhých 1 200 australských dolarů.³⁷⁹

---

³⁷⁴ Viz např. studie ACC „*The Resale Royalty & Its Implications For Australia*“ z roku 1989, dostupná z WWW: <http://www.caslon.com.au/droitprofile1.htm>, navštíveno dne 29. 1. 2011.

³⁷⁵ Internetové stránky institucí dostupné z následujících WWW: <http://www.visualarts.net.au/> (NAVA), <http://www.copyright.org.au/> (Australian Copyright Council), <http://www.artslaw.com.au/> (Art Law Centre of Australia), <http://www.viscopy.com.au/> (VISCOPY), <http://www.desart.com.au/> (DESART) a <http://www.ankaaa.org.au/> (ANKAAA), navštíveno dne 6. 1. 2008.

³⁷⁶ A Resale Royalty Right for Visual Artists, Options for its possible application to New Zealand, Discussion Paper, The Ministry of Culture and Heritage, duben 2007, ISBN 978-0-478-18456-3, s. 13.

³⁷⁷ MACKAY, E., Australian Visual Artists: Joining the Resale Rights Arena, *Indigenous Law Bulletin*, květen 2008, ILB Volume 7, Issue 5, s. 2.

³⁷⁸ Tzv. Myerova zpráva (*Myer Inquiry into the Contemporary Visual Arts and Craft Sector*), s. 159.

³⁷⁹ MACKAY, E., Australian Visual Artists: Joining the Resale Rights Arena, *Indigenous Law Bulletin*, květen 2008, ILB Volume 7, Issue 5, s.2.

Významnou roli při zvažování, zda zavést právo na odměnu v Austrálii či nikoli, sehrála především tzv. Myerova zpráva z roku 2002, zpracovaná na objednávku tehdejší australské vlády z roku 2001.³⁸⁰ Tématu práva na odměnu byla věnována značná pozornost. Analýza možných dopadů zavedení tohoto práva předpokládala, že pozitivní přínos pro autory by mohl být značný, zejména pak pro aboriginské autory, naopak negativní dopad na obchod s uměním bude spíše minimální.³⁸¹ Myer doporučoval vládě následující: 1. zavést právo na odměnu, 2. vytvořit pracovní skupinu složenou ze zástupců vlády, umělců a uměleckého sektoru, která by analyzovala možnosti (varianty režimu) práva na odměnu, 3. vypsát výběrové řízení na organizaci, která by právo na odměnu spravovala, a 4. vyčlenit 250 000 australských dolarů určených na podporu zavedení práva na odměnu a jeho správy.³⁸² Myerova zpráva zmiňovala výslovně i evropskou směrnici o právu na opětný prodej a harmonizační proces, který tato směrnice v rámci EU odstartovala.³⁸³

V roce 2004 vyhlásila australská vláda veřejné konzultace, jejichž cílem bylo zjistit názory široké veřejnosti na otázku, zda zavést či nezavést právo na odměnu a jaké jiné prostředky podpory výtvarných umělců by byly vhodnější. Podkladem pro veřejné konzultace byl dokument *Proposed Resale Royalty Arrangement, Discussion Paper*.³⁸⁴ Z padesáti došlých příspěvků se tři čtvrtiny vyjádřily ve prospěch zavedení práva na odměnu.³⁸⁵

5.6.2 Návrhy z let 2004 a 2006

---

³⁸⁰ Zpracováním zprávy byl pověřen Rupert Myer, obchodník a známý milovník umění, který vycházel z konzultací, připomínek a podnětů 190 různých vládních a nevládních organizací a institucí i jednotlivců. Zpráva se zabývala otázkami vzdělávání umělců, právními i ekonomickými aspekty, otázkami vládní podpory umění, vlivem nových technologií na výtvarné umění atp.

(Informace dostupná z WWW:

http://archive.dcita.gov.au/2002/08/artbeat_winter_2002/contemporary_visual_arts_and_craft_inquiry, navštíveno dne 6. 1. 2008.) Text Myerovy zprávy je dostupný z WWW:

http://www.cmc.gov.au/data/assets/pdf_file/0019/85600/Report_of_the_Contemporary_Visual_Arts_and_Craft_Inquiry.pdf, navštíveno dne 29. 1. 2011.

³⁸¹ Myerova zpráva, s. 7.

³⁸² Myerova zpráva, s. 14.

³⁸³ Myerova zpráva, s. 158 a násl.

³⁸⁴ Dokument dostupný z WWW:

http://www.arts.gov.au/public_consultation/earlier-consultations/resale_royalty_discussion_paper, navštíveno dne 29. 1. 2011.

³⁸⁵ Informace dostupná z WWW:

<http://www.mch.govt.nz/publications/resale-royalty/ResaleRoyaltyPublicDiscussionPaper.pdf>, navštíveno dne 2. 1. 2008, s. 12n.

V návaznosti na výsledky veřejných konzultací byly předloženy dva návrhy zákonů, první v roce 2004, druhý v roce 2006. Tyto návrhy měly zavést právo na odměnu prostřednictvím novely autorského zákona z roku 1968.³⁸⁶ Šlo však o poslanecké (senátorské), nikoli vládní iniciativy, které nebyly parlamentem přijaty.³⁸⁷ Zajímavé na nich bylo, že se do větší či menší míry inspirovaly i evropskou směrnicí o právu na opětný prodej.

První z nich, návrh senátorky Kate Lundyové z roku 2004, vycházel z doporučení obsažených v Myerově zprávě. Předpokládal zavedení nepřevoditelného práva na odměnu při každém opětném prodeji, kterého se zúčastní profesionální obchodník s uměním, např. aukční síň, soukromé galerie dealer či (výslovně) i provozovatel on-line aukcí. Návrh obsahoval i definici „originální rozmnoženiny“, obdobnou té v evropské směrnicí. Právo na odměnu by se nevztahovalo na prodeje mezi soukromými osobami. Narozdíl od úpravy ve směrnicí byla zde výše odměny navrhována ve výši 5 % z prodejní ceny, nikoli klouzavě degresivní sazbou. Návrh nestanovil spodní hranici prodejní ceny, ta měla být určena prováděcím nařízením. Povinnou osobou měl být prodávající nebo obchodník, jednající ve prospěch prodávajícího. Právo mělo být spravováno kolektivně, přičemž z konzultací vyplynulo, že na tuto funkci aspiruje kolektivní správce VISCOPY (viz dále).³⁸⁸

Druhý návrh předložil v roce 2006 senátor Bob McMullen. Ten navrhoval zavedení klouzavě degresivních sazeb od 4 % z prodejní ceny nepřekračující 100 000 australských dolarů až po 0,25 % z prodejní ceny nad 1 milion australských dolarů. Stanovil dále maximální odměnu ve výši 25 000 australských dolarů. Počítal rovněž s povinnou kolektivní správou práva na odměnu.³⁸⁹ Spodní hranici prodejní ceny

---

³⁸⁶ MACKAY, E., Australian Visual Artists: Joining the Resale Rights Arena, *Indigenous Law Bulletin*, květen 2008, ILB Volume 7, Issue 5, s. 2, dostupné z WWW:

[http://www.ilc.unsw.edu.au/sites/ilc.unsw.edu.au/files/mdocs/Mackay%20V7\(5\).pdf](http://www.ilc.unsw.edu.au/sites/ilc.unsw.edu.au/files/mdocs/Mackay%20V7(5).pdf), navštíveno dne 2. 2. 2011.

³⁸⁷ Šlo o tzv. *Private Member's Bills*, tj. návrhy poslanců, kteří nejsou zároveň členy vlády či nemají funkci v některém z vládních úřadů. Pro takové návrhy zákonů je typické, že většinou nejsou schváleny. (Informace dostupná z WWW: http://en.wikipedia.org/wiki/Private_Member's_Bill, navštíveno dne 6. 1. 2008.)

³⁸⁸ Návrh dostupný z WWW: <http://www.katelundy.com.au/2004/08/23/resale/>, navštíveno dne 2. 2. 2011.

³⁸⁹ Law Librarians News & excited utterances, Issue 103: 2 June 2006, s. 43, dostupné z WWW: http://prismlegal.com/media/LLN_103_2_June_2006.pdf, navštíveno dne 2. 2. 2011.

navrhoval ve výši 2 000 australských dolarů. Kromě toho návrh počítal se zřízením zvláštního fondu při Australské radě, do něhož by se odvádělo 10 % z odměn vybraných z opětného prodeje, dosáhla-li prodejní cena více než 50 000 australských dolarů. Z těchto příspěvků by se vyplácela podpora začínajícím a nadějným umělcům.³⁹⁰

Ani jeden ze zmíněných návrhů nebyl přijat a v roce 2006 vláda rozhodla, mj. po usilovném lobbingu australských obchodníků s uměním, že právo na odměnu nezavede. Zdůvodnila to přesvědčením, že toto právo nebude významným zdrojem příjmů pro většinu australských výtvarných umělců. Přineslo by prospěch jen malé skupině již úspěšných tvůrců v závěru jejich kariéry nebo dědicům takových úspěšných umělců a zároveň by mělo negativní dopady na obchodní sféru.³⁹¹ Namísto toho vláda přislíbila zavést jiné formy podpory, které by byly směřovány k jednotlivým konkrétním umělcům. Konkrétně vyčlenila z rozpočtu na léta 2006 – 2007 celkem 6 milionů australských dolarů pro další čtyři roky na podporu výtvarných umělců. Podpora by měla pomoci umělcům při vstupu na trh a dále pomoci rozvoji uměleckého průmyslu aboriginských tvůrců (prostřednictvím zvláštního programu NACIS – *the National Arts and Crafts Industry Support programme*).³⁹²

V téže době opoziční australská Labouristická strana prohlásila, že pokud bude zvolena, okamžitě právo na odměnu zavede.³⁹³ Svěmu slibu dostála. V listopadu 2007 tato strana vyhrála volby,³⁹⁴ v listopadu 2008 vláda předložila návrh zákona do parlamentu.³⁹⁵ Ten posléze zákon v listopadu 2009 přijal. Nová právní úprava nabyla účinnosti 9. června 2010.³⁹⁶

---

³⁹⁰ HUDSON, E., Resale royalties for visual artists: What the Artist's Resale Rights Bill 2006 offers Australian art, *ArtsHub*, 5. 5. 2006, dostupné z WWW: <http://www.artshub.com.au/au/news-article/opinions/visual-arts/resale-royalties-for-visual-artists-what-the-artists-resale-rights-bill-2006-offers-australian-art-93838#>, navštíveno dne 29. 5. 2011.

³⁹¹ Informace dostupná z WWW: <http://www.mch.govt.nz/publications/resale-royalty/ResaleRoyaltyPublicDiscussionPaper.pdf>, navštíveno dne 2. 1. 2008, s. 12n.

³⁹² Tisková zpráva z 9. 5. 2006, dostupná z WWW: http://www.minister.dbcde.gov.au/kemp/media/media_releases/new_support_for_australias_visual_artists, navštíveno dne 29. 5. 2011.

³⁹³ Informace dostupná z WWW: <http://www.mch.govt.nz/publications/resale-royalty/ResaleRoyaltyPublicDiscussionPaper.pdf>, navštíveno dne 2. 1. 2008.

³⁹⁴ Informace dostupná z WWW: <http://www.novinky.cz/clanek/127552-australsti-konzervativci-prohrali-po-11-letech-volby.html>, navštíveno dne 3. 1. 2008.

³⁹⁵ Informace dostupná z WWW: <http://www.scoop.co.nz/stories/PA0810/S00136.htm>, navštíveno dne 2. 2. 2011. Návrh zákona je dostupný z WWW:

5.6.3 Zákon z roku 2009

Právní úprava obsažená v zákoně s oficiálním názvem *The Resale Royalty Right for Visual Artists Act 2009* je, podobně jako např. úprava v UK, velmi podrobná a obsahuje řadu detailních pravidel a definic, z nichž některé souvisí se samotným právem na odměnu jen zprostředkovaně. Kromě vymezení pojmů jako „umělecké dílo“, „komerční opětný prodej“, stanovení pravidel pro určení nositele práv – autora a právního nástupce, upravuje rovněž např. pravidla pro jmenování kolektivního správce a pravidla jeho činnosti, včetně práva na informace o uskutečněných prodejkách, sankce,³⁹⁷ příslušnost soudů apod.

Právo na odměnu se uplatní v případech opětných prodejů originálů uměleckých děl uskutečněných prostřednictvím profesionálního obchodníka s uměním. Vztahuje se na prodeje originálů uměleckých děl zhotovených autorem nebo pod jeho vedením. V demonstrativním výčtu druhů uměleckých výtvarných děl, jichž se právo na odměnu týká, jsou kromě obvyklých druhů (malby, grafiky, fotografie, sochy apod.) uvedena také tzv. digitální umělecká díla (*digital artworks*), multimediální umělecká díla (*multimedia artworks*), videoart (*video artworks*), šperky či textilní díla – tapiserie či jiné „tkaniny“ (*weavings*). Výslovně jsou z režimu práva na odměnu vyloučena díla architektonická, ať už v podobě stavby nebo náčrtu, plánu nebo modelu pro stavbu, dále topografie polovodičových výrobků a rovněž i rukopisy děl literárních, dramatických a hudebních.

Odměna byla stanovena paušálně ve výši 5 % z prodejní ceny. Ta je definována jako částka zaplacená kupujícím, včetně daně z prodeje (*the Goods and Service tax*), ale bez přírážky placené prodávajícím (*buyer's premium*) a bez jakékoli jiné daně placené v souvislosti s prodejem. Osobami povinnými platit odměnu jsou prodávající a profesionální obchodník společně a nerozdílně.

---

http://parlinfo.aph.gov.au/parlInfo/download/legislation/bills/r4010_aspassed/toc_pdf/Resale%20Royalty%20Right%20for%20Visual%20Artists%20Bill%202008_08226b01.pdf;fileType=application%2Fpdf#se arch=%22resale%20royalty%20right%20for%20visual%20artists%20bill%202008%20bills%20and%20legislation%20bills%22, navštíveno dne 2. 2. 2011.

³⁹⁶ Tisková zpráva z 9. 6. 2010, dostupná z WWW:

<http://www.environment.gov.au/minister/archive/env/2010/mr20100609b.html>, navštíveno dne 3. 2. 2011.

³⁹⁷ Jde o tzv. *civil penalties*, obdobu českých správních a občanskoprávních sankcí.

Spodní hranice prodejní ceny činí 1 000 australských dolarů, přičemž zákon nevyklučuje možnost stanovit prováděcím předpisem vyšší spodní hranici prodejní ceny. Právo se vztahuje i na autory uměleckých děl, kteří jsou příslušníky jiného státu majícího obdobný systém práva na odměnu.³⁹⁸

5.6.4 Kolektivní správa

Právo na odměnu je ze zákona povinně kolektivně spravováno monopolně jediným kolektivním správcem, kterého na základě výběrového řízení určuje příslušný ministr na dobu nejdéle pěti let. Oproti očekávání se tímto pověřeným kolektivním správcem nestala organizace VISCOPY, kolektivní správce autorů výtvarných děl, ale *Copyright Agency Limited* (CAL), kolektivní správce literárních autorů a nakladatelů, a to na dobu pěti let počínaje květnem 2010.³⁹⁹ Vlášda zároveň, zřejmě i na základě doporučení Myerovy zprávy, vyčlenila ze státního rozpočtu 1, 5 milionu australských dolarů určených na podporu zavedení administrativního systému správy práva na odměnu.⁴⁰⁰

Zákon stanoví podrobně oznamovací povinnosti nositelů práv a osob povinných platit odměny vůči kolektivnímu správci. Zároveň stanoví oznamovací povinnost i kolektivnímu správci samotnému, který musí za stanovených podmínek na svých internetových stránkách zveřejňovat informace o opětných prodejkch podléhajících právu na odměnu.⁴⁰¹

Zákon také stanoví, jak může kolektivní správce nakládat s odměnami, o něž se příslušný nositel práv nepřihlásí. Pokud taková situace nastane a kolektivnímu správci se ani při nejlepší úsilí nepodaří nositele práv nalézt ve lhůtě do šesti let od okamžiku, kdy k opětnému prodeji došlo, musí, po odečtení svého administrativního poplatku (a po vyplacení příslušných částí odměn těm nositelům práv, bylo-li jich více, které se

---

³⁹⁸ Informace dostupná z WWW: <http://www.resaleroyalty.org.au/about-resale-royalty.aspx> , navštíveno dne 2. 2. 2011.

³⁹⁹ Informace dostupná z WWW: http://www.arts.gov.au/artists/resale_royalty, navštíveno dne 29. 1. 2011. Rozčarování z pověření CAL výkonem kolektivní správy práva na odměnu lze vyčíst např. ze zprávy z 9. dubna 2010, dostupné z WWW: <http://www.artshub.com.au/au/news-article/news/visual-arts/viscopy-disappointed-by-resale-royalty-decision-181024>, navštíveno dne 29. 1. 2011.

⁴⁰⁰ Informace dostupná z WWW: <http://www.resaleroyalty.org.au/about-resale-royalty.aspx> , navštíveno dne 29. 1. 2011.

⁴⁰¹ Viz příslušnou sekci internetových stránek CAL dostupných z WWW: http://www.resaleroyalty.org.au/Notice_of_resale.aspx , navštíveno dne 30. 5. 2011.

dohledat podařilo nebo kteří se přihlásili), vyplatit odměnu či její zbývající část těm, kteří odměnu zaplatili. Pokud nelze dohledat ani tyto osoby, ponechá si kolektivní správce odměnu či její část a využije ji pro úhradu nákladů spojených s výběrem a vyplácením odměn a pro vymáhání těchto odměn.

Zajímavým prvkem australské právní úpravy je možnost autora odmítnout přijetí odměny vybrané ze zákona kolektivním správcem. Autor může v jednotlivých případech, tj. nikoli paušálně *pro futuro*, ve stanovené lhůtě 21 dnů od okamžiku zveřejnění zprávy o opětném prodeji na internetové stránce kolektivního správce (viz výše) oznámit kolektivnímu správci, že nemá o vyplacení odměny zájem.⁴⁰²

Kolektivní správce uplatňuje za správu práva na odměnu tzv. administrativní poplatek, jehož výše nesmí přesahovat výši daně (zákon nespécifikuje, jaké). Zákon zároveň zmocňuje příslušného ministra stanovit písemným oznámením maximální výši takového administrativního poplatku.⁴⁰³

5.6.5 Úvahy o zavedení práva na odměnu na Novém Zélandu

Také novozélandská vláda se zabývala myšlenkou zavést právo na odměnu. Do značné míry byla jistě inspirována vývojem v sousední Austrálii, se kterou je Nový Zéland spojen nejen historií, ale i ekonomicky.⁴⁰⁴ I zde se projevil svým způsobem vliv evropské směrnice z roku 2001, resp. zavedení práva na odměnu ve všech členských státech EU, resp. EHP, zejména pak v UK, se kterým Nový Zéland, podobně jako Austrálii, pojí společná historie a právní systém. Proto se také v souvislosti s úvahami o zavedení práva na odměnu zmiňovala právní úprava přijatá v UK (viz kapitola 5.3.2) jako vhodný inspirační zdroj.⁴⁰⁵

---

⁴⁰² Viz např. sekce Časté dotazy na internetových stránkách CAL dostupných z WWW:

<http://www.resaleroyalty.org.au/assets/documents/FAQs-For-Artists.pdf>, navštíveno dne 30. 5. 2011.

⁴⁰³ CAL si strhává administrativní poplatek ve výši 10 %. (Tisková zpráva ACL ze 7. dubna 2010 oznamující pověření CAL kolektivní správou práva na odměnu, dostupná z WWW: <http://www.copyright.com.au/assets/documents/CAL%20appointment%20to%20resale%20royalty.pdf>, navštíveno dne 29. 5. 2011.)

⁴⁰⁴ Viz např. obchodní dohoda Austrálie a Nového Zélandu (*The Australia New Zealand Closer Economic Relations Trade Agreement*). *Droit de Suite in a New Zealand Context, A Discussion Paper*, Bankside Chambers, duben 2006, s. 4.

⁴⁰⁵ Např. KLEMENT, U., *Resale Royalties for visual artists: an analysis of international developments and the implications for New Zealand*, *New Zealand Intellectual Property Journal*, září 2006, s. 216.

5.6.6 Návrh z roku 2008

V dubnu 2007 vyhlásila novozélandská vláda veřejné konzultace, v nichž se většina respondentů se vyslovila pro zavedení práva na odměnu. V květnu 2008 byl novozélandskému parlamentu předložen návrh novely autorského zákona *The Copyright (Artists' Resale Right) Amendment Bill*, kterou by se autorský zákon z roku 1994 doplnil o ustanovení upravující právo na odměnu.⁴⁰⁶ Návrh byl zpracován na základě podnětů a návrhů vzešlých z několikaměsíčních veřejných konzultací a ze zkušeností jiných států.⁴⁰⁷ Struktura a míra detailnosti navrhované úpravy je podobná britské a australské právní úpravě.

Podle návrhu by autorům výtvarných děl příslušelo při opětných prodejkách originálů jejich děl nezadatelné a nepřevoditelné právo na odměnu ve výši 5 % z prodejní ceny, pokud by dílo bylo prodáno v aukci, galerii či prostřednictvím jiného profesionálního obchodníka s uměním (dealera, agenta, obchodního zprostředkovatele apod.). Spodní hranice prodejní ceny byla navrhována ve výši 500 novozélandských dolarů. Prodejní cenou by se rozuměla cena bez jakýchkoli daní podle zákona o dani ze zboží a služeb. Osobami povinnými platit odměny měly být společně a nerozdílně prodávající a obchodník.

Právo bylo navrhováno jako nepřevoditelné a jako právo, jehož se autor nemůže vzdát. Mělo by být chráněno podle obecné úpravy doby trvání ochrany autorských práv, tj. po dobu života autora a 50 let po jeho smrti.

Návrh předpokládal povinnou kolektivní správu vykonávanou monopolně.⁴⁰⁸ Kolektivní správce měl být oprávněn požadovat informace o uskutečněných prodejkách a měl by mít právo strhávat si část z vybraných odměn na úhradu svých nákladů

---

⁴⁰⁶ Tisková zpráva novozélandské vlády ze 13. 5. 2008, dostupná z WWW:

<http://www.scoop.co.nz/stories/PA0805/S00208.htm>, navštíveno dne 3. 2. 2011

⁴⁰⁷ Podkladem pro veřejné konzultace byla studie popisující mj. historii práva na odměnu v zahraničí, zejména ve Francii, Německu, UK, Kalifornii a dalších státech, argumenty proti právu na odměnu, varianty výkonu práva na odměnu ad. (*Droit de Suite in a New Zealand Context, A Discussion Paper*, Bankside Chambers, duben 2006).

⁴⁰⁸ Monopol nevyplývá výslovně z textu zákona, je však zmíněn v tiskové zprávě novozélandské vlády ze 13. 5. 2008, dostupné z WWW: <http://www.scoop.co.nz/stories/PA0805/S00208.htm>, navštíveno dne 23. 1. 2011.

stanovenou buď fixní částkou, nebo procentem, podle prováděcího nařízení, k jehož vydání by zákon zmocňoval.

Návrh nakonec neprošel parlamentem a tudíž právo na odměnu, přinejmenším prozatím, nebylo na Novém Zélandu přijato.⁴⁰⁹ S ohledem na skutečnost, že právo bylo zavedeno v Austrálii a s ohledem na již zmíněné těsné ekonomické vazby Nového Zélandu a Austrálie, nelze vyloučit, že dříve či později k zavedení práva na odměnu na Novém Zélandu přece jen dojde.

---

⁴⁰⁹ Zpráva „*Artists' Resale Right rejected*“ z 31. 3. 2009, dostupná z WWW: <http://www.copyright.org.nz/viewNews.php?news=494>, navštíveno dne 23. 1. 2011.

6. Právo na odměnu v ČR

6.1 Právo na odměnu v ČR do roku 2000

V České republice, přesněji na území, které dnes tvoří Českou republiku,⁴¹⁰ bylo právo na odměnu poprvé zakotveno v AZ z roku 1926.⁴¹¹ V každém dalším AZ, z let 1953 a 1965, došlo ke změnám právní úpravy, ani jedna z nich však nepřispěla k uplatňování práva v praxi. Změna v tomto směru nastala až po přijetí AZ z roku 2000 v souvislosti s implementací směrnice o právu na odměnu (viz následující kapitoly).

6.1.1. Zavedení práva na odměnu v roce 1926

Právo na odměnu bylo do českého právního řádu zavedeno zákonem č. 218/1926 Sb. z. a n. s účinností od 1. března 1927.⁴¹² Průběh projednávání návrhu na uznání tohoto práva nebyl nijak rychlý ani jednoduchý. Bylo to do značné míry způsobeno tím, že v té době – začátkem 20. let 20. století - šlo o velkou novinku. Bernská úmluva v té době právo na odměnu ještě neznala.⁴¹³ Oficiálně právo na odměnu uznávala – a ve svém právním řádu zakotvila – teprve v roce 1920 pouze Francie. Proto byl zákon z roku 1926 z tohoto hlediska na svou dobu značně pokrokový.

Původní vládní návrh (osnova) prvního prvorepublikového AZ – zákona „o původcovu právu k literárním, hudebním, uměleckým a fotografickým dílům“ z roku 1920 vycházel z dřívějšího zákona č. 197/1895 ř. z., o právu původském k dílům

---

⁴¹⁰ Státní útvar, jehož se zde popisovaná historie práva na odměnu týká, měnil průběžně svou rozlohu a název, počínaje Republikou československou ve 20. letech 20. století až po Českou republiku od roku 1993 do současnosti.

⁴¹¹ Předchozí autorskoprávní předpisy, tj. císařský patent č. 996 z roku 1846, zákon č. 197/1895 ř. z. ani Všeobecný občanský zákoník č. 946/1811 právo na odměnu neznaly.

⁴¹² LÖWENBACH, Jan, *Právo autorské*, Nákladem Československého Kompasů tiskařské a vydavatelské akc. spol., Praha 1927, s. 169 a násl.

⁴¹³ Pro Československo (přesněji pro Československou socialistickou republiku) se mezinárodní úprava práva na odměnu stala závaznou, byť jen dobrovolně, až přistoupením k pařížské revizi Bernské úmluvy z roku 1971, ke kterému došlo s účinností od 11. dubna 1980. K bruselské revizi Bernské úmluvy, která právo na odměnu zakotvila na mezinárodní úrovni, totiž Československo nepřistoupilo. (Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 133/1980 Sb., Bernské úmluvě o ochraně literárních a uměleckých děl ze dne 9. září 1886, doplněné v Paříži dne 4. května 1896, revidované v Berlíně dne 13. listopadu 1908, doplněné v Bernu dne 20. března 1914 a revidované v Římě dne 2. června 1928, v Bruselu dne 26. června 1948, ve Stockholmu dne 14. července 1967 a v Paříži dne 24. července 1971, ve znění vyhlášky č. 19/1985 Sb.)

literárním, uměleckým a fotografickým, ze staršího uherského zákona z roku 1884, z Bernské úmluvy, ze zahraničních právních úprav a zejména z odborné literatury. Tento původní návrh právo na odměnu neobsahoval.⁴¹⁴

Z důvodové zprávy k návrhu lze vyčíst, že ministerstvo školství a národní osvěty na základě podnětů výtvarných umělců původně navrhovalo právo na odměnu do připravovaného zákona zahrnout.⁴¹⁵ Odvolávalo se přitom právě na příklad Francie.⁴¹⁶ Pro zavedení práva se vyslovila i právnická fakulta německé univerzity. V důvodové zprávě jsou uvedeny důvody, pro které nebyl návrh v dané fázi projednávání zákona akceptován. Zejména šlo o obavy z problémů při vymáhání práva v praxi.⁴¹⁷

Návrh na zavedení práva na odměnu se posléze vrátil zpět do hry na základě doporučení ústavně právního výboru senátu, který se tímto zabýval v květnu 1921.⁴¹⁸ Navrhl doplnit do textu zákona nový § 41 o podílu autora výtvarného díla na kupní ceně při pozdějším veřejném prodeji jeho díla. Jak se ve zprávě výboru výslovně uvádí, „jest to novota, posud žádným zákonem nevyzkoušená, a jen literaturou o právu původském protěžována.“ Výbor vzal v potaz problémy, které by mohly při aplikaci práva nastat, např. vyloučil soukromé prodeje a omezil právo pouze na prodeje ve veřejných dražbách. Právo mělo příslušet autorovi, jeho dědici nebo odkazovníku, a to po celou

---

⁴¹⁴ Senát Národního shromáždění R. Č. r. 1920, Tisk č. 227., Vládní návrh, Zákon ze dne ... 1920 o původcovu právu k literárním, hudebním, uměleckým a fotografickým dílům., dostupný z WWW: http://www.psp.cz/eknih/1920ns/se/tisky/t0227_02.htm, navštíveno dne 8. 8. 2007.

⁴¹⁵ Navrhovalo, aby autorovi a posléze jeho právnímu nástupci příslušel podíl na tržové ceně při každém prodeji díla a na ceně vytěžené v umělecké dražbě, a to do 30 let po smrti autora díla. (Lhůta byla kratší než navrhovaná doba ochrany, tj. zpravidla po dobu života autora a 50 let po jeho smrti.) Podíl na tržové ceně byl navrhován ve výši 5 % z každé tržové ceny po srážce původní prodejní ceny, a pokud bylo dílo původně darováno, pak z celé tržové ceny.

⁴¹⁶ Senát Národního shromáždění R. Č. r. 1920, Tisk č. 227., Vládní návrh, Zákon ze dne ... 1920 o původcovu právu k literárním, hudebním, uměleckým a fotografickým dílům., dostupný z WWW: http://www.psp.cz/eknih/1920ns/se/tisky/t0227_02.htm, navštíveno dne 8. 8. 2007.

⁴¹⁷ Předpokládalo se, že by prodávající subjekt měl mít povinnost oznámit prodej, resp. zcizení, díla nějakému úřadu, který by zřejmě za tím účelem byl zřízen, a tento úřad by zřejmě byl povinen odměnu (jak se uvádí v důvodové zprávě – poplatek) vyměřit a také vymáhat. Proti tomu bylo namítáno, že takový úřad by de facto vymáhal částky pro soukromé subjekty. Problém byl spatřován rovněž v (ne)možnosti kontroly prodejů a vlastnictví děl, jakékoli dotazování by mohlo zasahovat do vlastnických práv. Předpokládalo se také, že prodejní ceny nebudou hlášeny ve skutečné výši. Pokud by se právo vztahovalo i na neveřejné prodeje, byla by jeho aplikace téměř zcela vyloučená. Úřad, který by zřejmě bylo nutno zřídit, by mohl rozsahem odpovídat poplatkovým úřadům a byla vznesena otázka, kdo by hradil náklady. V případě veřejných prodejů by situace mohla být jednodušší – prodávající instituce by byla povinna prodej hlásit, ovšem i zde by mohl nastat problém v případech, kdy nositel práv není znám nebo dohledatelný nebo v případech anonymních či pseudonymních děl, u nichž autor není znám a není ani zapsán v příslušném rejstříku. Obavy byly rovněž ohledně toho, zda bude možné, často po značně dlouhé době, zjistit, jaká byla předchozí kupní cena, zejména pak po smrti autora.

⁴¹⁸ Senátní tisk 760/1921, Zpráva ústavně-právního výboru o vládním návrhu zákona o původcovu právu k literárním, hudebním, uměleckým a fotografickým dílům (tisk č. 227), z 19. května 1921. Dostupné z WWW: http://www.psp.cz/eknih/1920ns/se/tisky/t0760_01.htm, navštíveno dne 8. 8. 2007.

dobu ochrany autorského práva k dílu (nikoliv pouze 30 let, jak navrhovalo dříve ministerstvo školství a národní osvěty). Podmínkou pro uplatnění práva bylo zcizení díla autorem. Podíl měl příslušet jen z výtěžku, nikoliv z celé prodejní ceny, přičemž podmínkou bylo, aby výtěžek přesahoval dvojnásobek kupní ceny, za kterou autor dílo původně prodal. Výše podílu byla stanovena na 20 % z rozdílu mezi původní cenou a dražebním výtěžkem, při každé další dražbě mezi jejím výtěžkem a cenou, ze které naposled oprávněný obdržel podíl (nikoliv tedy cenou z každého předcházejícího prodeje). Právo se mělo vztahovat i na prodeje děl architektonických. K promlčení práva mělo docházet v obecných promlčecích lhůtách. Oprávnění nositelé práv, kteří chtěli toto právo uplatnit, měli povinnost oznámit před dražbou svůj nárok a před výplatou podílu prokázat původní cenu. Povinné subjekty (úřady nebo podnikatelé) měli sice povinnost po oznámení učiněném nositelem práv příslušný podíl zadržet, vyplatit je však mohli (a měli) pouze poté, co nositel práva prokázal jednak svůj nárok, jednak původní cenu.

V červnu 1921 projednal návrh zákona a zprávu ústavně-právního výboru senát a rozhodl o vrácení věci tomuto výboru k novému projednání. Tentokrát byla věc uložena k projednání podvýboru ústavně-právního výboru senátu. Podkladem pro revizi byl článek universitního profesora dr. Karla Hermanna-Otavského „Reforma našeho práva autorského“ z roku 1921, jehož zásluhou, jak uvádí dr. Jan Löwenbach ve svém díle *Právo autorské* z roku 1927,⁴¹⁹ bylo právo na odměnu v autorském zákoně zakotveno.⁴²⁰ Podvýbor navrhl několik dílčích změn. Koncem listopadu 1921 senát tuto pozměněnou osnovu přijal a postoupil ji Poslanecké sněmovně. (Viz pozměňovací návrhy obsažené ve zprávě ústavně-právního výboru /tisk 1099/ o vládním návrhu zákona /tisk 227/ o původcovu právu k literárním, hudebním, uměleckým a fotografickým dílům.)⁴²¹

Poslanecká sněmovna se k projednání návrhu zákona dostala se zpožděním až v roce 1925. Mezitím byla ve Sbírce zákonů a nařízení vyhlášena Bernská úmluva (pod

---

⁴¹⁹ LÖWENBACH, Jan, *Právo autorské*, Nákladem Československého Kompasu tiskařské a vydavatelské akc. spol., Praha 1927, s. 172n.

⁴²⁰ Dr. K. Hermann-Otavský, *Reforma našeho práva autorského*, *Právník*, sešit VII – IX, 1921, s. 193 a násl., resp. 257 a násl. V tomto článku byl ustanoven § 41 věnován jen krátký odstavec, ve kterém autor doporučoval přesněji vymezit okruh oprávněných osob a dále vyslovil názor, že pokud bude zmíněné ustanovení přijato, bude nutno přinejmenším prováděcím předpisem zajistit, aby byly oprávněné osoby o dražbě, resp. o jejím výsledku informovány.

⁴²¹ Tisk 1099 z roku 1921, dostupný z WWW: http://www.psp.cz/eknih/1920ns/se/tisky/t1099_01.htm, navštíveno dne 4. 2. 2011.

č. 401/1921) a byl přijat zákon o smlouvě nakladatelské č. 106/1923 Sb. z. a n. I v poslanecké sněmovně byl ustaven podvýbor, který osnovu během dvanácti schůzí projednal, přičemž přihlížel jednak k novému návrhu ministerstva spravedlnosti, k návrhům prof. Hermanna-Otavského, jakož i k novým zahraničním úpravám (švýcarskému zákonu z roku 1922, k novele rakouského zákona z roku 1920, k italskému zákonu z roku 1920 a k polskému zákonu z roku 1926). Výsledkem práce byl nový text (tisk 447) projednaný a schválený ústavně-právním výborem v polovině června 1926.⁴²²

Konečná podoba prvorepublikového autorského zákona byla přijata dne 24. listopadu 1926. Ve Sbírce zákonů a nařízení byl zákon vyhlášen pod číslem 218/1926 Sb. z. a n. dne 18. prosince 1926 a účinnosti nabyl dne 1. března 1927.

Ustanovení o právu na odměnu bylo nakonec vtěleno do § 35, nazvaného „Podíl na vyšším zisku“ a sestávajícího ze čtyř odstavců (Příloha č. 15). Oproti původní osnově zákona z roku 1921 bylo provedeno několik poměrně dost zásadních změn.

Právo na podíl na vyšším zisku příslušelo autorovi výtvarného díla a dále „i tomu, kdo dědictvím nebo odkazem vstoupil v jeho původské právo“, jak bylo zamýšleno od počátku, byť jinak formulováno. Právo se vztahovalo pouze na prodeje výtvarných děl, přičemž výslovně byly z tohoto práva vyloučeny stavby. Jak uvádí dr. Jan Löwenbach, stavby byly vyloučeny z důvodů hospodářských. Byly obavy ze znejistění trhu s nemovitostmi a vycházelo se rovněž z toho, že stěžejní hodnotu architektonického díla (stavby) představuje jeho užitná hodnota a hodnota materiálu, nikoliv duševní vlastnictví autora.⁴²³ Kromě toho byla z práva na odměnu vyloučena i díla fotografická. Na to lze usuzovat ze znění § 36 upravujícího práva k dílům fotografickým, konkrétně pak z odst. 3, podle kterého se pro tato díla mají přiměřeně použít zde uvedená ustanovení AZ. Ustanovení § 35 není ve zmíněném výčtu obsaženo.

Právo na odměnu náleželo nejen v případě veřejné dražby, ale při jakémkoli prodeji, včetně prodeje mezi soukromými osobami. Předmětem (objektem) práva byla „původní díla nebo rozmnoženiny nebo napodobeniny osobitého rázu zhotovené autorem“. Rozmnoženinami osobitého rázu zhotovenými samotným autorem se

---

⁴²² Tisk 447 z roku 1926, dostupný z WWW: http://www.psp.cz/eknih/1925ns/ps/tisky/t0447_01.htm , navštíveno dne 8. 8. 2007.

⁴²³ LÖWENBACH, Jan, *Právo autorské*, Nákladem Československého Kompasu tiskařské a vydavatelské akc. spol., Praha 1927, s. 173.

rozuměly tzv. originální rozmnoženiny, které, s ohledem na použitou techniku, byly zhotoveny v určitém počtu a byly považovány za originály a jako takové také chráněny (např. litografie, dřevoryty, lepty, linořezy apod.).⁴²⁴ Napodobeninami se rozumí jakékoli rozmnoženiny výtvarného díla zhotovené jakoukoli technikou odlišnou od techniky použité samotným autorem při vytvoření původního díla. Napodobení mohlo být mechanické, např. odlitím, fotografií apod., napodobení uměleckou činností, jejímž účelem je docílení prostředku k dalšímu mechanickému rozmnožování (např. dřevoryt, mědirytina apod.) a dále napodobení uměleckou činností nesměřující k dalšímu rozmnožování (tzv. umělecká kopie). Ke všem takovým napodobeninám, pokud je zhotovovala osoba odlišná od autora, bylo nutno získat autorům souhlas, nešlo-li o některý z případů dovoleného užití (v současné terminologii o některou z výjimek z výlučných práv autora).⁴²⁵ Napodobeninou se rozumí především vyjádření původního díla jinou technikou, např. socha zachycená na fotografii či kresbou apod. Podmínkou pro uplatnění práva na podíl na vyšším zisku v případě napodobeniny bylo, že muselo jít o napodobeninu osobitého rázu zhotovenou samotným autorem.

Zákon neupravoval výši odměny – podílu ze zisku – přímo, pouze ve druhém odstavci stanovil kritéria, která měl uplatnit soud při rozhodování o nároku autora, popř. jeho dědice či odkazovníka. Soud měl stanovit výši podílu s přihlédnutím k majetkovým poměrům autora, pokud se nároku domáhali jeho právní nástupci, jakož i k majetkovým poměrům prodávajícího. Výše podílu mohla činit nejvýše 20 % docíleného čistého zisku.

Práva na odměnu nebylo možno se platně vzdát ani je platně převést. V případě, že bylo dílo prodáváno v rámci nuceného prodeje, bylo možné nárok uplatnit pouze k přebytku prodejového výtěžku. Nárok se promlčoval v tříleté promlčecí lhůtě a uplynutím deseti let nárok zanikal, s výjimkou případů, kdy se prodávající „zachoval obmyslně“, tj. úmyslně se snažil svoji povinnost nesplnit, resp. se své povinnosti vyhnout.

Právo na odměnu příslušelo podle § 1 AZ autorům (původcům), kteří byli státními občany Československé republiky. Cizím státním příslušníkům právo příslušelo podle § 2 AZ podle obsahu státních smluv, anebo pokud byla v příslušném cizím státě

---

⁴²⁴ LÖWENBACH, Jan, *Právo autorské*, Nákladem Československého Kompasu tiskařské a vydavatelské akc. spol., Praha 1927, s. 39.

⁴²⁵ Tamtéž, s. 154.

zaručena vzájemnost podle vládního prohlášení, vyhlášeného ve Sbírce zákonů a nařízení.

O praktické aplikaci § 35 AZ z roku 1926 nebylo nalezeno žádných informací. Lze však předpokládat, že v praxi aplikován zřejmě vůbec nebyl.

6.1.2 Úprava z roku 1953

Po druhé světové válce, resp. po roce 1948, byly postupně přijímány nové, v duchu tehdejší ideologie „pokrokové“ právní předpisy. V roce 1953 došlo i na autorský zákon.⁴²⁶ Zajímavé je srovnání průběhu a délky legislativního procesu ve 20. a v 50. letech 20. století. Posledně uvedený byl totiž zjevně až neuvěřitelně bezproblémový a rychlý. Přinejmenším to platí o fázi projednávání v Národním shromáždění. Návrh zákona byl Národnímu shromáždění předložen v podobě tisku č. 729.⁴²⁷ Byl projednán v ústavně právním a kulturním výboru a posléze, spolu se společnou zprávou těchto výborů na jediné schůzi Národního shromáždění dne 22. prosince 1953 schválen ve znění pozměňovacích návrhů předložených uvedenými výbory, které se však § 98 nedotkly. Zákon byl posléze dne 31. prosince publikován ve Sbírce zákonů pod číslem 115/1953 Sb. a hned následujícího dne (!), tj. 1. ledna 1954, nabyl účinnosti. S nějakou legisvakancí si tehdy asi nikdo hlavu příliš nelámal.

AZ z roku 1953 obsahoval ustanovení o právu na odměnu, označeném tehdy jako „právo na slušné vypořádání“ v § 98 v části pojednávající o přechodu díla (hmotného substrátu). Ve srovnání s úpravou z roku 1926 došlo k podstatnému zkrácení textu a zároveň i k obsahovým změnám.

---

⁴²⁶ V důvodové zprávě k vládnímu návrhu autorského zákona z roku 1953 je uvedeno následující: „K ochraně zájmů tvůrčích pracovníků, k podnícení jejich ideové tvorby a k rozšíření kulturních hodnot mezi pracující lid lze významným způsobem přispět i vhodnou, potřebám budování socialistické společnosti vyhovující úpravou práva autorského. Nejspolehlivější směrnici pro práci na osnově autorského zákona pro společnost lidově demokratického státu jsou zásady autorského práva sovětského. To potvrzují zejména i skutečnosti, že se sovětským vzorem řídil i zákonodárce rumunský, bulharský a polský, a mimoto zvláště i ta skutečnost, že pracovníci na návrhu nového autorského práva sovětského budují na úpravě dosud platné a mohou se spokojit jen se zpřesněním, rozvedením a doplněním ustanovení dosavadních...atd.“ (Tisk 729 z roku 1953, dostupný z WWW:

http://www.psp.cz/eknih/1948ns/tisky/t0729_01.htm , navštíveno dne 7. 8. 2007.)

⁴²⁷ Tisk 729 z roku 1953, dostupný z WWW: http://www.psp.cz/eknih/1948ns/tisky/t0729_01.htm , navštíveno dne 7. 8. 2007.

Právo se nově vztahovalo na jakákoli díla bez omezení. Důvodová zpráva výslovně uvádí, že „ustanovení je z opatrnosti formulováno pro všechna díla“. Mohlo být proto uplatněno i na rukopisy spisovatelů a hudebních skladatelů, ale také na stavby, fotografie, díla užitého umění apod. Právo mohlo být uplatněno pouze vůči nabyvateli díla, který dílo zcizil s nadměrným ziskem. Podmínkou bylo, že autor musel své dílo převést do vlastnictví jiného úplatně a teprve poté se mohl na nabyvateli a jeho dalších právních nástupcích, kteří by rovněž zcizili jeho dílo s nadměrným ziskem, domáhat uvedeného práva. Návrh nestanovil ani rámcová vodítka pro posuzování nadměrného zisku ani pro výpočet odměny (slušného vypořádání). Důvodová zpráva uvádí, že „pružná formulace umožní, aby soud rozhodl po uvážení všech okolností konkrétního případu tak, jak to odpovídá pravidlům socialistického soužití.“ Na rozdíl od předchozí právní úpravy byl omezen okruh osob, které se mohly práva na slušné vypořádání domáhat po autorově smrti. Podle důvodové zprávy mělo být právo podle § 98 „právem svého druhu (sui generis), nezávislé na právu dědickém“. Po smrti autora se práva mohli domáhat pouze pozůstalý manžel a děti zemřelého, a nebylo-li jich, jeho rodiče. Neuplatnilo by se tudíž obecné ustanovení § 108, podle kterého, „nestanoví-li zákon jinak ....., platí ustanovení daná pro autora i pro jeho dědice a jiné právní nástupce.“ I nadále platilo, že se autor svého nároku nemohl vzdát. (Znění § 98 zákona č. 115/1953 Sb viz příloha č. 16).

Právo na slušné vypořádání příslušelo podle § 61 odst. 1 autorům, kteří byli československými státními občany. Podle odst. 3 téhož ustanovení se právo přiznávalo autorům, kteří byli cizími státními příslušníky, v případě děl, která byla uveřejněna v cizině, nebo která tam byla v jakékoli podobě vyjádřena, podle mezinárodních smluv, a nebylo-li jich, pokud byla zaručena vzájemnost.

V závěru období platnosti této právní úpravy z roku 1953 byl přijat jeden zajímavý prováděcí předpis, který sice souvisel primárně s daňovými předpisy, ale který byl zároveň použitelný i v případě uplatnění práva na slušné vypořádání. Šlo o výnos ministerstva financí ze dne 15. června 1963, č.j. 152/35000/63, kterým se prováděl zákon č. 73/1952 Sb., o dani z obratu (viz příloha č. 17). Příloha č. 11 tohoto výnosu obsahovala „zvláštní úpravu na úseku výtvarných umění a pro některé organizace v oboru působnosti ministerstva školství a kultury a pro některé podniky dobrovolných společenských organizací“, přičemž v souvislosti s právem na slušné vypořádání byla

zajímavá úprava definice originálu výtvarného díla a počty rozmnoženin výtvarných děl považovaných – z hlediska daňových předpisů – za originály výtvarných děl obsažená v bodu I. přílohy č. 11 zmíněného výnosu. Z odst. 1 uvedeného bodu vyplývalo, že pro účely daně z obratu se za originál výtvarného díla považovaly originály takových děl zhotovené výtvarnými umělci a prověřené příslušnou komisí fondu výtvarného umění. Podle odst. 4 téhož bodu se za originály výtvarných děl považovaly rovněž grafické listy, a to ve zde uvedeném počtu kusů podle použití techniky.⁴²⁸ Výnos platil až do roku 1967, tj. krátce i po dobu účinnosti následující právní úpravy v AZ z roku 1965. Zrušen byl k 1. lednu 1968.⁴²⁹

Také o tomto období – od roku 1953 až do roku 1965, kdy byl přijat další AZ, nejsou k dispozici žádné informace ohledně uplatňování práva na slušné vypořádání v praxi.

6.1.3 Úprava z roku 1965

V únoru 1965 byl Národnímu shromáždění tehdejší Československé socialistické republiky předložen návrh dalšího AZ. Důvodem bylo, jak se uvádí v důvodové zprávě k tomuto návrhu, reagovat na změněnou společenskou situaci a odstranit některé nedostatky, které dřívější úprava měla.⁴³⁰ Ustanovení o právu na odměnu, i nadále označovaném jako „právo na slušné vypořádání“, bylo obsaženo v § 31. Návrh AZ byl přijat s drobnými změnami, které se § 31 nedotkly, již v březnu 1965, ve Sbírce zákonů byl publikován pod číslem 35/1965 Sb. dne 8. dubna a účinnosti nabyl dne 1. července 1965. Přijaté znění § 31 platilo beze změny celých 35 let až do 30. listopadu 2000.

⁴²⁸ Počty kusů „originálních rozmnoženin“ byly stanoveny následovně: suchá jehla do 50 kusů; pocelovaná suchá jehla a lept do 100 kusů; rytina, dřevoryt, litografie a jiné techniky do 200 kusů; uvedená díla musela být číslována /v čitateli zlomku mělo být uvedeno pořadové číslo listu a ve jmenovateli úhrnný počet listů/ a podepsána autorem; díla plastická (v sádře, bronzu, hlíně, keramice, porcelánu, skle apod.) do 5 kusů, popřípadě do 5 souprav; díla užitého umění, pokud byla tvůrčími díly chráněnými autorským zákonem. Srov. úpravu francouzskou v kapitole 5.1.

⁴²⁹ KULTURA, Sborník právních předpisů, uspořádal dr. Karel Neumann, Svazek III, Praha – Orbis 1964, s. 678n.

⁴³⁰ V důvodové zprávě se k návrhu § 31 mj. uvádí, že „[u]stanovení má zřetelně svůj historický původ v tom, že překupníci nebo soukromí spekulanti kupovali od autora jeho díla bez umělecké potřeby, proto, aby je se ziskem prodali, až umělec dosáhne veřejného uznání. Tato praxe v kapitalistických státech stále trvá.“ (Tisk č. 19 z roku 1965 Národního shromáždění Československé socialistické republiky, dostupný z WWW: http://www.psp.cz/eknih/1964ns/tisky/t0019_01.htm, navštíveno dne 7. 2. 2011.). V této souvislosti je zajímavé konstatování obsažené v článku Uteho Klementa, podle něhož (až) 80. léta 20. století přinesla nový fenomén – spekulativní nákupy uměleckých děl moderního umění primárně zamýšlené jako investice (KLEMENT, U., *Resale Royalties for visual artists: an analysis of international developments and the implications for New Zealand*, New Zealand Intellectual Property Journal, září 2006, s. 216).

AZ z roku 1965 byl ve srovnání s předchozím AZ z roku 1953 celkově podstatně kratší a stručnější.⁴³¹ Zestručnění úpravy práva na slušné vypořádání však příliš pozitiv nepřineslo a rozhodně nepřispělo k tomu, že by se právo začalo uplatňovat v praxi.

Úprava v § 31 (viz příloha č. 18) částečně navazovala na úpravu z roku 1953. Práva se mohl domáhat autor, který převedl za úplatu originál svého díla, po každém nabyvateli, který dalším převodem vlastnictví (originálu) díla získal společensky neodůvodněný majetkový prospěch. Práva nebylo možno se předem vzdát. Došlo ke zpřesnění v tom smyslu, že se právo týkalo pouze originálů autorských děl. I nadále však nebyla autorská díla nijak specifikována a právo se proto vztahovalo na jakékoli druhy autorských děl, včetně rukopisů spisovatelů a hudebních skladatelů.

Podle § 50 se právo přiznávalo autorům, kteří byli českými občany, ať již jejich díla vznikla nebo byla uveřejněna kdekoli. Totéž platilo pro autory, kteří požívali v České republice práva azylu. Cizím státním příslušníkům se právo přiznávalo podle mezinárodních smluv, a nebylo-li jich, pak byla-li zaručena vzájemnost. Pokud nebyla splněna žádná z uvedených podmínek, vztahovala se úprava v AZ na díla autorů, kteří nebyli českými občany, byla-li poprvé v České republice vydána nebo uveřejněna anebo měl-li zde autor bydliště.

V této souvislosti je vhodné zmínit, že v období platnosti (a účinnosti) AZ z roku 1965 se pro tehdejší Československou socialistickou republiku stala závaznou pařížská revize Bernské úmluvy z roku 1971, k níž republika přistoupila s účinností od 11. dubna 1980. Tím se stala pro republiku „závaznou“ i mezinárodně právní úprava práva na odměnu. K bruselské revizi Bernské úmluvy, která právo na odměnu zakotvila na mezinárodní úrovni, totiž Československo nepřistoupilo.⁴³² (K mezinárodní právní úpravě obecně viz kapitola 3.)

Ještě dva roky po přijetí AZ z roku 1965 – do konce roku 1967 – platil prováděcí předpis vymezující definici pojmu originál výtvarného díla a stanovící počty rozmnoženin výtvarných děl považovaných za originály (výnos ministerstva financí ze

---

⁴³¹ Statisticky vzato zatímco zákon z roku 1926 měl 67 ustanovení, zákon z roku 1953 měl 113 ustanovení a zákon z roku 1965 vystačil v době svého přijetí v březnu 1965 s pouhými 55 ustanoveními.

⁴³² Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 133/1980 Sb., Bernské úmluvě o ochraně literárních a uměleckých děl ze dne 9. září 1886, doplněné v Paříži dne 4. května 1896, revidované v Berlíně dne 13. listopadu 1908, doplněné v Bernu dne 20. března 1914 a revidované v Římě dne 2. června 1928, v Bruselu dne 26. června 1948, ve Stockholmu dne 14. července 1967 a v Paříži dne 24. července 1971, ve znění vyhlášky č. 19/1985 Sb.

dne 15. června 1963, č.j. 152/35000/63, kterým se prováděl zákon č. 73/1952 Sb., o dani z obrátu“, viz výše).

6.1.4 Hromadná správa práva na odměnu

V době platnosti AZ z roku 1965 byla přijata právní úprava hromadné správy práv, která pamatovala i na právo na slušné vypořádání. Avšak vzhledem k tomu, že úprava práva na slušné vypořádání se nijak nezměnila, nepřispěla úprava hromadné správy sama o sobě k uplatňování práva v praxi.

Počátek právní úpravy hromadné (dnešní terminologií „kolektivní“) správy práv lze sice datovat již do 20. let 20. století, o počátcích úpravy hromadné správy práva na odměnu (tehdy ještě „na slušné vypořádání“) lze však hovořit až od poloviny 90. let 20. století právě v souvislosti s přijetím zákona č. 237/1995 Sb., o hromadné správě autorských práv a práv autorskému právu příbuzných a o změně a doplnění některých zákonů (dále jen „ZHSP“). Zákon nabyl platnosti dnem 26. října 1995, účinnosti dnem 1. ledna 1996.

Podle § 2 odst. 1 písm. h) ZHSP bylo jednou z oblastí, v nichž se hromadná správa vykonávala, finanční vypořádání autorů při dalším prodeji originálů jejich děl. V závorce bylo odkázáno na § 31 AZ. ZHSP na rozdíl od dnešní právní úpravy stanoví obecně monopol v kolektivní správě (viz dále v kapitole 6.2) zakotvil monopolní výkon hromadné správy pouze ve dvou případech, a sice v případě správy práva na tzv. náhradní odměny za pořizování zvukových, obrazových či zvukově obrazových záznamů pro vlastní osobní potřebu přenesením jejich obsahu na nenahrané nosiče takových záznamů (§ 13 odst. 2 a 3 autorského zákona) a dále v případě správy práva na tzv. náhradní odměnu za pořizování rozmnoženin podle § 15 odst. 2 písm. a) autorského zákona pomocí reprografických (kopírovacích) zařízení prostřednictvím třetích osob (§ 5 odst. 2 ZHSP). Z toho jednoznačně vyplývalo, že právo na slušné vypořádání mohlo být teoreticky – i prakticky, bylo-li by uděleno oprávnění více žadatelům – vykonáváno několika hromadnými správci práv. K tomu však v praxi nedošlo, byť o výkon hromadné správy tohoto práva projevil zájem dva subjekty – GESTOR a Ochranná organizace autorská – sdružení autorů děl výtvarného umění, architektury a obrazové složky audiovizuálních děl (OOA-S). Oprávnění k výkonu

hromadné správy práva na slušné vypořádání bylo uděleno jedinému žadateli – občanskému sdružení GESTOR s účinností od 1. září 1998.⁴³³

Ani existence hromadného správce nepřispěla k uplatňování práva v praxi. K dispozici nejsou žádné informace, které by potvrzovaly opak.⁴³⁴ Příliš obecná úprava znesnadňovala jeho uplatnění a není ani známo, do jaké míry autoři o tomto svém právu věděli nebo zda měli vůbec zájem je uplatňovat. Nejčastěji uváděnými problémy byla nemožnost dopátrat se informací o uskutečněném prodeji a dále nedostatek informací o původní prodejní ceně.⁴³⁵ Spornou otázkou bylo také, o kolik měla cena při následném prodeji převyšovat cenu při prvním prodeji, aby ji bylo možné vyhodnotit jako “společensky neodůvodněný majetkový prospěch”. Přesněji řečeno, autorský zákon ponechával toto posouzení soudu. Pokud je známo, žádnému soudu se nedostalo příležitosti takové posouzení provést.⁴³⁶

6.2 Právo na odměnu v ČR od roku 2000

AZ z roku 2000 přinesl zcela novou, mnohem podrobnější a zejména na zcela odlišném principu založenou úpravu práva na odměnu. Vládní návrh nového AZ byl předložen Parlamentu České republiky dne 18. listopadu 1999, prošel trojím čtením v Poslanecké sněmovně a posléze byl Poslaneckou sněmovnou schválen dne 2. března 2000. Senát schválil návrh zákona dne 11. dubna, prezident jej podepsal 27. dubna 2000. Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem

---

⁴³³ Kopie rozhodnutí dostupná z WWW: http://www.gestor.cz/files/zakony/rozhodnuti_1998.jpg, navštíveno dne 10. 2. 2011.

⁴³⁴ Dlouholetý pracovník Ministerstva kultury, zkušený legislativec a odborník na mezinárodní právo autorské JUDr. Jiří Kordač vzpomínal, že se v minulosti vyskytl jediný případ, kdy se autor domáhal tohoto práva u soudu. Bohužel, autorce se nepodařilo získat o tomto případě více informací.

⁴³⁵ Např. vnuk Josefa Lady, v souvislosti s přípravou výstavy z díla J. Lady, která se konala na přelomu let 2007 a 2008 v pražském Obecním domě, uvedl, že se neustále objevují nové a nové obrazy vytvořené jeho dědečkem, z nichž mnoho pocházelo z dob druhé světové války, kdy J. Lada maloval pro obživu a svými obrazy platil. („I půlstoletí po Ladově smrti se objevují jeho další díla“, zpráva ČTK z 12. 12. 2007). V takových případech nešlo o prodej, nýbrž o směnu. Na opětné prodeje takto prvotně směněných originálů výtvarných děl se právní úprava z roku 1965 nevztahovala.

⁴³⁶ Ve studii Schulder, D. B. *Art Proceeds Act: A Study of the Droit de Suite and a proposed enactment for the United States*, Nw.U.L.Rev. 19 1966–1967, s. 31, se uvádí, že v Československu, podobně jako v některých dalších zemích, které měly stejný systém práva na odměnu, se považovalo navýšení prodejní ceny o 20 % za „společensky neodůvodněné“. Stejně tomu tak bylo v Polsku a v Ruské federaci (podle předchozích právních úprav). V Uruguayi bylo nutno dosáhnout 25% navýšení ceny.

autorským a o změně některých zákonů, byl vyhlášen ve Sbírce zákonů dne 12. května 2000, kdy také nabyl platnosti. Účinnosti nabyl dnem 1. prosince 2000.⁴³⁷

Na podobě nového AZ se velmi výrazně podepsal připravovaný vstup České republiky (dále jen „ČR“) do EU. Jak uvádí důvodová zpráva k návrhu zákona, vládní návrh byl zpracován a parlamentu předložen ke schválení mimo jiné i s cílem splnit závazky vyplývající pro ČR z tzv. Evropské dohody, ve které se ČR zavázala činit postupně veškeré kroky nutné k zajištění slučitelnosti vnitrostátního právního řádu s právními předpisy Společenství.⁴³⁸ V oblasti práva autorského a práv souvisejících s právem autorským šlo o zajištění slučitelnosti s pěti v té době existujícími směrnicemi.⁴³⁹ Z hlediska práva na odměnu byla v době přijímání AZ v roce 2000 relevantní pouze směrnice o harmonizaci ochranné doby (na kterou bylo posléze ve směrnici o právu na opětný prodej z roku 2001 odkázáno, viz 4.3.8).

Vláda při přípravě nového AZ vycházela jednak z již závazných směrnic, jednak z návrhů směrnic, které byly v té době teprve projednávány v orgánech EU a které posléze doznaly určitých změn.⁴⁴⁰ V průběhu legislativního projednávání návrhu nového AZ nebylo možné na tyto změny průběžně reagovat a bylo rovněž obtížné odhadnout, v jaké podobě bude směrnice nakonec přijata. V důsledku toho nebyla česká právní úprava přijatá v dubnu 2000 v mnoha ohledech zcela v souladu se směrnicí přijatou až o téměř rok a půl později v září 2001. Směrnice stanovila lhůtu k implementaci do konce roku 2005 a do té doby byl čas nezbytné změny provést.⁴⁴¹

---

⁴³⁷ Informace o průběhu projednávání návrhu zákona dostupné z WWW:

<http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=3&T=443>, navštíveno dne 24. 3. 2008.

⁴³⁸ Evropská dohoda zakládající přidružení mezi Českou republikou na jedné straně a Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na straně druhé (nazývaná také jako tzv. Asociační dohoda) byla vyhlášena ve Sbírce zákonů pod č. 7/1995 Sb. (Aktualizované znění dostupné z WWW:

<http://www.euroskop.cz/files/10/EC078FE7-58B7-4481-B5BF-B8B35EB0246D.pdf>, navštíveno dne 24. 3. 2008.)

⁴³⁹ Směrnice 91/250/EHS o právní ochraně počítačových programů, směrnice 92/100/EHS o právu na pronájem a na půjčování a o některých právech souvisejících s právem autorským v oblasti duševního vlastnictví, směrnice 93/83/EHS o koordinaci určitých pravidel z oboru práva autorského a práv souvisejících s právem autorským vztahujících se na satelitní vysílání a na kabelový přenos, směrnice 93/98/EHS o harmonizaci ochranné doby práva autorského a některých práv souvisejících s právem autorským a směrnice 96/9/ES o právní ochraně databází.

⁴⁴⁰ Návrhy dvou směrnic, které byly přijaty až v roce 2001 (směrnice EP a Rady 2001/29/ES o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti a směrnice EP a Rady 2001/84/ES o právu na opětný prodej ve prospěch autora originálu uměleckého díla).

⁴⁴¹ V této souvislosti lze uvést vlastní zkušenost autorky: v té době, na počátku 2. tisíciletí, byly „budoucí členské státy“ (ty, které se staly členy EU v květnu 2004) opakovaně dotazovány a urgovány Komisí, zda již příslušné směrnice, včetně směrnice o právu na opětný prodej, implementovaly, a to bez ohledu na to, zda se blížila lhůta pro implementaci stanovená příslušnými směrnicemi nebo nikoli. Řada těchto

6.2.1 Ustanovení § 24 ve znění zákona z roku 2000

Platné znění úpravy práva na odměnu z roku 2000 bylo totožné s původním vládním návrhem z roku 1999.⁴⁴² Právo na odměnu bylo (a je i podle platné úpravy ve znění novely autorského zákona č. 216/2006 Sb., viz dále) obsaženo v oddílu 4 nazvaném „Jiná majetková práva“ v § 24 a dále v bodu 1 přílohy k AZ. Návrh doznal jediné změny, provedené Poslaneckou sněmovnou: do demonstrativního výčtu děl, jejichž prodeje se právo týká, byl doplněn autorský šperk.⁴⁴³ V nezměněné podobě byl přijat i návrh příslušné části přílohy k AZ, upravující sazby odměn a další podrobnosti (text § 24 a bodu 1 Přílohy k AZ, viz příloha č. 19).

Podle odst. 1 měl autor originálu uměleckého díla právo na odměnu při opětném prodeji originálu díla, a to za podmínky, že již dříve tento originál díla převedl (jakkoli – úplatně, bezúplatně, směnou) do vlastnictví jiné osoby a dále, že takový další prodej uskutečnil provozovatel galerie, dražebník, a dále jiná osoba při výkonu svého podnikání, bez ohledu na to, zda jednala na svůj účet, nebo na účet vlastníka.⁴⁴⁴ Provozovatel galerie, dražebník a jiné osoby, které uskutečňují prodeje originálů uměleckých děl při výkonu svého podnikání (zkrátka ty subjekty, které směrnice o

---

budoucích členů EU byla proto v podobné situaci jako ČR, totiž že měla některé směrnice implementovány přinejmenším zčásti dříve než většina tzv. starých členských států.

⁴⁴² Původní vládní návrh předložený Parlamentu ČR, včetně důvodové zprávy, viz sněmovní tisk 443 dostupný z WWW: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=3&ct=443&ct1=0>, navštíveno dne 24. 3. 2008.

⁴⁴³ Tisk 443/3, <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=3&ct=443&ct1=3>, navštíveno dne 24. 3. 2008. Předkladatelem pozměňovacího návrhu byl poslanec Aleš Rozehnal, sám autor – šperkař (viz např. informace dostupné z WWW: http://www.rtv.cz/cz/static/slozeni_rady/zivotopisy2003.htm, navštíveno dne 24. 3. 2008). Ani RÚB ani směrnice o právu na opětný prodej autorský šperk ve výčtu druhů děl, jichž se má právo na odměnu týkat, výslovně neuvádí. S ohledem na demonstrativní výčet druhů děl v obou zmíněných normách i s ohledem na definici originálu uměleckého díla zakotvenou ve směrnici by však i šperky – originální výtvořky nevyroběné sériově – spadaly do režimu práva na odměnu bez ohledu na to, zda to je či není výslovně v autorském zákoně uvedeno. Doplnění šperku do demonstrativního výčtu proto lze považovat za nadbytečné. (Srov. kapitolu o Velké Británii. Tamější zákonodárce dal přednost tomu výčet druhů děl nerozšiřovat národní úpravou a ponechat výklad soudům.) Zároveň však třeba připomenout, že šperk se objevuje v demonstrativním výčtu druhů děl i v jiných právních úpravách, např. v australské úpravě z roku 2009 (srov. kapitolu 5.6).

⁴⁴⁴ Je otázkou, zda tato úprava zahrnovala všechny případy zmiňované směrnici. Problém nebyl ve výčtu „profesionálů“, ale ve výčtu případů, na které se mělo právo vztahovat. Zdá se totiž, že podle úpravy z roku 2000 se právo vztahovalo pouze na případy, kdy „profesionál“ sám prodával dílo, které předtím získal do svého vlastnictví, nebo když zprostředkoval prodej pro jiného. Není už tak jednoznačné, zda se právo vztahovalo i na případy, kdy profesionál kupoval dílo pro sebe v rámci svého podnikání (zpravidla spekulativně).

právu na opětný prodej označuje jako „profesionální obchodníky s uměním“ – *art market professionals*), byli nepříliš vhodnou a matoucí legislativní zkratkou označeni jako „prodávající“.

V souladu se směrnicí bylo (a je) právo zakotveno jako nepřevoditelné a autor se jej nemůže ani vzdát. To vyplývá z obecné úpravy platící pro všechna majetková práva v § 26 odst. 1 AZ. Pro toto právo platí, stejně jako pro ostatní majetková práva, že je nelze postihnout výkonem rozhodnutí, což však neplatí pro jednotlivé pohledávky z takových práv vzniklých.⁴⁴⁵

Osobou povinnou platit odměnu byl podle odst. 2 prodávající, vzhledem k legislativní zkratce v odst. 1 jím byl obchodník, nikoli nutně skutečný prodávající. Jak již bylo řečeno, legislativní zkratka byla zavádějící, nicméně právní úprava stanovící obchodníka jako osobu povinnou odměnu platit byla v souladu s čl. 1 odst. 4 směrnice, který umožňuje členským státům stanovit jako povinnou osobu namísto prodávajícího nebo společně s ním profesionálního obchodníka s uměním.

V odst. 3 byl pro účely práva na odměnu definován pojem „originál uměleckého díla“. Demonstrativní výčet zde uvedený zahrnoval originální obraz, kresbu, malbu, koláž, tapiserii, rytinu, litografii či jinou grafiku, sochu, keramiku, autorský špek a fotografii. Velmi obecně byla vymezena tzv. autorská rozmnoženina, která se pro účely práva na odměnu považuje za originál uměleckého díla. Byla to taková rozmnoženina, která „je podle zvyklostí považována za originál“. Podle negativního vymezení v poslední větě odst. 2 se právo na odměnu nevztahovalo na díla architektonická, díla užitého umění a na rukopisy spisovatelů a skladatelů.

V odst. 4 byla upravena informační povinnost osoby povinné platit odměnu, tj. profesionálního obchodníka s uměním (prodávajícího ve smyslu legislativní zkratky podle odst. 1). Ten byl povinen oznámit prodej originálu uměleckého díla, na nějž se právo vztahovalo, příslušnému kolektivnímu správci do konce měsíce ledna následujícího kalendářního roku po roce, v němž se prodej uskutečnil. Oznamovací povinnost spočívala v poskytnutí informací o prodaných originálech uměleckých děl a informací o skutečné prodejní ceně. Proávající byl rovněž povinen umožnit příslušnému kolektivnímu správci nahlížet v nezbytném rozsahu do svých účetních knih a jiných dokumentů. Ustanovení neobsahovalo časové omezení tohoto práva na 3 roky,

---

⁴⁴⁵ Srov. např. obdobnou úpravu v Kalifornii (viz kapitola 5.5).

jak vyplývá z čl. 9 směrnice. Toto časové omezení však vyplývalo (a vyplývá) z obecné úpravy promlčení práva podle § 101 a násl. OZ. Právo na informaci nebylo výslovně přiznáno autorovi uměleckého díla, pouze kolektivnímu správci. Vzhledem k povinné kolektivní správě práva na odměnu podle § 96 odst. 1 písm. a) bod 5. (viz dále), byla tato úprava považována za dostatečnou, přinejmenším českým zákonodárcem (srov. změny přijaté novelou AZ z roku 2006, viz dále).

AZ nestanovil výslovně spodní hranici prodejní ceny. Tu však bylo možno dovodit z tabulky sazeb odměn v bodu 1 přílohy k AZ tak, že se právo mělo uplatňovat v případech opětných prodejků, u kterých bylo dosaženo prodejní ceny vyšší než 30 000 Kč.⁴⁴⁶ Sazby odměn byly stanoveny procentními sazbami pro několik cenových pásem, nikoli však jako sazby degresivní, jak to posléze stanovila směrnice o právu na opětný prodej. Sazby odměn činily 5 % (z prodejní ceny) při prodejní ceně nad 30 000 Kč do 150 000 Kč, 4 % (z prodejní ceny) při prodejní ceně nad 150 000 Kč do 1 500 000 Kč, 3 % (z prodejní ceny) při prodejní ceně nad 1 500 000 Kč do 7 500 000 Kč a 2 % (z prodejní ceny) při prodejní ceně nad 7 500 000 Kč. AZ rovněž nespécifikoval základ pro výpočet odměny, jak byl stanoven v čl. 5 směrnice, totiž že se odměna má vypočítávat „z prodejní ceny bez daně“. V praxi se vyskytly spory o to, co vše má být součástí základu pro výpočet odměny.⁴⁴⁷

AZ ani jeho příloha nestanovily lhůtu splatnosti odměny. Tu však bylo možno dovodit z obecné úpravy v § 563 OZ, podle které platí, že není-li doba splnění závazku dohodnuta či stanovena právním předpisem (určení v rozhodnutí zde nepřipadá v úvahu), pak je dlužní povinen splnit dluh prvního dne poté, kdy byl o plnění věřitelem požádán. V praxi to znamenalo, že odměny byly splatné prvního dne poté, kdy bylo obchodníkovi doručeno vyúčtování (faktura) kolektivního správce vystavená na základě

---

⁴⁴⁶ Při zjednodušeném přepočtu při přibližném kurzu platném v době přijímání AZ z roku 2000 ve výši 1 EUR za 30,- Kč šlo zhruba o ekvivalent 1 000 EUR. (Např. podle kurzu ČNB ke dni 3. 4. 2008 byl 24,955 Kč za 1 EUR, toho dne odpovídala částce 30 000 Kč částka 1 202 EUR.)

⁴⁴⁷ Např. Krajský soud v Brně rozhodl, že součástí prodejní ceny je i aukční přírůžka (rozhodnutí Krajského soudu v Brně č.j. 23 C 49/2003, v právní moci od 6. 10. 2005). Soud zdůvodnil své rozhodnutí ne zcela pochopitelně tím, že podle dikce § 24 odst. 4 AZ se oznamovací povinnost prodávajícího, tedy žalovaného, vztahuje na specifikaci prodaných originálů a na informaci o skutečné prodejní ceně. Podle soudu to byl žalovaný, kdo k jednotlivým dílům uvedl prodejní cenu a vypočetl podle sazebníku odpovídající odměnu, přičemž žádným věrohodným způsobem neprokázal, že v jím uvedené skutečné prodejní ceně byly zahrnuty i složky, které s výpočtem autorské odměny nesouvisí. Podstatně logičtější, a lze se domnívat, že i právně správný výklad poskytl Vrchní soud v Praze, který v obdobném sporu rozhodl v roce 2008 (viz dále v kapitole 6.2.4).

informací poskytnutých obchodníkem, popř. informací zjištěných kolektivním správcem z jiných zdrojů.

Právo na odměnu příslušelo (a přísluší) autorovi díla a po jeho smrti jeho právním nástupcům podle obecné úpravy v § 26 odst. 2 AZ. Obecné otázky týkající se dědění jsou upraveny občanským zákoníkem č. 40/1964 Sb., v platném znění, konkrétně v § 420 a násl., který je vůči autorskému zákonu v této oblasti předpisem subsidiárním.

V praxi se vyskytla otázka, jak posoudit právní nástupnictví v případech, kdy dědic nabytí dědění (přechodem vlastnického práva) originál uměleckého díla. Kolektivní správce GESTOR k tomu zveřejnil své stanovisko, podle kterého pokud autor za svého života vlastnické právo k originálu díla na nikoho nepřevodil, tj. ani darováním některému ze svých budoucích dědiců, pak právo na odměnu za opětné prodeje toho konkrétního díla dědicům autora nevzniká.⁴⁴⁸ Otázkou však zůstává, zda lze prodej, popř. jiný převod vlastnictví, originálu uměleckého díla uskutečněný takovým dědicem (který získal originál dědění) považovat za „první prodej“, čímž by si takový dědic zajistil právo na odměny z následujících opětných prodejů. K takovým úvahám navádí § 26 odst. 4 AZ, podle kterého ustanovení AZ o autorovi platí, nevyplývá-li z jejich povahy jinak, i pro jeho dědice, popř. pro stát. Klíčovým faktorem bude zřejmě posouzení, zda rozhodnutí o prodeji či jiném převodu vlastnictví originálu díla je do té míry „osobní“ záležitostí autora, tj. jeho osobnostním právem, že je nelze přiznat jeho dědicům. Určitý návod, jaká bude správná odpověď, dává pravděpodobně § 96 odst. 1 písm. a) bod 5., konkrétně část tohoto ustanovení v závorce, kde je uveden pouze § 24, nikoli § 28 odst. 2, který je naopak zmíněn v předchozích bodech 3 a 4. Z toho lze usuzovat, že právo na odměnu nepřísluší zveřejniteli dosud nezveřejněného díla podle § 28 odst. 2. Obecně totiž pro takového zveřejnitel platí, že mu prvním zveřejněním díla, k němuž uplynula doba trvání majetkových práv, vznikají výlučná majetková práva k dílu takto zveřejněnému v rozsahu, v jakém by je měl autor díla, pokud by jeho majetková práva k dílu ještě trvala. Pokud tedy někdo naleznе originál uměleckého díla, u něhož doba trvání majetkových práv již uplynula, tento originál zveřejní, např. v souvislosti s aukcí, na které bude originál díla zároveň poprvé prodán,

---

⁴⁴⁸ Stanovisko k odvodu autorských odměn z uměleckých děl daných do prodeje dědici autora, dostupné z WWW: <http://www.gestor.cz/cs/stanovisko-k-odvodu-autorskych-odmen-z-umeleckych-del-danych-do-prodeje-dedici-autora-1/stanovisko-k-odvodu-autorskych-odmen-z-umeleckych-del-danych-do-prodeje-dedici-autora-2/>, navštíveno dne 18. 2. 2011.

nemůže se následně domáhat odměny při dalších, následných prodejkách tohoto originálu díla. Pokud je tato úvaha správná, pak lze zřejmě obdobně usuzovat i v případě dědice majetkových práv, že ani jemu právo na odměnu z opětného prodeje nevznikne, pokud teprve dědic poprvé převede vlastnictví k originálu uměleckého díla.⁴⁴⁹

Jednou z významných změn oproti dřívější úpravě z roku 1965 bylo prodloužení doby ochrany majetkových autorských práv v souladu se směrnicí 93/98/EHS o harmonizaci ochranné doby práva autorského a některých práv souvisejících s právem autorským. Podle nové úpravy v § 27 AZ jsou od roku 2000 majetková práva, včetně práva na odměnu, chráněna po dobu života autora a 70 let po jeho smrti.

Novinkou bylo rovněž zavedení institutu odúmrti majetkových autorských práv. Zatímco podle úpravy z roku 1965 platilo, že zemřel-li autor bez dědiců nebo odmítli-li jeho dědicové dědictví přijmout, dílo se stávalo volným (§ 35 odst. 1 AZ z roku 1965). Podle nového AZ z roku 2000 se dílo v takovém případě nestávalo (a nestává) volným, ale podle § 26 odst. 2 připadají majetková práva jako tzv. odúmrt' státu a vykonává je Státní fond kultury.⁴⁵⁰

Podle závěrečných ustanovení AZ se právo na odměnu přiznává autorům, kteří jsou státními občany ČR, ať už byla jejich díla vytvořena nebo zveřejněna kdekoli (§ 107 odst. 1). Kromě toho se vztahuje i na díla cizích státních příslušníků a osob bez státní příslušnosti, a to podle mezinárodních smluv, jimiž je ČR vázána a které byly vyhlášeny ve Sbírce zákonů ČR, a není-li jich, je-li zaručena vzájemnost (§ 107 odst. 2). Toto ustanovení odpovídá čl. 7 odst. 1 směrnice. Právo na odměnu se přiznává rovněž autorům, kteří nejsou státními občany ČR, ale buď byla jejich díla poprvé v ČR

---

⁴⁴⁹ Otázkou ovšem je, zda nezmiňením § 28 odst. 2 v § 96 odst. 1 písm. a) bod 5 bylo skutečně sledováno nepřiznání práva na odměnu zveřejniteli nebo zda jde o opomenutí zákonodárce.

⁴⁵⁰ Státní fond kultury byl zřízen zákonem č. 239/1992 Sb., o Státním fondu kultury, v platném znění, který upravuje mj. i pravidla pro nakládání s prostředky fondu. Fond měl být jedním z mimorozpočtových zdrojů pro podporu kulturních projektů. Příjmy měl získávat především z loterie Lotynka, ta však zkrachovala a fond do dnešních dnů splácí dluhy z toho vzniklé. (Sůra, J., Státní fondy: miliardové molochy s nejistou budoucností, *Mladá fronta DNES*, 4. 10. 2010, s. 4). Prostředky fondu, které by měly být využívány např. pro podporu vzniku, realizace a uvádění umělecky hodnotných děl, pro výstavní a přednáškovou činnost apod., nejsou v praxi využívány. Informace o fungování fondu lze nalézt především ve výročních zprávách Ministerstva kultury, poprvé byly takové informace do výroční zprávy zpracovány za rok 2005. V tomto roce činily příjmy z majetkových autorských práv, která připadla státu dle autorského zákona jako tzv. „odúmrtě 1 418,74 tis. Kč. (Výroční zpráva Ministerstva kultury za rok 2005, dostupná z WWW: <http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=1080>, navštíveno dne 19. 2. 2011.) Nutno připomenout, že údaj není zcela vypovídající, pokud je o výši příjmů z titulu § 24 AZ, protože obsahuje souhrnný údaj o příjmech ze všech majetkových práv, která připadla státu, ať už dědictvím nebo odúmrtí a bez rozlišení druhu díla.

zveřejněna, nebo zde mají bydliště.⁴⁵¹ V těchto posledně uvedených případech musí navíc platit, že není splněna žádná z podmínek uvedených v odst. 2, tj. neexistuje závazek z mezinárodní smlouvy nebo není dána vzájemnost. (§ 107 odst. 3). Přiznání práva na odměnu osobám s trvalým pobytem (bydlištěm) výslovně umožňuje i směrnice v čl. 7 odst. 3. Doba trvání ochrany práv přiznávaných cizím státním příslušníkům nemůže být delší než ve státu původu díla (ve smyslu č. 5 odst. 4 RÚB).

6.2.2 Kolektivní správa práva na odměnu

Nutno zmínit ještě jednu významnou změnu oproti původní právní úpravě, a to novou úpravu kolektivní (dříve hromadné) správy práv. Dosavadní zákon o hromadné správě práv z roku 1995 (viz předchozí kapitola) byl v příslušné části zrušen a nahrazen ustanoveními § 95 až § 104 (hlava IV) AZ z roku 2000. Právo na odměnu bylo zařazeno mezi tzv. povinně kolektivně spravovaná práva (§ 96 odst. 1 písm. a) bod 5). V důsledku toho bylo (a je) možné právo na odměnu vykonávat pouze prostřednictvím kolektivního správce a všichni autoři, resp. nositelé práv, jsou zastupováni kolektivním správcem přímo ze zákona. Individuální výkon práva na odměnu není možný. Dále byl zaveden obecně platný monopol v kolektivní správě vyplývající z § 98 odst. 6 písm. c). Podle tohoto ustanovení nemůže ministerstvo kultury udělit oprávnění k výkonu kolektivní správy práva na odměnu více než jednomu žadateli, který splní podmínky pro udělení oprávnění stanovené AZ. Jinými slovy, kolektivní správu práva na odměnu může vykonávat pouze jediný kolektivní správce, kterému bylo uděleno oprávnění k výkonu tohoto práva.

Kolektivní správu práva na odměnu vykonával (a vykonává) kontinuálně kolektivní správce GESTOR. V okamžiku nabytí účinnosti nového AZ v prosinci 2000 vykonával GESTOR kolektivní správu na základě oprávnění z roku 1998. Toto oprávnění bylo v souladu s § 106 odst. 7 AZ považováno za oprávnění podle nového AZ. Ministerstvo kultury mělo podle téhož ustanovení povinnost uvést do devadesáti dnů od nabytí účinnosti nového AZ, tj. přibližně do konce února 2001, oprávnění dosavadních hromadných správců do souladu s novým AZ. Nové oprávnění vydalo

---

⁴⁵¹ Pojmem bydliště je třeba rozumět trvalé bydliště, nikoli jen krátkodobý pobyt, např. studijní, turistický apod. (TELEC, I., TŮMA, P., *Autorský zákon. Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H.Beck 2007, s. 874.)

ministerstvo kultury kolektivnímu správci GESTOR až v roce 2002 s účinností od 28. května 2002.⁴⁵²

Zatímco před rokem 2000 se právo prakticky vůbec neuplatňovalo, a to ani individuálně, ani prostřednictvím hromadného správce, od nabytí účinnosti AZ z roku 2000 se situace začala pomalu zlepšovat. Svědčí o tom mj. i přehled postupně uzavíraných recipročních smluv se zahraničními kolektivními správci.⁴⁵³ Avšak ani v České republice nepřivítali obchodníci novou povinnost s nadšením a snažili se využít všech možností, jak povinnost platit odměny odvrátit. GESTOR vedl řadu soudních sporů s neplatiči, které končily zpravidla vítězstvím kolektivního správce a potvrzením jeho nároků na výběr odměn podle § 24. Předmětem sporů byl především způsob výpočtu odměny, resp. stanovení základu pro výpočet odměny (zda se do základu pro výpočet má zahrnovat i aukční přírážka), zda má být odečtena DPH a popřípadě která DPH. Často bylo zpochybňováno oprávnění kolektivního správce GESTOR.⁴⁵⁴

6.2.3 Řízení pro porušení Smlouvy o ES

Úprava práva na odměnu z roku 2000 ve znění platném do 21. května 2006 vyhovovala velmi obecné úpravě v RÚB. Z hlediska mezinárodně právních závazků vyplývajících pro Českou republiku z RÚB byla tato úprava v pořádku.

Při srovnání této úpravy s konečným zněním směrnice o opětném prodeji, přijatým v září 2001, nalezneme několik ustanovení, která byla se závaznými

---

⁴⁵² Informace dostupná z WWW: http://www.gestor.cz/files/zakony/rozhodnuti_2002_01.jpg, navštíveno dne 10. 2. 2011.

⁴⁵³ Přehled recipročních smluv dostupný z WWW: <http://www.gestor.cz/cs/reciprozni-smlouvy-a-odkazy/>, navštíveno dne 10. 2. 2011.

⁴⁵⁴ Podle § 106 odst. 7 AZ se oprávnění k výkonu hromadné správy udělená podle zákona o hromadné správě považovala za oprávnění ke kolektivní správě podle nového zákona, přičemž ministerstvo kultury mělo (z moci úřední) uvést obsah a rozsah těchto oprávnění do souladu s novým autorským zákonem a vydat příslušným osobám (dřívějším hromadným správcům) oprávnění nová, a to do 90 dnů od nabytí účinnosti nového autorského zákona. V důsledku administrativních pochybení bylo oprávnění kolektivnímu správci GESTOR vydáno nikoli podle § 106 odst. 7, ale na základě žádosti podle § 98 autorského zákona. To by samo o sobě nepředstavovalo teoretický ani praktický problém. Problémem byla skutečnost, že nové oprávnění bylo vydáno s více než ročním zpožděním, což ztížilo pozici kolektivního správce při vymáhání práva na odměnu, neboť povinné osoby často, ve snaze zbavit se povinnosti platit nebo alespoň platbu oddálit, namítaly neexistenci platného oprávnění k výkonu kolektivní správy. Tyto námitky většinou u soudu neuspěly, viz např. rozhodnutí Krajského soudu v Brně 23 C 49/2003 ve prospěch kolektivního správce GESTOR (právní moci nabylo 6. 10. 2005).

ustanoveními směrnice v rozporu. Byly to především nesprávně stanovené sazby odměn (nikoli regresivní, odlišné procentní sazby a odlišně stanovená cenová pásma) a chybějící úprava maximální výše odměny. Tyto nedostatky nebylo možné překlenout ani výkladem. Dále chybělo ustanovení, že základem pro výpočet odměny je prodejní cena bez daně, což činilo v praxi problémy.⁴⁵⁵ Lze se přiklonit k názoru, že tehdejší úpravu bylo nutno vykládat v souladu se směrnicí. Základem pro výpočet odměny měla být celková částka, za kterou byl prodej originálu uměleckého díla realizován, resp. částka, jakou zaplatil nový vlastník za převedení vlastnictví, tj. včetně aukční přírážky nebo jakékoli jiné přírážky (komisní apod.). Od této celkové částky se měla odečíst příslušná DPH (z ceny originálu díla a z přírážek). Nebyla rovněž zcela přesně definována rozmnoženina uměleckého díla, která je považována za originál uměleckého díla. Nebylo dostatečně, přinejmenším podle názoru EK prezentovaném na jednání s členskými státy,⁴⁵⁶ upraveno právo autora na informace o uskutečněném opětném prodeji.

Zmíněné nedostatky v implementaci směrnice do českého právního řádu nezůstaly nepovšimnuty a EK v březnu 2006 zahájila z vlastní iniciativy řízení podle čl. 226 Smlouvy o ES (tzv. infringement). ČR obdržela tzv. formální upozornění, ve kterém EK pouze velmi obecně, bez konkrétních výhrad, upozornila na nedostatečnou implementaci směrnice. Poté, co ČR oznámila (notifikovala) EK novou právní úpravu provedenou novelou AZ z roku 2006 (viz dále), bylo řízení v červnu 2006 zastaveno.⁴⁵⁷

6.2.4 Ustanovení § 24 ve znění zákona z roku 2006

V roce 2006 byla přijata (zatím) poslední změna úpravy práva na odměnu. Přinesla ji novela AZ, zákon č. 216/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony,

---

⁴⁵⁵ Viz informace dostupné z WWW: <http://www.gestor.cz/?lang=cz&page=37>, navštíveno dne 3. 2. 2008.

⁴⁵⁶ Viz kapitola 4.4.

⁴⁵⁷ Řízení č. 2006/0203. (Pracovní dokument EK, Příloha k výroční zprávě o monitoringu uplatňování komunitárního práva za rok 2006, COM /2007/ 398 final, ze 17. 7. 2007, s. 228, dostupné z WWW: http://ec.europa.eu/governance/better_regulation/documents/sec_2007_0976_en.pdf, navštíveno dne 10. 2. 2011.)

s účinností od 22. května 2006 (ustanovení § 24 ve znění zákona č. 216/2006 Sb., viz příloha č. 20).

Vládní návrh novely AZ byl předložen Poslanecké sněmovně dne 7. září 2005 jako tisk 1111/0. Návrh prošel trojím čtením v Poslanecké sněmovně, poté byl projednán Senátem, který jej s pozměňovacími návrhy vrátil Poslanecké sněmovně. Ta jej ve znění pozměňovacích návrhů Senátu dne 25. dubna 2006 přijala. Poté byl zákon, po podpisu prezidenta, vyhlášen ve Sbírce zákonů dne 22. května 2006 a téhož dne nabyl účinnosti.⁴⁵⁸

Důvodem předložení vládního návrhu novely AZ byla především nutnost dokončit implementaci dvou směrnic EU, které v době přijímání AZ v roce 2000 ještě nenabývaly platnosti a nebylo ani známo jejich konečné znění. Jednou z nich byla i směrnice o právu na opětný prodej, v jejímž případě byla lhůta pro implementaci stanovena do konce roku 2005. Kromě toho bylo nutno implementovat zatím poslední, v té době zcela novou, směrnici EP a Rady 2004/48/ES o dodržování práv duševního vlastnictví, jejíž lhůta pro implementaci byla stanovena na 29. duben 2006.⁴⁵⁹ Skutečnost, že se nepodařilo přijmout novelu AZ do konce roku 2005 a tudíž se nestihla lhůta pro implementaci směrnice o právu na opětný prodej, vedla k zahájení řízení EK proti ČR (tzv. infringement). Po oznámení přijetí novely v květnu 2006 však bylo řízení ze strany EK zastaveno (viz předcházející kapitola).

Cílem změn navrhovaných v § 24 bylo, jak se uvádí v důvodové zprávě, „odstranění nesrovnalostí a dosažení plné transpozice směrnice tak, jak to vyžaduje jednotný trh s uměleckými díly“. Některé nepřesnosti právní úpravy z roku 2000 byly zřejmě způsobeny i nepřesným překladem směrnice do českého jazyka.⁴⁶⁰

V odst. 1 byla nově stanovena spodní hranice prodejní, resp. kupní ceny ve výši 1 500 EUR. Vláda navrhovala, aby minimální prodejní cena činila 1 000 EUR, v Parlamentu však zasáhla obchodnická lobby usilující o co nejvyšší prodejní cenu. Obchodníci měli rovněž zájem o uvedení částky v EUR, nikoli v Kč. Tento jejich návrh byl projednáván již v rámci připomínkového řízení. V případě nutnosti přepočtu částek

---

⁴⁵⁸ Tisk 1111 dostupný z WWW: <http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=4&T=1111>, navštíveno dne 10. 2. 2011.

⁴⁵⁹ Důvodová zpráva k návrhu, tisk 1111 dostupný z WWW: <http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=4&T=1111>, navštíveno dne 10. 2. 2011.

⁴⁶⁰ Důvodová zpráva k návrhu novely AZ zmiňuje v této souvislosti např. nesprávný překlad čl. 1 odst. 2 směrnice.

z EUR na Kč (popř. na jakoukoli jinou měnu), se postupuje podle obecného pravidla stanoveného v čl.II bod 1. zákona č. 216/2006 Sb., že pro částky vyjádřené v EUR se použije kurz vyhlášený Českou národní bankou ke dne uzavření smlouvy o převodu, v souladu s jejími kompetencemi podle zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance. .⁴⁶¹ Pro výpočet odměny by to nutné nebylo, neboť sazby odměn v tabulce v Příloze k AZ jsou uvedeny rovněž v EUR.

Upřesněno bylo rovněž vymezení pojmu „obchodník“, kterým je nyní „provozovatel galerie, dražebník nebo jiná osoba, která soustavně obchoduje s uměleckými díly“. Novelou byla výslovně vymezena forma účasti obchodníka na opětném prodeji: aby autorovi vzniklo právo na odměnu, musí se opětného prodeje účastnit obchodník, a to jako prodávající, kupující nebo jako zprostředkovatel.

V praxi se občas vyskytují spory o to, jak moc soustavné musí být obchodování s uměleckými díly, aby mohl být konkrétní subjekt považován za obchodníka ve smyslu § 24 odst. 1. Spory se týkají např. provozovatelů internetových obchodů či aukcí, v jejichž nabídce se vyskytují i originály uměleckých děl autorů, jejichž právo na odměnu dosud připadá v úvahu, protože ještě neuplynula doba ochrany jejich majetkových práv a i prodejní cena odpovídá požadavku § 24 odst. 1. Ani zahrnutí internetových aukcí či obchodů do demonstrativního výčtu typů obchodníků s uměleckými díly nemusí takové výkladové spory odstranit.⁴⁶² I poté je totiž možno diskutovat o tom, zda se to týká pouze internetových aukcí či obchodů specializovaných na prodeje uměleckých děl nebo jakýchkoli internetových aukcí, nabízejících vše od „Auto-moto“ až po „Zdraví a krásu“.⁴⁶³ V nabídce posledně uvedených typů internetových obchodů či aukcí však lze nalézt i takové kategorie jako „Současné umění“, „Sochy“ apod. Právě některé tyto subjekty s širokým spektrem sortimentu

---

⁴⁶¹ Srov. např. úpravu v UK, kde nařízení o právu na odměnu výslovně stanoví, že pro přepočtení částek se použije kurz stanovený Evropskou centrální bankou ke dni prodeje. Pravidlo pro přepočtení měn bylo v novele AZ č. 216/2006 Sb. upraveno legislativně technicky zcela nevhodně, neboť zařazením tohoto ustanovení mezi přechodná a závěrečná ustanovení novely AZ se toto ustanovení nepřevedlo do úplného znění AZ, vyhlášeného pod č. 398/2006 Sb., a je tak obtížněji dohádátné. (Obdobně TELEČ, I., TŮMA, P., *Autorský zákon. Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H.Beck 2007, s. 286.) Nezdá se však, že by to v praxi činilo problémy.

⁴⁶² Srov. např. návrh australské senátorky Lundy, který ale nebyl přijat. (Více v kapitole 5.6 o právu na odměnu v Austrálii.)

⁴⁶³ Srov. např. nabídku internetového obchodu provozovaného společností Galerie Peithner – Lichtenfels & Čubrda, spol. s r.o., dostupný z WWW: <http://www.gplc.cz/>, navštíveno dne 20. 2. 2011, a nabídku internetové aukce AUKRO CZ, dostupná z WWW: <http://www.aukro-aukce-online-bazar.cz/aukce/>, resp. <http://aukro.cz/starozitnosti-47075?view=gtext>, navštíveno dne 20. 2. 2011.

nesouhlasí se svým zařazením do kategorie „obchodníka“ podle § 24 odst. 1.⁴⁶⁴ Lze se přiklonit k názoru, že pokud někdo provozuje živnost spočívající v nakupování a prodeji uměleckých děl, popř. ve zprostředkovávání takových prodejů,⁴⁶⁵ pak spadá do kategorie „obchodník“ podle § 24 odst. 1 bez ohledu na to, zda podíl originálů uměleckých děl činí pouze či relativně malé procento z celkového sortimentu zboží takového „obchodníka“.⁴⁶⁶

Do kategorie „obchodník“ nespádají muzea a galerie vyvíjející činnost podle zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, v platném znění. Je pravdou, že tyto instituce – v rámci svých finančních možností relativně soustavně nakupují či jinak získávají originály uměleckých děl, avšak výlučně za účelem jejich shromažďování, trvalého uchování, evidence atd., nikoli za účelem obchodování s nimi (srov. § 10 odst. 6 zákona č. 122/2000 Sb.).⁴⁶⁷ Z hlediska vyšší právní jistoty se jevila přesnější předchozí právní úprava z roku 2000, která výslovně uváděla, že obchodníkem (tehdy „prodávajícím“) se rozumí osoba, která uskutečňuje prodej „při výkonu svého podnikání“, přičemž podnikáním nutno rozumět v souladu s § 2 odst. 1 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, v platném znění, soustavná činnost prováděná samostatně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku.⁴⁶⁸

V odst. 2 byly nově vymezeny osoby povinné platit odměnu. Na rozdíl od předcházející úpravy z roku 2000, podle které byl touto osobou „obchodník“ (viz výše), podle úpravy z roku 2006 se povinnými osobami staly prodávající (tedy skutečný

---

⁴⁶⁴ Vyskytl se jeden soudní spor na toto téma, mezi AUKRO CZ a kolektivním správcem GESTOR. Při soudním projednávání byl žalované natolik zřejmý postoj Krajského soudu v Brně, zastávajícího stejný názor jako žalobce, že spor skončil mimosoudní dohodou a akceptováním názoru kolektivního správce. (Informace od kolektivního správce GESTOR a AUKRO CZ.)

⁴⁶⁵ Může jít zejména o některou z následujících živností vázaných: Provádění dobrovolných dražeb movitých věcí podle zákona o veřejných dražbách, Nákup a prodej kulturních památek nebo předmětů kulturní hodnoty. Dále může jít o živnosti volné, např. Zprostředkování obchodu a služeb, Specializovaný maloobchod a maloobchod se smíšeným zbožím, popř. Pořádání výstav, veletrhů, přehlídek, prodejních a obdobných akcí. (Obdobně TELEC, I., TŮMA, P., *Autorský zákon. Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H.Beck 2007, s. 286.)

⁴⁶⁶ Obdobně např. WALTER, Michel M., von LEWINSKI, Silke, *European Copyright Law, A Commentary*, First published, New York: Oxford University Press Inc., 2010. ISBN 978-0-19-922732-7, s. 851, odkazující v pozn. 87 na WALTER, M.M., *Österreichisches Urheberrecht-Handbuch*, Vol I no 850 a 854, nebo TELEC, I., TŮMA, P., *Autorský zákon. Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H.Beck 2007, s. 286.

⁴⁶⁷ Obdobně TELEC, I., TŮMA, P., *Autorský zákon. Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H.Beck 2007, s. 286.

⁴⁶⁸ Obdobně TELEC, I., TŮMA, P., *Autorský zákon. Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H.Beck 2007, s. 286. Některé členské státy vynětí neziskových muzeí a galerií upravily výslovně právním předpisem (srov. např. úpravu v Maďarsku před implementací směrnice nebo platnou právní úpravu Malty).

prodávající, vlastník originálu uměleckého díla) a obchodník, a to společně a nerozdílně. Jde o úpravu, kterou umožňuje i směrnice (srov. čl. 1 odst. 4 směrnice). Tato úprava lépe reflektuje filozofii práva na odměnu, podle níž by měl autor získávat podíl z toho, co z prodeje originálu jeho díla získají jiní, konkrétně prodávající a obchodník (z přírážek a případně dalších poplatků spojených s uskutečněním prodeje). Tato úprava by měla rovněž v kombinaci s informační a odvodovou povinností obchodníka zajistit vymahatelnost práva. Pokud by totiž povinnou osobou byl prodávající, mohly by nastat problémy pramenící z toho, že tito si často přejí zůstat v anonymitě, mj. z bezpečnostních důvodů.⁴⁶⁹

Do odst. 2 byla doplněna povinnost kolektivního správce umožnit povinným osobám nahlížet do rejstříku smluvně zastupovaných, resp. evidovaných nositelů práv vedeného kolektivním správcem podle § 100 odst. 1 písm. e) AZ. Původ či důvod tohoto ustanovení byl především v počáteční nedůvěře povinných osob vůči kolektivnímu správci GESTOR. Za tuto nedůvěru si zřejmě mohl kolektivní správce do značné míry sám, neboť nezveřejňoval (a v zásadě ani nyní nezveřejňuje) příliš mnoho konkrétních informací o své činnosti, o rozsahu členské základny (počtu členů občanského sdružení), o počtu smluvně zastupovaných nositelů práv apod.⁴⁷⁰ Za určitý příslib zlepšení situace lze považovat zveřejnění Výroční zprávy o činnosti v roce 2008.⁴⁷¹ Snad nezůstane jen u tohoto jednorázového počínu.

Definice originálu uměleckého díla a zejména definice „originální rozmnoženiny“ obsažené v odst. 3 byly novelou z roku 2006 zpřesněny podle směrnice. I nadále zůstaly z režimu práva na odměnu vyloučeny rukopisy spisovatelů a skladatelů, totéž platí i pro díla architektonická a díla užitého umění. V případě posledních dvou

---

⁴⁶⁹ Obdobně Důvodová zpráva k návrhu novely.

⁴⁷⁰ Srov. internetové stránky kolektivního správce GESTOR, kde lze nalézt pouze „orientační seznam českých autorů, u kterých by mohlo právo na odměnu za opětovný prodej originálu výtvarného autorského díla přicházet v úvahu“. Dále je zde uvedeno, že „Dále je zde uvedeno, že „[s]eznam zastupovaných autorů vydá GESTOR osobě, která osvědčí právní zájem. Viz <http://www.gestor.cz/cs/seznam-autoru/>, navštíveno dne 22. 2. 2001. V této souvislosti je možno připomenout např. podstatně transparentnější způsoby komunikace s veřejností britského kolektivního správce ACS, který zveřejňuje na svých internetových stránkách kompletní seznam jím zastupovaných autorů. Seznam je dostupný z WWW: <http://www.artistscollectingsociety.org.uk/memberlist.asp?PID=6>, navštíveno dne 22. 2. 2011. Vzhledem k právní úpravě v UK je však tento jeho postup v podstatě nezbytný vzhledem k neexistenci monopolu jednoho kolektivního správce a domněnky, že není-li autor zastupován jiným kolektivním správcem, pak platí, že je zastupován kolektivním správcem DACS. (Viz kapitola 5.3 věnovaná právu na odměnu v UK.)

⁴⁷¹ Výroční zpráva z roku 2009 dostupná z WWW: <http://www.gestor.cz/cs/spravni-rada/zpravy-o-cinnosti/>, navštíveno dne 22. 3. 2011.

kategorií uměleckých děl však došlo k určité obsahové změně: bylo doplněno upřesnění, že v případě architektonických děl platí výluka pro taková díla vyjádřená stavbou. Tudiž není vyloučeno, aby se právo na odměnu uplatnilo např. v případě opětného prodeje architektonického návrhu v podobě dvourozměrné nebo i originálního trojrozměrného modelu stavby. V případě děl užitého umění se právo na odměnu uplatní v případech, kdy konkrétní výtvar díla užitého umění splňuje znaky originálu uměleckého díla, tj. „jde o takové rozmnoženiny, které byly zhotoveny v omezeném počtu samotným autorem nebo pod jeho vedením a jsou očíslovány, podepsány nebo umělcem jinak řádně prohlášeny za pravé.“. Netýká se to proto sériově vyráběných rozmnoženin.

Novinkou bylo zavedení výjimky „3 roky/10 000 EUR“ v odst. 4. Tuto výjimku umožňuje směrnice v čl. 1 odst. 3 a jejím cílem je podpora rozvoje obchodu s uměleckými díly.⁴⁷²

V novém odst. 5 je stanoveno, co je základem pro výpočet odměny. Směrnice je v tomto ohledu velmi stručná (srov. čl. 5 směrnice). Český zákonodárce se pokusil řešit problémy spojené se stanovením základu, s nimiž se setkával a setkává kolektivní správce, zejm. spory o to, zda má být za součást prodejní ceny považována i aukční přírážka či nikoli (viz rovněž kapitola věnovaná předchozí právní úpravě z roku 2000). Namísto pojmu „prodejní“ cena byl použit pojem „kupní“ cena, z čehož by mělo být odvoditelné, že základem má být (celá) částka, kterou kupující musel zaplatit, aby získal vlastnické právo k originálu uměleckého díla. Jak ukazují některé judikáty z poslední doby, ani tato úprava spory o výklad, co má být základem pro výpočet odměny, neodstranila.⁴⁷³

---

⁴⁷² Obdobně důvodová zpráva k návrhu novely. Viz rovněž v kapitole 4 věnované směrnici.

⁴⁷³ Viz např. rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci ze dne 14. října 2009 č.j. 1 Co 51/2009, podle něhož je součástí prodejní ceny i aukční přírážka zaplacená vydražitelem po odečtu DPH. Opačný názor vyjádřil Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí ze dne 24. června 2010 č.j. 30 Cdo 5287/2008. Podle názoru tohoto soudu „autorský zákon v § 24 ani v jiných svých ustanoveních nedává jednoznačnou odpověď na otázku, co je třeba rozumět prodejní či skutečnou prodejní cenou, z níž se vypočítává odměna autora. Jinak tomu není ani v případě Směrnice, když žalobcem citovaný bod 20) preambule deklaruje pouze to, že autorské odměny by měly být vypočítávány jako procentní podíl z prodejní ceny a ne jako přírážka, kterou se zvyšuje původní hodnota díla.“⁴⁷³ Dále soud uvádí, že „řešení (je) třeba hledat v příslušných ustanoveních dražebního zákona. (...) Výtěžkem dražby podle § 2 písm. l) je cena dosažená vydražením a její případné příslušenství, zatímco odměna dražebníka patří podle § 2 písm. m) dražebního zákona mezi náklady dražby. (...) Je tedy třeba vycházet z toho, že odměna dražebníka není součástí prodejní ceny, z níž se určuje odměna autora uměleckého díla.“ Je více než s podivem, že se Nejvyšší soud poté, co konstatoval, že směrnice nedává jednoznačnou odpověď na otázku, co rozumět prodejní cenou, neobrátí na ESD s předběžnou otázkou. V dané situaci by to bylo zcela namístě. (Obdobný názor zastává vládní

V souladu se směrnicí ustanovení uvádí, že kupní cenou se pro účely uplatnění práva na odměnu rozumí tato kupní cena bez DPH. Směrnice sice nezmiňuje konkrétně DPH, ale i podle názoru EK má právě tuto daň má směrnice na mysli.

V posledním, rovněž novém odst. 6 byla upravena nově informační povinnost obchodníka, dříve obsažená v odst. 4. Ačkoli jsou podle nové právní úpravy osobami odpovědnými platit odměnu společně a nerozdílně prodávající (vlastník originálu uměleckého díla) a obchodník, oznamovací povinnost zůstala zachována obchodníkovi, a to z praktických důvodů zmiňovaných již výše. Na základě požadavku EK (neformálně sděleného při konzultacích s členskými státy, viz kapitola 4.4) bylo výslovně doplněno právo autora na informace, neboť EK považovala za nedostačující, že pouze příslušný kolektivní správce má nárok na informace o prodejích a cenách, a to bez ohledu na existenci povinné kolektivní správy práva na odměnu a tudíž nemožnost individuálního uplatnění práva samotným autorem. Byla rovněž doplněna tříletá promlčecí lhůta, v níž lze informaci po obchodníkovi požadovat, víceméně opět z podnětu EK, která existenci obecné úpravy promlčecí lhůty nepovažovala za dostatečný způsob transpozice směrnice. Stejně jako podle předchozí úpravy má oznámení obsahovat specifikaci prodaných originálů uměleckých děl a informaci o skutečné prodejní ceně.⁴⁷⁴ V ustanovení již nenajdeme povinnost obchodníka umožnit kolektivnímu správci nahlížet v nezbytném rozsahu do účetních knih a jiných dokumentů obchodníka, to však neznamená, že by tato povinnost i nadále neexistovala. Vyplývá totiž z obecné úpravy povinností uživatelů a osob povinných platit zvláštní odměny, tj. i odměny podle § 24, zakotvených v části AZ upravující kolektivní správu práv, konkrétně v § 100 odst. 3. Podle tohoto ustanovení jsou obchodníci „povinni umožnit kolektivnímu správci řádný výkon kolektivní správy a bez vážných důvodů kolektivnímu správci neodmítnout poskytnutí k tomu potřebných informací“. Zároveň, jako pojistka proti zneužití poskytnutých informací je stanoveno, že kolektivní správce nesmí informace zjištěné při kontrolní činnosti využít k jinému účelu než k výkonu kolektivní správy. Lhůta pro poskytnutí informací o prodejích zůstala zachována, i

---

zmocněnec pro zastupování ČR před Soudním dvorem EU Martin Smolek a pracovník kanceláře vládního zmocněnce Jiří Vlášil. Konzultováno e-mailem dne 14. 3. 2011.)

⁴⁷⁴ Správně „kupní ceně“ – jde o legislativně technické opomenutí.

nadále jsou obchodníci povinni poskytnout údaje za uplynulý kalendářní rok nejpozději do 31. ledna kalendářního roku následujícího po roce, v němž se prodej uskutečnil.⁴⁷⁵

Novinkou bylo doplnění lhůty splatnosti odměny, a to podle vyúčtování kolektivního správce ve lhůtě, která nesmí být kratší než 30 dnů. Jde o dispozitivní úpravu, kolektivní správce a obchodník se mohou domluvit jinak, např. na splátkovém kalendáři apod.⁴⁷⁶

Sazby odměn zůstaly upraveny v Příloze k AZ, došlo však k několika podstatným obsahovým změnám. Především byla upravena výše jednotlivých sazeb klouzavě degresivně v souladu s čl. 4 odst. 1 směrnice, a to od 4 % z části kupní ceny do 50 000 EUR až po 0,25 % z části kupní ceny nad 500 000 EUR. V prvním cenovém pásmu tudíž došlo ke snížení sazby z dosavadních 5 % na 4 %. Srovnány se směrnici byly také příslušné části kupní ceny. (Srov. přílohu č. 19 a č. 20). Dále byla doplněna maximální výše odměny, která činí 12 500 EUR.

Novela z roku 2006 přinesla ještě další novinku směřující ke zlepšení vymahatelnosti práva na odměnu. V § 105a a obdobně i v § 105b zavedla novou skutkovou podstatu správního deliktu, přesněji řečeno přestupku fyzické osoby a obdobně správního deliktu právnické osoby a podnikající fyzické osoby, spočívajícího v nesplnění oznamovací povinnosti podle § 24 odst. 6. Sankcí za porušení povinnosti je pokuta, kterou lze uložit až do výše 50 000 Kč (§ 105a odst. 2, resp. § 105b odst. 2. Otázkou je, zda je sankce v této výši dostatečně odstrašující a tedy působící preventivně. O opaku svědčí návrhy kolektivního správce GESTOR na zvýšení sazby pokuty až na 100 tisíc Kč.⁴⁷⁷ V případech přestupků by bylo teoreticky možné aplikovat i jiný druh sankcí v souladu s obecnou úpravou přestupků v zákoně č. 200/1990 Sb., o přestupcích, v platném znění, konkrétně napomenutí. Podle tohoto zákona však lze ukládat sankce pouze fyzickým osobám, takže napomenutí zřejmě nebude často v praxi využitelné, neboť obchodníky jsou zpravidla právnické osoby. Totéž platí i pro možno

---

⁴⁷⁵ Srov. formulář smlouvy dostupný z internetových stránek kolektivního správce GESTOR, podle kterého se prodejce (zřejmě míněn obchodník ve smyslu § 24 odst. 1) zavazuje podávat oznámení o prodeji dvakrát ročně, a to vždy k 31. 7. a k 31. 1. za uplynulé pololetí. Kromě toho se obchodník zavazuje poskytovat informace o prodeji originálů konkrétních uměleckých děl i mimo uvedené termíny, a to do 30 kalendářních dnů od doručení písemného dotazu kolektivního správce. (Smlouva dostupná z WWW: http://www.gestor.cz/files/gestor_jednoducha.pdf, navštíveno dne 22. 2. 2011.)

⁴⁷⁶ Srov. formulář smlouvy dostupný z internetových stránek kolektivního správce GESTOR, podle kterého je obchodník povinen odvádět odměny na základě vyúčtování kolektivního správce ve 14denní lhůtě od doručení vyúčtování. (Smlouva dostupná z WWW: http://www.gestor.cz/files/gestor_jednoducha.pdf, navštíveno dne 22. 2. 2011.)

⁴⁷⁷ Návrh uplatněný v rámci přípravy novely AZ v roce 2010.

upuštění od uložení sankce v případě, kdy k nápravě pachatele postačí samotné projednání přestupku. (Srov. § 11 zákona o přestupcích.) Otázkou je, zda by takovéto sankce měly vůbec nějaký praktický, tj. zejména odstrašující efekt.

6.3 Náměty ke zvážení *pro futuro*

Za nedořešený problém lze považovat otázku možnosti kolektivního správce nakládat s odměnami, které vybral v souladu s právní úpravou pro všechny autory zastupované ze zákona, ale o které se autor, popř. jeho právní nástupci nepřihlásili. Podobný problém nastává u děl anonymních. Tuto otázku neupravuje ani evropská směrnice, ostatně to pravděpodobně ani není materie, u níž by unijní harmonizace byla nutná.

Jde vlastně o zvláštní případ tzv. osiřelých děl – děl, u nichž se ví, že ještě neuplynula doba trvání ochrany práva na odměnu, ale není dohledatelný autor, popř. jeho dědicové. V praxi se také někdy stává, že autor dohledatelný je, ale na výzvy kolektivního správce k vyzvednutí odměny nijak nereaguje. Problém nenastává v případech, kdy autor, popř. dědic odměny výslovně ponechá (daruje) kolektivnímu správci za účelem jejich využití na podporu mladých tvůrců nebo naopak starších autorů v nouzi apod. V případech, kdy kolektivnímu správci po uplynutí obecné tříleté promlčecí lhůty od okamžiku, kdy mohlo být autorem právo uplatněno poprvé, zůstane konkrétní odměna a on ji nemůže vyplatit, nastává otázka, zda i takovou odměnu může kolektivní správce použít na jiné účely, než je vyplacení nositelům práv, kterým náleží.

Kolektivní správce GESTOR na svých internetových stránkách v kapitole Otázky a odpovědi na otázku, „jak nakládá GESTOR s nevybranými autorskými odměnami?“, sděluje, že po třech letech, během nichž si autor odměny nevyzvedl, jsou tyto převedeny do Rozvojového fondu kolektivního správce GESTOR, který na internetových stránkách zveřejní jejich výši a vyzve k podávání návrhů na jejich užití. O rozdělení prostředků rozhoduje správní rada, přičemž prostředky mohou být použity pouze na programy spojené s rozvojem umění, zejména na podporu mladých umělců. Rozdělení prostředků je pod kontrolou Ministerstva kultury.⁴⁷⁸ Žádné další informace

---

⁴⁷⁸Viz informace na internetových stránkách kolektivního správce GESTOR, dostupných z WWW: <http://www.gestor.cz/cs/otazky-a-odpovedi/>, navštíveno dne 4. 6. 2011.

zatím kolektivní správce na svých internetových stránkách nezveřejnil, totéž platí o výši prostředků v Rozvojovém fondu. Nezveřejnil ani výzvy k zasílání návrhů na použití nevyplacených odměn.

Do budoucna je možno uvažovat o několika variantách řešení tohoto problému. Jednou z nich je ponechat právní úpravu ve stávajícím znění a vyčkat výkladu soudu. Tato varianta ovšem závisí na tom, zda někdo takové GESTOREM zamýšlené použití nevyplacených odměn u soudu napadne. Nelze to vyloučit ze strany některého z obchodníků. Další možnosti už by byly spojeny s legislativními úpravami.

Bylo by např. možné zákonem výslovně stanovit povinnost kolektivního správce odměny ve výše uvedených případech vracet tomu, kdo ji zaplatil, tj. obchodníkovi.⁴⁷⁹ Vzhledem k tomu, že odměnu platí společně a nerozdílně obchodník a prodávající, lze v této variantě vidět určité riziko v tom, že příslušná část odměny by se nemusela vrátit do správných rukou. Pro vyloučení nebo aspoň omezení takového rizika by zřejmě bylo nutno zavést povinnost kolektivního správce takovéto případy vracení odměny avizovat na jeho internetových stránkách, aby se prodávající mohl o svůj podíl na odměně u obchodníka přihlásit.

Druhou možností je výslovně stanovit, jak může kolektivní správce s těmito odměnami nakládat, tj. např. vyplácet je v podobě jakýchsi grantů.⁴⁸⁰ Otázkou by pak bylo, do jaké míry má zákonodárce nastavit pravidla pro rozdělování odměn nebo zda to má ponechat ryze na kolektivním správci.

Další možností je podřídít tato díla, resp. odměny z titulu opětného prodeje těchto děl vybrané, obecnému režimu osiřelých děl – až bude nějaký zaveden. Lze např. uvažovat o modelu, podle něhož by odměny, o něž se nositel práv nepřihlásí, po uplynutí určitého období, minimálně tří let, byly odváděny buď do Státního fondu kultury, jak bylo zatím předběžně zvažováno při přípravě novely AZ, započaté koncem roku 2009 a zatím nedokončené. Podle jiného možného modelu by odměny mohly být

---

⁴⁷⁹ Taková úprava platila např. ve Francii před implementací směrnice. Odměny, o které se do tří měsíců od oznámení, že byly vybrány, nikdo nepřihlásí, se vrací osobě, která odměnu zaplatila. Nositeli práv však zůstávalo právo domáhat se odměny i poté. (Čl. 122-7n nařízení č. 95-385 z 10. 4. 1995.)

⁴⁸⁰ Např. belgická úprava před implementací směrnice stanovila, že nevyplacené odměny zůstávají kolektivnímu správci a ten je mohl použít podle pravidel stanovených belgickým králem. (Čl. 13 autorského zákona z roku 1994.) Ve Španělsku jsou odměny nevybrané autorem do 3 let od opětného prodeje odváděny do zvláštního kulturního fondu zřízeného ministerstvem kultury. (Čl. 13 zákona č. 3 z roku 2008.)

ponechány kolektivnímu správci a zároveň by byla stanovena pravidla pro jejich rozdělování a užití.⁴⁸¹

A konečně další možnou variantou, z pohledu obchodníků jistě vítanou,⁴⁸² z pohledu kolektivního správce zřejmě méně, by bylo změnit režim kolektivní správy z dosavadní povinné kolektivní správy práva na odměnu jako takového na povinnou kolektivní správu práva na informace podle § 24 odst. 6. Jde o model existující v Německu (viz kapitola 5.2). Lze se přiklonit k názoru, že tento model řeší problém s nevyplacitelnými odměnami beze zbytku – kolektivní správce totiž vybírá odměny jen pro ty autory, popř. dědice, kteří mají o odměny skutečně zájem a u kolektivního správce se přihlásí. Uplatňuje se zde v plné míře zásada *vigilantibus iura*. Zároveň není vyloučeno, aby autor získal odměny přímo od obchodníka bez zprostředkování kolektivním správcem, což mohou někteří zúčastnění rovněž vidět jako výhodu (např. nedochází ke stržení účelně vynaložených nákladů kolektivního správce, popř. mohou být nižší, může to proběhnout bezodkladně po prodeji atp.).

Pro zvolení vhodné varianty bude zajisté nutno detailnější analýzy situace, zejm. zjistit, o jak velký objem odměn v porovnání s celkovým objemem vybraných odměn se jedná, jakou část tvoří odměny zahraničních autorů apod. Dále by bylo vhodné ověřit zkušenosti zahraničních kolektivních správců s výše uvedenými modely fungování práva na odměnu, zejména ve Francii a v Německu, a odhalit předem eventuální nevýhody či problémy.

Závěr

Právo na odměnu při opětném prodeji originálu uměleckého díla bylo poprvé uznáno zákonem ve 20. letech 20. století. Od té doby, do konce prvního desetiletí 21.

---

⁴⁸¹ Varianta s odváděním odměn do Státního fondu kultury je poněkud nejistá, s ohledem na neustále se měnící plány s rušením či nerušením tohoto fondu. (Viz např. z nedávné doby zpráva Státní fondy: miliardové molochy s nejistou budoucností, *Mladá fronta DNES*, 4. 10. 2010 nebo zpráva Ministr Besser promýšlí varianty, jak uchovat Státní fond kultury, *ceska-media.cz*, 10. 2. 2011.) Problémem je i setrvalá nefunkčnost tohoto fondu, do něhož jsou sice odváděny prostředky, ale nejsou využívány k tomu, k čemu byly zamýšleny. (Viz např. výroční zpráva Ministerstva kultury, zatím poslední z roku 2009, dostupná na WWW: <http://www.mkcr.cz/cz/ministerstvo/vyrocní-zpravy/vyrocní-zprava-ministerstva-kultury-za-rok-2009-64071/>, navštíveno dne 19. 2. 2011.) Podle zprávy fond ani v roce 2009 neposkytoval prostředky na podporu kulturních projektů vzhledem k tomu, protože již od roku 2006 není zvolena Rada Fondu. Nemohly být proto rozděleny ani prostředky získané z odúmrť, které v roce 2009 činily 1 259,17 tisíc Kč (jde o příjmy z odúmrť práv ke všem druhům děl, nikoli pouze z opětných prodejů originálů uměleckých děl).

⁴⁸² Požadavek na změnu právní úpravy v tomto směru uvedla Asociace starožitníků ČR v rámci veřejné konzultace pořádané EK na jaře 2011.

století, se postupně rozšířilo do celého světa, do všech kontinentů. Nyní je lze nalézt přinejmenším v 69 státech.⁴⁸³

Významnou roli v této expanzi sehrálo uznání práva na mezinárodní úrovni ve druhé polovině čtyřicátých let téhož století. Tehdy se stalo zakotvením v Revidované úmluvě bernské součástí mezinárodního autorského práva, byť jen v nezávazné podobě.

Dosavadní poznatky ukazují, že přestože bylo právo na odměnu formálně uznáno a upraveno v právních řádech mnoha států, jeho aplikace v praxi se v jednotlivých státech velmi lišila a dosud liší. V některých stále není uplatňováno vůbec, zůstává de facto jen na papíře, v jiných se naopak uplatňuje běžně a již poměrně dlouho.

Ukazuje se rovněž, že pro umožnění realizace práva na odměnu je nezbytná dostatečně konkrétní právní úprava: je nutno vymezit základ pro výpočet odměny tak, aby jej bylo možno jednoduše určit na základě informací dostupných v okamžiku opětného prodeje, resp. splatnosti odměny. Jakmile jsou k určení základu nutné další informace, zpravidla staršího data či z neznámého zdroje, právo se v praxi většinou neuplatňuje. Z toho důvodu se preferuje stanovení základu v podobě prodejní ceny při stávajícím opětném prodeji, nikoli z rozdílu ceny při předchozím a stávajícím prodeji. Nutné je rovněž stanovit sazbu (procentní). Jakékoli vágní určení nároku na podíl z prodejní ceny působí v praxi problémy a závisí na výkladech soudu.

Zcela zásadní roli v uplatnění práva hraje kolektivní správa, a to nikoli pouze její zakotvení v právním řádu, ale fungující kolektivní správa. Významně pomáhá autorům, kterým poskytuje své služby – monitoruje či jinak shromažďuje informace o prodejkách originálů děl a vybírá odměny, které následně vyplácí autorům. Velkým přínosem pro autory jsou reciproční smlouvy uzavírané mezi kolektivním správcem z různých států a umožňující získávat odměny i ze zahraničních prodejů originálů uměleckých děl, jsou-li pro to splněny podmínky reciprocity. Kolektivní správa je přínosem i pro plátce odměny, kterými jsou zpravidla obchodníci, ať už zcela nebo solidárně s prodávajícími, popř. kupujícími. Je zárukou jednoho kontaktního místa (popř. omezeného počtu kontaktních míst, neexistuje-li v dané monopolní kolektivní správce) a zároveň větší zárukou ochrany důvěrných informací (o prodávajících a kupujících).

---

⁴⁸³ Srov. přílohu č. 7.

Závěry uvedené v předcházejících dvou odstavcích jsou plně použitelné i na zkušenosti s českou právní úpravou práva na odměnu a jeho praktické uplatňování v ČR.

Významným historickým milníkem bylo přijetí evropské směrnice o právu na odměnu z roku 2001. Jejím prostřednictvím bylo právo na odměnu harmonizováno v rámci EU, resp. EHP. Jednak bylo rozšířeno i do těch členských států EU, resp. EHP, kde do té doby neexistovalo, jednak byla stanovena poměrně velmi detailní kritéria jeho aplikace. Vzhledem k tomu, že směrnice byla výsledkem velmi obtížně dosaženého kompromisu, přinesla úprava některé dosud většinou neznámé prvky, např. na rozdíl od jednoduché jednotné sazby na výpočet složitější degresivně klouzavé sazby, zastropování odměn, výjimku z uplatnění směrnice pro posmrtné právní nástupce autora ve prospěch členských států, které dosud právo na odměnu neznaly, apod. Důsledkem těchto kompromisů bylo snížení úrovně ochrany v některých členských státech, což je jev v historii unijní autorskoprávní normotvorby zatím ojedinělý. K plné harmonizaci dojde s ohledem na zmíněnou výjimku nejdříve k 1. lednu 2013.

Na jaře 2011 začala Komise připravovat zprávu o uplatnění a dopadech směrnice na autory, obchodníky a vývoj trhu s uměním v rámci EU i ve vztahu k trhům s uměleckými díly v třetích zemích, zejm. těch, které právo na odměnu nepřiznávají. Komise k tomu hodlá mj. využít příspěvků do veřejné konzultace, resp. odpovědí na dotazníky za tím účelem zveřejněných, probíhající od ledna do března téhož roku. Lze snad doufat, že se hodnotící zpráva neomezí jen na otázky položené v dotaznících a že se Komise bude zabývat i zmapováním a vyhodnocením dalších problémů spojených s uplatňováním směrnice a tím i práva na odměnu, jako jsou např. nejasnosti ohledně základu pro výpočet odměny, otázky příhraničních prodejů apod.

Již nyní je zřejmé, že jedním z dopadů směrnice, snad možno říci pozitivních, je její vliv na právní úpravy v jiných státech. Ten se projevuje buď zaváděním práva na odměnu v dalších státech, které se úpravou ve směrnici značně inspiroují, jako je tomu např. v Austrálii, nebo novelizacemi právních úprav, opět velmi inspirovaných směrnicí, jako je tomu např. ve státech aspirujících na členství v EU, v Ruské federaci apod. Ač se to předpokládalo, směrnice zatím neměla valný vliv na vývoj mezinárodně právní úpravy práva na odměnu a tato situace se zřejmě v dohledné době nezmění.

Seznam příloh

1. Text 1. francouzského zákona z roku 1920
2. Článek 14ter RÚB
3. Článek 4bis Tuniského vzorového zákona
4. Směrnice EP a Rady 2001/84/ES o právu na opětný prodej ve prospěch autora originálu uměleckého díla
5. První návrh směrnice ze dne 13. března 1996 /COM (96) 97/
6. Druhý, pozměněný a doplněný návrh směrnice z března 1998 /COM (1998) 0078/
7. Seznam analyzovaných právních úprav
8. Srovnávací tabulka – výjimka „3 roky/10 000 EUR“
9. Srovnávací tabulka – povinné osoby
10. Srovnávací tabulka – spodní hranice prodejní ceny
11. Srovnávací tabulka – sazby
12. Srovnávací tabulka – kolektivní správa
13. Srovnávací tabulka – řízení pro porušení Smlouvy (infringementy)
14. Dotazník Komise
15. Ustanovení § 35 zákona č. 218/1926 Sb. z. a n.
16. Ustanovení § 98 zákona č. 115/1953 Sb.
17. Příloha č. 11 výnosu ministerstva financí ze dne 15. června 1963, č.j. 152/35000/63, kterým se prováděl zákon č. 73/1952 Sb., o dani z obratu
18. Ustanovení § 31 zákona č. 35/1965 Sb.
19. Ustanovení § 24 zákona č. 121/2000 Sb.
20. Ustanovení § 24 zákona č. 121/2000 Sb., ve znění zákona č. 216/1926 Sb.

Seznam zkratek

ACS - Artists' Collecting Society

ADAGP - Société des Auteurs dans les Arts Graphiques et Plastiques

AZ – autorský zákon

CAC - California Arts Council

CAL - Copyright Agency Limited

CARFAC – Canadian Artist's Representation/Le Front des artistes canadiens

CISAC - International Confederation of Societies of Authors and Composers

ČR – Česká republika

DACS – Design and Artists Copyright Society

Dohoda GATT - Dohoda o clech a obchodu

Dohoda TRIPS – Dohoda o obchodních aspektech práv duševního vlastnictví

DPH – daň z přidané hodnoty

ECU – Evropská měnová jednotka

EHP – Evropský hospodářský prostor

EK – Evropská komise

EP – Evropský parlament

ES – Evropské společenství

ESD – Soudní dvůr EU (dříve označován jako Evropský soudní dvůr)

EU – Evropská unie

EUR – euro (měnová jednotka eurozóny)

EVA – European Visual Artists

FEAGA - The Federation of European Art Gallery Associations

GESAC – Groupement Europeen des Societes des Auteurs et Compositeurs

HSV – Hospodářský a sociální výbor

IPO – Intellectual Property Office (UK)

IVARO - Irish Visual Artists Rights Organisation

OOA-S - Ochranná organizace autorská – Sdružení autorů děl výtvarného umění, architektury a obrazové složky audiovizuálních děl

RÚB - Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl ze dne 9. září 1886, ve znění pozdějších revizí

SCCR – Stálý výbor pro autorské právo a práva s ním související

SIAE – Società Italiana degli Autori ed Editori

SPADEM - Société de la Propriété Artistique et des Dessins et Modèles

TEFAF – The European Fine Art Fair

UK – Spojené království Velké Británie a Severního Irska

UNESCO - Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu

VEGAP – Visual Entidad de Gestión de Artistas Plásticos

VÚA - Všeobecná úmluva o autorském právu

WIPO – Světová organizace duševního vlastnictví

Seznam použité literatury a pramenů

Literatura

AYRES, R., Australian Arts Law Update, Findings and Recommendations of the Myer Report, (2003) 8 *Media & Arts Law Review* 135

BAINES, R. A., Have You Stiffed an Artist Lately? , *California Lawyer*, březen 2008

BALEKA, Jan, *Výtvarné umění. Výkladový slovník (malířství, sochařství, grafika)*, Praha: Academia 1997, ISBN 80-200-0609-5

BONNET, G., DALEAU, J., a kol., *Code de la Propriété Intellectuelle*, 5. vydání, Paříž, Édition Dalloz 2005

BOOTON, D. L., A Critical Analysis of the European Commission's Proposal for a Directive harmonising the Droit de Suite, *Intellectual Property Quarterly*, 1998, Intellectual Property Institute and Contributors, 1999.

CARLETON, W.A., *Copyright Royalties for Visual Artists: A Displayed Based Alternative to the Droit de Suite*, 76 *Cornell L. Rev.* 510, 536-8 (1991)

CLARK, R., *Perspectives for Multilateral Copyright before the Background of Developments at National Level*, příspěvek na konferenci *Copyright for Creativity in the Enlarged European Union*, Dublin, 20. – 22- června 2004, dostupné z WWW: http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/docs/conference/2004-dublin/clark_en.pdf

Concise European Copyright Law. Edited by Thomas Dreier and Bernt Hugenholtz. General Series Editors: Thomas Dreier, Charles Gielen, Richard Hacon. Kluwer Law International 2006, The Netherlands, ISBN: 90-411-2384-9

DUFFIELD, R., *The Artist's Resale Right at the International Level*, příspěvek z mezinárodní konference *Management and Legitimate Use of Intellectual Property*, Strasbourg, 9. – 11. července 2000,

http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/docs/conference/2000-07-strasbourg-proceedings_en.pdf

FELDMAN, F., Reflections on Art and the Law: Old Concepts, New Values, *Proceedings of the American Philosophical Society*, Vol. 131, No. 2. (Jun., 1987)

FISCOR, M., Collective Management of Copyright and Related Rights at a Triple Crossroads: Should it Remain Voluntary or May it Be “Extended” or Made Mandatory?, *Copyright Bulletin*, October 2003, dostupné z WWW: http://portal.unesco.org/culture/en/file_download.php/4393e8012f163bf14b045706188c7533Ficsor+Eng.pdf

FROSCHAUER, T., *The impact of Artist Resale Rights on the art market in the United Kingdom*, *Antiques Trade Gazette*, leden 2008.

GIBBONS, G., *Droit de Suite: Praise for Irish Minimalism*, *E.I.P.R.* 2007, 29(5), 163-166

GINSBURG, J. C., *Exploiting the Artist's Commercial Identity: The Merchandizing of Art Images*, 19 *Colum.-VLA J.L. & Arts* 22 1994-1995

GIRAUD, J., CALMONT, J., La multiplication de l'originalité, 16. 2. 2011, dostupné z WWW: <http://artyparade.com/news/23>

GOLDSTEIN, P., *Copyright's Highway. From Gutenberg to the Celestial Jukebox*. Revised version, Stanford University Press 2003

GRADDY, K., SZYMANSKI, S., *Scoping Study: Artist's Resale Right, A Report Prepared by the Intellectual Property Institute On behalf of the UK Patent Office*, říjen 2005

GRADY, K., HOROWITZ, N., SZYMANSKI, S., *A study into the effect on the UK art market of the introduction of the artist's resale right*, IP Institute, leden 2008, dostupné z WWW: <http://www.ipo.gov.uk/study-droitdesuite.pdf>

GRANT, D., *A New Kind of Art Royalty*, *Artnet Magazine*, dostupné z WWW: <http://www.artnet.com/magazineus/news/grant/grant2-2-07.asp?print=1>

GYŐRI, E., *Resale right and contribution in Hungary*, září 2006, dostupné z www.google.com

HALL, E., *The French Exception: Why the Resale Royalty works in France and why it matters to the U.S.*, 1 *J. Int'l Media & Ent. L.* 321

HARMS, L. *The Enforcement of Intellectual Property Rights: A Case Book*, Ženeva: WIPO, nedatováno

HARTMANNOVÁ, D., *Kolektivní správa autorských práv a práv souvisejících s právem autorským*, Linde, Praha 2000.

HUDSON, E., *Resale royalties for visual artists: What the Artist's Resale Rights Bill 2006 offers Australian art*, *ArtsHub*, 5. května 2006, dostupné z WWW: <http://www.artshub.com.au/au/news-article/opinions/visual-arts/resale-royalties-for-visual-artists-what-the-artists-resale-rights-bill-2006-offers-australian-art-93838#>

HUDSON, E., *Resale royalties for visual artists: recent developments in Australia*, *Australian Intellectual Property Law Bulletin*, Volume 19, Number 2, June 2006, dostupné z WWW: <http://www.sharongivoni.com.au/bulletins/IPLB-June06.pdf>

HUGHENHOLTZ, B., P., *Copyright without frontiers: the problem of territoriality in European copyright law*. In Derclaye, E., (ed.), *Research Handbook on the Future of EU Copyright*, Cheltenham: Edward Elgar Publishing 2009

HUGHES, S., *Droit de Suite: A Critical Analysis of the Approved Directive*, (1997)
E.I.P.R.

KINCL, J., URFUS, V., SKŘEJPEK, M.: *Římské právo*. 2. vydání. Praha, C.H.Beck
1995, ISBN 80-7179-031-1

KLEMENT, U., *Resale Royalties for visual artists: an analysis of international
developments and the implications for New Zealand*, *New Zealand Intellectual Property
Journal*, září 2006, s. 215 – 227.

KNAP, K., *Autorský zákon a předpisy souvisící*, 4. podstatně přepracované vydání,
Linde Praha 1993

KNAP, K., KUNZ, O., *Mezinárodní právo autorské*, Academia, Praha 1981

KÖNIG, T., Why do member states empower the European Parliament?, *Journal of
European Public Policy*, online publikace, 15:2 březen 2008

KŘÍŽ, J., HOLCOVÁ, I., KORDAČ, J., KŘEŠŤANOVÁ, V., *Autorský zákon.
Komentář a předpisy související*, 2. aktualizované vydání, Linde Praha, 2005.

LESLIE, A., A Resale Right for NZ?, *CANVAS*, červenec 2007

MERRYMAN, J.H., ELSEN, A.E., *Law, Ethics and the Visual Arts*, Kluwer Law
International, 4. vydání, Londýn/Haag/New York, 2002

LEWIS, Ch., Implementing the artist's resale right directive, *Journal of Intellectual
Property Law & Practice*, 2007, Vol. 2, No.5

LEWIS, P., The Resale Royalty and Australian Visual Artists: Painting the Full Picture,
(2003) 8 *Media & Arts Law Review* 306, dostupné z WWW:

[http://www.law.unimelb.edu.au/cmcl/malr/8-4-
3%20Lewis%20Article%20Formatted%20for%20web.pdf](http://www.law.unimelb.edu.au/cmcl/malr/8-4-3%20Lewis%20Article%20Formatted%20for%20web.pdf)

LÖWENBACH, J., *Právo autorské*, Nákladem Československého Kompasu tiskařské a vydavatelské akc. spol., Praha 1927

LYDIATE, H., Artists' Resale Right: First Year Report, 2006, dostupné z WWW:

<http://www.artquest.org.uk/artlaw/resaleroyaltyright/30971.htm>

LYDIATE, H., Artists' Resale Right: First Year Report. (NEW LEGISLATION), *Art*

Monthly, 2. 1. 2007, dostupné z WWW: [http://www.encyclopedia.com/doc/1G1-](http://www.encyclopedia.com/doc/1G1-159863691.html)

[159863691.html](http://www.encyclopedia.com/doc/1G1-159863691.html)

MACKAY, E., Australian Visual Artists: Joining the Resale Rights Arena, *Indigenous Law Bulletin*, květen 2008, ILB Volume 7, Issue 5, dostupné z WWW:

[http://www.ilc.unsw.edu.au/sites/ilc.unsw.edu.au/files/mdocs/Mackay%20V7\(5\).pdf](http://www.ilc.unsw.edu.au/sites/ilc.unsw.edu.au/files/mdocs/Mackay%20V7(5).pdf)

Mc ANDREW, C., *Artists, taxes and benefits, an international review*, Research Report 28, December 2002, dostupné z WWW:

<http://www.artscouncil.org.uk/documents/publications/316.doc>, navštíveno dne 8. 6.

2008

McANDREW, Clare, DALLAS-CONTE, Lorna, *Implementing Droit de Suite (artists' resale right) in England*, The Arts Council of England, 2002, dostupné z WWW:

<http://acestage.preloading.co.uk/media/uploads/documents/publications/325.pdf>

MERRYMAN, J.H., ELSEN, A.E., *Law, Ethics and the Visual Arts*, Mathew Bender & Co., 1. vydání, 1979

MURÍŇ, P., *Autorské právo II. Komentář k novému autorskému zákonu*. Bratislava:

EPOS 2004.

MYER, R., *Report of the Contemporary Visual Arts and Craft Inquiry*, Commonwealth of Australia (2002), dostupné z WWW:

http://www.arts.gov.au/data/assets/pdf_file/12087/Report_of_the_Contemporary_Visual_Arts_and_Craft_Inquiry.pdf

NEVŠÍMAL, A., *Právo autorské. Zákony a nařízení a státní smlouvy na ochranu práv autorů děl literárních, uměleckých a fotografických*. České lidové knihkupectví a antikvariát (Josef Springer), Praha 1904

OGAWA, A., The Potential of implementing „Droit de Suite“ in US, *The Quarterly Review of Corporation Law and Society*, Volume 3, Issue 8, dostupné z WWW: <http://www.21coe-win-cls.org/english/activity/pdf/8/11.pdf>

PARACHINI, A., Artists' Rights Bill Awaiting Bush's Signature; Congress: The Precedent-setting Statute Would Protect Artworks from Unauthorized Mutilation and Change, *Los Angeles Times*, November 6, 1990

PERLMUTTER, S., Resale Royalties for Artists: An Analysis of the Register of Copyrights Report, *Columbia-VLA Journal of the Law and the Arts*, 1992, Vol. 16:395

PFEFFER, J.B., *The Cost and Legal Impracticalities Facing Implementation of the European Union's Droit de Suite Directive in the United Kingdom*, 2004 (24) *Northwestern Journal of International Law & Business*, 533 – 561

PFENNIG, G., *Die Harmonisierung des Folgesrechts in der EU*, nedatováno, dostupné z WWW: <http://www.bild-kunst.de/>

PFENNIG, G., „Practical aspects of the exercise of the *droit de suite*, including in the digital environment, and its effect on developments in the international art market and on the improvement of the protection of visual artists“, dokument UNESCO IGC(1971)/XII/6, z 6. února 2001, také Copyright Bulletin 3/2001 (Volume XXXV), dostupné z WWW: <http://unesdoc.unesco.org/images/0012/001255/125505e.pdf#page=84>

PFENNIG, G., *The Resale Right of Artists ('Droit de Suite')*, dokument UNESCO IGC(1971)/XI/4, z 9. dubna 1997

PICKER, G., *Praxis des Kunst-rechts*, Bruckmann, Mnichov 1990

POKIDOVA, E., The Author's Share. Droit de suite in Russian, *ARTinvestment.RU*, 26.5.2008, 11:24, dostupné z WWW:

http://artinvestment.ru/en/news/artnews/20080526_author_part.html

RAMONBORDES, Ch., Economic impact of the European Directive on the artist's resale right or *droit de suite*“, Copyright Bulletin 2/2000 (Volume XXXIV), staženo z

<http://unesdoc.unesco.org/images/0012/001225/122513eo.pdf#page=55> , dne 26.

července 2007

REBRO, K., BLAHO, P., *Rímske právo*, Tretie, doplnené vydanie, Bratislava – Trnava, IURA EDITION 2003, ISBN 80-89047-53-X

SCHULDER, D. B., *Art Proceeds Act: A Study of the Droit de suite and a Proposed Enactment for the United States*, 61 Nw. U. L. Rev. 1966 – 1967

STANFORD, J. D., *Economic Analysis of the Droit de Suite – The Artist's Resale Royalty*, 42 Australian Econ. Papers 386, 386-87 (2003)

STOKES, S., *Artist's Resale Right*, Institute of Art and Law, 2006

SUNDARA RAJAN., M.T., *Moral Rights: principles, practice and new technology*, Oxford University Press, New York 2011, ISBN 978-0-19-539031-5

SUPPER, M., *An Analysis of droit de suite from a Law & Economics Perspective*, Master Thesis, European Master Programme in Law & Economics, Academic Year 1999/2000, dostupné z WWW: <http://www.frg.eur.nl/rile/emle/Theses/supper.pdf>

SVOBODA, P., *Vliv autorskoprávní teritoriality na vývoj evropského práva*, Univerzita Karlova, Nakladatelství Karolinum, Praha 2001

TELEC, I., *Tvůrčí práva duševního vlastnictví*, Masarykova univerzita v Brně, Doplněk, 1994

TELEC, I., *Autorský zákon. Komentář*. 1. vydání. Praha, C. H. Beck 1997.

TELEC, I., TŮMA, P., *Autorský zákon. Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H.Beck 2007

TORREMANS, P., *Legal Convergence in the Enlarged Europe of the New Millennium*, Kluwer Law International, (2000), dostupné z WWW:
<http://books.google.com/books?id=X3pXvuEZRZkC&pg=PA85&lpg=PA85&dq=Josep+h+Beuys+resale+Bundesgerichtshof+1994&source=web&ots=8PVO9o--ln&sig=KbkeIjM3h7UCLCq8QoyXssBi7kE>

TÝČ, VL., *Průmyslová a autorská práva v mezinárodním obchodě*, Linde, Praha 1997

VALENTIN, Pierre, *Droit de Suite*, E.I.P.R. 2006, 28(5), 268-275

WALTER, M., M., von LEWINSKI, S., *European Copyright Law, A Commentary*, First published, New York: Oxford University Press Inc., 2010. ISBN 978-0-19-922732-7

WEATHERHALL, A., *Harmonising the Droit de Suite; a Legal and Economic Analysis of the EC Directive and an Overview of the Recent Literature*, German Working Papers in Law and Economics, Volume 2003, Paper 22

WELLER, M., *Droit de Suite: The Applicable Law in Cross-Border Resales of Works of Art under Directive 2001/84/ES*, dostupné z WWW:
<http://www.aedon.mulino.it/archivio/2006/3/weller.htm>

WIRSCHING, J. J., *The Time is Now: The Need for Federal Resale Royalty Legislation in Light of the European Union Directive*, Southwestern University Law Review, Vol. 34 (2006)

WU, J. C., *Art Resale Right and the Art Resale Market: A Follow-up Study*, 46 J. Copyright Soc'y U.S.A. 531

KULTURA, Sborník právních předpisů, uspořádal dr. Karel Neumann, Svazek III, Praha – Orbis 1964

Studie, legislativní návrhy ap.

A Resale Royalty Right for Visual Artists, Options for its possible application to New Zealand, Discussion Paper, The Ministry of Culture and Heritage, duben 2007, ISBN 978-0-478-18456

A Submission to the House Standing Committee on Climate Change, Water, Environment and the Arts Inquiry into Resale Royalty Right for Visual Artists Bill 2008 (CTH), dostupné z WWW:

http://works.bepress.com/cgi/viewcontent.cgi?article=1064&context=matthew_rimmer

BETHENOD, M., CHADELAT, C., COGEVAL, G., MOUREAU, N., VALLÉE, L., *Propositions en faveur du développement du marché de l'art en France*, Rapport remis à Christine Albanel, Ministre de la Culture et de la communication (dostupné z WWW:

<http://www.culture.gouv.fr/culture/actualites/rapports/Rapport-Bethenod.pdf>

Bill Analysis, Sale of fine art, Artist's right to a resale royalty, Senate Judiciary Committee, 1995-96 Regular Session, dostupné z WWW: http://info.sen.ca.gov/pub/95-96/bill/sen/sb_0301-0350/sb_313_cfa_950210_103306_sen_comm.html

Bulletin 69 – The Art Resale Royalty (zpráva Copyright Council for Australia Council and Department of the Arts, Sport, the Environment, Tourism and Territories, Marry

Wyburn BA LLM, 1989, dostupné z WWW:

http://www.copyright.org.au/pdf/acc/book_tocs/b069v01.pdf,

CARFAC Recommendation for Artist Resale Right in Canada, zřejmě z 18.10.2010,

dostupné z WWW: <http://www.carfac.ca/carfacwp/wp-content/uploads/2010/10/artists-resale-right-proposal-carfac-rev-oct-18.pdf>,

COMMON POSITION OF THE COUNCIL ON *DROIT DE SUITE* (RESALE RIGHT), COMMENTS BY GESAC, září 2000, dostupné z WWW:

http://www.gesac.org/eng/positions/download/droitdesuite_en_092000.pdf,

Dílčí výstupy vědeckého projektu Ministerstva zahraničních věcí ČR RM 13/02/2008 *Aplikace práva Evropské unie v České republice* pro účely konference pořádané Ministerstvem zahraničních věcí ČR a Českou společností pro evropské a srovnávací právo za podpory Advokátní kanceláře Havel & Holásek dne 11. února 2011 ve Velkém sále MZV ČR, řešitelé projektu Michal Bobek, Petr Bříza a Jan Komárek

Droit de Suite Management in the EU, dokument EVA, červen 2004, dostupný z WWW:

<http://www.globalcube.net/clients/evartist/content/download/ddsmanagement2004.pdf>

Droit de Suite in a New Zealand Context, A Discussion Paper, Bankside Chambers, duben 2006, autor: Alan Sorrell Barrister Bankside Chambers Auckland

www.bankside.co.nz Written as a Visiting Fellow, Wolfson College and the Faculty of Law, Cambridge University England, dostupné z WWW:

<http://www.mch.govt.nz/publications/resale-royalty/AlanSorrelldiscussiondocumentApril2006.pdf>

Francie a Spolková republika Německo, *Exchange of notes constituting an agreement concerning the droit de suite*. Paříž, 7. března a 4. dubna 1974 a 20. června 1975. Uloženo ve Francii 26. května 1976. Sbírká smluv Organizace spojených národů, ročník

1976, s. 302 a násl., dostupné z WWW:
http://untreaty.un.org/unts/1_60000/28/21/00055017.pdf)

Going, going, gone?, The impact of the droit de suite on London's art market,
Economic Development, Culture, Sport and Tourism Committee, London Assembly,
January 2006

*The Recasting of Copyright & Related Rights for the Knowledge Economy, závěrečná
zpráva*, Institut for Information Law, University of Amsterdam, Nizozemí, listopad
2006, dostupné z WWW:

http://www.ivir.nl/publications/other/IViR_Recast_Final_Report_2006.pdf

Resale Right: Derogation for Deceased Authors, IPO, dostupné z WWW:
<http://www.ipo.gov.uk/consult-artist.pdf>

Resale Royalty Submission, dostupné z WWW:

http://www.arts.gov.au/_data/assets/pdf_file/0017/15173/National_Association_for_the_Visual_Arts.pdf

Resale Royalty Right for Visual Artists Bill 2009, No. ..., 2009, A Bill for an Act to
create a right to resale royalty in relation to artworks, and for related purposes, The
Parliament of the Commonwealth of Australia, House of Representatives, as passed by
both Houses, 2008-2009, dostupné z WWW:

http://parlinfo.aph.gov.au/parlInfo/download/legislation/bills/r4010_aspassed/toc_pdf/Resale%20Royalty%20Right%20for%20Visual%20Artists%20Bill%202008_08226b01.pdf;fileType=application%2Fpdf#search=%22resale%20royalty%20right%20for%20visual%20artists%20bill%202008%20bills%20and%20legislation%20bills%

The Resale Royalty & Its Implications For Australia, 1989, dostupné z WWW:

<http://www.caslon.com.au/droitprofile1.htm>

Dokumenty WIPO

WIPO Handbook on Intellectual Property, dostupné z WWW:

<http://www.wipo.int/about-ip/en/iprm/pdf/ch5.pdf#berne>

Guide to the Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works (Paris Act, 1971), World Intellectual Property Organization, Geneva 1978

Dokument Stálého výboru pro autorské právo a práva s ním související WIPO SCCR/8/2 ze dne 28. srpna 2002, Short description of possible subjects for future review by the Standing Committee, dostupné z WWW:

http://www.wipo.int/edocs/mdocs/copyright/en/sccr_8/sccr_8_2.pdf

Zpráva z 8. zasedání Stálého výboru pro autorské právo a práva s ním související WIPO, SCCR/8/9 z 8. listopadu 2002, dostupné z WWW:

http://www.wipo.int/edocs/mdocs/copyright/en/sccr_8/sccr_8_9.pdf

Závěry druhého zvláštního zasedání SCCR (SCCR/S2/), WIPO, Ženeva 18. až 22. června 2007

http://www.wipo.int/edocs/mdocs/copyright/en/sccr_s2/sccr_s2_www_79838.pdf

Návrh zprávy ze 16. zasedání SCCR, document SCCR/16/3 Prov., dostupný z

http://www.wipo.int/edocs/mdocs/copyright/en/sccr_16/sccr_16_3_prov.pdf

Dokument SCCR/17/4 (Zdůvodnění návrhů pro další program SCCR předložených ES a jejich členskými státy během SCCR ve dnech 10. – 12. března 2008) dostupný z

http://www.wipo.int/edocs/mdocs/copyright/en/sccr_17/sccr_17_4.pdf

Návrh zprávy ze 17. zasedání SCCR, document SCCR/17/5 Prov., dostupný z

http://www.wipo.int/edocs/mdocs/copyright/en/sccr_17/sccr_17_5_prov.pdf

Návrh zprávy z 18. zasedání SCCR, dokument SCCR/18/7 Prov., dostupný z

http://www.wipo.int/edocs/mdocs/copyright/en/sccr_18/sccr_18_7_prov.pdf

Dokumenty UNESCO

Dokument UNESCO B/EC/12/7, IGC (1971)/II/11 z 6. října 1977, dostupný z WWW:

<http://unesdoc.unesco.org/images/0003/000314/031414eb.pdf>

Dokument UNESCO CPY.85/WS/32, Tunis Model Law on Copyright for Developing Countries, 1985, dostupný z WWW:

<http://unesdoc.unesco.org/images/0006/000651/065135eb.pdf>

Dokument UNESCO IGC(1971)/X/9 z 15. března 1995 „Ekonomický dopad „droit de suite“ ve státech, kde je uplatňováno (bod 10 předběžného programu); dostupný z

<http://unesdoc.unesco.org/images/0010/001014/101438E.pdf>

Dokument UNESCO IGC(1971)/X/16 z 30. června 1995, Zpráva z 10. zasedání

Mezivládního výboru pro autorské právo, dostupný z WWW:

<http://unesdoc.unesco.org/images/0010/001014/101439e.pdf>

Dokument UNESCO IGC(1971)/XI/4, z 9. 4. 1997

Dokument UNESCO IGC(1971)/XII/6, z 6. 2. 2001

Dokument UNESCO IGC(1971)/XII/9 z 22. června 2001, Závěrečná zpráva z XII.

zasedání Mezivládního autorskoprávního výboru Všeobecné úmluvy o autorském právu

Závěrečná zpráva ze XIII. řádného zasedání Mezivládního autorskoprávního výboru

VÚA, Paříž, 22. až 24. června 2005, dostupná z

<http://unesdoc.unesco.org/images/0014/001405/140585E.pdf> , dne 26. července 2007

Dokumenty EU

COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT, Annex to the 24th ANNUAL REPORT FROM THE COMMISSION ON MONITORING THE APPLICATION OF COMMUNITY LAW, SEC(2007) 976, Brussels, 17.7.2007

(http://ec.europa.eu/governance/better_regulation/documents/sec_2007_0976_en.pdf, navštíveno dne 10. 2. 2008)

Evropská dohoda zakládající přidružení mezi Českou republikou na jedné straně a Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na straně druhé, vyhl. č. 7/1995 Sb., aktualizované znění dostupné z WWW:

<http://www.euroskop.cz/files/10/EC078FE7-58B7-4481-B5BF-B8B35EB0246D.pdf>

Follow-up to the Green Paper, Working programme of the Commission in the field of copyright and neighbouring rights (Communication from the Commission), COM (90) 584 final, Brusel, 17. ledna 1991, dostupné z WWW:

http://aei.pitt.edu/1210/02/copyright_gp_follow_COM_90_584.pdf

Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o právu na opětný prodej ve prospěch autora originálu uměleckého díla, COM(96) 97 final, 96/085 (COD) z 13. 3. 1996, Důvodová zpráva

Pozice EP k návrhu směrnice, Úřední věstník C 132, 28. 4. 1997

Pracovní dokument EK – přílohy k 25. výroční monitorovací zprávě o aplikaci komunitárního práva, SEC(2008) 2855, VOLUME 1, s. 201, dostupný z WWW:

http://ec.europa.eu/community_law/infringements/pdf/25_annexes_1_to_4_en.pdf

Prohlášení EK (2001/C 208/02), publikované v Úředním věstníku C 208/2 dne 27. 7. 2001, dostupné z WWW:

<http://eur->

lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2001:208:0002:0002:EN:PDF

Rozhodnutí č. 171/2002 ze 6. 12. 2002 o změně přílohy XXII (Duševní vlastnictví) k Dohodě o EHP, dostupné z WWW:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:22002D0171:EN:HTML>

Příspěvky z konferencí

Eric Baptiste (Visual Art Societies in the World Community of Collective Management Societies, výroční konference EVA (European Visual Artists) při příležitosti 10. výročí založení EVA (viz

<http://www.globalcube.net/clients/evartist/content/download/SpeechEricBaptiste.pdf>

R. Duffield, příspěvek *The Artist's Resale Right at the International Level* na mezinárodní konferenci *Management and Legitimate Use of Intellectual Property* ve Strasbourgu ve dnech 9. – 11. července 2000, dostupné z WWW:

http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/docs/conference/2000-07-strasbourg-proceedings_en.pdf

Projev ministryně Christine Albanel ze dne 2. 4. 2008, dostupný z WWW:

<http://www.culture.gouv.fr/culture/actualites/conferen/albanel/2008-04-01rapportBethenod.html>

Projev Frédérica Mitterranda, ministra kultury a komunikací, pronesený u příležitosti recepce FIAC dne 18. 10. 2010, dostupný z WWW:

<http://www.culture.gouv.fr/mcc/Espace-Presses/Discours/Discours-de-Frederic-Mitterrand-ministre-de-la-Culture-et-de-la-Communication-prononce-a-l-occasion-de-la-reception-FIAC>

Zprávy z tisku (internetu)

Artists's Foundations Excluded from the Distribution of the Resale Right, *News about Rights Managements*, 18. 2. 2011, dostupné z WWW: <http://www.fondation->

giacometti.fr/news-artists-foundations-excluded-from-the-distribution-of-the-resale-right.html

Artist resale right legislation introduced, Tisková zpráva novozélandské vlády, ministryně pro umění, kulturu a kulturní dědictví a zároveň i ministryně obchodu Judith Tizard ze 13. května 2008, dostupná z WWW:

<http://www.scoop.co.nz/stories/PA0805/S00208.htm>

Diamantová lebka prodána za dvě miliardy, *Lidové noviny*, 1. 9. 2007, dostupná z WWW: http://www.lidovky.cz/diamantova-lebka-prodana-za-dve-miliardy-fdq-/ln_noviny.asp?c=A070901_000063_ln_noviny_sko&klic=221180&mes=070901_0

European Commission agree to Artist's Resale Right study“, dostupné z WWW:

<http://www.antiquestradegazette.com/news/7710.aspx>

Irish Government decides to extend Resale Right derogation, dostupné z

<http://www.antiquestradegazette.com/news/7017.aspx>

Made in China, *The Economist*, 27.11.2009, dostupné z WWW:

http://www.economist.com/node/14996765?story_id=14996765

Ministr Besser promýšlí varianty, jak uchovat Státní fond kultury, *ceska-media.cz*, 10. 2. 2011

RÉGNIER, Ph., Droit de suite, *Le Journal des Arts*, n° 228, 6. ledna 2006, dostupné z WWW:

http://www.artclair.com/jda/kiosque/e-docs/00/00/5A/10/document_article.php

Sůra, J., Státní fondy: miliardové molochy s nejistou budoucností, *Mladá fronta DNES*, 4.10.2010

Státní fondy: miliardové molochy s nejistou budoucností, *Mladá fronta DNES*, 4.10.2010

SANSOM, A., How will Mitterrand handle artists' resale rights dispute ?, *The Art Newspaper*, 1.9.2009, dostupné

z WWW:<http://www.theartnewspaper.com/articles/How-will-French-minister-for-culture-handle-dispute-over-artists-resale-rights?/18704>

Zpráva „*No harmonization of droit de suite. Call for national actions in Germany*“, dostupné z <http://www.artfacts.net/index.php/pageType/newsInfo/newsID/28>

Resumé

This thesis provides a comprehensive overview and analysis of the origin and development of the so-called resale right (“droit de suite”). It does not engage in an economic analysis of the resale right, nor does it address the question of whether the right should be maintained or abolished; it operates on the premise that the right is an integral part of the copyright framework in the countries in which it was adopted, based on the Berne Convention, the EU Resale Directive or national legislation.

The thesis begins by explaining the history of the first recognition of the right at the national level in France at the beginning of the 20th century, then discusses the recognition of the right at the international level in the Berne Convention through its Brussels revision in 1948. Since then the right has been introduced in a number of countries throughout the world, and it now exists in the laws of at least 69 countries. The thesis maps the discussions and studies that were presented on the resale right in the World Intellectual Property Organization and UNESCO.

The thesis continues with a thorough analysis of the legislative history and content of the European Resale Right Directive of 2001; it also presents a brief report on the implementation of the Directive. Based on the Directive, the right has been harmonized in the EU and the EEA, and because of the Directive the right had to be implemented even in EU Member States where the right had not existed before the Directive. The Directive introduced detailed rules for the application of the right; however, because of the outcome of very intense deliberations, the Directive weakened the protection of the resale right in some EU Member States. Moreover, because of a temporary exception, the complete implementation of the right has been postponed until 2012; according to the exception, an artist’s heirs will not enjoy the right until 1st January 2013 in the Member States in which the right did not exist prior to the adoption of the Directive.

The thesis analyzes in detail the national legislation on the resale right in France, Germany, the UK, Ireland, California and Australia. The French legislation was selected for its long and important history, the German for its practical arrangement of the application of the right, the British for its status as the most closely analyzed implementation and prospective impact on the introduction of the right, the Irish for its

rapid implementation, which was accelerated by a rightholder's legal complaint against the state for not timely implementing the right, the Californian for its longtime support of the right – until recently unique in a common law country, and the Australian for its distinction as the most recent introduction of the right and its inspiration from the experiences of European harmonization.

A substantial part of the thesis focuses on the history and development of resale right legislation in the Czech Republic – from the right's first introduction in Czechoslovakia in 1926 to the implementation of the Directive in the Czech Republic in 2000 and 2006. The thesis closes by offering suggestions *de lege ferenda* for Czech legislators; the suggestions are based on experiences with the practical application of the right in the Czech Republic and foreign legislation analyzed in the thesis.

There are several annexes attached; for example, the first French legislation of 1920, the Tunis Model Law, both draft and final versions of the Resale Right Directive, and the previous and current Czech legislation. Comparative tables outline some aspects of resale right legislation in the EU/EEA Member States, as well as in many other countries, e.g. thresholds, rates, persons liable for payment of the royalty, forms of collective management, etc.

As experience from some countries has shown, effective application of the right requires relatively detailed rules that need to be provided in legislation. At a minimum, clear rules on the basis for royalty calculations, rates, and persons liable for payment should be stipulated by law. It is very beneficial for both rightholders and payers if the law provides for collective management in some form.

At present it is difficult to predict what further development of the resale right might bring. The outcome of the public consultations of the European Commission, which will be summarized in the Commission's Report on the implementation and effect of the Resale Right Directive and the resale right itself, will be important for the future of the right not only in the EU but very likely also in countries outside the EU. The current political situation in the World Intellectual Property Organization and the positions of some principal members (the USA, Switzerland, etc.) suggest that in the near future any changes to resale right legislation are more likely to emanate from a national or EU level than from a change in international copyright law provisions on the resale right.

Abstrakt

Předložená rigorózní práce je věnována právu na odměnu při opětném prodeji originálu uměleckého díla (*droit de suite, resale right*). Zachycuje historii prvotního uznání práva na odměnu ve Francii a posléze v mezinárodním právu autorském. Podrobně popisuje průběh přijímání směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/84/ a její následnou implementaci v členských státech EU a EHP. Pozornost je dále věnována několika vybraným zahraničním právním úpravám, jednak v členských státech EU (Francie, Německo, Irsko, Spojené království), jednak v tzv. třetích zemích (Austrálie, Kalifornie/USA, Nový Zéland). Součástí práce jsou také srovnávací tabulky porovnávající některé prvky práva na odměnu, jak jsou upraveny v jednotlivých právních úpravách různých států.

Větší pozornost je věnována české právní úpravě, a to od jejích počátků v roce 1926 až po platnou právní úpravu z roku 2006. V závěru jsou zmíněny náměty pro další legislativní úpravy české právní úpravy, vycházející z dosavadních zkušeností s uplatňováním práva na odměnu v ČR a inspirované zahraničními právními úpravami.

The thesis provides a comprehensive overview and analysis of the origin and development of the so-called resale right (“droit de suite”). The thesis begins by explaining the history of the first recognition of the right at the national level in France at the beginning of the 20th century and the recognition of the right at the international level. The thesis continues with a thorough analysis of the legislative history and content of the European Resale Right Directive of 2001, including a brief report on the implementation of the Directive. The thesis analyzes in detail the national legislation on the resale right in France, Germany, the UK, Ireland, California and Australia. There are several annexes attached; including comparative tables outlining some aspects of resale right legislation in the different countries.

A substantial part of the thesis focuses on the history and development of resale right legislation in the Czech Republic – from the right’s first introduction in Czechoslovakia in 1926 to the implementation of the Directive in the Czech Republic in 2000 and 2006. The thesis closes by offering suggestions *de lege ferenda* for Czech

legislators; the suggestions are based on experiences with the practical application of the right in the Czech Republic and foreign legislation analyzed in the thesis.

autorské právo

právo na odměnu

opětný prodej

resale right

droit de suite

Francouzský zákon o právu na odměnu z roku 1920¹

Zákon z 20. května 1920 postihující poplatkem ve prospěch umělců veřejné prodeje uměleckých předmětů

Čl. 1. Umělci budou mítí nezcizitelné právo na poplatek z převodu (droit de suite) těch ze svých děl, která přijdou do veřejného prodeje, za podmínky, že tato díla, jako malby, sochy, kresby, jsou původní a představují vlastní výtvar původcův.

Totéž právo bude příslušetí dědicům a právním nástupcům umělců těch, kteří jsou označeni zákonem ze 17. července 1866, a to po stejnou dobu jako trvání uměleckého vlastnictví podle platných zákonů.

Právo na poplatek z převodu se vykoná nehledíc k žádnému převodu uměleckého vlastnictví, ke kterému umělci, jejich dědicové a právní nástupci snad byli svolili před tímto zákonem.

Čl. 2. Sazba poplatku z převodu jest takto stanovena: 1% z 50 fr. až do 10.000 fr.*; 1,1/2% z 10.000 fr. až do 20.000 fr.; 2% z 20.000 fr. až do 50.000 fr.; 3% přes 50.000 fr.

Tento poplatek se vybere předem z prodejní ceny docílené za každé dílo.

Jako přechodné ustanovení právo na poplatek z převodu, zavedené tímto zákonem, nebude vykonáváno, než počítajíc od uveřejnění nařízení veřejné správy uvedeného v čl. 3 doleji.

Čl. 3. Ve lhůtě šesti měsíců, počítajíc ode dne vyhlášení tohoto zákona, ustanoví nařízení veřejné správy podmínky, za kterých uplatní umělci, jejich dědicové a právní nástupci při veřejných prodejích uměleckých předmětů práva, která jsou jim přiznána v čl. 1. a 2. shora.

---

¹ Převzato z Dr. Jan Löwenbach, Právo autorské, Nákladem Československého Kompasu tiskařské a vydavatelské akc. spol., Praha 1927, str. 328 a 329.

* Změněno zák. z 27. října 1922.

Článek 14ter RÚB¹

Čl. 14²

(1) Autor nebo - po jeho smrti - osoby nebo instituce oprávněné podle vnitrostátního zákonodárství mají, pokud jde o originály uměleckých děl a o původní rukopisy spisovatelů a skladatelů, nezczitelné právo na podíl z výtěžku prodeju díla následujících po prvním převodu vlastnictví uskutečněném autorem díla.

(2) Ochranu podle předchozího odstavce lze požadovat ve státě Unie jen tehdy, jestliže ji připouští právní řád toho státu, k němuž autor přísluší, a v rozsahu, v jakém to dovoluje právní řád státu, kde se tato ochrana uplatňuje.

(3) Způsob výběru a výši podílu určuje vnitrostátní zákonodárství.

---

¹ Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 133/1980 Sb., ze dne 8. července 1980, o Bernské úmluvě o ochraně literárních a uměleckých děl ze dne 9. září 1886, doplněné v Paříži dne 4. května 1896, revidované v Berlíně dne 13. listopadu 1908, doplněné v Bernu dne 20. března 1914 a revidované v Římě dne 2. června 1928, v Bruselu dne 26. června 1948, ve Stockholmu dne 14. července 1967 a v Paříži dne 24. července 1971. Změna: 19/1985 Sb.

² Ve vyhlášce č. 133/1980 Sb. nejsou články stejného čísla rozlišeny příponami (bis, ter apod.).

Článek 4bis Tuniského vzorového zákona¹

[Článek 4bis “*Droit de suite*”

- (1) Bez ohledu na jakýkoli převod originálu díla mají autoři výtvarného nebo trojrozměrného díla [a rukopisů] nezcizitelné právo na podíl z výtěžku z jakéhokoli prodeje takového díla [nebo rukopisu] ve veřejné aukci nebo prostřednictvím dealera, bez ohledu na způsob, jímž je prodej realizován.
- (2) Výše uvedené se nevztahuje na architektonická díla a díla užitého umění.
- (3) Podmínky výkonu tohoto práva budou určeny předpisem vydaným příslušným orgánem.]

---

¹ Překlad autorky.

Z dokumentu UNESCO B/EC/12/7, IGC (1971)/II/11 z 6. října 1977
staženo z <http://unesdoc.unesco.org/images/0003/000314/031414eb.pdf> dne 27. července
2007

Směrnice EP a Rady 2001/84/ES o právu na opětý prodej ve prospěch autora originálu uměleckého díla¹

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/84/ES

ze dne 27. září 2001

o právu na opětý prodej ve prospěch autora originálu uměleckého díla

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství, a zejména na článek 95 této smlouvy,

s ohledem na návrh Komise [1],

s ohledem na stanovisko Hospodářského a sociálního výboru [2],

v souladu s postupem stanoveným v článku 251 Smlouvy [3] a ve smyslu připojeného textu schváleného dohodovacím výborem dne 6. června 2001, vzhledem k těmto důvodům:

- (1) V oblasti autorského práva je právo na opětý prodej nepřevoditelným a nezcizitelným právem, které požívá autor originálu výtvarného díla či plastiky, na hospodářskou účast při opětných prodejích daného díla.
- (2) Právo na opětý prodej je právem tvůrčí povahy, které autoru/umělci umožňuje získat úhradu za opětné převody díla. Předmětem práva na opětý prodej je hmotné dílo, a to nosič, ve kterém je chráněné dílo vyjádřeno.
- (3) Právo na opětý prodej má za cíl zajistit autorům výtvarných děl a plastik podíl na hospodářském úspěchu originálu jejich uměleckých děl. To pomáhá obnovit rovnováhu mezi hospodářskou situací autorů originálů výtvarných děl a plastik a dalších tvůrců, kteří těží z úspěšného využívání svých děl.
- (4) Právo na opětý prodej je nedílnou součástí autorského práva a představuje základní výsadu autorů. Zavedení takového práva ve všech členských státech uspokojuje potřebu poskytnout tvůrcům přiměřenou a jednotnou úroveň ochrany.
- (5) Podle čl. 151 odst. 4 Smlouvy přihlíží Společenství ve své činnosti podle ostatních ustanovení Smlouvy ke kulturním hlediskům.
- (6) Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl stanoví, že právo na opětý prodej lze získat pouze tehdy, dovolují-li to právní předpisy země, jejíž je autor státním příslušníkem. Toto právo je proto nepovinné a podléhá pravidlu vzájemnosti. Z judikatury Soudního dvora Evropských společenství o uplatnění zásady nediskriminace stanovené článkem 12 Smlouvy, viz rozsudek ze dne 20. října 1993 ve spojených věcech C — 92/92 a C — 326/92 Phil Collins a ostatní [4], vyplývá, že vnitrostátní předpisy obsahující doložku o vzájemnosti nemohou sloužit k odpírání práv, která se vztahují na místní autory, státním příslušníkům jiného členského státu. Používání takových

---

¹ Staženo z databáze EUR-Lex, dostupné z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32001L0084:CS:HTML>, navštíveno dne 19. 3. 2011.

ustanovení v rámci Společenství odporuje zásadě rovného zacházení vyplývající ze zákazu jakékoli diskriminace na základě státní příslušnosti.

(7) Proces internacionalizace trhu Společenství v oblasti moderního a současného umění, který se nyní urychluje v důsledku působení nové ekonomiky v právním rámci, kdy jen málo zemí mimo Evropskou unii uznává práva na opětný prodej, činí pro Evropskou unii nezbytným, aby v rámci své mezinárodní politiky zahájila vyjednávání o povinné platnosti čl. 14b Bernské úmluvy.

(8) Skutečnost, že tento mezinárodní trh existuje, spolu se skutečností, že právo na opětný prodej chybí v několika členských státech a že pravidla jednotlivých států, kde právo na opětný prodej existuje, se značně liší, činí pro Evropské společenství nezbytným, aby stanovilo dočasná opatření jak pro vstup tohoto práva v platnost, tak pro jeho podstatné obsahové úpravy, což zachová konkurenceschopnost evropského trhu.

(9) V současné době vnitrostátní právní předpisy většiny členských států právo na opětný prodej stanovují. Takové právní předpisy, pokud existují, vykazují určité rozdíly, zejména pokud jde o umělecká díla, na která se vztahují, za která se vyplácejí autorské odměny a uplatňují sazby, o transakce spojené s výplatou autorských odměn a o základ pro jejich výpočet. Používání nebo nepoužívání takových práv má významný dopad na soutěžní prostředí ve vnitřním trhu, protože placení nebo neplacení autorských odměn na základě práva na opětný prodej musí brát v úvahu každý, kdo chce prodat umělecké dílo. Toto právo je tedy faktorem, který přispívá k narušení hospodářské soutěže a k přesunům prodeju v rámci Společenství.

(10) Takové rozdíly v existenci a používání práva na opětný prodej členskými státy mají přímý negativní dopad na řádné fungování vnitřního trhu s uměleckými díly ve smyslu článku 14 Smlouvy. V těchto případech představuje vhodný právní základ článek 95 Smlouvy.

(11) Cíle Společenství stanovené Smlouvou zahrnují položení základů stále těsnějšího spojení národů v Evropě, podporují těsnější spolupráci členských států náležejících ke Společenství a zajišťují hospodářský a společenský pokrok společnými akcemi k odstraňování hranic, které Evropu rozdělují. K tomuto cíli Smlouva stanoví zřízení vnitřního trhu, který předpokládá zrušení překážek volného pohybu zboží, volný pohyb služeb a svobodu usazování, předpokládá zavedení takového systému, který zajistí, že se hospodářská soutěž na společném trhu nenaruší. Harmonizace právních předpisů členských států, pokud jde o právo na opětný prodej, přispívá k dosažení těchto cílů.

(12) Šestá směrnice Rady (77/388/EHS) ze dne 17. května 1977 o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se daní z obratu — Společný systém daně z přidané hodnoty: jednotný základ daně [5] zavádí postupně systém zdaňování ve Společenství, který platí mimo jiné i pro umělecká díla. Opatření omezená na oblast daní nejsou dostatečná k zabezpečení harmonického fungování trhu s uměleckými díly. Tohoto cíle není možné dosáhnout bez harmonizace v oblasti práva na opětný prodej.

(13) Stávající rozdíly v právních předpisech by měly být odstraněny, pokud narušují fungování vnitřního trhu, a mělo by být zabráněno vzniku nových rozdílů tohoto druhu. Není potřeba bránit vzniku rozdílů nebo mu předcházet, pokud se neočekává, že ovlivní fungování vnitřního trhu.

(14) Předpokladem řádného fungování vnitřního trhu je existence podmínek hospodářské soutěže, které nejsou narušeny. Existence rozdílů mezi vnitrostátními předpisy v právu na opětný prodej vytváří narušení hospodářské soutěže a přemísťování prodejů uvnitř Společenství a vede k nerovnému zacházení s umělci podle toho, kde jsou jejich díla prodávána. Zkoumaná záležitost proto vykazuje nadnárodní aspekty, které nemohou být uspokojivě zvládnuty opatřeními jednotlivých členských států. Nedostatek opatření Společenství by byl v rozporu s požadavkem Smlouvy napravit narušení hospodářské soutěže a nerovného zacházení.

(15) S ohledem na rozsah rozdílů mezi vnitrostátními předpisy je nutné přijmout harmonizační opatření k odstranění rozdílů mezi právními předpisy jednotlivých členských států v oblastech, kde by tyto rozdíly mohly vytvářet nebo udržovat narušení hospodářské soutěže. Není však nutné harmonizovat každé ustanovení právních předpisů členských států v oblasti práva na opětný prodej, a pro ponechání největšího možného prostoru pro vnitrostátní rozhodování stačí, bude-li harmonizace omezena na ta vnitrostátní ustanovení, která mají nejprůměšší dopad na fungování vnitřního trhu.

(16) Tato směrnice tedy plně odpovídá zásadám subsidiarity a proporcionality ve smyslu článku 5 Smlouvy.

(17) Podle směrnice Rady 93/98/EHS ze dne 29. října 1993 o harmonizaci doby ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících [6] běží doba ochrany autorských práv 70 let od autorovy smrti. Stejně období by mělo být stanoveno pro ochranu práv na opětný prodej. V důsledku toho mohou do rozsahu práv na opětný prodej spadat pouze originály děl moderního a současného umění. Avšak z toho důvodu, aby se členským státům, které v době přijetí této směrnice zatím neuplatňují právo na opětný prodej ve prospěch umělců, umožnilo zařazení tohoto práva do jejich právních systémů a aby se rovněž umožnilo ziskově orientovaným provozovatelům v těchto členských státech přizpůsobit se postupně těmto právním úpravám při udržení životaschopnosti jejich podnikání, mělo by být dotyčným členským státům povoleno omezené přechodné období, během kterého se mohou rozhodnout nepoužívat právo na opětný prodej ve prospěch nabyvatelů práv po autorově smrti.

(18) Obsah práva na opětný prodej by měl být rozšířen na všechny úkony opětného prodeje s výjimkou těch, které se uskutečňují přímo mezi osobami jednajícími jako soukromé osoby bez účasti profesionálního zástupce trhu s uměleckými díly. Toto právo by nemělo být rozšířeno na úkony opětného prodeje soukromými osobami muzeím, která nemají výdělečnou povahu a jsou přístupná veřejnosti. S ohledem na zvláštní postavení uměleckých galerií, které získávají umělecká díla přímo od autorů, by členské státy měly mít možnost vyjmout z práva na opětný prodej takový prodej děl, který se uskuteční do tří let od jejich získání. Při omezování těchto výjimek u opětného prodeje, při kterých prodejní cena nepřesáhne 10000 EUR, by měly být brány v úvahu také zájmy umělce.

(19) Mělo by být jasné, že harmonizace podle této směrnice se netýká originálů rukopisů spisovatelů a skladatelů.

(20) Účinná pravidla by měla být založena na již získaných zkušenostech s právem na opětný prodej na vnitrostátní úrovni. Je vhodné vypočítávat

autorské odměny jako procentní podíl z prodejní ceny a ne jako přírážku, kterou se zvyšuje původní hodnota díla.

(21) Kategorie uměleckých děl podléhajících právu na opětný prodej by měly být harmonizovány.

(22) Nepoužití odměny pod minimální spodní hranicí umožní vyhnout se ve srovnání se ziskem autora neúměrně vysokým nákladům na vybírání poplatků a na správu. V souladu se zásadou subsidiarity mohou členské státy stanovit nižší vnitrostátní spodní hranici, než je hranice Společenství, aby tak podpořily neznámé umělce. Vzhledem k nízkým částkám by tyto odchylky pravděpodobně neměly výrazný vliv na řádné fungování vnitřního trhu.

(23) Sazby stanovené různými členskými státy pro používání práva na opětný prodej se v současnosti značně liší. Účinné fungování vnitřního trhu s díly moderního a současného umění vyžaduje stanovit jednotné sazby v nejširší možné míře.

(24) Je žádoucí zavést systém postupného snižování sazeb pro jistá cenová pásma, s úmyslem uspokojit různé zájmy střetávající se na trhu s originály uměleckých děl. Je důležité snižovat riziko přesunů prodeje a obcházení pravidel Společenství v oblasti práva na opětný prodej.

(25) V zásadě by osobou, která má autorskou odměnu platit, měl být prodejce. Členské státy by měly mít možnost odchýlit se od této zásady, pokud se týká odpovědnosti za platby. Prodejcem je osoba nebo podnik, jehož jménem se obchod uzavírá.

(26) Mělo by být přijato ustanovení pro pravidelnou úpravu spodní hranice a sazeb. K tomuto účelu je vhodné pověřit Komisi úkolem podávat pravidelné zprávy o skutečném uplatňování práva na opětný prodej v členských státech a o dopadech na trh s uměleckými díly ve Společenství a popřípadě připravit návrhy na změnu této směrnice.

(27) Osoby, které jsou příjemci autorské odměny, musí být při respektování zásady subsidiarity přesně určeny. Není vhodné zasahovat prostřednictvím této směrnice do oblasti dědického práva členských zemí. Nabyvatelé práv po autorovi však musí plně požívat výhod z práva na opětný prodej po jeho smrti, přinejmenším do doby uplynutí výše uvedeného přechodného období.

(28) Členské státy jsou odpovědné za úpravu výkonu práva na opětný prodej, zejména s přihlédnutím ke způsobu jakým je spravován. V tomto směru je jednou z možností správa prostřednictvím organizace pro kolektivní správu práv. Členské státy musí zajistit, aby tyto organizace pro správu kolektivních práv jednaly průhledným a účelným způsobem. Členské státy musí také zajistit, aby částky připadající autorům, kteří jsou státními příslušníky jiných členských zemí, byly skutečně vybírány a rozdělovány. Touto směrnicí nejsou dotčeny úpravy členských států v oblasti vybírání a rozdělování poplatků.

(29) Požívání práva na opětný prodej by mělo být omezeno na státní příslušníky Společenství stejně jako na zahraniční autory, jejichž země poskytují takovou ochranu autorům, kteří jsou státními příslušníky členských států. Členský stát by měl mít možnost rozšíření požívání tohoto práva i na zahraniční autory, kteří mají obvyklé místo pobytu v daném členském státě.

(30) Pro praktické zajištění účinného používání práva na opětný prodej v členských státech je třeba zavést vhodné postupy sledování obchodních

transakcí. To zahrnuje také právo autora nebo jeho zplnomocněného zástupce obdržet všechny nezbytné informace od fyzické nebo právnické osoby odpovědné za vyplácení autorské odměny. Členské státy, které stanoví společnou správu práva na opětný prodej, mohou rovněž stanovit, aby k získávání informací byly oprávněny pouze subjekty odpovědné za tuto kolektivní správu,

PŘIJALY TUTO SMĚRNICI:

KAPITOLA I

OBLAST PŮSOBNOSTI

Článek 1

Předmět práva na opětný prodej

1. Členské státy stanoví ve prospěch autora originálu uměleckého díla právo na opětný prodej, vymezené jako nezcizitelné právo, kterého se nelze do budoucna vzdát, na autorskou odměnu založenou na prodejní ceně získané z jakéhokoli opětného prodeje díla následujícího po prvním převodu díla autorem.
2. Právo uvedené v odstavci 1 se vztahuje na všechny úkony opětného prodeje, jehož se účastní prodávající, kupující nebo zprostředkovatel profesionálního zástupce trhu s uměleckými díly, například aukční síně, umělecké galerie a obecně jakýkoli obchodník s uměleckými díly.
3. Členské státy mohou stanovit, že právo uvedené v odstavci 1 se nevztahuje na úkony opětného prodeje, pokud prodávající získal umělecké dílo přímo od autora méně než tři roky před daným opětným prodejem a kdy cena opětného prodeje nepřesahuje 10000 EUR.
4. Autorskou odměnu hradí prodávající. Členské státy mohou stanovit, že jedna z fyzických nebo právnických osob uvedených v odstavci 2, jiná než prodávající, je sama odpovědná nebo se s prodávajícím podílí na odpovědnosti za zaplacení autorské odměny.

Článek 2

Umělecká díla, na která se vztahuje právo na opětný prodej

1. Pro účely této směrnice se "originálem uměleckého díla" rozumí výtvarné dílo nebo plastika, jako jsou obrazy, koláže, malby, kresby, rytiny, tisky, litografie, sochy, tapiserie, keramika, sklo a fotografie za předpokladu, že jsou zhotoveny samotným umělcem, nebo jde o kopie, které se považují za originál uměleckého díla.
2. Kopie uměleckých děl, na které se vztahuje tato směrnice, které byly zhotoveny v omezeném počtu samotným autorem nebo pod jeho vedením, se pro účely této směrnice považují za originály uměleckých děl. Takové kopie musí být zpravidla očíslovány, podepsány nebo umělcem jinak řádně prohlášeny za pravé.

KAPITOLA II

ZVLÁŠTNÍ USTANOVENÍ

Článek 3

Spodní hranice prodejní ceny

1. členské státy stanoví minimální prodejní cenu, od které jsou prodeje uvedené v článku 1 předmětem práva na opětný prodej.
2. Tyto minimální prodejní ceny nesmějí v žádném případě překročit 3000 EUR.

Článek 4

Sazby

1. Pro autorské odměny podle článku 1 se stanoví tyto sazby:

- a) 4 % z části prodejní ceny do 50000 EUR;
- b) 3 % z části prodejní ceny od 50 000,01 do 200000 EUR;
- c) 1 % z části prodejní ceny od 200 000,01 do 350000 EUR;
- d) 0,5 % z části prodejní ceny od 350 000,01 do 500000 EUR;
- e) 0,25 % z části prodejní ceny přesahující 500000 EUR.

Celková výše autorské odměny však nesmí převýšit 12500 EUR.

2. členské státy mohou odchýlně od odstavce 1 stanovit sazbu 5 % z prodejní ceny uvedené v odst. 1 písm. a).
3. Pokud by stanovená minimální cena byla nižší než 3000 EUR, členské státy rovněž stanoví sazbu platnou pro prodejní ceny do 3000 EUR; tato sazba nesmí být nižší než 4 %.

Článek 5

Základ pro výpočet

Prodejní ceny uvedené v článku 3 jsou ceny bez daně.

Článek 6

Osoby oprávněné k přijímání autorské odměny

1. Autorská odměna uvedená v článku 1 náleží autorovi díla a po jeho smrti podle čl. 8 odst. 2 nabyvatelům práv.
2. členské státy mohou stanovit povinnou nebo dobrovolnou kolektivní správu autorských odměn podle článku 1.

Článek 7

Státní příslušníci třetích zemí, kteří mají nárok na autorskou odměnu

1. členské státy stanoví, že autoři, kteří jsou státními příslušníky třetích zemí, a podle čl. 8 odst. 2 i jejich právní nástupci mají požívat práva na opětný prodej v souladu s touto směrnicí a právními předpisy dotyčného členského státu pouze tehdy, pokud země, jejímiž státními příslušníky autor a jeho oprávnění dědicové jsou, má právní předpisy umožňující ochranu práva na opětný prodej pro autory ze členských států a pro jejich právní nástupce.
2. Na základě informací poskytnutých členskými státy zveřejní Komise co nejdříve seznam třetích zemí, které splňují podmínku stanovenou v odstavci 1. Tento seznam se aktualizuje.
3. Pokud jde o ochranu práva na opětný prodej, může každý členský stát zacházet s autory, kteří nejsou jeho státními příslušníky, ale mají obvyklé místo pobytu v tomto členském státě, stejně jako se svými vlastními státními příslušníky.

Článek 8

Doba ochrany práva na opětný prodej

1. Doba ochrany práva na opětný prodej musí odpovídat době stanovené v článku 1 směrnice 93/98/EHS.
2. Členské státy, které neuplatňují právo na opětný prodej (v den vstupu v platnost uvedený v článku 13), nemusí, odchýlně od odstavce 1, uplatňovat právo na opětný prodej ve prospěch nabyvatelů práv po smrti umělce po období nepřesahující den 1. ledna 2010.
3. Členský stát, na který se vztahuje odstavec 2, může v případě potřeby po dobu dvou dalších let umožnit ziskově orientovaným provozovatelům tohoto členského státu, aby se postupně přizpůsobili systému práva na opětný prodej a udrželi si hospodářskou životaschopnost předtím, než je nucen uplatňovat právo na opětný prodej ve prospěch nabyvatelů práv po smrti umělce. Dotyčný členský stát informuje Komisi nejpozději 12 měsíců před koncem období uvedeného v odstavci 2 s udáním důvodů, aby Komise po daných konzultacích mohla vydat své stanovisko do tří měsíců po obdržení takové informace. Pokud členský stát stanovisko Komise nerespektuje, musí do měsíce informovat Komisi a své rozhodnutí odůvodnit. Oznámení a odůvodnění členského státu a stanovisko Komise bude zveřejněno v Úředním věstníku Evropských společenství a postoupí se Evropskému parlamentu.
4. V případě úspěšného dovršení mezinárodních jednání o rozšíření práva na opětný prodej na mezinárodní úrovni předloží Komise během období uvedeného v čl. 8 odst. 2 a 3 příslušné návrhy.

Článek 9

Právo na informace

Členské státy zajistí, aby po dobu tří let po opětném prodeji mohly oprávněné osoby podle článku 6 požadovat od jakéhokoli profesionálního zástupce trhu s uměleckými díly uvedeného v čl. 1 odst. 2 sdělení jakýchkoli informací nezbytných pro zajištění platby autorské odměny za opětný prodej.

KAPITOLA III

ZAVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Článek 10

Přechodné ustanovení

Tato směrnice se vztahuje na všechny originály uměleckých děl uvedených v článku 2, která jsou ke dni 1. ledna 2006 ještě chráněná právními předpisy členských států v oblasti autorského práva nebo k uvedenému dni splňují kritéria pro ochranu podle ustanovení této směrnice.

Článek 11

Doložka o přezkumu

1. Komise předloží Evropskému parlamentu, Radě a Hospodářskému a sociálnímu výboru nejpozději do 1. ledna 2009 a každé čtyři roky poté zprávu o provádění a účincích této směrnice, přičemž věnuje zvláštní pozornost konkurenceschopnosti trhu Společenství s moderním a současným uměním, zejména z hlediska postavení Společenství ve vztahu k relevantním trhům, které nepoužívají právo na opětný prodej, nepodporují uměleckou tvořivost a nemají řídicí postupy v členských státech. Přezkoumá zejména dopady směrnice na vnitřní trh a účinek zavádění práva na opětný prodej v těch

členských státech, které je před vstupem této směrnice v platnost ve vnitrostátních právních předpisech nepoužívaly. Komise popřípadě předloží návrhy úprav minimální spodní hranice a sazeb autorské odměny, aby vzala v úvahu změny v uvedeném odvětví, návrhy týkající se maximální částky stanovené v čl. 4 odst. 1 a jakékoli další návrhy, které považuje za nezbytné pro podporu účinnosti této směrnice.

2. Zřizuje se kontaktní výbor. Skládá se ze zástupců příslušných orgánů členských států. Zasedá z podnětu předsedy nebo na žádost delegace některého členského státu a předsedá mu zástupce Komise.

3. Úkolem výboru je:

- organizovat konzultace k otázkám vyplývajícím z uplatňování této směrnice,
- usnadňovat výměnu informací mezi Komisí a členskými státy o vývoji na trhu s uměleckými díly ve Společenství.

Článek 12

Provádění směrnice

1. Členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí nejpozději do 1. ledna 2006. Neprodleně o nich uvědomí Komisi.

Tato opatření přijatá členskými státy musí obsahovat odkaz na tuto směrnici nebo musí být takový odkaz učiněn při jejich úředním vyhlášení. Způsob odkazu si stanoví členské státy.

2. Členské státy sdělí Komisi znění vnitrostátních právních předpisů, které přijmou v oblasti působnosti této směrnice.

Článek 13

Vstup v platnost

Tato směrnice vstupuje v platnost dnem vyhlášení v Úředním věstníku Evropských společenství.

Článek 14

Určení

Tato směrnice je určena členským státům.

V Bruselu dne 27. září 2001.

Za Evropský parlament

předsedkyně

N. Fontaine

Za Radu

předseda

C. Picqué

[1] Úř. věst. C 178, 21.6.1996, s. 16 a Úř. věst. C 125, 23.4.1998, s. 8.

[2] Úř. věst. C 75, 10.3.1997, s. 17.

[3] Stanovisko Evropského parlamentu ze dne 9. dubna 1997 (Úř. věst. C 132, 28.4.1997, s. 88) potvrzené dne 27. října 1999, společný postoj Rady ze dne 19. června 2000 (Úř. věst. C 300, 20.10.2000, s. 1) a rozhodnutí Evropského parlamentu ze dne 13. prosince 2000 (Úř. věst. C 232, 17.8.2001, s. 173),

rozhodnutí Evropského parlamentu ze dne 3. července 2001 a rozhodnutí Rady ze dne 19. června 2001.

[4] Sb. rozh. [1993] I — 5145.

[5] Úř. věst. L 145, 13.6.1997, s. 1. Směrnice naposledy pozměněná směrnicí 1999/85/ES (Úř. věst. L 277, 28.10.1999, s. 34).

[6] Úř. věst. L 290, 24.11.1993, s. 9.

První návrh směrnice ze dne 13. března 1996¹

Proposal for a EUROPEAN PARLIAMENT AND COUNCIL DIRECTIVE on the resale right for the benefit of the author of an original work of art /* COM/96/0097 FINAL - COD 96/0085 */

Official Journal C 178 , 21/06/1996 P. 0016

Proposal for a European Parliament and Council Directive on the resale right for the benefit of the author of an original work of art
(96/C 178/05)

COM(96) 97 final - 96/085(COD)

(Submitted by the Commission on 25 April 1996)

THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION,

Having regard to the Treaty establishing the European Community, and in particular Article 100a thereof,

Having regard to the proposal from the Commission,

Having regard to the opinion of the Economic and Social Committee,

Acting in accordance with the procedure laid down in Article 189b of the EC Treaty,

1. Whereas, in the field of copyright, the artist's resale right is an inalienable right enjoyed by the author of an original work of art or original manuscript to an interest in any sale of the work subsequent to the first transfer by the author;
2. Whereas the artist's resale right is intended to ensure that authors share in the economic success of their works; whereas it helps to redress the balance between the economic situation of authors and that of other creators who benefit from successive exploitations of their works;
3. Whereas the artist's resale right forms an integral part of copyright and is an essential prerogative for authors; whereas the imposition of such a right in all Member States meets the need for providing creators with an adequate and standard level of protection;
4. Whereas under Article 128 (4) of the EC Treaty the Community is to take cultural aspects into account in its action under other provisions of the Treaty;
5. Whereas the Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works provides that the artist's resale right is available only if legislation in the country to which the author belongs so permits; whereas the right is therefore optional and subject to the rule of reciprocity; whereas it follows from the case-law of the Court of Justice of the European Communities on the application of the principle of non-

---

¹ Staženo z databáze EUR-Lex, dostupné z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:51996PC0097:EN:HTML>, navštíveno dne 19. 3. 2011.

discrimination laid down in Article 6 of the Treaty, as shown in the judgment of 20 October 1993 in Joined Cases C-92/92 and C-326/92, *Phil Collins and Others* (1), that domestic provisions containing reciprocity clauses cannot be relied upon in order to deny nationals of other Member States rights conferred on national authors; whereas the application of such clauses in the Community context runs counter to the principle of equal treatment resulting from the prohibition of any discrimination on grounds of nationality;

6. Whereas the artist's resale right is currently provided for by the domestic legislation of a majority of Member States; whereas such laws, where they exist, display certain differences, notably as regards the works covered, those entitled to receive royalties, the rate applied, the sales subject to payment of a royalty, and the basis of assessment thereof; whereas the application or non-application of such a right has a significant impact on the competitive environment within the internal market; whereas as with any other parafiscal charge it is an element which must be taken into account by each individual wishing to sell a work of art; whereas this right is therefore a factor which contributes to the creation of distortions of competition as well as displacements of sales within the Community;

7. Whereas such disparities in the application of the artist's resale right by the Member States have a direct negative impact on the proper functioning of the internal market in works of art as provided for by Article 7a of the Treaty; whereas in such a situation Article 100a of the Treaty constitutes the appropriate legal basis;

8. Whereas the objectives of the Community as set out in the Treaty include laying the foundations of an ever closer union among the peoples of Europe, promoting closer relations between the Member States belonging to the Community, and ensuring their economic and social progress by common action to eliminate the barriers which divide Europe; whereas to that end the Treaty provides for the establishment of an internal market which presupposes the abolition of obstacles to the free movement of goods, freedom to provide services and freedom of establishment, and by the introduction of a system ensuring that competition in the common market is not distorted; whereas harmonization of Member States' laws on the artist's resale right contributes to the attainment of these objectives;

9. Whereas Council Directive 77/388/EEC (1), as amended by Directive 94/5/EC (2), supplementing the common system of value-added tax progressively introduces a Community system of taxation applicable inter alia to works of art; whereas measures confined to the tax field are not sufficient to guarantee the harmonious functioning of the art market; whereas this objective cannot be attained without harmonization in the field of the artist's resale right;

10. Whereas existing differences between laws should be eliminated where they have a distorting effect on the functioning of the internal market, and the emergence of any new differences of that kind should be prevented; whereas there is no need to eliminate or prevent the emergence of differences which cannot be expected to affect the functioning of the internal market;

11. Whereas it is not necessary to harmonize every provision of Member States' laws on the artist's resale right; whereas it will be sufficient to limit the harmonization exercise to those domestic provisions which have the most direct impact on the functioning of the internal market; whereas, however, the objectives of this limited harmonization exercise cannot be sufficiently achieved by the Member States acting alone; whereas, in accordance with the third paragraph of Article 3b of the Treaty, the proposed course of action does not go beyond what is

necessary to achieve the abovementioned objectives; whereas this Directive is therefore, in its entirety, consistent with the requirements of the principles of subsidiarity and proportionality;

12. Whereas, pursuant to Council Directive 93/98/EC (3), the term of copyright runs for 70 years after the author's death; whereas the same period should be laid down for the artist's resale right; whereas, consequently, only the originals of works of contemporary or modern art may fall within the scope of the artist's resale right; whereas, in general, works of contemporary or modern art occupy a relatively modest place among sales by public auction;

13. Whereas the scope of the artist's resale right should be extended to any resale, with the exception of transactions between private individuals, of the work subsequent to the first sale by the author; whereas the artist's resale right therefore applies to transactions effected by all professional sellers, such as salesrooms, art galleries and, in general, any dealer in works of art;

14. Whereas effective rules should be laid down based on experience already gained at national level with the artist's resale right; whereas it is appropriate to calculate the royalty as a percentage of the sales price and not of the increase in value of works whose original value has increased;

15. Whereas the categories of works of art subject to the artist's resale right should be harmonized; whereas works of applied art should be excluded;

16. Whereas the fixing of a Community minimum threshold for the application of the artist's resale right takes account of the requirements of the internal market; whereas, however, Member States should be given the opportunity to fix national thresholds which are lower than the Community threshold so as to further the interests of young artists;

17. Whereas the non-application of the artist's resale right below the minimum threshold makes it possible to avoid disproportionately high collection and administration costs;

18. Whereas the rates set by the different Member States for the application of the artist's resale right vary considerably at present; whereas the effective functioning of the internal market in works of contemporary or modern art requires the fixing of uniform rates;

19. Whereas a system consisting of a tapering scale of rates for several price bands may help to prevent the Community rules on the artist's right from being circumvented; whereas the rates must reflect the interests both of artistic circles and of the art market;

20. Whereas the person liable for payment of the royalty is the seller; whereas the latter is the person or undertaking on whose behalf the sale is concluded;

21. Whereas provision should be made for the possibility of periodic adjustment of the threshold and rates; whereas, to this end, it is appropriate to entrust to the Commission the task of drawing up periodic reports on the practical effect of the application of the artist's resale right and, where appropriate, of making proposals for amendment of the threshold and rates;

22. Whereas the persons entitled to receive royalties must be specified, due regard being had to the principle of subsidiarity; whereas it is not appropriate to take action through this Directive in relation to Member States' laws of succession; whereas, however, those entitled under the author must be able to benefit fully from the resale right after his death;

23. Whereas Member States should be free to determine the procedures for collecting and managing the amounts paid over by virtue of the artist's resale right; whereas in this respect management by a collecting society is one possibility; whereas, however, Member States must ensure that amounts intended for authors who are nationals of other Member States are in fact collected and distributed;

24. Whereas enjoyment of the artist's resale right must be restricted to nationals of the Member States and foreign authors whose countries afford such protection to authors who are nationals of Member States;

25. Whereas appropriate procedures for monitoring transactions should be introduced so as to ensure by practical means that the artist's resale right is effectively applied by Member States; whereas this implies a right on the part of the author or his authorized representative to obtain any necessary information from the person liable for payment of royalties,

HAVE ADOPTED THIS DIRECTIVE:

CHAPTER I SCOPE

Article 1

Subject-matter of the artist's resale right

Member States shall provide, for the benefit of the author of an original work of art, an artist's resale right, to be defined as an inalienable right to receive a percentage of the sales price obtained from any resale of the work; with the exception of transactions effected by individuals acting in their private capacity, subsequent to the first transfer of the work by the author.

Article 2

Works of art to which the artist's resale right relates

For the purposes of this Directive, 'original work' means manuscripts and works of plastic art such as pictures, collages, paintings, drawings, engravings, prints, lithographs, sculptures, tapestries, ceramics and photographs, provided they are made by the artists himself or are copies considered to be original works of art according to professional usage in the Community.

CHAPTER II PARTICULAR PROVISIONS

Article 3

Threshold

1. Royalties collected pursuant to Article 1 shall be payable when the sales price is equal to or higher than ECU 1 000.
2. Member States may fix a national threshold which is lower than the threshold laid down in paragraph 1.

Article 4

Rates and collection

The royalty collected pursuant to Article 1 shall be set at the following rates:

- (a) 4 % of the sale price between ECU 1 000 and ECU 50 000;
- (b) 3 % of the sale price between ECU 50 000 and ECU 250 000;
- (c) 2 % of the sale price above ECU 250 000.

The royalty shall be payable by the seller.

Article 5

Calculation basis

The sales prices referred to in Articles 3 and 4 are net of tax.

Article 6

Persons entitled to receive royalties

1. The royalty collected under Article 1 shall be payable to the author of the work and, after his death, to those entitled under him.
2. Member States may provide for the collective management of sums paid over by virtue of the artist's resale right. They shall determine the arrangements for collecting and distributing royalties where the author is a national of another Member State.

Article 7

Third-country nationals entitled to receive royalties

Member States shall provide that authors who are nationals of third countries shall enjoy the artist's resale right in accordance with this Directive, provided that authors from the Member States enjoy reciprocal treatment in the third countries concerned.

Article 8

Duration of the artist's resale right

The artist's resale right shall last for the period laid down in Article 1 of Directive 93/98/EEC.

Article 9

Right to obtain information

The author or his authorized representative may require any dealer, sales director or organizer of public sales to furnish any information that may be necessary in order to secure payment of sums payable under the artist's resale right during the previous year of original works of art.

CHAPTER III FINAL PROVISIONS

Article 10

Revision clause

The Commission shall present to the European Parliament, the Council and the Economic and Social Committee not later than 1 January 2004 and every five years thereafter, a report on the implementation of this Directive and shall, where appropriate, put forward proposals for adjusting the minimum threshold and the rates of the royalties to take account of changes in the sector.

Article 11

Implementation

1. Member States shall bring into force the laws, regulations and administrative provisions necessary to comply with this Directive before 1 January 1999.

When Member States adopt these provisions, these shall contain a reference to this Directive or shall be accompanied by such reference at the time of their official publication. The procedure for such reference shall be adopted by Member States.

2. Member States shall communicate to the Commission the provisions of national law which they adopt in the field covered by this Directive.

Article 12

Entry into force

This Directive shall enter into force on the 20th day following that of its publication in the Official Journal of the European Communities.

Article 13

This Directive is addressed to the Member States.

(1) [1993] ECR I-5145.

(1) OJ No L 145, 13. 6. 1977, p. 1.

(2) OJ No L 60, 3. 3. 1994, p. 16.

(3) OJ No L 290, 24. 11. 1993, p. 9.

COMMISSION OF THE EUROPEAN COMMUNITIES

Brussels, 12.03.1998
COM(1998) 78 final

96/ 0085 (COD)

Amended proposal for a

EUROPEAN PARLIAMENT AND COUNCIL DIRECTIVE

on the resale right for the benefit of the author of an original work of art

(presented by the Commission pursuant to Article 189 a (2)
of the EC-Treaty)

EXPLANATORY MEMORANDUM

I. GENERAL

1. On 25 April 1996 the Commission presented the Council with a proposal for a European Parliament and Council Directive on the resale right for the benefit of the author of an original work of art.¹

At its meeting on 18 December 1996, the Economic and Social Committee delivered a favourable opinion on the proposal.²

Parliament, consulted under the co-decision procedure, examined the proposal in detail in its committees. On 8 April 1997, it debated the report drawn up by Mrs Ana Palacio Vallelersundi on behalf of the Committee on Legal Affairs and Citizens' Rights, and at its plenary sitting of 9 April adopted the proposal with amendments.³

In this amended proposal for a Directive, the Commission has tried to take account of Parliament's opinion. Compared with the original text, it has introduced three substantive amendments and made a number of changes designed to make the proposal more accurate and clearer.

2. The substantive amendments proposed by Parliament and accepted by the Commission relate to:
  - (a) the exclusion of manuscripts from the original works of art concerned by resale right (recitals 1 and 15; Article 2);
  - (b) the introduction of a minimum rate where a national threshold lower than the Community threshold is applied (recital 17; Article 4);
  - (c) the extension of the period during which the author or his authorised representative may request the information necessary in order to secure payment under the resale right (Article 9).

---

¹ OJ C 178, 21.6.1996, p. 16.

² OJ C 75, 10.3.1997, p. 17.

³ OJ C 132, 28.4.1997, p. 88.

3. The main changes of a drafting nature accepted by the Commission relate to the following points:

- (a) the unassignable and inalienable nature of the resale right, and the basis of resale right (recitals 1 and 2, Article 1);
- (b) the integral inclusion of a recital on the definition of resale right (recital 1a);
- (c) the integral inclusion of a recital calling for the introduction, in a binding manner, of resale rights at international level (recital 5a);
- (d) the advantage of harmonising resale right with a view to ensuring the proper functioning of the internal market (recitals 6 and 7);
- (e) the transactions giving rise to resale right (recital 13);
- (f) the composition of the sale price bands and the tapering scale of rates (recital 9; Articles 3 and 4);
- (g) the term of resale right, in conjunction with Directive 93/98/EEC harmonising the term of protection of copyright and certain related rights (Article 8);
- (h) the procedures for the revision clause (recital 21);
- (i) the procedures for managing the sums paid (recital 23; Article 6).

The Commission accepts 21 of Parliament's 28 amendments in whole or in part, subject in certain cases to the adjustment of the various language versions.

4. The amendments or parts of amendments not adopted by the Commission for reasons of substance concern:

- (a) the exemption of the first transfer of ownership between dealers or between a dealer and a final purchaser, provided that the transfer takes place within three years of the acquisition of the work of art by the dealer. This amendment was rejected, since Article 14ter of the Berne Convention provides that resale right applies to any resale. The legislations of the 11 Member States which have established resale right follow Article 14ter and do not distinguish between the various participants on the market for contemporary art (amendments 17 and 49);

- (b) the use, as a basis for calculation, of the difference between the price obtained when the work of art is sold and the purchase price initially paid by the seller (excluding loss-making transactions). This amendment was rejected, since Article 14ter of the Berne Convention indicates that the tax base for resale right is the sale price, irrespective of the success obtained by the work. The legislations of all the Member States which apply resale right are consistent with Article 14ter. Only one Member State has taken value added as the tax base for certain resale transactions, and it has to be concluded that, given the practical difficulties, such statutory provisions have only a formal value. The amendment impairs the consistency of the text, since some of the articles left intact by Parliament provide that resale right is paid on the basis of the sale price and not of the value added (amendment 51);
- (c) the restriction of entitled parties to the author's legal heirs. This amendment was rejected, since resale right like all copyright is an economic right and, accordingly, is covered by the freedom of the rightholder to transmit his property right to the heir of his choice (fundamental freedom to bequeath). The law of inheritance is, at present, a matter entirely for the Member States and cannot be affected, even indirectly, by the principle of subsidiarity (amendment 55);
- (d) the new price bands and the reduction of the rates applicable to resale right. The Commission rejected this amendment, since it thought it would involve too big a fall in the income of the authors of plastic and graphic works of art compared with the current situation in those Member States which have adopted resale right. The Commission's proposal takes account, however, of the different interests involved, by providing for a lower base rate than that currently applied in most of the Member States and for a tapering scale of rates for the price bands, whereas, at the moment, Member States can only apply single rates (amendment 57);
- (e) The inclusion of glass among the original works of art giving rise to resale right. This amendment was rejected by the Commission on the grounds that it is generally accepted, both under Article 14ter of the Berne Convention and in the legislation of the Member States on resale right, that the applied arts are not included among works of art covered by resale right (amendment 64);
- (f) the limitation to twelve copies maximum of works of art considered to be original. This amendment was rejected by the Commission on the grounds that a greater number of copies of some of the works of art concerned may be made while still being considered by the profession and by collectors as original (lithographs, photographs, etc.) (amendments 18 and 64);
- (g) the procedures for the revision clause (date of the first report and the frequency of subsequent reports), since the time limit proposed by Parliament is too short to allow the practical impact of the Directive to be assessed (amendment 27).

II. COMMENTS ON THE RECITALS

Recitals 1, 1a and 2

These recitals are based on amendments 1, 2 and 3.
See the comments on Article 2.

Recital 5a

This recital fully incorporates amendment 4.
Article 14ter of the Berne Convention is an optional provision; the amendment proposes to make the introduction of resale right at international level obligatory.

Recital 6

The recital incorporates amendment 5 in slightly altered form.
The amendment clarifies the wording in particular with regard to harmonisation of resale right with a view to ensuring the proper functioning of the internal market.

Recital 7

The recital incorporates amendment 6. It improves the wording.

Recital 13

This recital is based on amendment 49.
The change made is intended to specify the persons involved in the transaction giving rise to resale right.

Recital 15

The recital incorporates amendment 9 and is intended to exclude manuscripts from the scope of the amended proposal.
See the comments on Article 2.

Recital 17

The recital is based on amendment 10.
See the comments on Article 4.

Recital 19

The recital is based on amendment 11.
It stresses the attention paid to the various interests in question when the Directive was drawn up. It establishes a link between the selection of a tapering scale of rates for the different price bands and the desire to reduce the risk of sales being relocated.

Recital 21

The recital incorporates amendment 13 in conjunction with amendment 27.
See the comments on Article 10.

Recital 23

The recital incorporates amendment 15.
This change stresses that it is for the Member States to regulate the exercise of resale right and in particular the procedures for its management.

Article 1

Amendment 17 has been incorporated in part into Article 1 in a manner which highlights the inalienable character of resale right.

Article 2

Amendments 18 and 64 have been partly incorporated in Article 2. Manuscripts are consequently excluded from the scope of the proposal. Although they are covered by Article 14ter of the Berne Convention, the original manuscripts of authors and composers are rarely of major importance as far as the generation of income is concerned. Income arises, rather, from the right of reproduction.

The amendment makes it possible to define more accurately the scope of resale right with regard to plastic and graphic works of art.

The text also makes it clearer that resale right is exercised upon the alienation of a tangible object which is deemed to be original. Thus it is the originality of the physical medium of the creative work which is important in this case and not the creation itself. In most such cases, the medium is a single copy. In others, the right will also apply to limited editions, though it is not appropriate to fix the number of these in the Directive.

Article 3

The amended text incorporates amendment 45, as regards structure and presentation.

Article 4

The amended article incorporates, as regards structure and presentation, amendments 57 and 34. It is more explicit as far as the composition of the bands and the tapering scale of rates are concerned. It clarifies the right given to the Member States, provided for by Article 3(2) of the initial proposal, to fix a national threshold lower than the Community one. It also introduces a minimum percentage, should the Member State make use of such a possibility.

Article 6(2)

The article is based on amendment 52. The rest of the text, which is of illustrative value, has been incorporated in recital 23.

Article 7

This article incorporates amendment 24. It strengthens the protection in the Member States of third-country nationals by granting equivalent treatment to that given to nationals of Member States, where the level in the third country concerned corresponds, in practice, to that in the Community Directive.

Article 8

This article incorporates amendment 25. Its wording has been slightly changed.

Article 9

The article incorporates amendment 26, slightly modified in its wording. The period in which the author or his authorised representative may request information necessary to secure payment of the resale right goes up from one to three years, and the start of such period is fixed as the date of the transaction itself. The amendment increases the possibility of supervising transactions and, accordingly, facilitates the exercise of resale right by its holder, without however imposing on the various operators formalities which are too restricting.

Article 10

The modified text incorporates amendment 27 in part. It clarifies in an appropriate manner certain features which have to be taken into account by the Commission when preparing its report. It broadens the scope of any future proposal.

EUROPEAN PARLIAMENT AND COUNCIL DIRECTIVE

on the resale right for the benefit of the author of an original work of art

THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION,

Initial proposal

Amended proposal

Having regard to the Treaty establishing the European Community, and in particular Article 100a thereof,

No change.

Having regard to the proposal from the Commission,⁴

No change.

Having regard to the opinion of the Economic and Social Committee,⁵

No change.

Acting in accordance with the procedure laid down in Article 189b of the Treaty,⁶

No change.

---

⁴ OJ C 178, 21.6.1996, p. 16.

⁵ OJ C 75, 10.3.1997, p. 17.

⁶ Opinion of the European Parliament, 9.4.1997.

1. Whereas, in the field of copyright, the artist's resale right is an inalienable right enjoyed by the author of an original work of art or original manuscript to an interest in any sale of the work subsequent to the first transfer by the author;

1. Whereas, in the field of copyright, the artist's resale right is an unassignable and inalienable right enjoyed by the author of an original work of graphic or plastic art to an economic interest in successive sales of the work concerned;

1a. Whereas the artist's resale right is a right of a productive character which enables the author/artist to receive consideration for successive transfers of the work; whereas the subject-matter of the artist's resale right is the physical work, namely the medium in which the protected work is incorporated;

2. Whereas the artist's resale right is intended to ensure that authors share in the economic success of their works; whereas it helps to redress the balance between the economic situation of authors and that of other creators who benefit from successive exploitations of their works;

2. Whereas the artist's resale right is intended to ensure that authors of graphic and plastic works of art share in the economic success of their original works of art; whereas it helps to redress the balance between the economic situation of authors of graphic and plastic works of art and that of other creators who benefit from successive exploitations of their works;

3. Whereas the artist's resale right forms an integral part of copyright and is an essential prerogative for authors; whereas the imposition of such a right in all Member States meets the need for providing creators with an adequate and standard level of protection;

4. Whereas under Article 128(4) of the EC Treaty the Community is to take cultural aspects into account in its action under other provisions of the Treaty;

5. Whereas the Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works provides that the artist's resale right is available only if legislation in the country to which the author belongs so permits; whereas the right is therefore optional and subject to the rule of reciprocity; whereas it follows from the case-law of the Court of Justice of the European Communities on the application of the principle of non-discrimination laid down in Article 6 of the EC Treaty, as shown in the judgment of 20 October 1993 in Joined Cases C-92/92 and C-326/92 *Phil Collins and others*,⁷ that domestic provisions containing reciprocity clauses cannot be relied upon in order to deny nationals of other Member States rights conferred on national authors; whereas the application of such clauses in the Community context runs counter to the principle of equal treatment resulting from the prohibition of any discrimination on grounds of nationality;

5a. Whereas it would seem desirable to introduce obligatory resale rights at international level; whereas the contracting parties to the Berne Convention should therefore make Article 14ter of that instrument compulsory;

---

⁷ [1993] ECR I-5145.

6. Whereas the artist's resale right is currently provided for by the domestic legislation of a majority of Member States; whereas such laws, where they exist, display certain differences, notably as regards the works covered, those entitled to receive royalties, the rate applied, the sales subject to payment of a royalty, and the basis of assessment thereof; whereas the application or non-application of such a right has a significant impact on the competitive environment within the internal market; whereas as with any other parafiscal charge it is an element which must be taken into account by each individual wishing to sell a work of art; whereas this right is therefore a factor which contributes to the creation of distortions of competition as well as displacements of sales within the Community;

7. Whereas such disparities in the application of the artist's resale right by the Member States have a direct negative impact on the proper functioning of the internal market in works of art as provided for by Article 7a of the Treaty; whereas in such a situation Article 100a of the EC Treaty constitutes the appropriate legal basis;

6. Whereas the artist's resale right is currently provided for by the domestic legislation of a majority of Member States; whereas such laws, where they exist, display certain differences, notably as regards the works covered, those entitled to receive royalties, the rate applied, the transactions subject to payment of a royalty, and the basis on which these are calculated; whereas the application or non-application of such a right has a significant impact on the competitive environment within the internal market, since, as with parafiscal charges, the existence or absence of an obligation to pay on the basis of the artist's resale right is an element which must be taken into account by each individual wishing to sell a work of art; whereas this right is therefore a factor which contributes to the creation of distortions of competition as well as displacements of sales within the Community;

7. Whereas such disparities with regard to the existence and application of the artist's resale right by the Member States have a direct negative impact on the proper functioning of the internal market in works of art as provided for by Article 7a of the Treaty; whereas in such a situation Article 100a of the EC Treaty constitutes the appropriate legal basis;

8. Whereas the objectives of the Community as set out in the Treaty include laying the foundations of an ever closer union among the peoples of Europe, promoting closer relations between the Member States belonging to the Community, and ensuring their economic and social progress by common action to eliminate the barriers which divide Europe; whereas to that end the Treaty provides for the establishment of an internal market which presupposes the abolition of obstacles to the free movement of goods, freedom to provide services and freedom of establishment, and by the introduction of a system ensuring that competition in the common market is not distorted; whereas harmonization of Member States' laws on the artist's resale right contributes to the attainment of these objectives;

9. Whereas Council Directive 77/388/EEC,⁸ as amended by Directive 94/5/EC,⁹ supplementing the common system of value-added tax progressively introduces a Community system of taxation applicable *inter alia* to works of art; whereas measures confined to the tax field are not sufficient to guarantee the harmonious functioning of the art market; whereas this objective cannot be attained without harmonisation in the field of the artist's resale right;

---

⁸ OJ L 145, 13.6.1977, p. 1.

⁹ OJ L 60, 3.3.1994, p. 16.

10. Whereas existing differences between laws should be eliminated where they have a distorting effect on the functioning of the internal market, and the emergence of any new differences of that kind should be prevented; whereas there is no need to eliminate or prevent the emergence of differences which cannot be expected to affect the functioning of the internal market;

11. Whereas it is not necessary to harmonise every provision of Member States' laws on the artist's resale right; whereas it will be sufficient to limit the harmonisation exercise to those domestic provisions which have the most direct impact on the functioning of the internal market; whereas, however, the objectives of this limited harmonisation exercise cannot be sufficiently achieved by the Member States acting alone; whereas, in accordance with the third paragraph of Article 3b of the Treaty, the proposed course of action does not go beyond what is necessary to achieve the abovementioned objectives; whereas this Directive is therefore, in its entirety, consistent with the requirements of the principles of subsidiarity and proportionality;

12. Whereas, pursuant to Council Directive 93/98/EC,¹⁰ the term of copyright runs for 70 years after the author's death; whereas the same period should be laid down for the artist's resale right; whereas, consequently, only the originals of works of contemporary or modern art may fall within the scope of the artist's resale right; whereas, in general, works of contemporary or modern art occupy a relatively modest place among sales by public auction;

---

¹⁰ OJ L 290, 24.11.1993, p. 9.

13. Whereas the scope of the artist's resale right should be extended to any resale, with the exception of transactions between private individuals, of the work subsequent to the first sale by the author; whereas the artist's resale right therefore applies to transactions effected by all professional sellers, such as salesrooms, art galleries and, in general, any dealer in works of art;

14. Whereas effective rules should be laid down based on experience already gained at national level with the artist's resale right; whereas it is appropriate to calculate the royalty as a percentage of the sale price and not of the increase in value of works whose original value has increased;

15. Whereas the categories of works of art subject to the artist's resale right should be harmonised; whereas works of applied art should be excluded;

16. Whereas the fixing of a Community minimum threshold for the application of the artist's resale right takes account of the requirements of the internal market; whereas, however, Member States should be given the opportunity to fix national thresholds which are lower than the Community threshold so as to further the interests of young artists;

13. Whereas the scope of the artist's resale right should be extended to any resale, with the exception of transactions between private individuals, of the work subsequent to the first sale by the rightholder; whereas the artist's resale right therefore applies to transactions effected by or with the participation of an art market professional, all professional sellers, such as salesrooms, art galleries and, in general, any dealer in works of art;

15. Whereas the categories of works of art subject to the artist's resale right should be harmonised; whereas original manuscripts and works of applied art should be excluded;

17. Whereas the non-application of the artist's resale right below the minimum threshold makes it possible to avoid disproportionately high collection and administration costs;

17. Whereas the non-application of royalties below the minimum threshold may help to avoid disproportionately high collection and administration costs compared with the profit for the artist; whereas, however, in accordance with the principle of subsidiarity, the Member States should be allowed to establish national thresholds lower than the Community threshold, so as to promote the interests of new artists; whereas, given the small amounts involved, this derogation is not likely to have a significant effect on the proper functioning of the internal market;

18. Whereas the rates set by the different Member States for the application of the artist's resale right vary considerably at present; whereas the effective functioning of the internal market in works of contemporary or modern art requires the fixing of uniform rates;

19. Whereas a system consisting of a tapering scale of rates for several price bands may help to prevent the Community rules on the artist's resale right from being circumvented; whereas the rates must reflect the interests both of artistic circles and of the art market;

19. Whereas it is desirable to establish, with the intention of reconciling the various interests involved in the market for original works of art, a system consisting of a tapering scale of rates for several price bands; whereas it is important to reduce the risk of sales relocating and the circumvention of the Community rules on the artist's resale right;

20. Whereas the person liable for payment of the royalty is the seller; whereas the latter is the person or undertaking on whose behalf the sale is concluded;

21. Whereas provision should be made for the possibility of periodic adjustment of the threshold and rates; whereas, to this end, it is appropriate to entrust to the Commission the task of drawing up periodic reports on the practical effect of the application of the artist's resale right and, where appropriate, of making proposals for amendment of the threshold and rates;

22. Whereas the persons entitled to receive royalties must be specified, due regard being had to the principle of subsidiarity; whereas it is not appropriate to take action through this Directive in relation to Member States' laws of succession; whereas, however, those entitled under the author must be able to benefit fully from the resale right after his death;

23. Whereas Member States should be free to determine the procedures for collecting and managing the amounts paid over by virtue of the artist's resale right; whereas in this respect management by a collecting society is one possibility; whereas, however, Member States must ensure that amounts intended for authors who are nationals of other Member States are in fact collected and distributed;

21. Whereas provision should be made for the possibility of periodic adjustment of the threshold and rates; whereas, to this end, it is appropriate to entrust to the Commission the task of drawing up periodic reports on the actual application of the artist's resale right in the Member States and on the impact on the European art market and, where appropriate, of making proposals relating to the amendment of this Directive;

23. Whereas the Member States are responsible for regulating the exercise of the artist's resale right, particularly with regard to the way this is managed; whereas in this respect management by the collecting society is one possibility; whereas, however, Member States must ensure that amounts intended for authors who are nationals of other Member States are in fact collected and distributed;

24. Whereas enjoyment of the artist's resale right must be restricted to Community nationals and foreign authors whose countries afford such protection to authors who are nationals of Member States;

25. Whereas appropriate procedures for monitoring transactions should be introduced so as to ensure by practical means that the artist's resale right is effectively applied by Member States; whereas this implies a right on the part of the author or his authorised representative to obtain any necessary information from the person liable for payment of royalties,

HAVE ADOPTED THIS DIRECTIVE:

CHAPTER I

Scope

Article 1

Subject-matter of the artist's resale right

Member States shall provide, for the benefit of the author of an original work of art, an artist's resale right, to be defined as an inalienable right to receive a percentage of the sale price obtained from any resale of the work, with the exception of transactions effected by individuals acting in their private capacity, subsequent to the first transfer of the work by the author.

Article 2

Works of art to which the artist's resale right relates

For the purposes of this Directive, "original work" means manuscripts and works of plastic art such as pictures, collages, paintings, drawings, engravings, prints, lithographs, sculptures, tapestries, ceramics and photographs, provided they are made by the artist himself or are copies considered to be original works of art according to professional usage in the Community.

CHAPTER I

Scope

Article 1

Subject-matter of the artist's resale right

Member States shall provide, for the benefit of the author of an original work of art, an artist's resale right, to be defined as an inalienable right, which cannot be given up, even in advance, to receive a royalty based on the sale price obtained for any resale of the work, with the exception of transactions effected by individuals acting in their private capacity, subsequent to the first transfer of the work by the author.

Article 2

Works of art to which the artist's resale right relates

For the purposes of this Directive, "original work" means works of graphic or plastic art such as pictures, collages, paintings, drawings, engravings, prints, lithographs, sculptures, tapestries, ceramics and photographs, provided they are made by the artist himself or are copies considered to be original works of art.

CHAPTER II

Particular provisions

Article 3

Threshold

1. Royalties collected pursuant to Article 1 shall be payable when the sale price is equal to or higher than ECU 1 000.

2. Member States may fix a national threshold which is lower than the threshold laid down in paragraph 1.

Article 4

Rates and collection

The royalty collected pursuant to Article 1 shall be set at the following rates:

(a) 4% of the sale price between ECU 1 000 and ECU 50 000;

(b) 3% of the sale price between ECU 50 000 and ECU 250 000;

(c) 2% of the sale price above ECU 250 000.

The royalty shall be payable by the seller.

CHAPTER II

Particular provisions

Article 3

Threshold

1. It shall be for the Member States to set a minimum threshold above which the sales referred to in Article 1 shall be subject to resale right.

2. This threshold may not under any circumstances exceed ECU 1 000.

Article 4

Rates and collection

1. The royalty collected pursuant to Article 1 shall be set at the following rates:

(a) 4% for the sale price band between ECU 1 000 and ECU 50 000;

(b) 3% for the sale price band between ECU 50 000 and ECU 250 000;

(c) 2% for the sale price band exceeding ECU 250 000.

2. If the threshold set should be lower than ECU 1 000, the Member State shall also determine the percentage applicable, which may not be lower than 4%.

3. The royalty shall be payable by the seller.

Article 5

Calculation basis

The sale prices referred to in Articles 3 and 4 are net of tax.

Article 5

Calculation basis

No change.

Article 6

Persons entitled to receive royalties

1. The royalty collected under Article 1 shall be payable to the author of the work and, after his death, to those entitled under him.

2. Member States may provide for the collective management of sums paid over by virtue of the artist's resale right. They shall determine the arrangements for collecting and distributing royalties where the author is a national of another Member State.

Article 6

Persons entitled to receive royalties

No change.

2. Member States may provide for collective management of sums paid over by virtue of the artist's resale right.

Deleted.

[Reinserted in recital 23]

Article 7

Third-country nationals entitled to receive royalties

Member States shall provide that authors who are nationals of third countries shall enjoy the artist's resale right in accordance with this Directive, provided that authors from the Member States enjoy reciprocal treatment in the third countries concerned.

Article 7

Third-country nationals entitled to receive royalties

Member States shall lay down that authors who are nationals of third countries shall enjoy the artist's resale right in accordance with this Directive and their internal legislation provided that authors from the Member States enjoy reciprocal treatment in practice in the third countries concerned.

Article 8

Duration of the artist's resale right

The artist's resale right shall last for the period laid down in Article 1 of Directive 93/98/EEC.

Article 8

Duration of the artist's resale right

The term of protection of the artist's resale right shall correspond to that laid down in Article 1 of Directive 93/98/EEC.

Article 9

Right to obtain information

The author or his authorised representative may require any dealer, sales director or organiser of public sales to furnish any information that may be necessary in order to secure payment of sums payable under the artist's resale right in respect of the sale during the past year of original works of art.

Article 9

Right to obtain information

The Member States shall lay down that for three years from the date of the transaction, the author or his authorised representative may require any dealer and commercial agent, sales director or organiser of public sales to furnish any information that may be necessary in order to secure payment of royalties in respect of the sale during the past year of original works of art as referred to in Article 2.

CHAPTER III

Final provisions

Article 10

Revision clause

The Commission shall present to the European Parliament, the Council and the Economic and Social Committee not later than 1 January 2004 and every five years thereafter a report on the implementation of this Directive and shall, where appropriate, put forward proposals for adjusting the minimum threshold and the rates of the royalties to take account of changes in the sector.

CHAPTER III

Final provisions

Article 10

Revision clause

The Commission shall present to the European Parliament, the Council and the Economic and Social Committee not later than on 1 January 2004 and every five years thereafter a report on the implementation and the effect of this Directive, paying particular attention to its impact on the European market in modern and contemporary art, especially as regards the fostering of artistic creativity and the management procedures in the Member States. Where appropriate, the Commission shall put forward proposals for adapting the minimum threshold and the rates of royalty to take account of changes in the sector, and any other proposal it may deem necessary in order to enhance the effectiveness of this Directive.

Article 11

Implementation

1. Member States shall bring into force the laws, regulations and administrative provisions necessary to comply with this Directive before 1 January 1999. They shall inform the Commission thereof immediately.

When Member States adopt these provisions, these shall contain a reference to this Directive or shall be accompanied by such reference at the time of their official publication. The procedure for such reference shall be adopted by Member States.

2. Member States shall communicate to the Commission the provisions of national law which they adopt in the field covered by this Directive.

Article 11

Implementation

No change.

Article 12

Entry into force

This Directive shall enter into force on the 20th day following its publication in the Official Journal of the European Communities.

Article 12

Entry into force

No change.

Article 13

This Directive is addressed to the Member States.

Article 13

No change.

Done at

For the European Parliament

The President

For the Council

The President

Seznam analyzovaných právních úprav¹

Alžír	Nařízení č. 03-05 o autorském právu a právech souvisejících z r. 2003
Arménie	Zákon z r. 1999
	Zákon z roku 2006
Austrálie	Zákon z roku 2009, účinný od června 2010
Belgie²	Zákon z roku 1994, ve znění zákona z roku 1995
	Zákon ze 4. prosince 2006 a královské nařízení ze 2. srpna 2007
Bolívie	Zákon č. 1322 z roku 1992
Brazílie	Zákon č. 9.610/1998
Bulharsko	Zákon č. 56/1993
	Zákon č. 99/2005
Burkina Faso	Zákon č. 032/1999 a nařízení č. 573/2000
Česká republika	Zákon č. 35/1965 Sb.
	Zákon č. 121/2000 Sb. a novela č. 216/2006 Sb.
Dánsko	Zákon č. 395/1995 + prováděcí nařízení č. 274/1996
	Zákon č. 1402/2005
Ekvádor	Zákon č. 83/1998
Estonsko	Zákon z roku 1992, ve znění novely z roku 1999
	Zákon č. 210/2006
Filipíny	Zákon č. 8293/1998
Finsko	Zákon č. 404/1961, ve znění č. 446/1995
	Zákon č. 345/2006
Francie	Zákon č. 57-298/1957 a zákon 92-597/1992 a prováděcí nařízení 95-385/1995
	Zákon č. 2006-961 a prováděcí nařízení č. 2008-1391
Gruzie	Zákon z roku 1999
Chile	Zákon č. 17.336/1970
<i>Chorvatsko</i>	Zákon z roku 1998 (zákon bývalé Svazové republiky Jugoslávie)
	Zákon č. 167/2003
Indie	Zákon č. 14/1957, ve znění zákona č. 49/1999
Irsko	Nařízení č. 312/2006
Island	Zákon č. 73/1972, ve znění zákona č. 82/1998 (a zákon č. 36/1987)
	Zákon č. 73/1972, ve znění novel a zákona č. 97/2006
Itálie	Zákon č. 633/1941
	Nařízení č. 118/2006, ve znění zákona č. 34/2008

¹ Pro zjednodušení nejsou uváděny přesné názvy předpisů. V naprosté většině jde o autorské zákony. V některých případech nejsou zákony číslovány, pouze datovány, zpravidla rokem přijetí či nabytí účinnosti. Většina předpisů byla dohledána v databázi WIPO (dostupné z WWW: <http://www.wipo.int/wipolex/en/>) nebo UNESCO (dostupné z WWW: http://portal.unesco.org/culture/en/ev.php-URL_ID=14076&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html).

² Zvýrazněny jsou členské státy EU, resp. EHP. Kurzivou jsou uvedeny státy kandidující na členství v EU, tj. Chorvatsko, Makedonie a Turecko. Kandidátskou zemí je rovněž Island, pro který je však směrnice o právu na opětný prodej závazná již nyní, neboť je členem EHP.

Jugoslávie ³	Zákon z roku 1998
Kalifornie	Zákon z roku 1972, ve znění zákona z roku 1982
Kamerun	Zákon č. 011/2000
Kongo	Zákon č. 24 z roku 1982
Kostarika	Zákon č. 6683/1982, ve znění zákona č. 8039/2000
Kypr	Zákon č. 123(I)/2006
Lichtenštejnsko	Zákon č. 160/1999, ve znění zákona č. 51/2005
Litva	Zákon č. VIII-1185/1999
	Zákon č. VIII-1185/1999, ve znění zákona č. IX-1355/2003 a č. X-1454/2008
Lotyšsko	Zákon z r. 1993, ve znění zákona z r. 2000
	Zákon č. 69/2004, ve znění zákona z roku 2007
Lucembursko	Zákon z roku 1972
	Zákon z roku 2001, ve znění zákona č. 61/2004
Madagaskar	Zákon č. 94-036 z roku 1994
Maďarsko	Zákon č. LXXVI/1999
	Zákon č. CVIII/2005
<i>Makedonie</i>	Zákon z roku 2002
Mali	Zákon 08-026 z roku 2008
Malta	Nařízení č. 415.03/2006
Maroko	Zákon z roku 2005 (?), ve znění z roku 2006
Mexiko	Zákon z r. 2003 (novela autorského zákona z roku 1996)
Moldávie	Zákon č. 293-XIII, ve znění z roku 2002
Mongolsko	Zákon z roku 1993, ve znění z roku 1999
Německo	Zákon z roku 1965, ve znění zákona z r. 1998
	Zákon z roku 1965, ve znění zákona z roku 2006
Nizozemí	Zákon z roku 1912, ve znění zákona z roku 2006
Norsko	Zákon z roku 1948, ve znění z roku 1989 a 1993
	Novela z roku 2007
Panama	Zákon č. 15/1994
Paraguay	Zákon č. 1328/1998
Peru	Zákon č. 822/1996
Pobřeží slonoviny	Zákon č. 96-564 z roku 1996
Polsko	Zákon č. 84/1994
	Novela č. 90/2006
Portugalsko	Zákon č. 45/85
	Zákon č. 24/2006
Rakousko	Zákon č. 111/1936, ve znění zákona č. 22/2006 a novela z roku 2008
Rumunsko	Zákon č. 8/1996
	Zákon č. 285/2004 a vládní nařízení č. 123/2005
Ruská federace	Zákon č. 5351-I/1993; nyní čl. 1293 občanského zákoníku a vládní nařízení č. 285/2008
Řecko	Zákon č. 2121/1993
	Zákon č. 3524/2007
Senegal	Zákon č. 9/2008

³ Poslední oficiální název dnes již neexistujícího státního útvaru, zaniklého v roce 2003, zněl: Svazová republika Jugoslávie.

Slovensko	Zákon č. 383/1997 Z.z.
	Zákon č. 618/2003 Z.z., ve znění zákona č. 84/2007 Z.z.
Slovinsko	Zákon z roku 1995
	Zákon č. 16/2007
Srbsko	Zákon z roku 2009
Španělsko	Zákon č. 1/1996
	Zákon č. 3/2008
Švédsko	Zákon č. 729/1960, ve znění zákona č. 1273/1995
	Novela zákona č. 521/2007
Togo	Zákon č. 91-12/1991
Tunis	Zákon č. 94-36/1994
<i>Turecko</i>	Zákon č. 5846/1951, ve znění zákona č. 4110/1995
	(?)
Ukrajina	Zákon z roku 1993
Uruguay	Zákon č. 9.739/1937
	Zákon č. 17.616/2003
Vatikán	viz Itálie ⁴
Spojené království	Nařízení č. 346/2006
Venezuela	Zákon z roku 1993

⁴ Podle mota propria Jana XXIII z 12. ledna 1960 č. XII (Legge sill diritto di autore) se ve státu Vatikán uplatňují stejné předpisy týkající se autorského práva, zejména autorský zákon, jako v Itálii. (Viz http://portal.unesco.org/culture/en/files/30483/11430217273va_copyright_1960_it.pdf/va_copyright_1960_it.pdf, navštíveno dne 3. 1. 2011)

Srovnávací tabulka – výjimka „3 roky/10 000 EUR“

Stát	Výjimka „3 roky / 10 000 EUR“ zavedena.
Belgie	Ano
Bulharsko	Ano
Česká republika	Ano
Dánsko	
Estonsko	
Finsko	
Francie	Ano
<i>Chorvatsko</i>	Ano
Irsko	Ano
Island	
Itálie	Ano
Kalifornie	Právo se neuplatňuje v případech opětných prodejů, které se uskuteční během 10 let od prvotního prodeje, uskutečňují-li se mezi obchodníky.
Kypr	
Lichtenštejnsko	Ano
Litva	
Lotyšsko	
Lucembursko	Ano
Maďarsko	--- ¹
Malta	Ano. Dále zavedena výjimka pro prodeje nevýdělečnému veřejnosti přístupnému muzeu, prodává-li dílo „neprofesionál“.
Německo	
Nizozemí	
Norsko	
Polsko	
Portugalsko	
Rakousko	Ano
Řecko	
Slovensko	Ano
Slovinsko	
Španělsko	Ano
Švédsko	
Velká Británie	Ano

¹ Předchozí úprava obsahovala výjimku (vynětí z režimu práva na odměnu) pro muzea a podobné instituce.

Srovnávací tabulka – povinné osoby – před a po transpozici směrnice 2001/84/ES

Stát	Před transpozicí směrnice				Po transpozici směrnice ¹			
	prodávající	kupující	obchodník ² s uměním	Jiná úprava	Prodávající	Kupující	Obchodník s uměním	Jiná úprava
Alžír								
Arménie	X							Prodávající / prodávající a obchodník ³
Austrálie				prodávající a obchodník				
Belgie	X		x	prodávající a obchodník				Prodávající a obchodník
Bolívie								
Bosna a Hercegovina				Prodávající a obchodník	X			Pokud se prodeje účastní obchodník, pak společně prodávající a obchodník
Brazílie	X			Je-li prodeje účasten obchodník, pak				

¹ V případech tzv. třetích zemí – v tabulce nezvýrazněny – je uvedena zatím poslední právní úprava. Nedošlo-li od roku 2001, kdy byla přijata směrnice 2001/84/ES, ke změně, je uvedena stávající úprava.

² Obchodník s uměním může být jak prodávajícím, tak kupujícím nebo zprostředkovatelem.

³ V Arménii lze právo na odměnu uplatnit i v případech opětných prodejů, jichž se neúčastní profesionální obchodník (čl. 27 odst. 3 autorského zákona z roku 2006).

				on				
Bulharsko			??					Prodávající a obchodník
Burkina Faso				Obchodník nebo úřední osoba provádějící aukci				
Česká republika			x					Prodávající a obchodník
Dánsko			obchodník					Prodávající nebo obchodník
Ekvádor	X			Pokud se prodeje účastní obchodník, pak společně prodávající a obchodník				
Estonsko			x		??			
Filipíny								
Finsko			x			X		V některých případech společně kupující a obchodník
Francie							X (Je-li zároveň prodávajícím)	
Gruzie	X							
Chile								
<i>Chorvatsko</i>					X			Prodávající a obchodník
Indie								

Irsko	---	---	---	---	X			
Island	x							Prodávající nebo obchodník
Itálie (a Vatikán)			X		X			
Kalifornie				prodávající nebo obchodník				
Kamerun								
Kongo								
Kostarika								
Kypr	---	---	---	---				Nespecifikováno..
Lichtenštejnsko					X ⁴			
Litva	x							Prodávající a obchodník
Lotyšsko				nespecifikováno			???	
Lucembursko				Nespecifikováno	X (Je-li obchodníkem, jinak obchodník)			
Madagaskar								
Maďarsko		x ⁵			X (Je-li obchodníkem)			Doplnit – přeložit, jak to je,...
<i>Makedonie</i>	X			Pokud se				

⁴ Je-li odměna odvedena prostřednictvím profesionálního obchodníka, nepředávají se kolektivnímu správci informace o prodávajícím.

⁵ Odměnu platil kupující, ale povinnost odvodu odměny příslušnému fondu měl obchodník.

				prodeje účastní obchodník, pak společně prodávající a obchodník				
Mali								
Malta							X	
Maroko								
Mexiko								
Moldávie	X							
Mongolsko								
Německo	X							
Nizozemí	---	---	---	---			X (Ať už je prodávajícím, kupujícím nebo zprostředkovatele. Je-li jich více, pak společně.)	
Norsko		X			??			
Panama	X							
Paraguay	X			Pokud se prodeje účastní obchodník, pak společně prodávající a obchodník				
Peru			X ⁶					
Pobřeží slonoviny								

⁶ Osoba povinná platit není výslovně stanovena, nicméně oznamovací povinnost má obchodník.

Polsko	X (Jedná-li ve prospěch třetí osoby, pak solidárně).				X (Jedná-li ve prospěch třetí osoby, pak solidárně).			
Portugalsko				Nespecifikováno	X (Je-li do prodeje zapojen zprostředkovatel, pak on.)			
Rakousko	---	---	---	---				Prodávající a obchodník.
Rumunsko					X			
Ruská federace	X				X			
Řecko					X (Je-li zapojen obchodník, pak oba solidárně.)	X ⁷⁷		
Senegal								
Slovensko			x				X	
Slovinsko	x			v případě účasti obchodníka				Prodávající, kupující a

⁷⁷ Podle zákona je osobou povinnou prodávající, přičemž pokud se prodeje účastní obchodník, pak jsou povinni oba společně a nerozdílně. Úprava je zmatená, protože v předchozím odstavci je výslovně – v souladu se směrnicí – konstatováno, že se právo na odměnu uplatní pouze v případech opětného prodeje, jehož se účastní obchodník.

				je obchodník spoluodpovědný ⁸				obchodník.
Srbsko				Prodávající a obchodník				
Španělsko				prodávající a obchodník	X (Není-li zastupován obchodníke m.)		X (Pokud zastupuje prodávajícího, pak oba solidárně. Jinak – prodávající.)	
Švédsko			x		X (Je-li obchodníke m.)		X (Je-li prodávajícím „neobchodník“	Jsou-li prodávající a zprostředkovatel „neobchodníci“, pak kupující, je-li obchodníkem.
Togo								
Tunis								
<i>Turecko</i>	X			Kupující a obchodník				
Ukrajina								
Uruguay			X					
Velká Británie	---	---	---	---				Prodávající a obchodník. Nejsou-li obchodníky, pak obchodník jednající ve prospěch kupujícího, popř.

⁸ Ve Slovinsku byly zpoplatněny všechny prodeje, tj. i ty, kterých se nijak neúčastnil obchodník s uměním. Tam, kde se účastnil, byl spolu s prodávajícím osobou povinnou platit odměnu.

								kupující, je-li obchodníkem.
Venezuela	X							

Spodní hranice prodejní ceny před a po transpozici směrnice 2001/84/ES

Stát	Spodní hranice prodejní ceny před 2001/84/ES	Spodní hranice prodejní ceny po transpozici 2001/84/ES ¹
Alžír		
Arménie	Prodejní cena alespoň o 20 % vyšší než cena dosažená při předchozím prodeji.	Přibl. 515 EUR
Austrálie	1 000 australských dolarů	
Belgie	50 000 belgických franků	2 000 EUR ²
Bolívie		
Bosna a Hercegovina		
Brazílie		
Bulharsko	Nestanovena	300,01 EUR
Burkina Faso		
Česká republika	Nestanovena.	1 500 EUR (od 1.12 2000 do 21.5.2006 přibližně 1 000 EUR/ekvivalent 30 000 Kč)
Dánsko	2 000 dánských korun (Dkk) (přibl. 285 EUR)	300 EUR
Ekvádor		
Estonsko	Nestanoveno.	1 000 EEK ³ (do r. 2005 pouze 300 EEK/přibl. 19,23 EUR)
Finsko	1 500 finských marek (přibl. 252 EUR)	255 EUR
Francie	Přibl. 15, 24 EUR (100 franků)	750 EUR
Gruzie		
Chile		
<i>Chorvatsko</i>	(?)	500 EUR ⁴
Indie		
Irsko	---	3 000 EUR ⁵

¹ V případech tzv. třetích zemí (nečlenů EU, resp. EHP) – v tabulce nezvýrazněny – je uvedena zatím poslední právní úprava. Nedošlo-li od roku 2001, kdy byla přijata směrnice 2001/84/ES, ke změně, je uvedena stávající úprava.

² Zákon z prosince 2006 stanovil spodní hranici ve výši 1 250 EUR. Prováděcí nařízení ze srpna 2007 posléze spodní hranici zvýšilo na 2 000 EUR. Zmocnění k takové úpravě bylo obsaženo v zákoně z roku 2006. Belgický král může výši spodní hranice upravit, pokud by, s ohledem na spodní hranice přijaté v ostatních členských státech EU a EHP, výše stanovená zákonem měla negativní vliv na fungování vnitřního trhu. Není známo, zda zvýšení spodní hranice bylo výsledkem analýzy dopadů na trh či lobbování obchodníků.

³ K 1. 1. 2011 přijalo Estonsko evropskou měnu EUR.

⁴ Přibližně 3 634 kun.

⁵ Není-li prodejní cena stanovena v EUR, přepočítává se podle kurzu Evropské centrální banky v den prodeje.

Island	Nestanovena.	Nestanovena.
Itálie (a Vatikán)	V případech veřejných prodejí (a podle druhu díla): alespoň 1 000/5 000/10 000 LIT. V případech neveřejných prodejí (a podle druhu díla): alespoň 4 000/30 000/40 000 LIT.	3 000 EUR ⁶
Kamerun		
Kalifornie	Alespoň 1 000 USD.	
Kongo		
Kostarika		
Kypr	---	3 000 EUR
Lichtenštejnsko	(?)	4 700 CHF (přibl. 2 975 EUR)
Litva	1 000 litas	300 EUR (500 litas)
Lotyšsko	Nestanovena.	Nestanovena.
Lucembursko	Nestanovena ⁷	3 000 EUR
Madagaskar		
Maďarsko	Nestanovena.	5 000 HUF (přibl. 19 EUR)
<i>Makedonie</i>	Nestanovena.	
Mali		
Malta	---	1 500 EUR
Maroko		
Mexiko		
Moldávie	Prodejní cena alespoň 20ti násobkem minimální mzdy.	
Mongolsko		
Německo	50 EUR (původně 100 DM)	400 EUR
Nizozemí	---	3 000 EUR
Norsko	(?)	3 000 EUR
Panama		
Paraguay		
Peru		
Pobřeží slonoviny		
Polsko	Nestanovena.	100 EUR
Portugalsko	Nestanovena.	3 000 EUR
Rakousko	---	2 500 EUR (Do roku 2008: 3 000 EUR)
Rumunsko	Nestanovena.	300 EUR
Ruská federace	Prodejní cena alespoň o 20 %	

⁶ Nařízení č. 118/2006 nesprávně počítalo odměnu až z části prodejní ceny od 3 000 do 50 000 EUR. Chyba byla napravena novelou č. 34/2008.

⁷ Spodní hranice prodejní ceny měla být, obdobně jako např. sazby odměn, stanovena prováděcím předpisem. Ten nebyl nikdy vydán.

	vyšší než předchozí prodejní cena.	
Řecko	Nestanovena.	Nestanovena.
Senegal		
Slovensko	Nestanovena.	1 000 EUR
Slovinsko	Nestanovena.	Nestanovena.
Srbsko		
Španělsko	Alespoň 300.000 <i>pesetas</i> .	1 200 EUR (po odečtení daní)
Švédsko	Alespoň 1/20 základu podle zákona o obecném pojištění (Act on General Insurance, 381:1962)	Přibl. 220 EUR. (Alespoň 1/20 základu podle zákona o obecném pojištění (Act on General Insurance, 381:1962))
Togo		
Tunis		
<i>Turecko</i>	Stanovena prováděcím předpisem. Nutný podstatný rozdíl mezi předchozí a aktuální cenou.	
Ukrajina		
Uruguay		
Velká Británie	---	1 000 EUR
Venezuela		

Sazby

Stát	Sazba před transpozicí směrnice ¹	Sazba po transpozici - v 1. cenovém pásmu
Alžír	5 %	
Arménie	5 %	5 %
Austrálie	5 %	
Belgie²	4 %	4 %
Bolívie		
Bosna a Hercegovina	5 %	
Brazílie	Minimálně 5 %	
Bulharsko	5 %, nebyla-li sjednána vyšší	5 %
Burkina Faso	10 %	
Česká republika	Nestanovena („slušné vyrovnání“)	4 % ³
Dánsko	5 %	5 %
Ekvádor	5 %, není-li sjednáno jinak	
Estonsko	5 %	5 %
Filipíny	5 %	
Finsko	5 %	5 %
Francie	3 %	4 %
Gruzie	5 %	
Chile	5 %	
<i>Chorvatsko</i>	3 %	5 %
Indie	Nejvýše 10 % ⁴	
Irsko	---	4 %
Island	10 % ⁵	10 %, resp. 5 % ⁶
Itálie (a Vatikán)	Od 2% do 10 % ⁷	4 %
Jugoslávie	3 %	
Kalifornie	5 %	
Kamerun	Stanovena prováděcím předpisem.	
Kongo		
Kostarika	5 %	
Kypr	(právo nepřiznáno)	4 %
Lichtenštejnsko	(?)	4 %

¹ Srovnání úpravy před a po transpozici směrnice se týká pouze členských států EU, resp. EHP. U tzv. třetích zemí, jejichž právní úpravy se podařilo autorce dohledat, jsou uvedeny pouze sazby ve sloupci „před transpozicí směrnice“, a to bez ohledu na to, v kterém roce byly přijaty.

² Zvýrazněny jsou členské státy EU, resp. EHP.

³ V první fázi implementace (AZ z roku 2000), účinné do 22. května 2006, byla stanovena 5% sazba.

⁴ Rada může stanovit různé sazby pro různé druhy autorských děl, nesmí však přesáhnout 10 % prodejní ceny.

⁵ Pro prodej v aukcích byla stanovena odlišná sazba zvláštním zákonem.

⁶ Desetiprocentní sazba se uplatňuje pro část prodejní ceny do 3 000 EUR, pro část prodejní ceny od 3 000 do 50 000 EUR je sazba 5 %.

⁷ Sazby byly odstupňovány podle výše rozdílu mezi prodejní cenou minulou a současnou.

Litva	5 %	5 %
Lotyšsko	5 %	5 %
Lucembursko	Nejvýše 3 % ⁸	4 %
Madagaskar	5 %	
Maďarsko	5 %	5 %
<i>Makedonie</i>	3 %	
Mali	5 %	
Malta	---	4 %
Maroko		
Mexiko	Sazby určí Mexický úřad pro autorské právo ⁹	
Moldávie	5 %	
Mongolsko	5 %	
Německo	5 %	4 %
Nizozemí	---	4 %
Norsko	(?)	5 %
Panama	Minimálně 2 %	
Paraguay	5 %	
Peru	3 %, lze sjednat jinak	
Pobřeží slonoviny	Nespecifikováno	
Polsko	5 %	5 %
Portugalsko	6 %	4 %
Rakousko	---	4 %
Rumunsko	5 %	5 %
Ruská federace	5 %	5 % ¹⁰
Řecko	5 %	5 %
Senegal		
Slovensko	Nestanovena („slušné vyrovnaní“)	5 %
Slovinsko	3 %	4 %
Srbsko	3 %	
Španělsko	3 %	4 %
Švédsko	5 %	5 %
Togo	5 %	
Tunis	5 %	
<i>Turecko</i>	Nejvýše 10 % ¹¹	
Ukrajina	5 %	
Uruguay	3 %	
Velká Británie	---	4 %
Venezuela	2 %	

⁸ Zákon stanovil nejvyšší možnou sazbu. Konkrétní výši měl stanovit prováděcí předpis, který však nikdy nebyl vydán.

⁹ Při určování sazeb bere Mexický úřad autorského práva v potaz obvyklou praxi a sazby uplatňované v jiných zemích.

¹⁰ Ruská federace zavedla obdobný systém sazeb – klouzavě degresivních – jaké jsou stanoveny směrnicí o právu na opětný prodej. Výše sazeb jsou 4 %, 3 %, 1 %, 0,5 % a 0,25 %.

¹¹ Sazby byly stanoveny prováděcím předpisem odstupňovaně v závislosti na rozdílu mezi předchozí a aktuální prodejní cenou.

Kolektivní správa práva na odměnu

Stát	Před transpozicí směrnice			Po transpozici směrnice		
	Individuální správa	Povinná kolektivní správa	Individuální nebo kolektivní správa	Individuální správa	Povinná kolektivní správa	Individuální nebo kolektivní správa
Alžír						
Arménie			X		X	
Austrálie					X	
Belgie			X			X
Bolívie						
Bosna a Hercegovina			X			
Brazílie						
Bulharsko			X			X
Burkina Faso		úřad ¹				
Česká republika		X???			X	
Dánsko		X			X	
Ekvádor			X			
Estonsko		X			X	
Filipíny						
Finsko		X			X	
Francie						
Gruzie			X			
Chile						
<i>Chorvatsko</i>			X			X
Indie						
Irsko	---	---	---			X ²
Island		X ³			X	
Itálie						X
Kalifornie			X			
Kamerun						
Kongo						
Kostarika						
Kypr	---	---	---			

¹ Odměny vybírá a vyplácí autorům Úřad autorského práva státu Burkina Faso.

² Způsob výkonu práva není nijak specifikován právním předpisem.

³ Odměny jsou odváděny do zvláštního fondu pro autory výtvarných umění.

Lichtenštejnsko						X
Litva			X			X
Lotyšsko		X			X	
Lucembursko						X
Madagaskar		X				
Maďarsko		X				
<i>Makedonie</i>						
Mali						
Malta	---	---	---			X
Maroko						
Mexiko						
Moldávie						
Mongolsko						
Německo		X ⁴	X ⁵			
Nizozemí	---	---	---			
Norsko					X	
Panama		X				
Paraguay			X			
Peru			X			
Pobřeží slonoviny						
Polsko						
Portugalsko						
Rakousko	---	---	---			X
Rumunsko					X	
Ruská federace						X
Řecko			X			X
Senegal						
Slovensko			X		X	
Slovinsko			X		X	
Srbsko			X			
Španělsko						X ⁶
Švédsko		X			X	
Togo						
Tunis						
<i>Turecko</i>						

⁴ Povinná kolektivní správa se vztahovala pouze na právo na informace.

⁵ Samotné právo na odměnu bylo možno vykonávat i individuálně.

⁶ Právo na odměnu není povinně kolektivně spravováno, ale je stanovena povinnost oznámit prodej autorovi, popř. dědici a kolektivnímu správci.

Ukrajina		X				
Uruguay			X			
Vatikán						
Velká Británie	---	---	---		X ⁷	
Venezuela		X				

---

⁷ Právní předpis výslovně stanoví, že pokud autor nesvěří právo na odměnu kolektivnímu správci, vykonává je za autora ten kolektivní správce, který spravuje (i jiná) práva autorů.

Řízení pro porušení Smlouvy (infringementy)

Stát	Datum přijetí nové úpravy	Infringement ANO/NE ¹	Výsledek infringementu
Belgie	1. 11.2007???	2006/0190 žaloba	Staženo (12/2007)
Bulharsko²			
Česká republika	5/2006 ³	2006/0203 FU	Odloženo (6/2006)
Dánsko	1/2006	---	---
Estonsko		2006/0223 OS	Odloženo (7/2006)
Finsko		2006/0249 FU	Odloženo (6/2006)
Francie		2006/0257 Žaloba (C-7/07)	Stažena (6/2007)
Island			
Itálie	4/2006	2006/0279 FU	Odloženo (6/2006)
Irsko	---	2006/0272 OS	---
Kypr	5/2006	2006/0199 OS	Odloženo (10/2006)
Lichtenštejnsko	1/2006		
Litva		2006/0465 FU	Odloženo (3/2007)
Lotyšsko			
Lucembursko		2006/0296 FU	Odloženo (12/2006)
Maďarsko			
Malta		2006/0310 OS	Odloženo (12/2006)
Německo		2006/0212 OS	Odloženo (3/2007)
Nizozemí			
Norsko		OS (5/2007)	
Polsko		2006/0321 FU	Odloženo (6/2006)

¹ V případě, že bylo s členským státem zahájeno řízení pro porušení Smlouvy o založení ES, jsou v tabulce uvedena čísla řízení a poslední stádium řízení podle zkratk používaných Evropskou komisí: FU – formální upozornění, OS – odůvodněné stanovisko.

² Bulharsko se stalo členem EU až k 1. 1. 2007. Jeho povinnost implementovat směrnici o právu na opětný prodej proto nastala až k tomuto datu.

³ Česká republika implementovala směrnici o právu na opětný prodej předběžně (před jejím přijetím) a částečně již zákonem č. 121/2000 Sb., s účinností od 1. 12. 2000. Implementace byla dokončena novelou autorského zákona č. 216/2006 Sb., s účinností od 22. 5. 2006.

Portugalsko		2006/0329 OS	Odloženo (10/2006)
Rakousko			
Rumunsko⁴			
Řecko	1/2007	2006/0231 Žaloba	Staženo (6/2007)
Slovensko	2/2007 ⁵	2006/0538 FU	Odloženo (12/2006)
Slovinsko			
Španělsko		2006/0242 Žaloba	Rozhodnutí C-32/07 ⁶
Švédsko		2006/0338 Žaloba	Staženo (7/2007)
Velká Británie	2/2006	2006/0352 OS	Odloženo (10/2006)

⁴ Rumunsko se, stejně jako Bulharsko, stalo členem EU až k 1. 1. 2007. Jeho povinnost implementovat směrnici o právu na opětný prodej proto nastala až k tomuto datu.

⁵ Slovensko, podobně jako Česká republika, implementovalo směrnici o právu na opětný prodej předběžně (před jejím přijetím) a částečně již zákonem č. 618/2003 Z.z. Implementace byla dokončena až v roce 2007.

⁶ Rozhodnutí ESD ve věci C-32/07 je dostupné z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:079:0006:0007:CS:PDF> , navštíveno dne 25. 5. 2011.

Neoficiální překlad dotazníku

Konzultace k přípravě zprávy Komise o provádění a účinnosti směrnice 2001/84/ES o právu na opětný prodej ve prospěch autora originálu uměleckého díla

1. Popište, prosím, vývoj trhu s uměním ve vaší zemi v letech 2005 – 2010. Zejména uvítáme popis vývoje, pokud jde o obchodování
  - a) s originály děl: (i) žijících autorů; a (ii) zesnulých autorů
  - b) v sektoru: (i) aukčních síní; (ii) uměleckých galerií a dealerů;
  - c) v cenových pásmech (do 50 tisíc EUR; od 50 001 do 200 000 EUR; od 200 001 do 350 000 EUR; od 350 001 do 500 000 EUR; a nad 500 000 EUR)
2. Popište, prosím, faktory, které v uvedeném období ve vaší zemi ovlivnily vývoj trhu s uměním a jeho konkurenceschopnost, a to
  - pokud jde o originály uměleckých děl: (i) žijících autorů; a (ii) zesnulých autorů
  - pokud jde o: (i) aukční síně; (ii) dealery a galerie
  - pokud jde o cenová pásma
  - ve vztahu ke třetím zemím.
3. Jakou roli, pokud vůbec, sehrálo právo na odměnu při opětném prodeji originálu uměleckého díla v rozvoji trhu s uměním ve vaší zemi? Jaký mělo dopad na obchod v rámci vnitřního trhu EU? Jaký vliv to mělo z hlediska konkurenceschopnosti trhu s uměním ve vaší zemi v porovnání s jinými relevantními trhy, které právo na odměnu neaplikují?
4. Jaká je perspektiva trhu s uměním ve vaší zemi? Jaká jsou největší rizika a příležitosti tohoto sektoru?
5. Uvítáme, pokud odpovědi na otázky č. 1 – 5 doložíte co nejvíce konkrétními fakty, včetně následujících údajů o vývoji trhu pro jednotlivé roky v období let 2005 – 2010:
  - obrat trhu s uměním
  - hodnota prodeje v aukcích
  - hodnota prodeje prostřednictvím dealerů a galerií
  - hodnota prodeje v aukcích a prostřednictvím dealerů podle cenových pásem (do 50 tisíc EUR; od 50 001 do 200 000 EUR; od 200 001 do 350 000 EUR; od 350 001 do 500 000 EUR; a nad 500 000 EUR)
  - dovozy uměleckých děl
  - vývozy uměleckých děl

---

¹ Dostupný z WWW: <http://www.mkcr.cz/cz/autorske-pravo/evropska-unie-a-autorske-pravo/ostatni-502/>, navštíveno dne 18. 3. 2011.

6. Jaké jsou náklady na správu práva na odměnu (a) pro žijící autory; a (b) pro zesnulé autory? Kdo nese tyto náklady?
7. Kolik autorů obdrželo odměny z opětného prodeje v jednotlivých letech v období 2005 – 2010? V jaké výši byly vyplaceny odměny (a) žijícím autorům; a (b) za zesnulé autory?
8. Jaký je objem odměn, které byly vybrány, ale nebyly vyplaceny nositelům práv? Jak jsou tyto prostředky užívány?
9. Jakou roli hraje právo na odměnu v posilování umělecké tvořivosti?

Doložte, prosím, své odpovědi pokud možno co nejvíce důkazy či vysvětlením.

Zákon č. 218/1926 Sb.

§ 35

Podíl na vyšším zisku

(1) Původci díla výtvarného umění, kromě staveb, jakož i tomu, kdo dědictvím aneb odkazem vstoupil v jeho původské právo, přísluší nárok na podíl v nepřiměřeně vysokém čistém zisku docíleném, jehož se dostalo vlastníku při prodeji původního díla nebo rozmnoženiny nebo napodobeniny osobitého rázu původcem zhotovených.

(2) Tento nárok může oprávněný uplatnit žalobou u soudu příslušného podle obecného sudiště vlastníka (odstavec 1). Soud rozhodne o něm přihlížeje k majetkovým poměrům obou stran; přisoudit může nejvýše dvacet procent docíleného čistého zisku.

(3) Zřeknutí se nebo zcizení budoucího nároku jest bezúčinným. Jde-li o nucený prodej, lze nárok uplatnit toliko k přebytku prodejového výtěžku.

(4) Nárok se promlčuje ve třech letech od doby, kdy oprávněný zvěděl o prodeji odůvodňujícím jeho nárok. Uplynutím deseti let od prodeje nárok zaniká, ledaže se prodávatel zachoval obmyslně.

Zákon č. 115/1953 Sb.

§ 98

(1) Autor, který vlastnictví k svému dílu převedl za úplatu, může se na jeho nabyvateli, který v době ochrany dílo zcizí s nadměrným ziskem, domáhat, aby se s ním slušně vypořádal. Po smrti autora mohou se tohoto nároku domáhat pozůstalý manžel a děti zemřelého, a není-li jich, jeho rodiče.

(2) Tohoto nároku se nelze vzdát.

VÝNOS
ministerstva financí
ze dne 15. června 1963, č.j. 152/35000/63,
kterým se provádí zákon č. 73/1952 Sb., o dani z obratu
(Výňatek)

ZVLÁŠTNÍ ÚPRAVA NA ÚSEKU VÝTVARNÝCH UMĚNÍ A PRO
NĚKTERÉ ORGANIZACE V OBORU PŮSOBNOSTI MINISTERSTVA
ŠKOLSTVÍ A KULTURY A PRO NĚKTERÉ PODNIKY
DOBROVOLNÝCH SPOLEČENSTKÝCH ORGANIZACÍ

I. Originály výtvarných děl zhotovené výtvarnými umělci

(1) Úprava se vztahuje toliko na originály výtvarných děl zhotovené výtvarnými umělci, pokud tyto originály byly prověřeny příslušnou komisí fondu výtvarných umění.

...

(4) Za originály výtvarných děl se z hlediska daně z obratu považují též:

a) grafické listy:

aa) suchá jehla do 50 kusů;

ab) pocelovaná suchá jehla a lept do 100 kusů;

ac) rytina, dřevoryt, litografie a jiné techniky do 200 kusů; uvedená díla musí být číslována (v čitateli zlomku bude uvedeno pořadové číslo listu a ve jmenovateli úhrnný počet listů) a podepsána autorem;

b) díla plastická (v sádře, bronzu, hlině, keramice, porcelánu, skle apod.) do 5 kusů, popřípadě do 5 souprav;

c) díla užitého umění, pokud jsou tvůrčími díly chráněnými zákonem o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon).

Zákon č. 35/1965 Sb.

§ 31

Autor, který převedl za úplatu originál svého díla, může se domáhat slušného vypořádání na každém nabyvateli, který dalším převodem vlastnictví díla získal společensky neodůvodněný majetkový prospěch. Tohoto práva se nelze předem vzdát.

Zákon č. 121/2000 Sb. (účinný do 21. 5. 2006)

§ 24

Právo na odměnu při opětném prodeji originálu díla uměleckého

(1) Je-li originál díla uměleckého, který jeho autor převedl do vlastnictví jiné osoby, dále prodáván, má autor právo na odměnu stanovenou v příloze tohoto zákona, uskutečňuje-li prodej provozovatel galerie, dražebník, a dále jiná osoba při výkonu svého podnikání (dále jen "prodávající"), bez ohledu na to, jedná-li na svůj účet, nebo na účet vlastníka.

(2) Osobou povinnou platit odměnu podle odstavce 1 je prodávající.

(3) Pro účely uplatnění práva podle odstavce 1 se originálem díla uměleckého rozumí zejména originální obraz, kresba, malba, koláž, tapiserie, rytina, litografie či jiná grafika, socha, keramika, autorský šperk, fotografie nebo autorská rozmnoženina, která je podle zvyklostí považována za originál. Právo na odměnu se nevztahuje na díla architektonická, díla užitého umění a na rukopisy spisovatelů a skladatelů.

(4) Prodávající, který je povinen poskytnout autorovi odměnu podle odstavce 1, oznámí prodej příslušnému kolektivnímu správci do konce měsíce ledna následujícího kalendářního roku po roce, v němž se prodej uskutečnil. Oznamovací povinnost se vztahuje na specifikaci prodaných originálů a na informaci o skutečné prodejní ceně; zahrnuje i povinnost umožnit příslušnému kolektivnímu správci nahlížet v nezbytném rozsahu do účetních knih a jiných dokumentů prodávajícího.

Příl.

Sazebník odměn při opětném prodeji originálu díla uměleckého a v souvislosti s rozmnožováním díla pro osobní potřebu

1. Osoby uvedené v § 24 odst. 2 jsou povinny příslušnému kolektivnímu správci, jemuž bylo uděleno oprávnění k výkonu kolektivní správy v rozsahu zahrnujícím vybírání odměn od těchto osob, odvést při opětném prodeji originálu díla uměleckého na území České republiky odměnu z prodejní ceny, která činí:

- a) 5 % při prodejní ceně nad 30 000 Kč do 150 000 Kč
- b) 4 % při prodejní ceně nad 150 000 Kč do 1 500 000 Kč
- c) 3 % při prodejní ceně nad 1 500 000 Kč do 7 500 000 Kč
- d) 2 % při prodejní ceně nad 7 500 000 Kč.

Zákon č. 121/2000 Sb., ve znění zákona č. 216/2006 Sb.

§ 24

Právo na odměnu při opětném prodeji originálu díla uměleckého

(1) Je-li originál díla uměleckého, který jeho autor převedl do vlastnictví jiné osoby, dále prodáván za kupní cenu, která činí 1 500 EUR a více, a jestliže se takového prodeje jako prodávající, kupující nebo zprostředkovatel účastní provozovatel galerie, dražebník nebo jiná osoba, která soustavně obchoduje s uměleckými díly (dále jen "obchodník"), má autor v souvislosti s každým opětným (dalším) prodejem díla právo na odměnu stanovenou v příloze k tomuto zákonu.

(2) Osobou povinnou platit odměnu podle odstavce 1 příslušnému kolektivnímu správci jsou prodávající a obchodník společně a nerozdílně. Kolektivní správce je povinen umožnit povinným osobám nahlížet do rejstříku podle § 100 odst. 1 písm. e).

(3) Originálem díla uměleckého podle odstavce 1 se rozumí výtvarné dílo, zejména obraz, kresba, malba, koláž, socha, rytina, litografie či jiná grafika, fotografie, tapiserie, keramika, sklo a autorský šperk, a to za předpokladu, že jsou zhotoveny samotným umělcem nebo jde o rozmnoženiny, které se považují za originál uměleckého díla. Rozmnoženinami, které se považují za originál uměleckého díla, jsou takové rozmnoženiny, které byly zhotoveny v omezeném počtu samotným autorem nebo pod jeho vedením a jsou očíslovány, podepsány nebo umělcem jinak řádně prohlášeny za pravé. Právo na odměnu podle odstavce 1 se nevztahuje na díla architektonická vyjádřená stavbou, díla užitého umění, nespĺňují-li znaky originálu uměleckého díla, a rukopisy skladatelů a spisovatelů.

(4) Právo na odměnu podle odstavce 1 se nevztahuje na první opětný prodej, pokud prodávající získal originál uměleckého díla přímo od autora méně než tři roky před takovým opětným prodejem a kupní cena originálu díla při opětném prodeji nepřesahuje 10 000 EUR.

(5) Pro účely uplatnění práva podle odstavce 1 a výpočtu příslušné odměny se kupní cenou rozumí cena bez daně z přidané hodnoty.

(6) Autor a kolektivní správce mají právo na jakoukoli informaci od obchodníka, která je nezbytná pro zajištění platby odměny podle odstavce 1, a to po dobu tří let od uskutečnění prodeje. Obchodník, který se podle odstavce 1 účastní prodeje originálu díla uměleckého, je povinen oznámit takový prodej příslušnému kolektivnímu správci nejpozději do konce měsíce ledna kalendářního roku následujícího po roce, v němž se prodej uskutečnil. Oznámení podle předcházející věty musí obsahovat specifikaci prodaných originálů uměleckých děl a informaci o skutečné prodejní ceně. Odměna je splatná na základě vyúčtování kolektivního správce ve lhůtě, která nesmí být kratší než 30 dnů, nedohodnou-li se kolektivní správce a obchodník jinak.

Příloha:

Příl.

Sazebník odměn při opětném prodeji originálu díla uměleckého, v souvislosti s rozmnožováním díla pro osobní potřebu a v souvislosti s půjčováním děl

1. Osoby uvedené v § 24 odst. 6 jsou povinny odvádět odměnu při opětném prodeji originálu díla uměleckého na území České republiky příslušnému kolektivnímu správci, jemuž bylo uděleno oprávnění k výkonu kolektivní správy v rozsahu zahrnujícím vybírání odměn od těchto osob. Odměna činí

- a) 4 % z části kupní ceny do 50 000 EUR,
- b) 3 % z části kupní ceny nad 50 000 EUR do 200 000 EUR,
- c) 1 % z části kupní ceny nad 200 000 EUR do 350 000 EUR,
- d) 0,5 % z části kupní ceny nad 350 000 EUR do 500 000 EUR,
- e) 0,25 % z části kupní ceny nad 500 000 EUR.

Celková částka odměny však nesmí přesáhnout 12 500 EUR.